

کتیبه‌های

سفال نیشابور

به کوشش

عبدالله قوچانی

Inscriptions on **NISHABUR POTTERY**

by
A. Ghouhani

Author's Biography

A. Gholachani was born in Baghdad in 1948 and graduated from the Islamic Studies College in 1972, in which year he left Iraq to live in Iran.

From 1976 he has been employed by the Iranian Centre for Archaeological Research, starting as an epigraphist in the Islamic Department of the Iran Bastan Museum in Tehran.

His publications include: "Angosar Kutab on the Old Mosques of Isfahan", and "Introduction to the Art of Iranian Tile Work", with M. A. Kiani and E. Karimi. At the present he is arranging the publication of a study of Persian poetry on lustre painted tile and pottery.

کتیبه‌های سفال نیشابور

به کوشش
عبدالله قوچانی

مقدمه از
محمد یوسف کیانی

موزه رضا عباسی

وزارت ارشاد اسلامی

اداره کل موزه‌ها

موزه رضا عباسی

ویرایش: بتول احمدی

طرح: تأمیل شاهین‌فر

تنظیم و اجرا: بتول احمدی — عبدالله قوجانی

تهران — ۱۳۶۴

چاپ اول

تیراژ: ۳۰۰۰ نسخه

چاپ: شرکت افست (سهامی عام)

سیاسگزاری

تهیه و تدوین این کتاب با مدد از همفکری‌های ارزشمند دوستان و همکاران امکان یافته است.

— ضمن تشکر از مسئولین محترم موزه‌های: رضا عباسی

ایران باستان

آبگینه و سفالینه‌های ایران

جهت تسهیلاتی که برای عکسبرداری از مجموعه اشیاء آن موزه‌ها فراهم آورده‌اند،

و موزه بریتانیا جهت ارسال عکس سیاه و سفید شماره (۱۳۶)،

— از استاد محمدتقی جعفری جهت استفاده از نظرات سودمندایشان در ترجمه امثال و

احادیث از زبان عربی به فارسی،

— همچنین از برادرم آقای نصرالله قوچانی که در ترجمه قسمتی از امثال از زبان عربی به

انگلیسی،

— خانم‌ها فاطمه کریمی، هلن علی اکبرزاده کرد مهینی، ویدا جلی،

— آقایان علی محدث، محمدرضا بیگدلی که از راهنمایی‌های ایشان در تهیه کتاب کمک

گرفته شده،

— و آقای مارتین چارلزورث برای ویراستاری متون انگلیسی کتاب و ترجمه قسمتی از

ضرب‌المثل‌ها به زبان انگلیسی،

سیاس فراوان حاصل است.

عبدالله قوچانی

اسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

با طلوع دین مبین اسلام، هنرهای مختلف به ویژه هنر سفالگری از اهمیت خاصی برخوردار گردید، و سفالگران با ابتکارات جدید، پیروی از شیوه‌های هنری گذشته و سنت‌های محلی و الهام از آیین نو، صنعت سفالسازی را در بسیاری از مناطق این سرزمین پهن‌آور به حد اعلای شکوفایی رسانیدند.

تکامل هنر سفالگری اسلامی سالهای متمادی به طول انجامید، در این رهگذر مراکز سفالسازی متعدد هر یک با برخورداری از ویژگیهای خاص در اکثر شهرهای ایران پدید آمد، که در این بین شهرهایی چون کاشان، ری، جرجان، سلطانیه و به ویژه نیشابور از اهمیت بیشتری

برخوردارند و سفالینه‌های اسلامی متعلق به سده‌های سوم تا هفتم ه.ق. غالباً در این مراکز ساخته شده است.

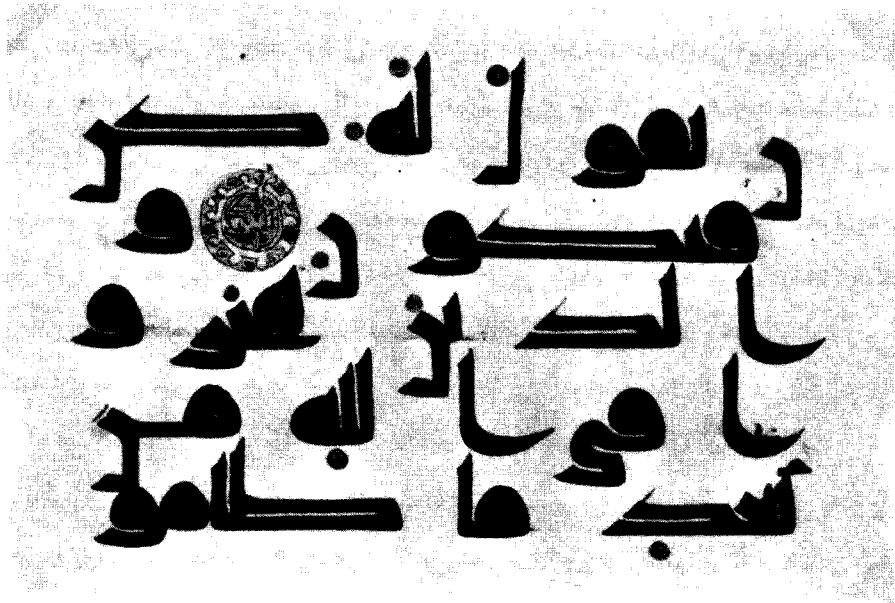
در طی سده‌های سوم و چهارم ه.ق. همزمان با حکومت سامانیان در ایران، دیگر شهرهایی چون سمرقند و بخارا همراه با نیشابور از مراکز مهم هنری جهان شرق شناخته شده‌اند. شناخت اهمیت سفالگری نیشابور با کاوشهای موزه متروپولیتن در سالهای ۱۳۱۵-۱۳۱۸ و سپس مرکز باستانشناسی ایران در سال ۱۳۴۳ در منطقه مذکور پدیدار شد، و در طی این کاوشها نمونه‌های ارزنده‌یی از ظروف سفالین همراه با کوره‌های سفالگری کشف گردید. این یافته‌ها تعدادی ظروف یکرنگ، رنگارنگ، نقش کنده، لعاب پاشیده با نقوش قالب زده، و معروفتر از همه نوع سفالینه دارای نوشته قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید یا شیرین همراه با لعاب پوشش گلی و تزئیناتی با نوشته‌های کوفی تزئینی را در بر می‌گیرد.

چگونگی و نحوه نگارش و متن نوشته‌های کوفی بر روی ظروف سفالین به ویژه ظروف ساخت نیشابور برای کارشناسان هنرهای اسلامی همواره مورد پرسش بوده و بطور کلی در این زمینه تحقیقات کامل و جامعی که جوابگوی تمامی ابهامات باشد بعمل نیامده، و فقط در مواردی معدود اقدام به خواندن نوشته‌های کوفی گردیده است.

نویسنده کتاب «کتیبه‌های سفال نیشابور» ضمن بررسی ارزشمند خود، در طی ۵ سال تلاش و کوشش پیگیر موفق به خواندن ۱۴۰ نوشته بر ظروف سفالین نیشابور از مجموعه موزه‌های ایران باستان، رضا عباسی، آبگینه و سفالینه‌های ایران، چندین مجموعه خصوصی در کشور و همچنین تعدادی از موزه‌ها و مجموعه‌های خصوصی خارج از کشور شده، و در پاره‌یی از موارد نیز به علت عدم دسترسی به منابع اصلی از طریق بررسی کتب به این مهم دست یافته است.

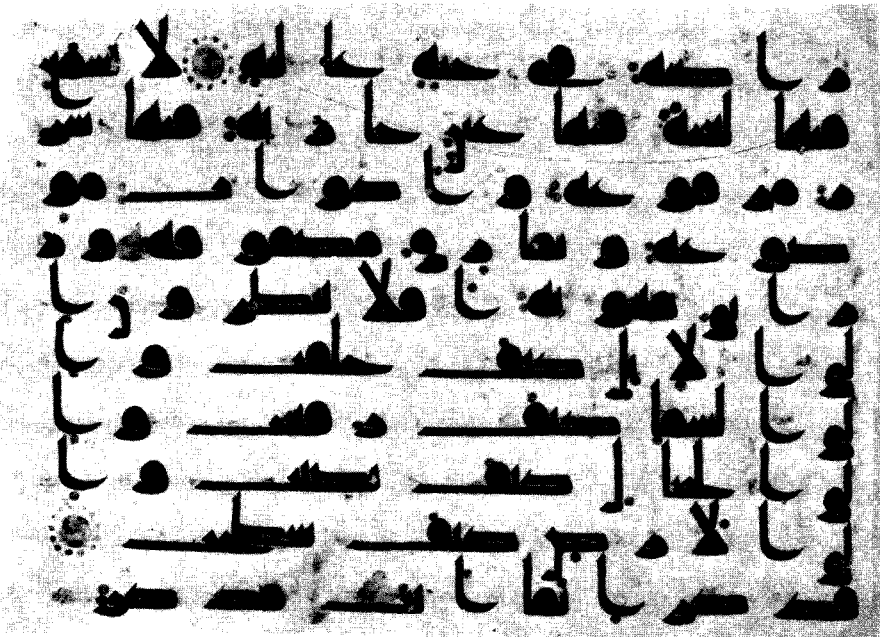
در این تحقیق عبارات نقش گرفته و افرادی که آنها را نوشته‌اند مورد اشاره قرار گرفته است، و یکی از نتایجی که بدست آمده بررسی شیوه نگارش است که به نظر محقق از وسیله‌یی شبیه به قالب یا شابلون امروزی برای کتابت استفاده گردیده است، و در کمتر موردی کتیبه‌ها با دست نوشته شده، و از همین طریق خطاطان یا سفالگران در نوشتن حروف قادر بودند از حروف واحدی برای نوشتن چند حرف کمک بگیرند، مانند حرف «و» که به جای حروف «ف، ق، م» و حرف «د» که به جای حروف «ذ، ک» نوشته شده است.

برای نمونه می‌توان به تصاویر شماره (۱، ۳، ۹، ۱۱، ۱۴، ۲۹، ۳۰ و دیگر تصاویر) اشاره کرد. این شیوه نگارش همچنین در کتابت قرآن‌های متعلق به آن دوره‌ها که عموماً بر پوست آهو بوده نیز بکار گرفته شده است، و تصاویر شماره‌های (الف) و (ب) از دو قرآن مختلف نیز شواهدی بر این گفته هستند.

PL.A

تصوير الف

PL. B

تصوير ب

مجموعه کتاب «کتیبه‌های سفال نیشابور» معرف ۱۴۰ ظرف نوشته دار ساخت نیشابور است. کتیبه‌ها شامل احادیثی از حضرت محمد (ص)، کلمات قصار حضرت علی (ع) و همچنین گفته‌ها و روایاتی از بزرگان علم و ادب است که در دوره قبل از اسلام و اوایل دوره اسلامی می‌زیسته‌اند. در مجموع گفته‌ها:

۳ حدیث از حضرت محمد (ص)

۱۱ جمله از کلمات قصار حضرت علی (ع)

۲ ضرب المثل از حاتم الطائی

۱ ضرب المثل از عبید بن الابرص، ابوالفرج المخزومی و جابر بن رآلان السنسی

۱ ضرب المثل از اکثم بن صیفی

۱ ضرب المثل از یحیی بن زیاد

۴۰ ضرب المثل از گوینده‌های ناشناس

خوانده و به زبان‌های فارسی و انگلیسی نیز برگردانیده شده است. این کتاب در حقیقت اولین اثر در این زمینه و در عین حال نیز مروری بر تزیین سفالینه‌ها، شیوه تفکر و نحوه نگارش و کتابت و ارتباط اجتماعی و هنری است، که برای علاقمندان هنرهای اسلامی از ارزش ویژه‌ای برخوردار است.

ضمن آروزی موفقیت فراوان برای نویسنده کتاب، امیدوارم در آینده نیز شاهد تحقیقات بیشتری از ایشان باشیم.

تهران - فروردین ماه ۱۳۶۴

محمد یوسف کیانی

اشیاء موزه‌های رضا عباسی، ایران باستان و آبگینه و سفالینه‌های ایران طبق
مجوزهای کتبی با مشخصاتی به شرح:

۱۳۶۲/۶/۲	مورخ	۸۹۳ ر ع
۱۳۶۱/۱/۲۶	مورخ	۶۴/۱۲۸
۱۳۶۲/۶/۱۴	مورخ	۳۴۲

از موزه‌های یادشده چاپ گردیده است.

عکس اشیاء دیگر نیز از روی کتب مورد اشاره در فهرست کتب لاتین تهیه شده

است.

فهرست احاديث پیامبر اکرم (ص)

- الحياء شعبة من الايمان و الايمان فى الجنة: ١٢٣
الطاعم الشاكر بمنزلة الصائم الصابر: ١٩
من كثر كلامه كثر سقطه: ٣٢ و ١١٥
فهرست كلمات قصار حضرت على (ع)
اشرف الغنى ترك المني: ٢٠، ٣٩، ٤٦، ٧٦ و ١٢٩
التدبير قبل العمل يؤمنك من الندم: ٣٠، ٤٢، ٥٧، ٧٥ و ١١٦
الحرّ حرّو ان مسه الضر: ١، ٢١، ٣٥، ٥٠، ٦٣، ٩١، ١٠٩ و ١٣١
الحرص علامة (علانية) الفقر: ١، ١٨، ٧١ و ١٢٢
الرزق مقسوم: ٣٣، ٤٤ و ٨١
الصبر مفتاح الفرج: ٥٧ و ١١٩
من ايقن بالخلف جاد بالعطية: ١٤، ٢٥ و ١٠٢
من صبر قدر: ٨ و ١٠٧
من كساه الحياء ثوبه خفى عن العيون عيبه: ٢
يا طالب الدنيا و الموت يطلبه: ٢٦
يقال قد خاطر من استغنى برأيه: ٢٣

فهرست امثال

- اتق توقا: ٤٥
اذا كان مال لا محالة ذاهب فافضله ما اورث الحمد صاحبه: ٩٨ و ١٢٠
الاخلاص يحصن الاعمال: ٩٥
الاناة قبل الرأى: ٩٦، ١٣٧ و ١٤٠
الجد احمد عمل: ٩٤
الجود من اخلاق اهل الجنة: ٣، ٢٧، ٤١، ٥٥، ٦٨، ١٠١، ١٢٦ و ١٣٩
الحرّ برّ: ٦١

الحرّ لا يخلف: ٥١ و ٨٤

الحلم اوله مر مذاقته لكن آخره احلا من العسل: ٣١، ٥٩ و ٩٤

الحمد يبقا ذخره للفتى و المال لا يبقا لارباب: ١١٤، ١١٨ و ١٣٥

الزم العفاف تك: ٢٢

العلم اشرف الاحساب و المرأة اشبك الانساب: ٧، ١٥، ٤٩، ٦٧، ٨٢ و ١٠٨

العلم زين للفتى و العقل تاج من ذهب: ١١، ٢٨، ٧٣ و ١٣٨

المال ماتنفق لاماتجمعه و الزرع ماتحصده لاماتزرعه: ٧٠

المنة الاحذاء: ٦٩

الوفاء عزيز: ٧٩ و ١٣٢

الوفاء عود و قليل فاعله و الوقاء موجد و كثير فاعله: ٥٤

انّ التفكير فى المقال، الحكمة و القول من بعد التفكير اجمل: ٣٨

انّ السلامة ماصمت (ماضمر) وانما يبدى بطانة ذى العيوب كلام: ٦٠ و ٧٢

انّ الكريم اذا ارقصته خدعته و تيق اللئيم مجرب لا يخدع: ٨٩

انّ الكريم و ان يتغير حاله فالقلب منه لا يزال شريفاً: ٨٠

توكل تكفا: ٦، ٣٦ و ١١٠

جبر، من كثر مزاحه حقر قدره: ٢٩ و ١٢٨

حياؤك فاحفظه عليك فانما يدل على فعل الكريم: ١٠ و ٥٢

خالص الكرام و ارغب النهم و رع النفس: ٦٢

سل تعطأ: ٦، ٣٦ و ١١٠

كل فيها هنياً مرياً: ٤، ٣٧، ٤٣، ٦٦، ٧٨، ١١٠، ١١٣، ١٢٥، ١٢٩ و ١٣٣

لا الجود يفنى المال قبل فنائه و لا البخل فى مال الشحيح يزيد: ٩٩، ١٢١ و ١٢٧

لفرح الاديب بالاديب كفرح المريد بالمريد: ٥٥

ليس الفتى المعطى على اليسر وحده و لكنه المعطى على العسر و اليسر: ٤٠ و ١١٧

ليس جود الجواد من فضل مال انما الجود للمقل المواسى: ٦٥

من ايقن بالخلف جاد و كيفما عودت النفس تعتاد: ٢٥

من ايقن بغطفه قنع بأحواله: ٩ و ٤٧

من عزّ بز: ٣٦

من قدن قدر: ٨

من كان منطق، ناطق من فضه فالصمت درّ انه الياقوت: ١٣٦

والجود و الجنة للابرار ... الكفر و البخل بنى النار: ٥٦

و عاجز الرأى مضياح لفرسته حتى اذا فات امر عاتب القدر: ٩٧

ولا مصيبه اعظم من جهل ... ليست لها غاية: ٣٤

يرى البخيل جديل المال واحدة انّ الجواد يرى فى ماله سبلا: ١٠٤

فهرست موزه‌ها و مجموعه‌ها

- فریر گالری، واشنگتن: ۲۳، ۲۵، ۲۷ و ۵۲
گالری خلیلی، لندن: ۳۳، ۱۰۲، ۱۰۶ و ۱۱۰
گالری هیرامانیک، نیویورک: ۴۶
مجموعه ابراهیم بیهم، بیروت: ۸۹
مجموعه پیترو هاریس، لندن: ۶۸
مجموعه حبیب آنویان: ۳
مجموعه خصوصی، بروکسل: ۴۰
مجموعه خصوصی، تهران: ۱۲۵
مجموعه دیوید، کپنهاگ: ۱۴، ۸۰ و ۱۱۸
مجموعه سازو ایدمیتسو، توکیو: ۶۶
مجموعه فروغی، تهران: ۴۹، ۷۸ و ۹۷
مجموعه کی. آر. مالکولم، لندن: ۳۴
مجموعه کی‌یر، لندن: ۳۵، ۳۶ و ۷۹
مجموعه گلوک، ژاپن: ۱۰۳
مجموعه مومند، فرانکفورت: ۱۱۲
موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران: ۴، ۹، ۱۳، ۱۷، ۲۸، ۳۸، ۴۱، ۶۲ و ۸۳
موزه آتکس، کانزاس، میسوری: ۱۱
موزه اشمولین، آکسفورد: ۱۲۸
موزه ایران باستان، تهران: ۱، ۵، ۱۵، ۱۸، ۱۹، ۲۴، ۴۳، ۴۸، ۵۱، ۵۳، ۵۵، ۵۸، ۶۳، ۶۴، ۶۹، ۸۶، ۸۸، ۹۰، ۹۳، ۹۴
۹۶، ۱۰۰، ۱۰۷، ۱۲۰، ۱۲۹، ۱۳۳، ۱۳۷ و ۱۴۰

موزه برلن، دهلم: ۴۵ و ۹۱
 موزه بروکلین، بروکلین، نیویورک، ۵۷ و ۶۰
 موزه بریتانیا، لندن: ۲۰، ۸۱ و ۱۳۶
 موزه رضا عباسی، تهران: ۲، ۷، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۶، ۲۱، ۲۲، ۲۶، ۲۹، ۳۷، ۵۴، ۵۶، ۶۱، ۷۳، ۷۴، ۷۶، ۸۲، ۱۰۹ و ۱۲۶
 موزه سمرقند، سمرقند: ۱۳۲
 موزه سنت لوئیس، میسوری: ۴۲
 موزه لوس انجلس، لوس انجلس: ۳۹ و ۷۱
 موزه لوور، پاریس: ۵۹
 موزه متروپولیتن، نیویورک: ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵ و ۱۳۸
 موزه ملی هنرهای شرقی، رم: ۱۱۱، ۱۱۳، ۱۱۵، ۱۱۷ و ۱۱۹
 موزه ویکتوریا و البرت، لندن: ۷۷
 موزه هامبورگ، هامبورگ: ۹۸ و ۱۳۹
 موزه هیتجنس، دوسلدورف: ۴۴ و ۹۲
 موسسه دانشگاهی شرقشناسی ناپل، ناپل: ۱۱۶
 نامعلوم: ۶، ۴۷، ۵۰، ۶۵، ۶۷، ۷۰، ۷۲، ۷۵، ۸۴، ۸۷، ۹۹، ۱۰۱، ۱۰۴، ۱۲۲ و ۱۲۴

فهرست مراجع

احاديث مثنوی

به كوشش بديع الزمان فروزانفر، چاپ سوم، انتشارات اميركبير، تهران ۱۳۶۱.

اساس البلاغة

تأليف ابي القاسم جلال الله محمود بن الزمخشري، چاپ دار صادر — دار بيروت ۱۹۶۵.

الاعجاز والايجاز

تأليف ابي منصور الثعالبي، چاپ مكتبة دار البيان — بغداد، دار صعب — بيروت.

التوسل الى التوسل

تأليف بهاء الدين محمد بن مؤيد بغدادى، تصحيح احمد بهمنيار، تهران ۱۳۱۵.

الجامع الصغير فى احاديث البشير النذير

۲ جلد، تأليف جلال الدين عبدالرحمن بن ابي بكر السيوطى، چاپ دار الكتب العلمية — بيروت.

الحكمة الخالدة (جاويدان خرد)

تأليف ابو علي احمد بن مسكويه، به كوشش عبدالرحمن بدوي، چاپ دانشگاه تهران ۱۳۵۸.

الزهرة

۲ جلد، تأليف ابي بكر محمد بن داود الاصبهاني، به كوشش دكتور ابراهيم السامرائي و دكتور نوري حمودي القيسي، بغداد.

الفاخر

تأليف ابي طالب المفضل بن سليمة بن عاصم، تحقيق عبدالعليم طحاوي و محمد علي النجار، چاپ القاهرة.

الكامل

۳ جلد، تأليف ابي العباس محمد بن يزيد المعروف بالمبرد النحوي، به كوشش شيخ ابراهيم الدلجموني الازهرى، چاپ المطبعة الازهرية، مصر

المحاسن والمساوي

تأليف شيخ ابراهيم بن محمد البيهقي، چاپ دار صادر - بيروت ۱۹۷۰.

المستطرف في كل فن مستظرف

۲ جلد، تأليف شيخ شهاب الدين احمد الابهي، چاپ مصر ۱۳۱۴ هجري قمری.

المستقصى في امثال العرب

۲ جلد، تأليف ابي القاسم جار الله محمود بن الزمخشري، چاپ دار الكتب العلمية - بيروت.

المعمرون والوصايا

تأليف ابي حاتم السجستاني، تحقيق عبدالمنعم عامر، چاپ دار احياء الكتب العربية.

المنجد في اللغة والاعلام

چاپ دار المشرق - بيروت، چاپ بيست و سوم.

الوسيط في الامثال

تأليف ابي الحسن علي بن محمد الواحدی، تحقيق دكتور عفيف محمد عبدالرحمن، چاپ مؤسسة دار الكتب الثقافية - كويت.

امثال العرب

تأليف المفضل الضبي، چاپ مطبعة دار الجوائب — قسطنطينية، ١٣٠٠ هجرى قمرى.

امثال و حكم

٤ جلد، تأليف على اكبر دهخدا، انتشارات امير كبير — تهران ١٣٥٧.

بهجة المجالس و انس المجالس و شحد الذاهن و الهاجس

٢ جلد، تأليف امام ابى عمر النمرى القرطبى، تحقيق محمد مرسى الخولى، چاپ الدار المصرية للتأليف و الترجمة، ١٩٦٧.

تاريخ الادب العربى

٤ جلد، تأليف دكتور شوقى ضيف، چاپ دار المعارف — مصر.

تاريخ بيهق

تأليف ابوالحسن على بن زيد البيهقى معروف به ابن فندق، به كوشش احمد بهمنيار، انتشارات فروغى، چاپ سوم ١٣٦١، تهران.

تحف العقول عن آل الرسول

تأليف ابى محمد الحسن بن على بن شعبة الحرانى، انتشارات اسلاميه — تهران ١٤٠٠ هجرى قمرى.

تنبيه الغافلين

تأليف نصر بن محمد بن ابراهيم السمرقندى، چاپ المكتبة الشعبية — بيروت.

جمهرة الامثال

تأليف ابى هلال العسكري، چاپ بمبى ١٣٠٦ هجرى قمرى.

جمهرة خطب العرب

٣ جلد، تأليف احمد زكى صفوت، چاپ مطبعة مصطفى البابى الحلبي و اولاده — مصر ١٩٦٢.

جمهرة رسائل العرب

٤ جلد، تأليف احمد زكى صفوت، چاپ مطبعة مصطفى البابى الحلبي و اولاده — مصر ١٩٧١.

حكمت اسلام

تأليف محمد صالح بن محمد باقر قزوینی، تحقيق مرحوم دكتور سيد جلال الدين ارموى محدث، انتشارات

بنگاه ترجمه و نشر کتاب ۱۳۶۰.

دره الاخبار ولعة الانوار

ترجمه ناصرالدین بن عمدة الملك منتجب الدین منشی یزدی از متن عربی «تتمة صوان الحكمة»
تألیف ابوالحسن علی بن زید البیهقی، ضمیمه سال ۵ مجله مهر - تهران آذرماه ۱۳۱۸.

دستور معالم الحكم ومأثور مكارم الشيم

تألیف ابی عبدالله محمد بن سلامة، چاپ منشورات مكتبة المفيد - قم.

ديوان الامام علي (ع)

به كوشش عبدالعزيز كرم، چاپ المكتبة الشعبية - بيروت.

ديوان المعاني

۲ جلد، تألیف ابی هلال العسكري، چاپ مكتبة القدسي، القاهرة ۱۳۵۲ هجری قمری.

ديوان حاتم الطائي

به كوشش دکتر فوزی عطوی، چاپ دار صعب - بيروت ۱۹۸۰.

ديوان عبيد بن الابرص

چاپ دار صعب - بيروت ۱۹۵۸.

رسائل الثعالبي - الكناية والتعريض

چاپ دار صعب - بيروت.

شرح شهاب الاخبار

تألیف قاضی قضاعی، به كوشش مرحوم سيد جلال الدين ارموی محدث، مركز انتشارات علمی و فرهنگی - تهران ۱۳۶۱.

شرح غرر الحكم و درر الكلم

۷ جلد، تألیف عبدالواحد آمدی، به كوشش مرحوم سيد جلال الدين ارموی محدث، انتشارات دانشگاه تهران، چاپ دوم ۱۳۶۰.

صحيح البخاري

۹ جلد، چاپ دار احیاء التراث العربی.

فرائد اللآل فی مجمع الامثال

۲ جلد، تألیف ابراهیم بن السید الاحدب الطرابلسی الحنفی، چاپ انتشارات اسدی، تهران.

فصل المقال فی شرح کتاب الامثال

تألیف ابی عبیده البکری، تحقیق دکتر احسان عباس و دکتر عبدالمجید عابدين، چاپ دار الامانة - دار الرسالة، بیروت ۱۹۷۱.

فی الامثال العربیة

تألیف دکتر ابراهیم السامرائی، چاپ مطبعة الكويت.

کتاب الامثال

تألیف ابی هلال العسکری، چاپ دائرة المعارف العثمانیة، حیدرآباد الدکن، ۱۳۴۱ هجری قمری.

کلمات قصار محمد (ص) و سخنان نغز علی (ع)

انتشارات اقبال - تهران ۱۳۵۷.

کلیات شمس تبریزی

به کوشش بدیع الزمان فروزانفر، انتشارات امیرکبیر، چاپ نهم ۱۳۶۲.

کلیات مثنوی معنوی

چاپ نشر طلوع، تهران.

کلیله و دمنه

به کوشش عبدالعظیم قریب، انتشارات آریافر، تهران.

گنجینه ادب یا امثال و حکم رایج در زبان عربی

تألیف سید اسماعیل حائری، ۱۳۵۸

گنجینه امثال عرب و امثال قرآن

به کوشش سید مصطفی طباطبائی، تهران.

لطائف الطوائف

تأليف مولانا فخرالدين على صفى، به كوشش احمد گلچين معانى، انتشارات اقبال، چاپ سوم ۱۳۵۲.

مجمع الامثال

تأليف ابي الفضل احمد بن محمد بن ابراهيم النيسابورى الميدانى، تحقيق محمد محى الدين عبدالحميد، چاپ مطبعة السنة المحمدية ۱۹۵۵.

مجموعه امثال

نسخه خطى مؤرخ ۵۷۵ هجرى، متعلق به مرحوم جلال الدين همائى

محاضرات الادباء و محاورات الشعراء و البلغاء

تأليف الراغب الاصفهاني، به كوشش ابراهيم زيدان، چاپ دار الآثار - بيروت.

مرزبان نامه

تصحيح محمد بن عبدالوهاب قزوینی و حاج سيد نصرالله تقوى، انتشارات بارانى ۱۳۳۷.

مكارم اخلاق

تأليف رضى الدين نيشابورى به كوشش محمد تقى دانش پزوه، انتشارات دانشگاه تهران ۱۳۴۱.

من امثال العرب

تأليف محمد عبدالغنى وعبدالسلام العشرى، چاپ القاهرة.

منتهى الارب فى لغة العرب

۴ جلد، تأليف عبدالرحيم بن عبدالكريم صفرپور، انتشارات كتابخانه سنائى .

نهج البلاغه

۶ جلد، تحقيق و ترجمه سيدعلى نقى فيض الاسلام.

نهج الفصاحه

مترجم و فراهم آورنده ابوالقاسم پاينده، چاپ انتشارات جاويدان.

يتيمة الدهر فى محاسن اهل العصر

۴ جلد، تأليف ابو منصور عبدالملك بن محمد بن اسماعيل الثعالبي النيسابورى، به كوشش محمد

محى الدين عبدالحميد، چاپ دار الفكر - بيروت، چاپ دوم ۱۹۷۳.

فهرست سفالگران

احمد: ۴۰، ۴۴، ۵۸، ۸۱، ۹۰، ۹۸، ۹۹، ۱۰۴، ۱۰۶، ۱۰۸، ۱۱۱، ۱۱۴، ۱۱۷، ۱۲۰ و ۱۲۱

الاخول: ۴۸، ۶۴، ۸۸ و ۱۰۰

بدر: ۸۷

سلیمان: ۱۶ و ۱۲۴

سهیل: ۱۰۵

عبویه: ۳۷ و ۷۴

يعقوب: ۹۲

اسلایدهای رنگی

اسلایدهای شماره (۲، ۷، ۸، ۲۱، ۲۲ و ۲۶) از موزه رضاعباسی
اسلایدهای شماره (۴، ۹، ۱۳، ۱۷ و ۲۸) از موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران
ضمن تشکر از آقای احصائی جهت تهیه اسلایدهای شماره (۱۰، ۱۲ و ۱۶)
و از آقای رهبر جهت تهیه اسلاید شماره (۶)
اسلایدهای شماره (۱، ۵، ۱۵، ۱۸، ۱۹ و ۲۴) توسط نگارنده
اسلایدهای شماره (۱۱) از روی کارت پستال موزه آتکنس
اسلایدهای شماره (۳، ۱۴، ۲۰، ۲۳، ۲۵ و ۲۷) از روی کتاب‌های مختلفی که نام آنها در فهرست کتب در قسمت
لاتین ذکر گردیده برداشته شده است.

(Latin frontispiece)

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26.5 cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no, 3761.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحرّ حرّ وان مسه الضر، اليمن

Al-Ḥurru Ḥurrun Wa'in Massahu 'l-Durr, ¹ Al-Yumnu.

The free man is still free even if touched by harm,²

Good fortune.

[1] لحرص علامة الفقر

Al-Ḥirsu 'Alāmatu 'l-Faqr.³

Greed is a sign of poverty.

(تصویر پشت جلد)

کاسه، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۶/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۳۷۶۱

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی دایره اول:

الحرّ حرّ وان مسه الضر، اليمن

آزاد مرد همواره آزاد است هر چند که دچار سختی شود.

متن کتیبه کوفی دایره دوم:

[۱] لحرص علامة الفقر^۲

حرص و تنگ نظری نشانه تهی دستی است.

1 - See also pls. 21, 35, 50, 63, 91, 109 and 131; This proverb is one of the sayings of IMAM ALI and appears in:

Sharḥ Ghurar Al-Ḥikam Wa Durar Al-Kalim vol. 1 p. 349.

Hekmat-e Islam p. 59.

It is also one of the sayings of AKTHAM IBN SAYFI and appears in:

Jamharat Khutab Al-Arab vol. 1 p. 137.

Al-Mu'amirun Wa'l-Wasaya p. 16.

Majma' Al-Amthal vol. 1 p. 208.

Fara'id Al-La'al Fi Majma' Al-Amthal vol. 1 p. 173.

Tarikh Al-Adab Al-Arabi, Al-'Asr Al-Jahili p. 407.

And also appears without naming the source in:

Al-Munjid Fi Al-Lughati Wa'l-'A'lam p. 980.

Ganjine-ye Adab p. 27.

Lata'if Al-Tawa'if p. 161.

Bahjat Al-Majalis vol. 2 p. 790.

Al-Mustatraf vol. 1 p. 27.

Amthal Wa Hikam vol. 1 p. 242.

2 - In sense of surrounded by hardship.

3 - See also pls. 18, 71 and 122; For references, see No. 18.

۱ - تصاویر (۲۱، ۳۵، ۵۰، ۶۳، ۹۱، ۱۰۹ و ۱۳۱) را نگاه کنید در ضمن متن این کتیبه از گفته‌های حضرت علی (ع) است و در کتبی به شرح زیر:

- «شرح غررالحکم و دررالکلم»، ج. ۱، ص. ۳۴۹.

- «حکمت اسلام»، ص. ۵۹.

نیز ذکر گردیده است.

نیز در کتبی به شرح زیر:

- «جمهره خطب العرب»، ج. ۱، ص. ۱۳۷

- «المعمرون والوصایا»، ص. ۱۶

- «مجمع الامثال»، ج. ۱، ص. ۲۰۸

- «فرائد الالّ فی مجمع الامثال»، ج. ۱، ص. ۱۷۳

- «تاریخ الادب العربی - العصر الجاهلی»، ص. ۴۰۷

از اکتام بن صیفی حکیم عرب که در اوایل دوره اسلامی می‌زیسته به نام گوینده این ضرب‌المثل ذکر گردیده است

و در کتبی به شرح زیر:

- «المنجد فی اللغة والاعلام»، ص. ۹۸۰

- «بهجة المجالس»، ج. ۲، ص. ۷۹۰

- «المستطرف»، ج. ۱، ص. ۲۷

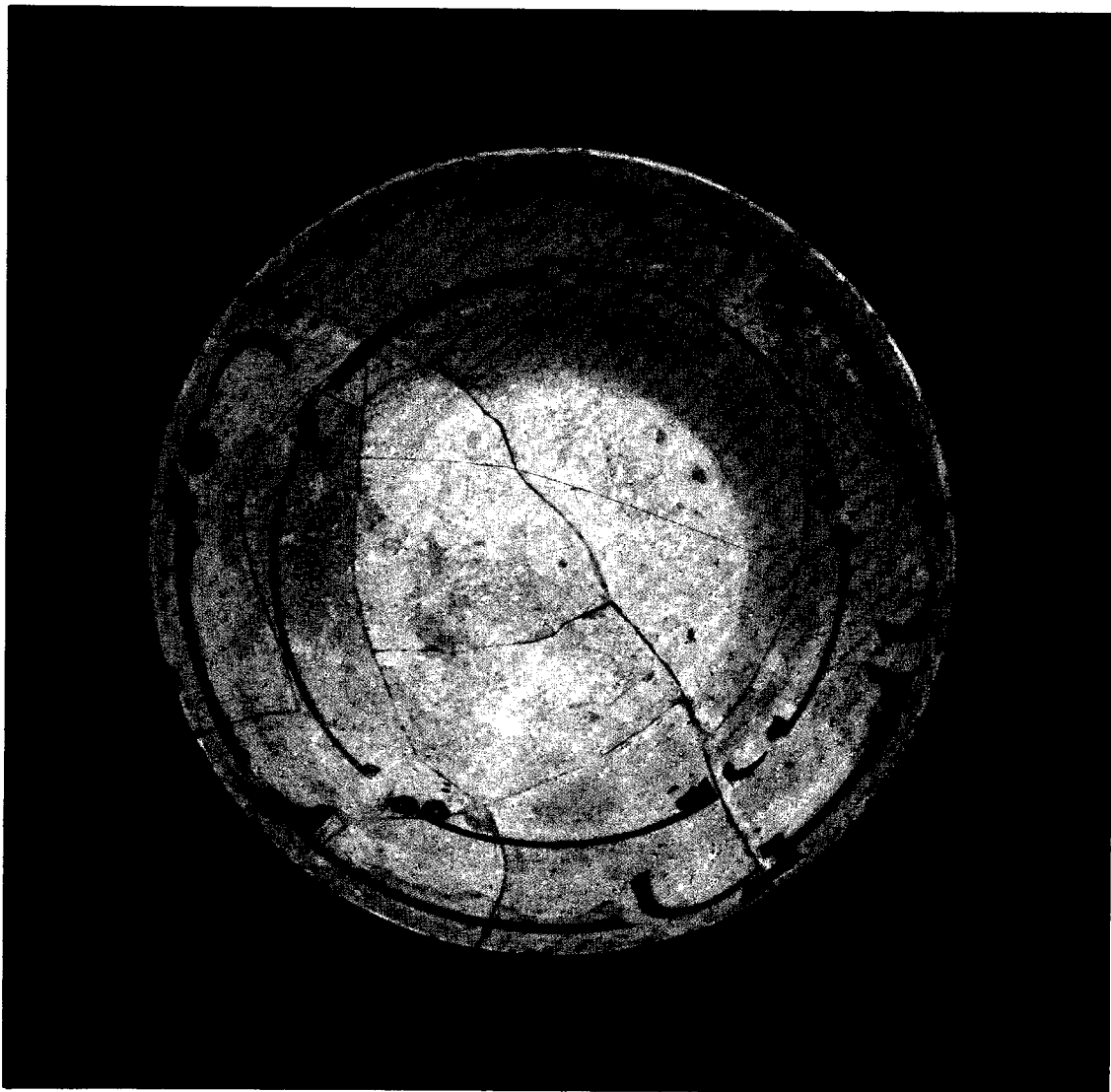
- گنجینه ادب، ص. ۲۷

- «لطائف الطوائف»، ص. ۱۶۱

- «امثال و حکم»، ج. ۱، ص. ۲۴۲

از این متن بدون ذکر نام گوینده ذکر شده است.

۲ - تصاویر (۱۸ و ۷۱ و ۱۲۲) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱۸) را مشاهده نمائید.

pl.1

تصویر ۱

(Persian frontispiece)

BOWL; decorated with white, dark brown, yellow and brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26.5cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 51-118.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

من كساه الحياء ثوبه خفى عن العيون عيبه

Man Kasāhu 'l-Hayā'u Thawbahu Khafiya 'Ani

'l-'Uyūni 'Aybuhu.¹

He who is covered with shyness, his faults are hidden from the eye.

1 – This proverb is one of the sayings of IMAM ALI and appears in:

Nahju'l-Balagha vol. 6 p. 1185.

Sharh Ghurar Al-Hikam Wa Durar Al-Kalim vol. 5 p. 311.

Tuhaf Al - 'Uqul p. 92 and 215.

Amthal Wa Hikam vol. 4 p. 1747.

Ganjine-ye Amthal-e Arab p. 167.

And also appears without naming the source in:

Al-Hikmatu Al-Khalida (Javidan Khirad) p. 17.

Bahjat Al-Majalis vol. 2 p. 592.

(تصویر روی جلد)

کاسه، منقوش به رنگهای قهوه‌یی روشن و تیره و نخودی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۶/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۱۱۸ –

۵۱

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

من كساه الحياء ثوبه خفى عن العيون عيبه^۱

کسی که شرم و حیا جامه خود را به او پوشاند، زشتی او از چشمها مخفی ماند.

۱ – متن این کتیبه از گفته‌های حضرت علی (ع) بوده و در کتبی به شرح زیر:

– «نهج البلاغه»، ج. ۶، ص. ۱۱۸۵

– «شرح غررالحکم و درر الکلم»، ج. ۵، ص. ۳۱۱

– «تحف العقول»، ص. ۹۲ و ۲۱۵

– «گنجینه امثال عرب»، ص. ۱۶۷

– «امثال و حکم»، ج. ۴، ص. ۱۷۴۷

ذکر گردیده است.

این ضرب‌المثل همچنین بدون ذکر نام گوینده در کتب:

– «الحکمة الخالدة»، (جاویدان خرد)، ص. ۱۷

– «بهجة المجالس»، ج. ۲، ص. ۵۹۲

نیز آورده شده است.

pl.2

تصویر ۲

3

BOWL, decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Habib Anavian Collection.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الجود من اخلاق اهل الجنة

Al – Jūdu Min Akhlāqi Ahli 'l-Janna.¹

Generosity is a quality of the people of paradise.

۳

کاسه، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف. محل نگهداری: مجموعه حبیب آنویان نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الجود من اخلاق اهل الجنة^۱

بخشش از اخلاق اهل بهشت است.

1 – See also pls. 27, 41, 55, 68, 101, 126 and 139.

۱ – تصاویر (۲۷، ۴۱، ۵۵، ۶۸، ۱۰۱، ۱۲۶ و ۱۳۹) را نگاه کنید.

pl.3

تصویر ۳

BOWL; decorated with white, dark and light brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26cm.

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran, no. S-116.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

کل هنیاً مریاً حلالاً طیباً من طس قدن

Kul Hanīyyan Marīyyan¹ Halālan Ṭaiyyban Min Ṭasin Qadan.

May everything be wholesome, it is permissible and dainty to eat from a bowl that is always full.

1 – See also pls. 37, 43, 66, 78, 110, 113, 125, 129 and 133.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره و روشن بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۶ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران،

شماره س – ۱۱۶

نیشابور قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

کل هنیاً مریاً حلالاً طیباً من طس قدن

بخور نوش جان حلال و پاک است از کاسه قناعت.

۱ – تصاویر (۳۷، ۴۳، ۶۶، ۷۸، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۲۵، ۱۲۹ و ۱۳۳) را

pl.4

تصویر ۴

5

DISH; decorated with dark brown and light green slips under a transparent glaze.

Diam: 20.5cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 22077.

Nishabur, 10th century A.D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة و يمن و سرور

Barakatun Wa Yumnun Wa Surūr.

Blessing and good fortune¹ and joy.

۵

بشقاب، منقوش به رنگ سبز روشن بر روی زمینه
قهوه‌ای تیره در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۰/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۲۲۰۷۷

نیشابور، قرن ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

بركة و يمن و سرور

برکت و میمنت و شادی.

pl.5

تصویر ۵

BOWL; with luster-painted decoration.

Owner unknown.

Nishabur, 10th century A.D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة لصاحبه

Barakatun Liṣāhibihi, or "Blessing to the owner" appears twice.

توكل تكفا

Tawakkal Tukfā,¹ or "Trust (in God) is sufficient" appears once.

سل تعطأ

Sal Tuṭā,² or "Ask (from God and it) will be given" appears once.

1 – See also pls, 36 and 110; This proverb is mentioned in these references:

Majam' Al-Amthal vol. 1 p. 151.

Fara'id Al-La'al Fi Majma' Al-Amthal vol. 1 p. 125.

2 – See also pls, 36 and 110.

کاسه، منقوش با لعاب طلایی (زرین فام).

محل نگهداری: نامعلوم

نیشابور، قرن ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

«بركة لصاحبه»، دوبار تکرار شده است.

برکت برای دارنده آن.

«توكل تكفا» یک بار نوشته شده است.

توکل کن بر خداوند بی نیاز می شوی.

«سل تعطأ»^۲ یک بار نوشته شده است.

بخواه از خداوند تا به تو داده شود.

۱ – تصاویر (۳۶ و ۱۱۰) را نگاه کنید.

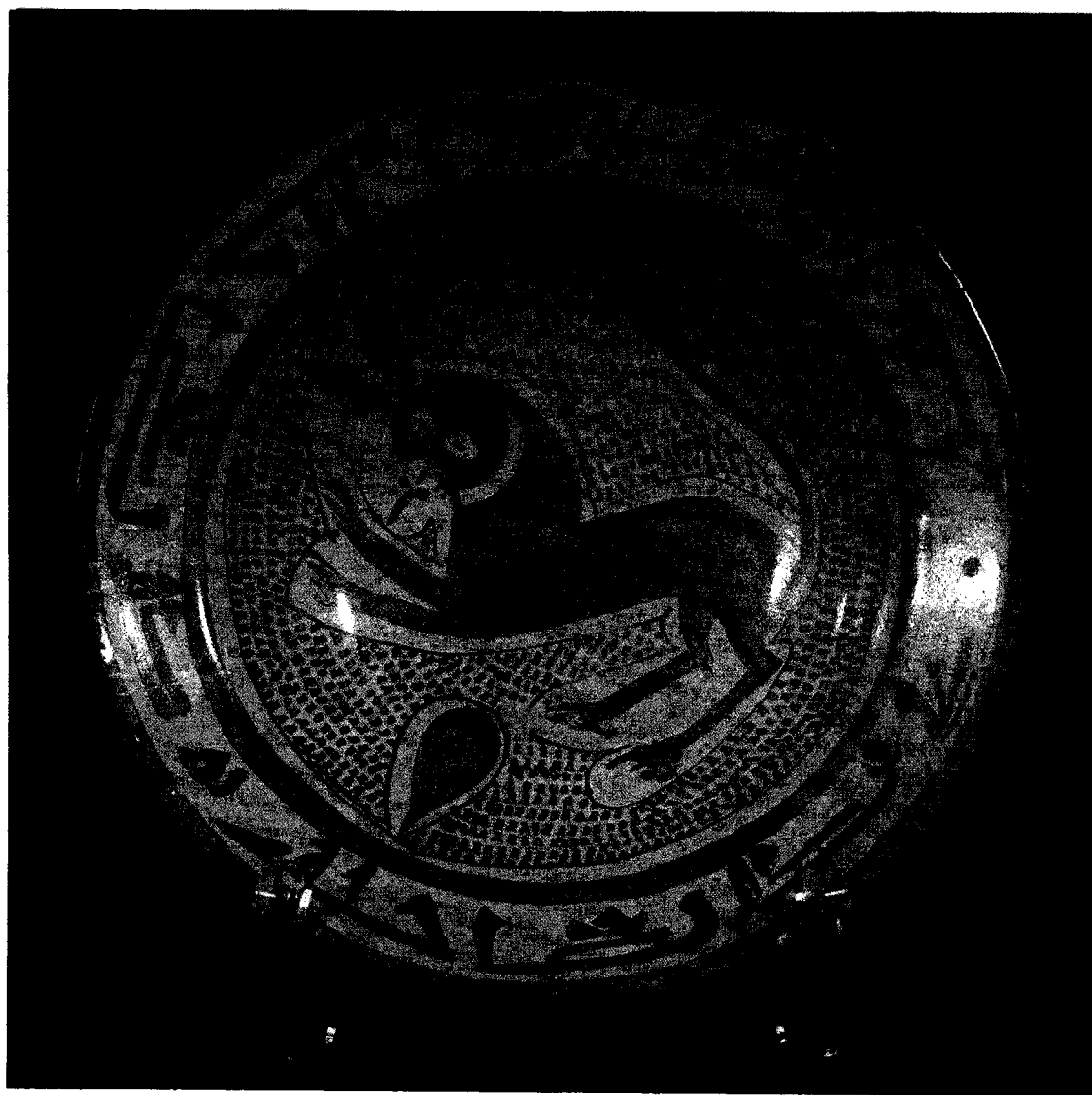
این ضرب المثل در کتبی به شرح زیر:

– «مجمع الامثال»، ج. ۱، ص. ۱۵۱

– «فرائد اللآل فی مجمع الامثال»، ج. ۱، ص ۱۲۵ نیز آورده شده

است.

۲ – تصاویر (۳۶ و ۱۱۰) را نیز مشاهده نمایید.

pl.6

تصویر ۶

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 21.5cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 94.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم اشرف الاحساب والمرؤة

اشبک الانساب

Al-'Ilmu Ashrafu 'l-Ahsab Wa'l-Murū'atu

Ashbaku 'l-Ansab.¹

Knowledge is the noblest of (personal) values and manliness is the more intricate heritage.

¹ - See also pls, 15, 49, 67, 82 and 108.

کاسه، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۹۴

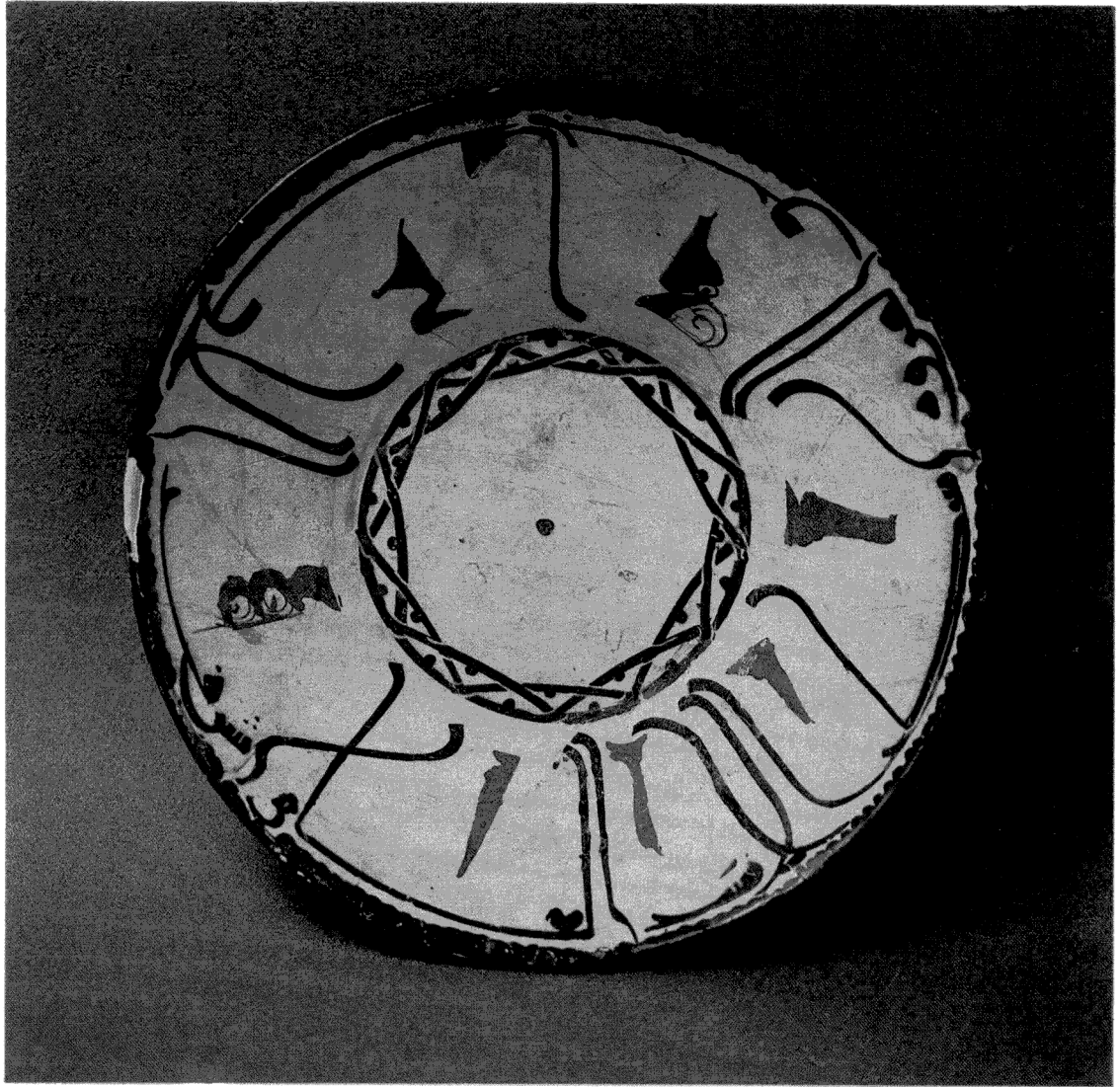
نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

العلم اشرف الاحساب و المرؤة اشبک الانساب^۱

دانش والاترین گهرها و مروت جلیل‌ترین میراث‌هاست.

۱ - تصاویر (۱۵، ۴۹، ۶۷، ۸۲ و ۱۰۸) را نگاه کنید.

pl.7

تصویر ۷

BOWL; decorated with red and dark yellow slips under a transparent glaze.

Diam: 19.5cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53-108.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

من صبر قدر، من قلن قدر

Man Şabara Qadara,¹ Man Qadana Qadara.

He who has patience, possesses ability, he who is content possesses ability.

1 – See also pl. 107; This proverb is one of the sayings of IMAM ALI and appears in:

Sharh Ghurar Al-Hikam Wa Durar Al-Kalim vol. 4 p.504.

کاسه، منقوش به رنگ زیتونی بر روی زمینه اخراپی در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۹/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۱۰۸ –

۵۳

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

من صبر قدر^۱ من قلن قدر

هر که صبر کرد توانایی یافت، هر که قناعت کرد توانایی یافت.

۱ – تصویر (۱۰۷) را نگاه کنید، در ضمن این متن یکی از گفته‌های حضرت علی (ع) است و در کتاب:

– «شرح غررالحکم و درر الکلم»، ج. ۴، ص. ۵۰۴ نیز آمده است.

pl.8

تصویر ۸

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26.5cm.

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran, no. S-75.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

من ایقن بغطفه قنع بأحواله، د

*Man Ayqana Bighatfihi Qana 'a Bi'ahwalihi.*¹ D.²

He who is satisfied in his comfort, is satisfied with his condition, D.

1 - See also pl. 47.

2 - This letter used simply as a space filler.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۶/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران،

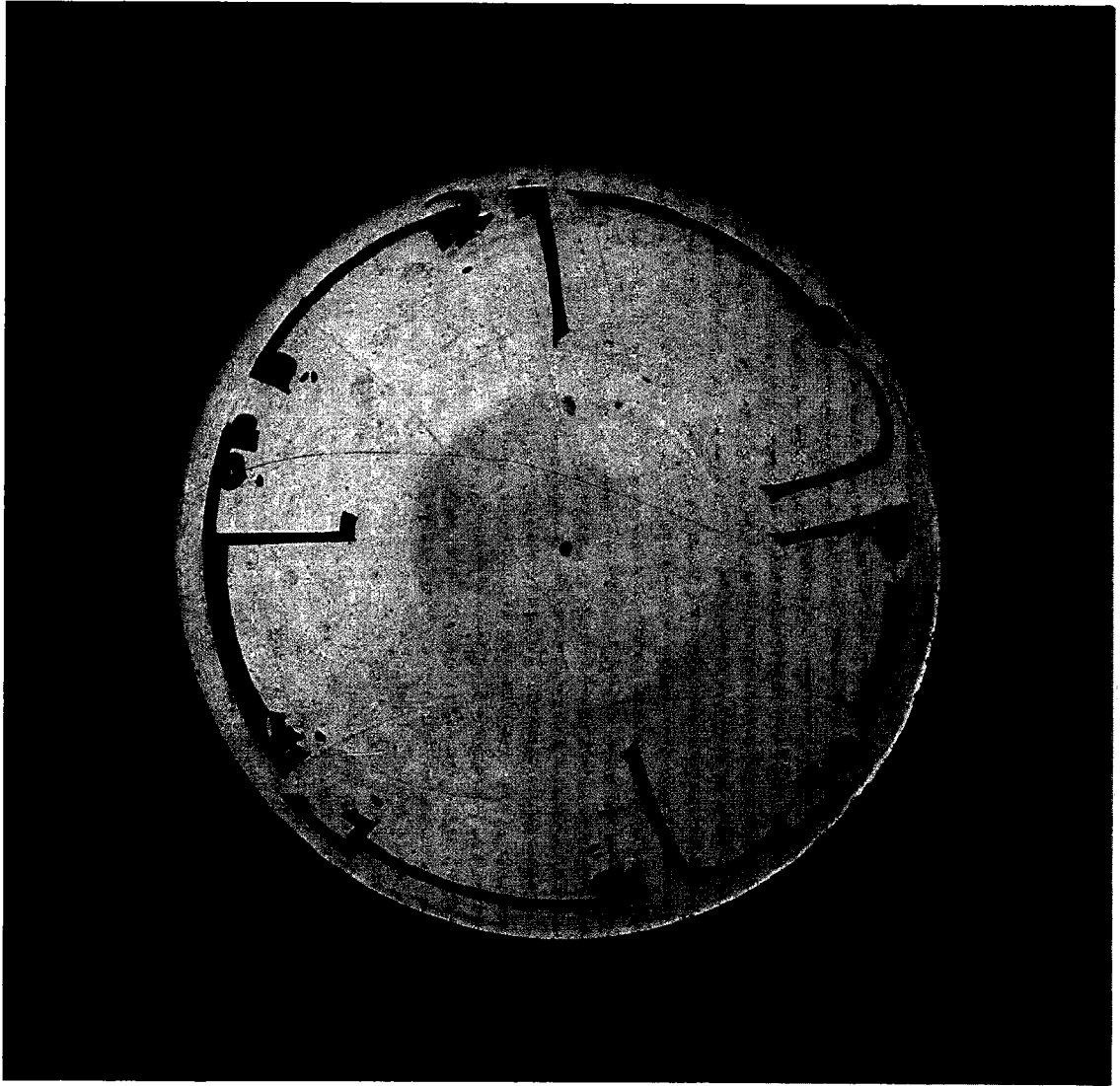
شماره س - ۷۵

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

من ایقن بغطفه قنع بأحواله، د

کسی که از داشتن زندگی خوب مطمئن است، به احوال خود قانع است.

pl.9

تصویر ۹

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 25.5cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 51-44.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

حیاؤ (البركة حفظه) ک فاحفظه علیک فانما یدل
علی فعل الکریم

*Ḥayā'uka Faḥfazhu 'Alayka Fa'innama Yadullu
'Alā Fi'li 'l-Karīm¹.*

Your modesty keep to yourself, because it proves
the action of the generous man.

کاسه، منقوش به رنگهای اخرايي و قهوه‌يي تيره بر
روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۵/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۴۴ – ۵۱

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

حیاؤ (البركة حفظه) ک فاحفظه علیک فانما یدل
علی فعل الکریم^۱

شرمت را برای خود حفظ کن، زیرا نشانه بزرگواری
است.

1 – See also pl. 52.

۱ – تصویر (۵۲) را نگاه کنید.

pl.10

تصویر ۱۰

DISH; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 42 cm.

Atkins Museum of Fine Art, William Rockhill Nelson Gallery, Kansas City, Missouri, no. 54-80.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم زين للفتى والعقل تاج
من ذهب، باليمن، البركة

*Al - 'Ilmu Zaynun Li' l - Fata' Wa'l - 'Aqlu Tajun
Min Dhahab,¹ Bi'l-Yumni, Al-Barakatu*

Knowledge is an ornament for youth and
intelligence is a crown of gold. With good fortune.

Blessing.

¹ - See also pls. 28, 73 and 138.

بشقاب، منقوش به رنگهای اخرايي و قهوه‌يي تيره بر
روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۴۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه اتکس، مجموعه ویلیام روکھیل

نلسن، کانزاس، میسوری، شماره ۸۰ - ۵۴

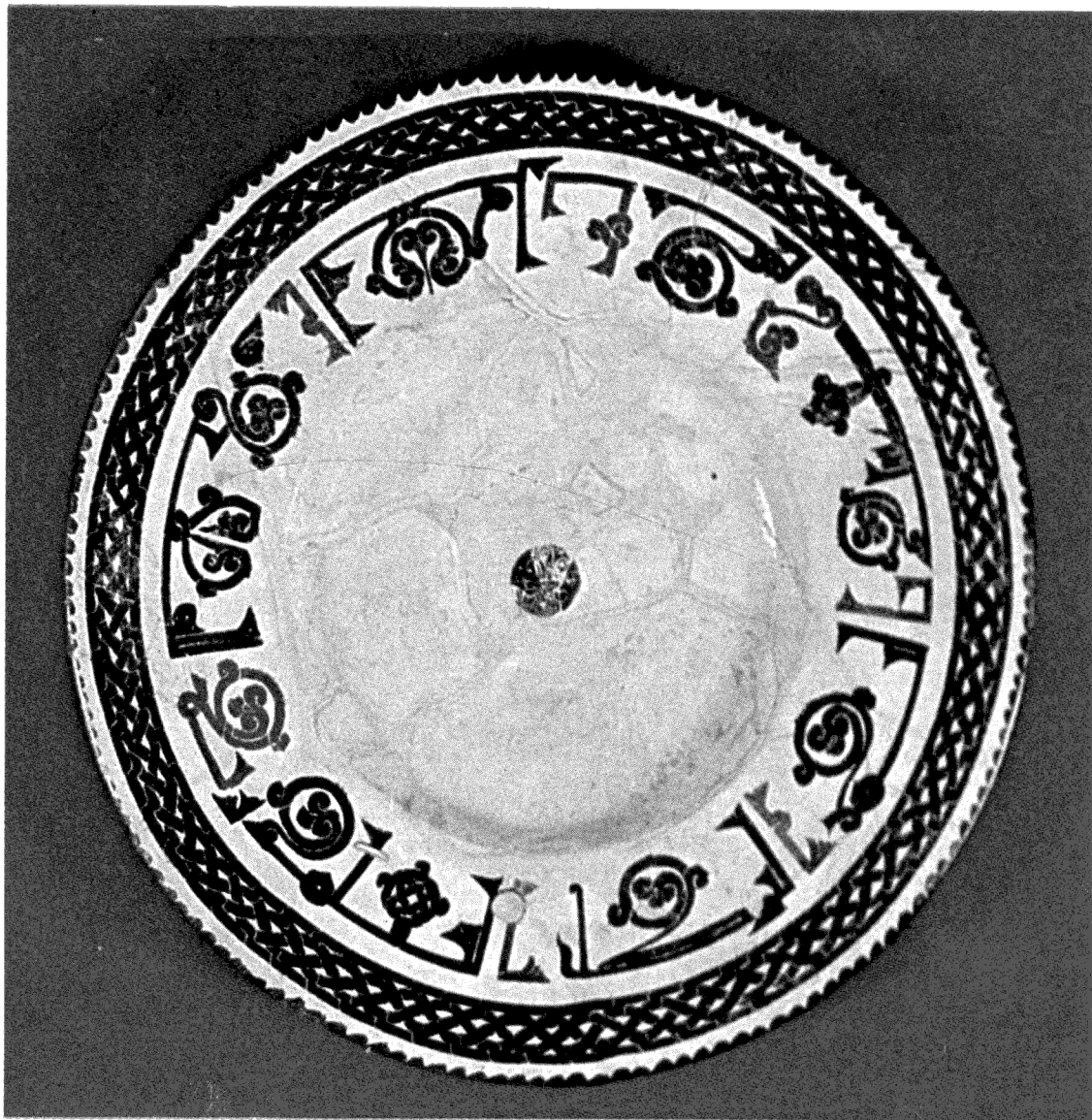
نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

العلم زين للفتى والعقل تاج من ذهب^۱، باليمن،
البركة

دانش زینتی است برای جوانمرد و خرد تاجی است
از طلا، با میمنت و برکت.

۱ - تصاویر (۲۸، ۷۳ و ۱۳۸) را نگاه کنید.

pl.11

تصویر ۱۱

12

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 13.5cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53-381.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة ونعمة لصاحبه

*Barakatun Wa Ni 'matun Liṣāḥibihi.*¹

Blessing and prosperity to the owner.

1 - See also pls. 53, 77 and 129.

۱۲

کاسه کوچک، منقوش به رنگهای اخرايي و قهوه‌يي

تيره بر روى زمينه سفيد در زير لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۳/۵ سانتيمتر

محل نگهدارى: موزه رضا عباسي، شماره ۳۸۱ -

۵۳

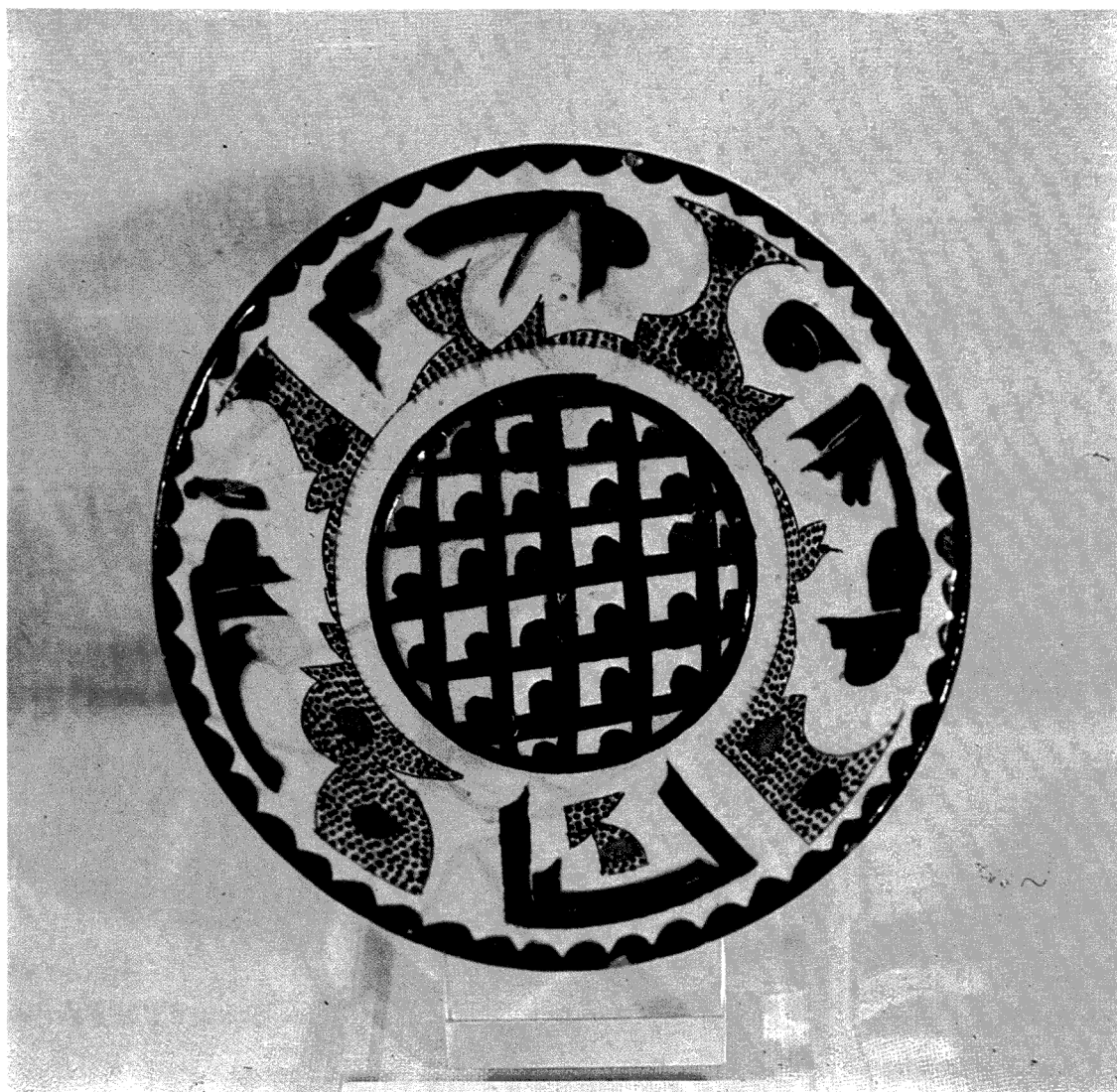
نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

بركة و نعمة لصاحبه^۱

برکت و نعمت برای دارنده آن (کاسه).

۱ - تصاویر (۵۳، ۷۷ و ۱۲۹) را نگاه کنید.

pl.12

تصویر ۱۲

13

BOWL; decorated with dark brown and light green glaze.

Diam: 17.5 cm.

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran, no. S-61.

Nishabur, 11th century A.D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة ويمن و سرور و سعاد[ة]

Barakatun Wa Yumnun Wa Surūrun Wa Sa'adatun.

Blessing and good fortune and delight and happiness.

۱۳

کاسه، منقوش با لعاب سبز روشن بر روی زمينه قهوه‌ی رنگ.

قطر دهانه: ۱۷/۵ سانتيمتر

محل نگهداری: موزه آگينه و سفالينه‌های ايران،

شماره س - ۶۱

نیشابور، قرن ۵ ه. ق.

متن کتبه کوفی:

بركة ويمن و سرور و سعاد [ة]

برکت و ميمنت و شادی و خوشحالی.

pl.13

تصویر ۱۳

DISH; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26.5cm.

David Collection, Copenhagen, no. 22/1974.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The Kufic inscription reads:

من ایقن بالخلف جاد بالعطية

Man Ayqana Bi'l-Khalafi Jada Bi'l-'Atiyyati.¹

He who believes in recompense is generous to the offer.

بشقاب، منقوش به رنگهای اخراهی و قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۶/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه دیوید، کپنهاگ، شماره

۲۲/۱۹۷۴

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

من ایقن بالخلف جاد بالعطية

هر که به پاداش خداوند اعتقاد و یقین دارد در بخشش گشاده‌دست است.

مولانا گوید:^۲

گفت پیغمبر که جاد فی السلف

بالعطية من تیقن بالخلف

هر که ببیند مر عطا را صد عوض

زود در بازد عطا راز یسن غرض

و نیز گوید:^۳

گفت پیغمبر که هر کس از یقین

داند او پاداش خود در یوم دین

که یکی راده عوض می‌آیدش

هر زمان جودی دگرگون زایدش

1 - See also pls. 25 and 102; This proverb is one of the sayings of the prophet MUHAMMAD and appears in:

Aḥādīth Mathnavi p. 51 and 99.

Kulliyat Mathnavi Ma'nawī p. 243 and 584.

Shārk sheḥab Al-Akhbar p. 148.

Majmu'e-ye Amthal (Manuscript 575 A.H.)

It is also one of the sayings of IMAM ALI and appears in:

Nahju 'l-Balagha vol. 6 p. 1142.

Tuḥaf Al-'Uqul p. 105 and 223.

Al-I 'jaz Wa'l-Ijaz p. 27.

And also is one of the sayings of IMAM MUSA AL-KAZIM and appears in:

Tuḥaf Al-'Uqul p. 425

And also appears without naming the source in:

Majma' Al-Amthal vol. 2 p. 330.

Fara'id Al-La'al Fi Majma' Al-Amthal vol. 2 p. 295.

Bahjat Al-Majalis vol. 2, p. 625.

۱ - تصاویر (۲۵ و ۱۰۲) را نگاه کنید، در ضمن این متن در کتب:

«احادیث مثنوی»، ص. ۵۱ و ۹۹

«مجموعه امثال»، نسخه خطی

«کلیات مثنوی معنوی»، ص. ۲۲۳ و ۵۸۴

«شرح شهاب الاخبار»، ص. ۱۴۸

یعنوان حدیثی از پیامبر اکرم (ص) آمده است، ولی در هیچ یک از کتب معروف احادیث، موفق به پیدا کردن این حدیث نگردیدم.

در کتبی به شرح زیر:

«نهج البلاغه»، ج. ۶، ص. ۱۱۴۲

«تحف العقول»، ص. ۱۰۵ و ۲۲۳

«الاعجاز و الایجاز»، ص. ۲۷

از حضرت علی (ع) به عنوان گوینده این متن یاد شده است. همچنین در کتاب:

«تحف العقول»، ص. ۴۲۵

از امام موسی کاظم (ع) به نام گوینده این متن یاد گردیده است.

در کتب دیگری نیز به شرح زیر:

«مجمع الامثال»، ج. ۲، ص. ۳۳۰

«فراند اللال فی مجمع الامثال»، ج. ۲، ص. ۲۹۵

«بهجة المجالس»، ج. ۲، ص. ۶۲۵

از ضرب المثل مذکور بدون ذکر نام گوینده یاد شده است.

۲ - «کلیات مثنوی معنوی»، دفتر سوم، ص. ۵۸۴

۳ - «کلیات مثنوی معنوی»، دفتر دوم، ص. ۲۴۳

pl.14

تصویر ۱۴

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26 cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 22076.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم اشرف الاحساب

Al - 'Ilmu Ashrafu 'l-Aḥṣāb.¹

Knowledge is the noblest of (personal) values.

¹ - See also pls. 7, 49, 67, 82 and 108.

کاسه، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۶ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۲۲۰۷۶

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

العلم اشرف الاحساب^۱

دانش والاترین گوهرهاست.

۱ - تصاویر (۷، ۴۹، ۶۷، ۸۲ و ۱۰۸) را نگاه کنید.

pl.15

تصویر ۱۵

16

DISH; with luster-painted decoration.

Diam: 37.5cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53-384.

Nishabur, 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

عمل سلیمان

'*Amalu Sulayman.*'¹

Made by *Sulayman*.

۱۶

پشقاب، منقوش با لعاب طلایی (زرین فام).

قطر دهانه: ۳۷/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۵۳-۳۸۴

نیشابور، قرن ۴ ه. ق.

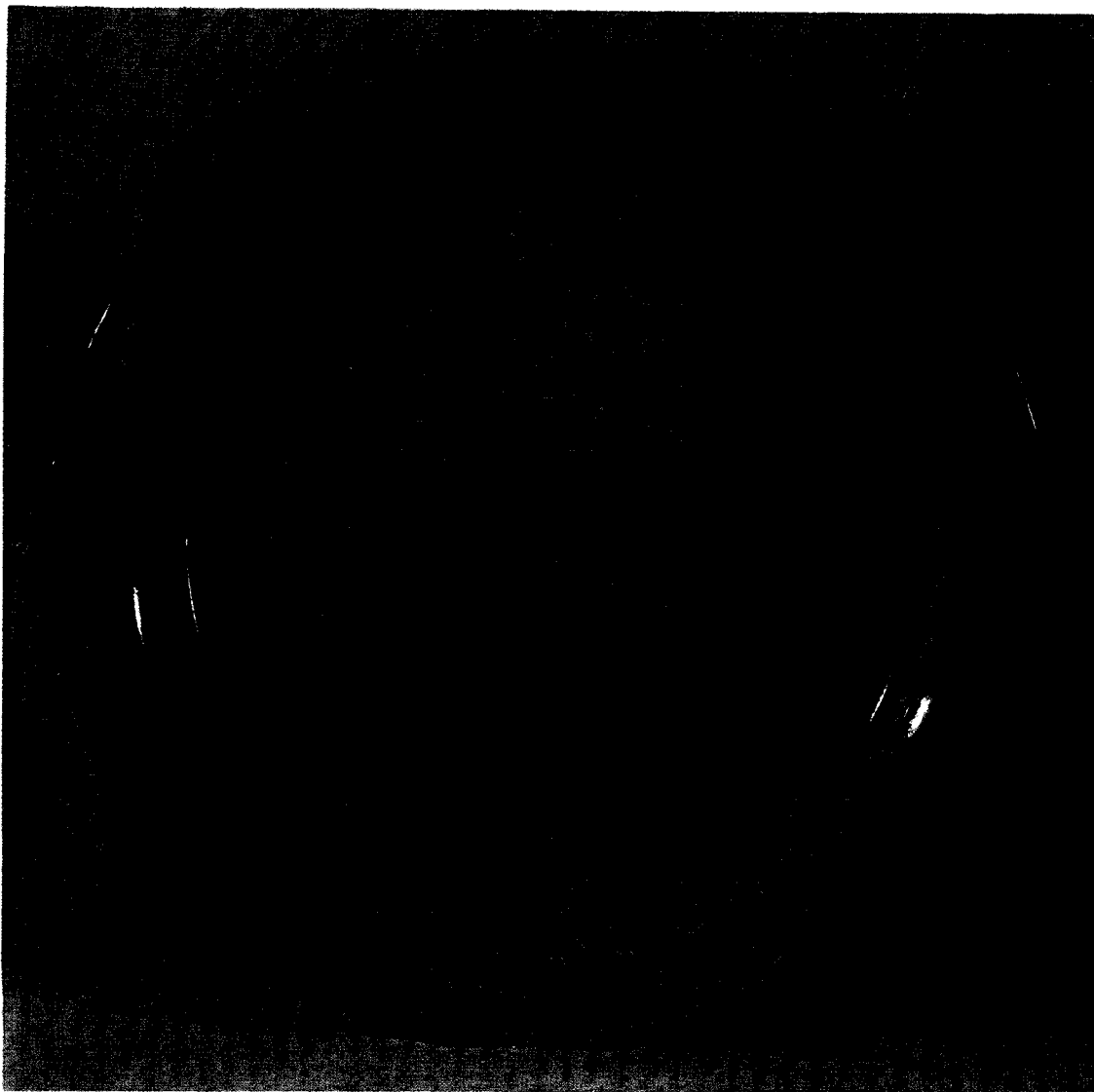
متن کتیبه کوفی:

عمل سلیمان^۱

به دست سلیمان ساخته شده است.

1 - See also pl. 124.

۱ - تصویر (۱۲۴) را نگاه کنید.

pl.16

تصویر ۱۶

17

BOWL; decorated with white, brown and yellow glaze.

Diam: 28cm.

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran, no. S-13.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The word **برکة** *Baraka*, or "Blessing" appears four times in **Kufic** on the bowl and also appears several times around the rim.

۱۷

کاسه، منقوش به رنگهای نخودی و قهوه‌یی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۸ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران،

شماره س - ۱۳

متن کتیبه کوفی: برکة، ۴ بار داخل کاسه و چندین بار در حاشیه تکرار شده است.

pl.17

تصویر ۱۷

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 13cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 21301.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحرص علامة الفقر

Al - Hirsu 'Alāmatu 'l-Faqrī.¹

Greed is a sign of poverty.

¹See also pls. 1, 71 and 122; This proverb is one of the sayings of IMAM ALI and appears in:

Sharḥ Ghurar Al-Hikam Wa Durar Al-Kalim vol. 1 p. 96.

Tuḥaf Al-'Uqul p. 86, 92 and 215.

Ganjine-ye Amthal-e Arab p. 156.

Dastur Ma'alim Al-Hikam p. 15.

کاسه کوچک، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۳ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۲۱۳۰۱

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الحرص علامة الفقر^۱

حرص و تنگ نظری نشانه تهی‌دستی است.

۱ - تصاویر (۷۱، ۱) و (۱۲۲) را نگاه کنید، در ضمن این متن یکی از

گفته‌های حضرت علی (ع) بوده و در کتب به شرح زیر نیز:

- «شرح غررالحکم و دررالکلم»، ج. ۱، ص. ۹۶

- «تحف العقول»، ص. ۸۶، ۹۲ و ۲۱۵

- «گنجینه امثال عرب»، ص. ۱۵۶

- «دستور معالم الحکم»، ص. ۱۵

آمده است.

pl.18

تصویر ۱۸

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 34cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 4352

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الطاعم الشاكر بمنزلة الصائم الصا[بر]

Al-Tā'imu 'l - Shākiru Bimanzilati 'l-Sā'imi 'l-Sābiri.¹

The thankful eater is comparable to the one who fasts patiently.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۴ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۴۳۵۲

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الطاعم الشاكر بمنزلة الصائم الصا[بر]^۱

آنکه می‌خورد و سپاسگزاری می‌کند، همچون کسی است که روزه‌دار شکیباست.

1 - This proverb is one of the sayings of the prophet MUHAMMAD and appears in:

Nahju 'l-Fasāḥa p.604.

Al-Jami' Al-Ṣaghir Fi Aḥādith Al-Bashir Al-Nadhir vol.2 p.56.

Kalimatu Qisār MUHAMMAD p.32.

Sharḥ shehab Al-Akhbar p.86.

۱ - این متن یکی از احادیث پیامبر اکرم (ص) بوده و در کتبی به شرح زیر:

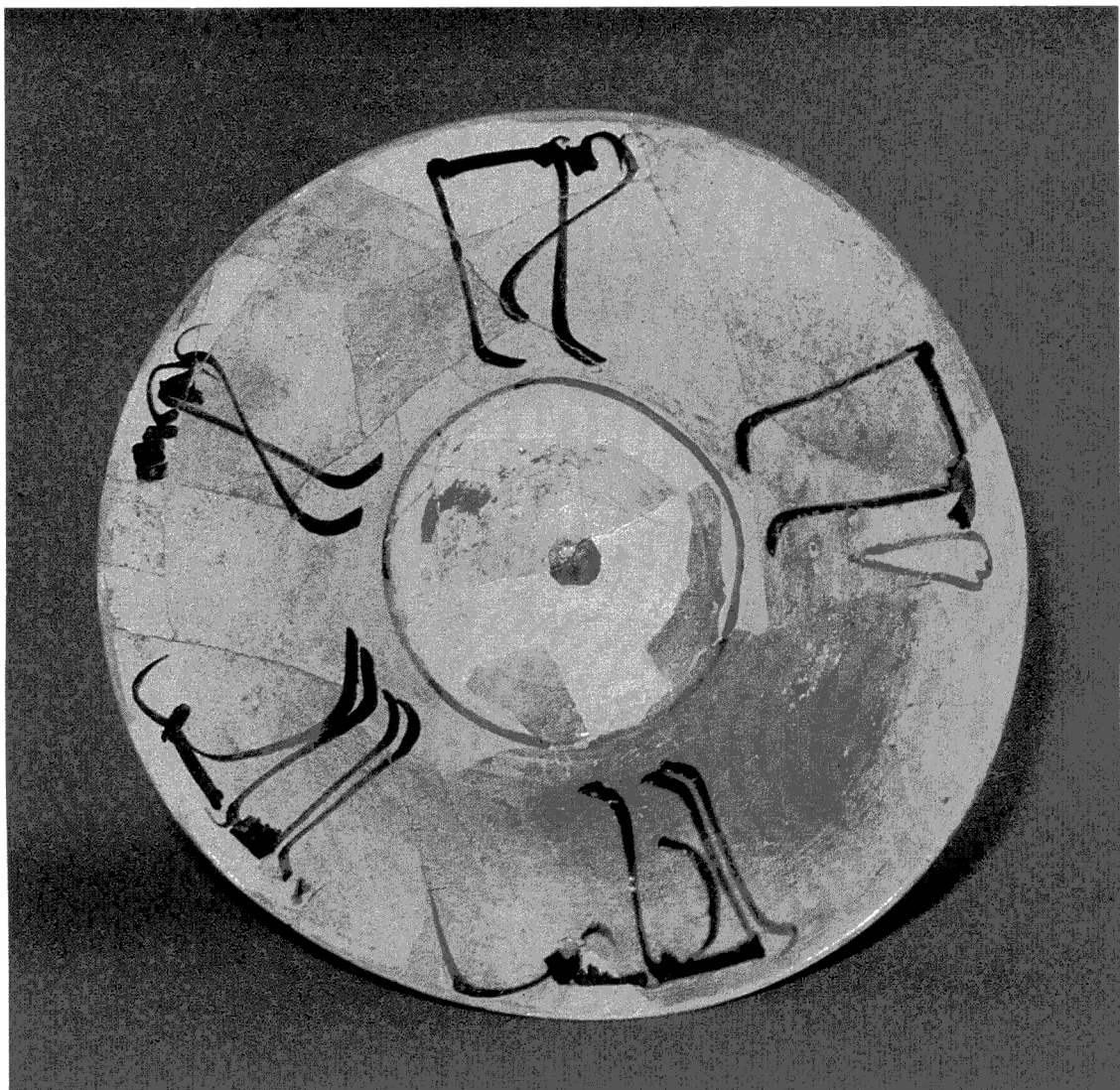
- «نهج الفصاحه»، ص. ۶۰۴

- «الجامع الصغير في احاديث البشير النذير»، ج. ۲، ص. ۵۶

- «کلمات قصار محمد (ص)»، ص. ۳۲

- «شرح شهاب الاخبار»، ص. ۸۶

آمده است.

pl.19

تصویر ۱۹

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 21.6cm.

British Museum, London, no. 13-12 1967.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The Kufic inscription reads:

اشرف الغنى ترك المنى

Ashrafu 'l- Ghinā Tarku 'l- Munā.¹

The noblest of riches is the abandonment of desire.

کاسه، منقوش به رنگهای اخرايي و قهوه‌يي تيره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۶ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه بریتانیا، شماره

۱۳ - ۱۹۶۷

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

اشرف الغنى ترك المنى^۱

والا ترین توانگری، از آرزوها و آمال‌های خوشتن گذشتن است.

1 - See also pls. 39, 46, 76 and 129; This proverb is one of the sayings of

IMAM ALI and appears in:

Nahju 'l-Balagha vol. 6 p. 1103 and 1182.

Sharh Ghurar Al-Hikam Wa Durar Al-Kalim vol. 2 p. 390.

Tuhaf Al-'Uqul p. 92.

Ganjine-ye Amthal-e Arab p. 151.

Dastur Ma'alim Al-Hikam p. 20.

And also appears without naming the source in:

Al-Hikmatu Al-Khalida (Javidan Khirad) p. 198.

۱ - تصاویر (۳۹، ۴۶، ۷۶ و ۱۲۹) را نگاه کنید.

در ضمن این متن یکی از گفته‌های حضرت علی (ع) بوده و در کتبی به شرح زیر:

- «نهج البلاغه»، ج. ۶، ص. ۱۱۰۳ و ۱۱۸۲

- «شرح غرر الحکم و دررالکلم»، ج ۲، ص. ۳۹۰

- «تحف العقول»، ص. ۹۲

- «گنجینه امثال عرب»، ص. ۱۵۱

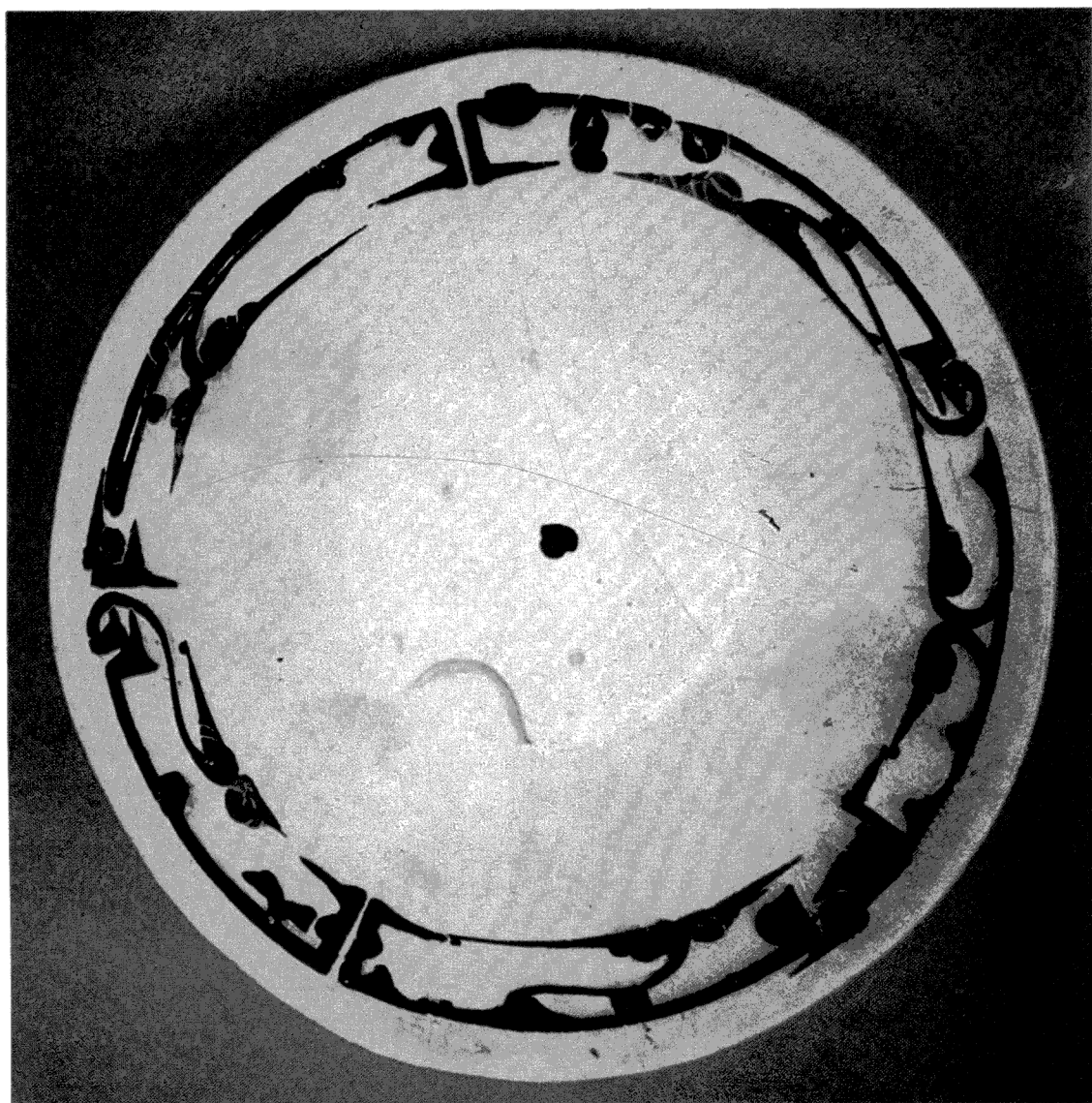
- «دستور معالم الحکم»، ص. ۲۰

آورده شده است.

همچنین از این ضرب‌المثل در کتاب:

- «الحکمة الخالدة» (جاویدان خرد)، ص ۱۹۸

بدون ذکر نام گوینده یاد گردیده است.

pl.20

تصویر ۲۰

21

BOWL; decorated with white and red slips under a transparent glaze.

Diam: 25.5cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53-34.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The Kufic inscription reads:

الحرّ حرّ وان مسه الضرّ

Al - Hurru Hurrun Wa'in Massahu 'l-Durr.¹

The free man is still free even if touched by harm.

۲۱

کاسه، منقوش به رنگ سفید بر روی زمینه اخراپی در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۵/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۳۴ - ۵۳

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الحرّ حرّ و ان مسه الضرّ

آزادمرد همواره آزاد است، هرچند که دچار سختی شود.

¹ - See also pls. 1, 35, 50, 63, 91, 109 and 131; For references, see No. 1.

۱ - تصاویر (۱، ۳۵، ۵۰، ۶۳، ۹۱، ۱۰۹ و ۱۳۱) را نگاه کنید. جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره ۱ را ملاحظه نمایید.

pl.21

تصویر ۲۱

22

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 27cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 1957.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الزم العفاف تک.....

Ilzami 'l - 'Afāf Taku

Keep chaste, you will be.....

۲۲

کاسه، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۱۹۵۷

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الزم العفاف تک.....

پیوسته عقیف باش تا.....

pl.22

تصویر ۲۲

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 39.3cm.

Freer Gallery of Art, Washington, no. 57.24.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The Kufic inscription reads:

يقال قد خاطر من استغنى
برأيه، بركة لصاحبه

Yuqālu: Qad Khāṭara Mani Istaghna Bi-Ra'yihi.¹

Baraka'un Liṣāhibihi.

It said that he who dispenses with his own opinion runs into danger. Blessing to the owner.

1 - This proverb is one of the sayings of IMAM ALI and appears in:

Nahju 'l-Balagha vol.6 p.1181.

Sharḥ Ghurar Al-Hikam Wa Durar Al-Kalim vol.4 p.473.

Dastur Ma'alim Al-Hikam p.20.

Al-Mustatraf vol.1, p.67.

It also appears without naming the source in:

Majma' Al-Amthal vol.1 p.262.

Fara'id Al-La'al Fi Majma' Al-Amthal vol.1 p.214.

Diwan Al-Ma'ani vol.2 p.94.

قدح، منقوش به رنگهای قهوه‌بی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۹/۳ سانتیمتر

محل نگهداری: فریر گالری، واشنگتن، شماره

۵۷/۲۴

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

يقال قد خاطر من استغنى برأيه، بركة لصاحبه
هر که خود را از مشورت با دیگران بی‌نیاز بیند، به راستی که خود را در خطر افکنده است، برکت برای دارنده آن (قدح).

۱ - این متن یکی از گفته‌های حضرت علی (ع) است و در کتبی به شرح زیر:

- «نهج البلاغه»، ج. ۶، ص. ۱۱۸۱

- «شرح غرر الحکم و دررالکلم»، ج. ۴، ص. ۴۷۳

- «دستور معالم الحکم»، ص. ۲۰

- «المستطرف»، ج. ۱، ص. ۶۷

از آن یاد شده است.

از این متن همچنین بدون ذکر نام گوینده آن در کتبی به شرح زیر:

- «مجمع الامثال»، ج. ۱، ص. ۲۶۲

- «دیوان المعانی»، ج. ۲، ص. ۹۴

- «فرائد الآل فی مجمع الامثال»، ج. ۱، ص. ۲۱۴

یاد شده است.

pl.23

تصویر ۲۳

24

DISH; decorated with dark brown and light green slips under a transparent glaze.

Diam: 22.5cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 22094.

Nishabur, 10th century A.D.

The word **بركة** *Baraka*, or "Blessing" appears five times in **Kufic** on the dish.

۲۴

بشقاب، منقوش به رنگ سبز روشن بر روی زمینه قهوه‌یی تیره در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۲/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۲۲۰۹۴

نیشابور، قرن ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

بركة

برکت (۵ بار تکرار شده است).

pl.24

تصویر ۲۴

DISH: decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 46. 8cm.

Freer Gallery of Art, Washington, no. 52. 11.

Nishabur, 9 – 10 th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

من ایقن بالخلف جاد وکیفما عودت النفس تعتاد،
برکة لصاحبه

Man Ayqana Bi'l – Khalafi Jād,¹ We Kayfama 'Uwidat Al – Nafsu Ta' tad, Barakatur Liṣāhibihi.

He who believes in recompense is generous to (the offer), and to whatever you accustom yourself you will grow accustomed to. Blessing to the owner.

This proverb appears twice on the dish.

1 – See also pls. 14 and 102; For references, see No. 14.

بشقاب، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۴۶/۸ سانتیمتر

محل نگهداری: فریر گالری، واشنگتن، شماره

۵۲/۱۱

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

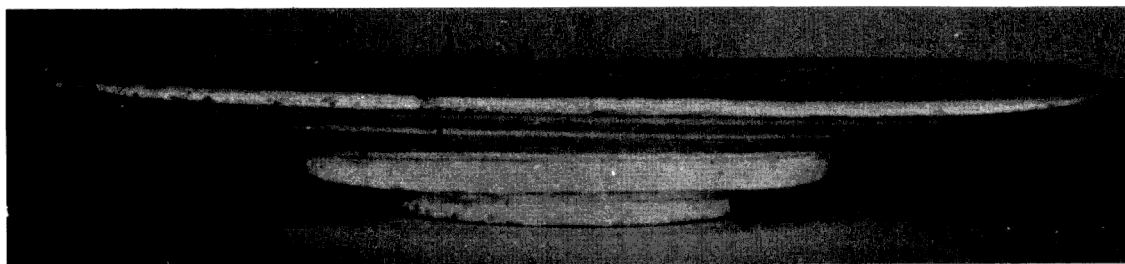
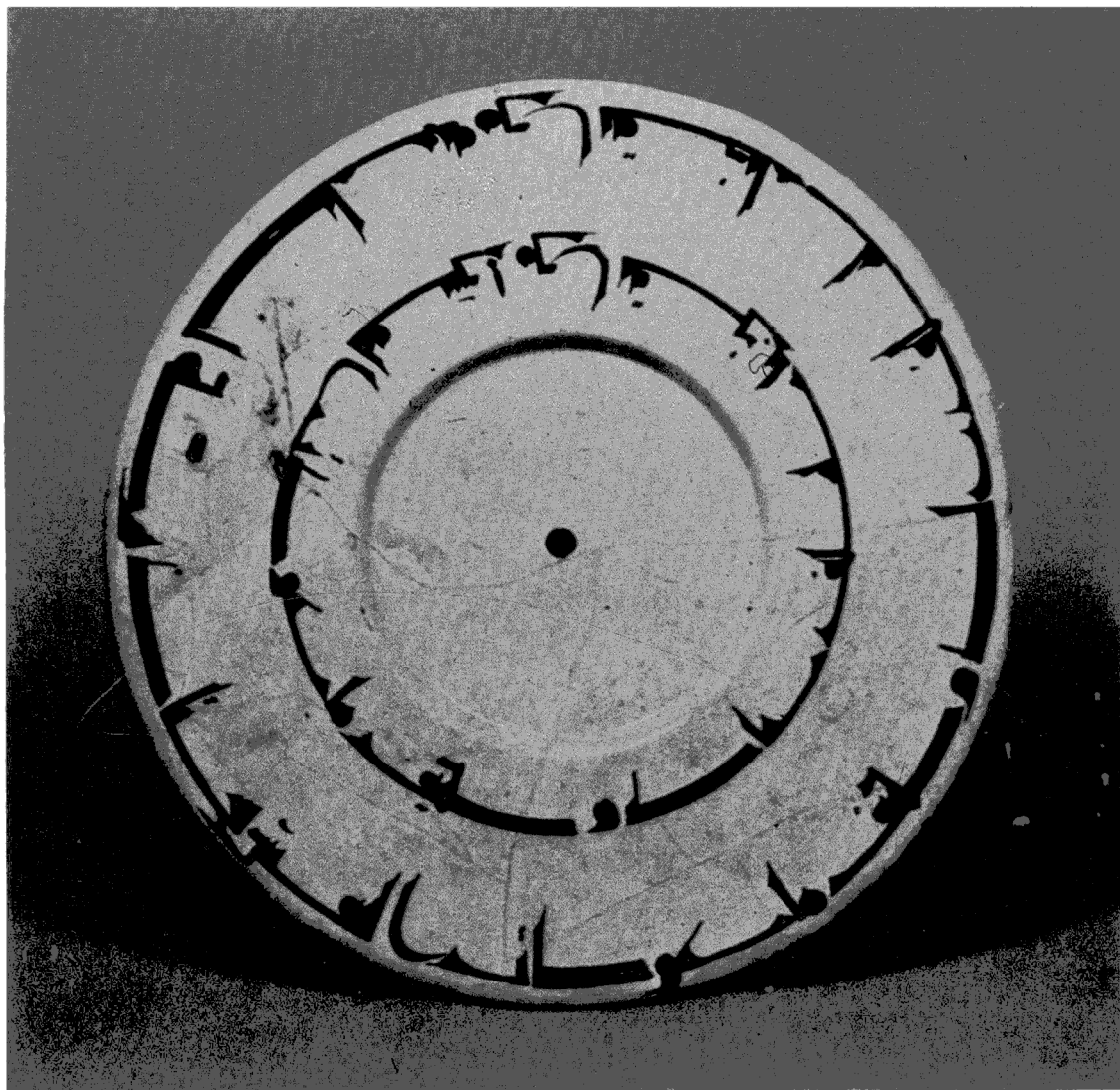
متن کتیبه کوفی:

من ایقن بالخلف جاد وکیفما عودت
النفس تعتاد، برکة لصاحبه

هر که به پاداش خداوند اعتقاد و یقین دارد در بخشش گشاده‌دست است، و به هر گونه که نفس عادت داده شود معتاد خواهد شد، برکت برای دارنده آن (بشقاب).

متن ضرب‌المثل مذکور دو بار بر روی بشقاب تکرار شده است.

۱ – تصاویر (۱۴ و ۱۰۲) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱۴) را ملاحظه نمایید.

pl.25

تصویر ۲۵

BOWL; decorated with white and dark blue slips under a transparent glaze.

Diam: 27cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no 53 – 348.

Nishapur, 9 – 10 th centuries A. D.

The Kufic inscription reads:

يا طالب الدنيا والموت يطلبه

*Yā Ṭaliba 'l-Dunyā Wa'l-Mawtu Yatlibuhu.*¹

O, he who seeks the universe while death seeks him.

1 – This proverb is one of the sayings of IMAM ALI and appears in: *Nahju' l – Balagha* vol. 2 p. 292.

Sharḥ Ghurar Al – Hikam Wa Durar Al – Kalim vol. 2 p. 767.

Dastur Ma'alim Al – Hikam p. 51.

کاسه، منقوش به رنگ لاجوردی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۳۴۸ – ۵۳

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

یا طالب الدنيا والموت يطلبه^۱

ای جوینده دنیا که مرگ در طلب اوست.

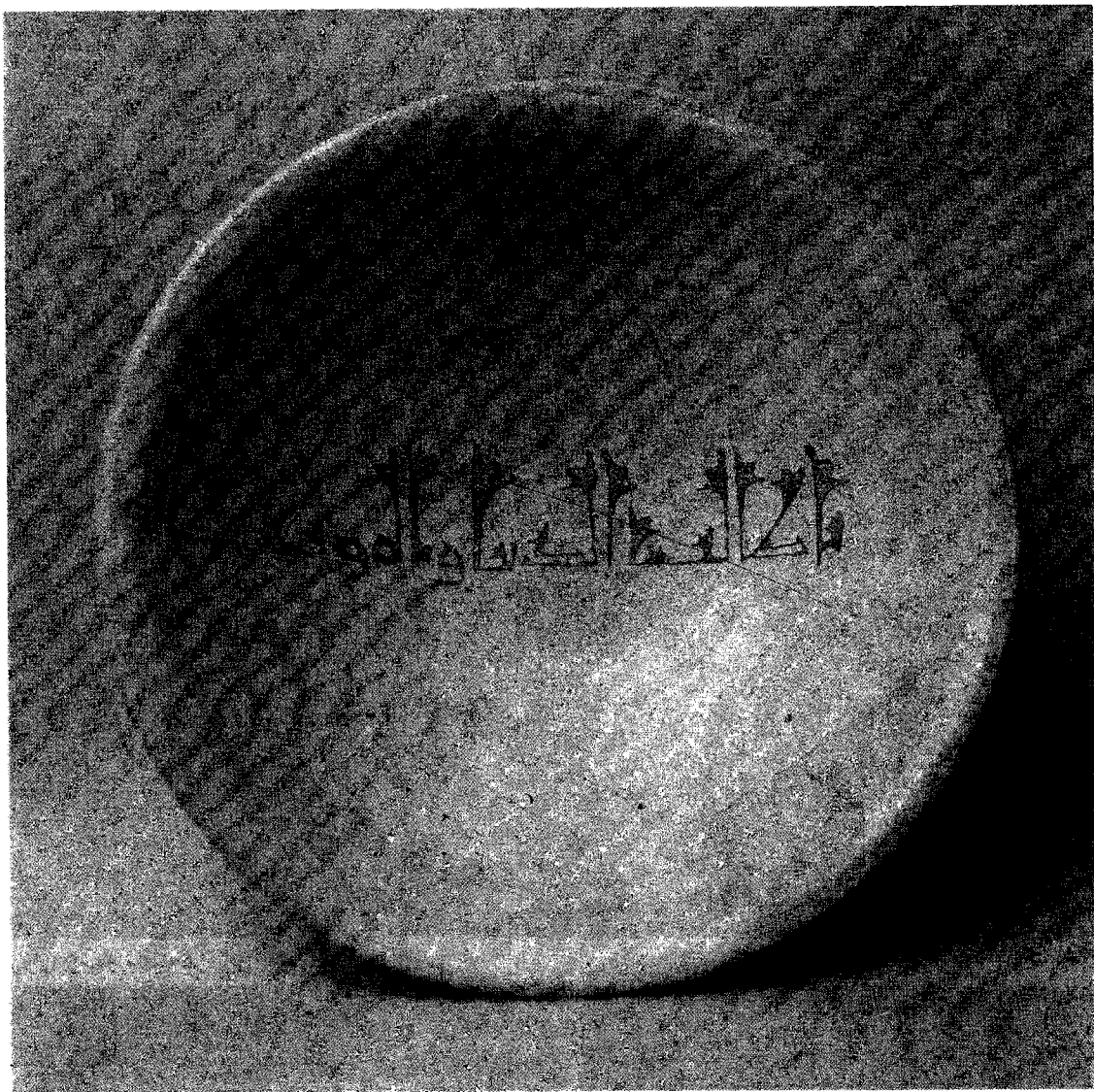
۱ – این متن یکی از گفته‌های حضرت علی (ع) است و در کتبی به شرح زیر:

– «نهج البلاغه»، ج. ۲، ص. ۲۹۲.

– «شرح غرر الحکم ودرر الکلم»، ج. ۲، ص. ۷۶۷.

– «دستور معالم الحکم»، ص. ۵۱.

آمده است.

pl.26

تصویر ۲۶

DISH; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 21cm.

Freer Gallery of Art, Washington, no. 65. 27.

Nishabur, 9 – 10 th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

الجود من اخلاق اهل الجنة

Al – Jūdu Min Akhlaqi Ahli 'l – Janna.¹

Generosity is a quality of the people of paradise.

بشقاب، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱ سانتیمتر

محل نگهداری: فریر گالری، واشنگتن، شماره

۶۵/۲۷

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

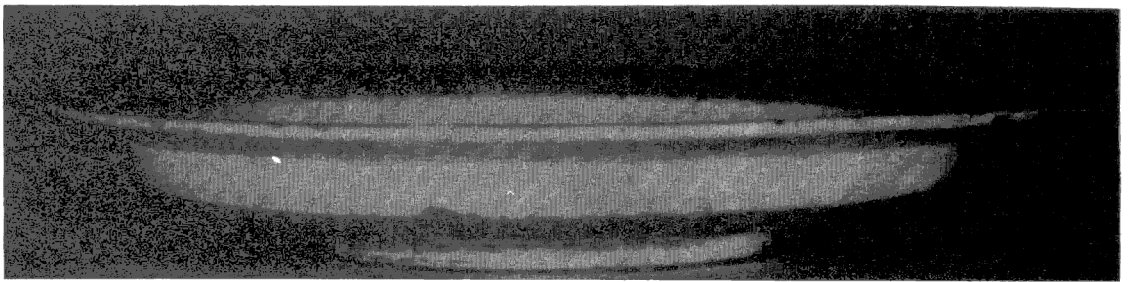
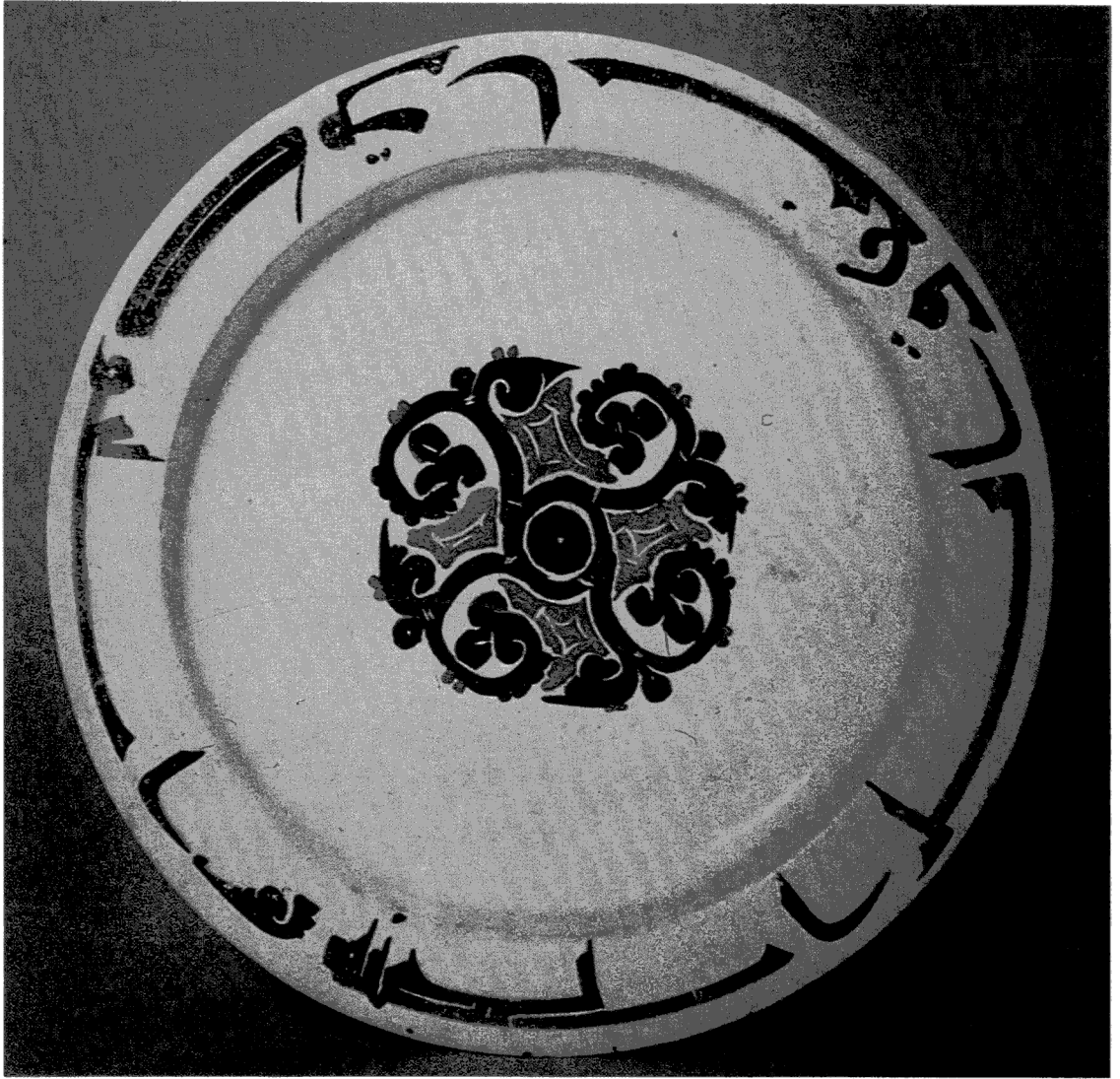
متن کتیبه کوفی:

الجود من اخلاق اهل الجنة^۱

بخشش از اخلاق اهل بهشت است.

¹ – See also pls. 3, 41, 55, 68, 101, 126 and 139.

۱ – تصاویر (۳، ۴۱، ۵۵، ۶۸، ۱۰۱، ۱۲۶ و ۱۳۹) را نگاه کنید.

pl.27

تصویر ۲۷

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 25. 5cm.

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran, no. S-125.

Nishabur, 9 – 10 th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم زين للفتى والعقل تاج من ذهب، النعمة

Al – 'Ilmu Zaynun Li'l – Fata' Wa' l – 'Aqlu Tajun

Min Dhahab,¹ Al – Ni'matu.

Knowledge is an ornament for youth and intelligence is a crown of gold, prosperity.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۵/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران.

شماره س – ۱۲۵

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

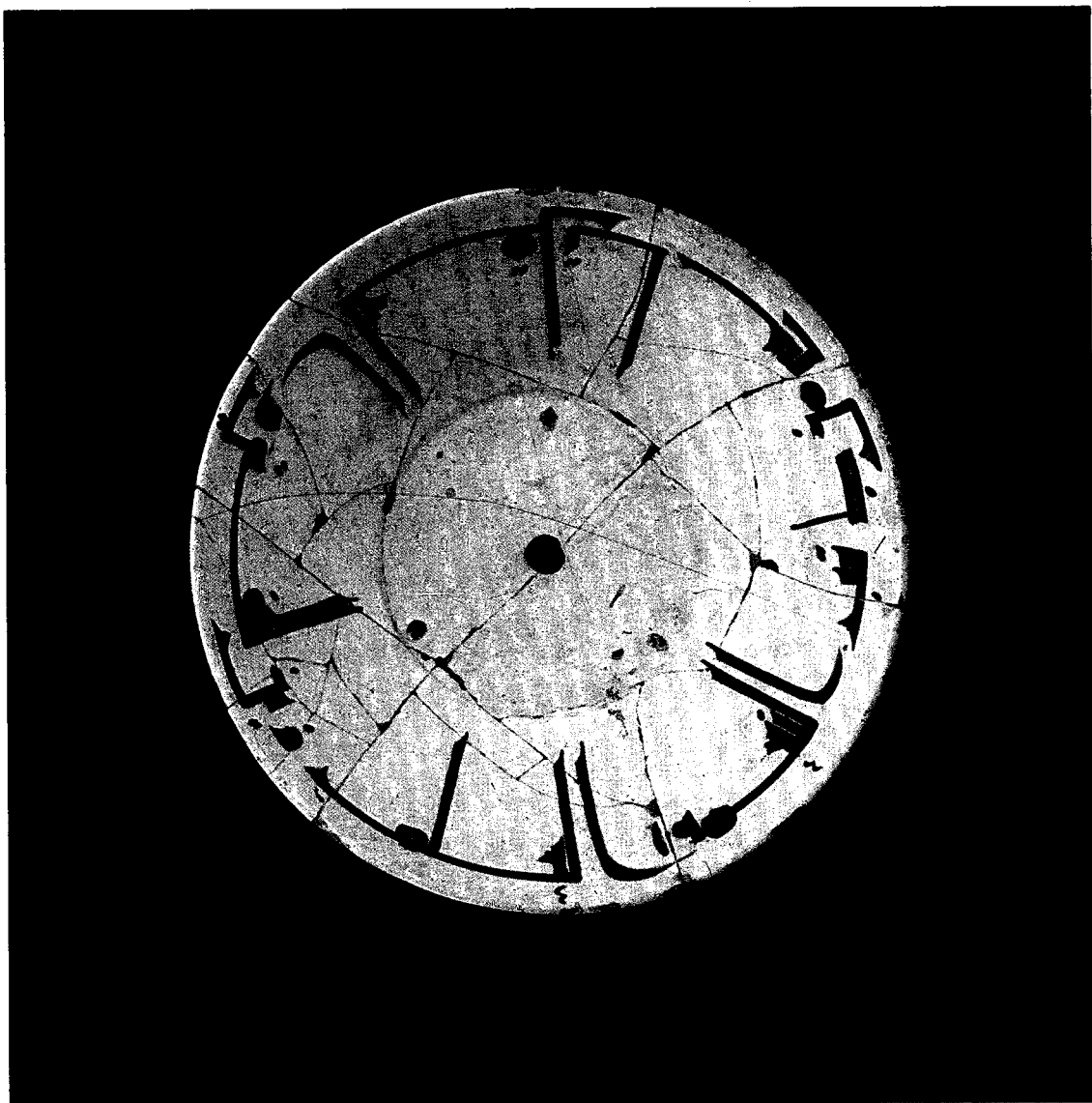
العلم زين للفتى والعقل

تاج من ذهب، النعمة

دانش زینتی است برای جوانمرد و خرد تاجی است از طلا.

¹ – See also pls. 11, 73. and 138.

۱ – تصاویر (۱۱، ۷۳ و ۱۳۸) را نگاه کنید.

pl.28

تصویر ۲۸

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 22. 5cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53 – 371.

Nishabur, 9 – 10 th centuries A. D.

The Kufic inscription reads:

جیر، من کثر مزاحه حقر قدره

Jayri, Man Kathura Muzāḥuhu Ḥaqura Qadruhu.¹

Yea! A person who jokes too much, his worth is contemptuous.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۲/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۳۷۱ – ۵۳

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

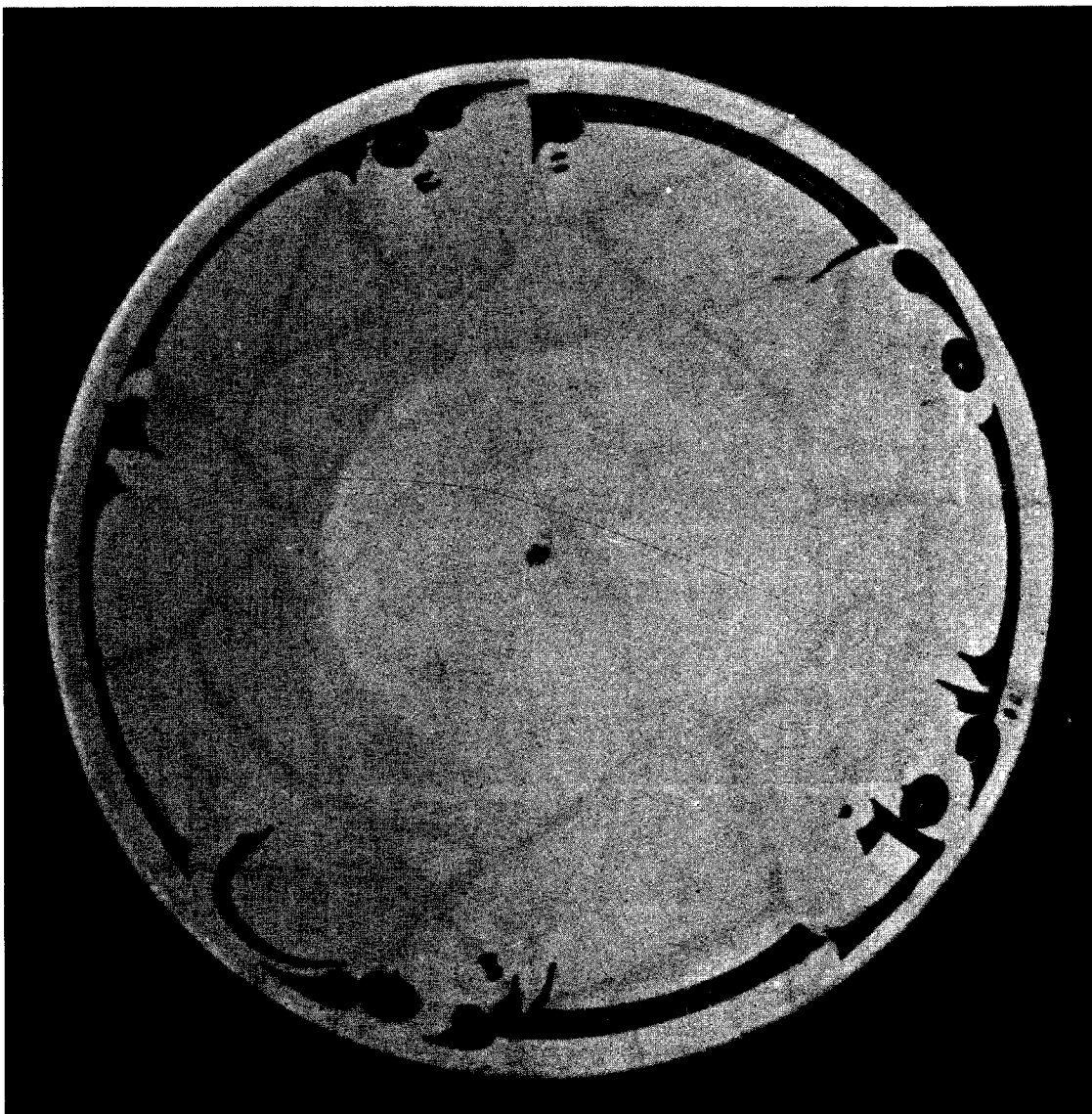
متن کتیبه کوفی:

جیر، من کثر مزاحه حقر قدره^۱

آری، هر که پر مزاح باشد مقام و ارزشش پست می‌شود.

1 – See also pl. 128.

۱ – تصویر (۱۲۸) را نگاه کنید.

pl.29

تصویر ۲۹

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 45. 7cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 65. 106.

2.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

التدبير قبل العمل يؤمنك من الندم، اليمن
والسلامة

Al – Tadbīru Qabla 'l- 'Amali Yū' aminuka Mina
'l-Nadami, ¹ Al-Yumnu Wa'l-Salāmatu.

Deliberation before action protects you from regret ,
Good fortune and good health.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌ی تیره بر روی زمینه
سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۴۵/۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولتین، نیویورک، شماره

۶۵/۱۰۶/۲

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

التدبير قبل العمل يؤمنك من
الندم، اليمن والسلامة

تفکر پیش از انجام کارها ترا از پشیمانی باز می‌دارد،
میمنت و تندرستی.

1 – See also pls. 42, 57, 75 and 116; This proverb is one of the sayings of
IMAM ALI and appears in:

Sharḥ Ghurar al – Hikam Wa Durar Al – Kalim vol. 1 P.372.

Tuḥaf Al – 'Uqul p. 86 and 91.

Al – I'jaz Wa' l – Ijaz p.34.

Dastur Ma'alim Al – Hikam p. 20.

۱ – تصاویر (۴۲، ۵۷، ۷۵ و ۱۱۶) را نگاه کنید.

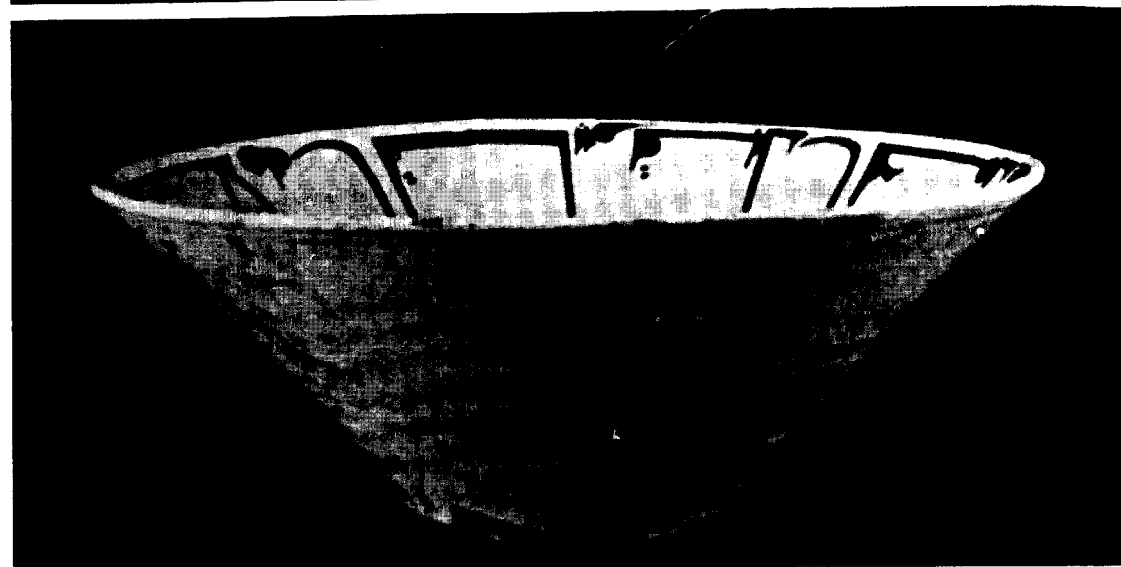
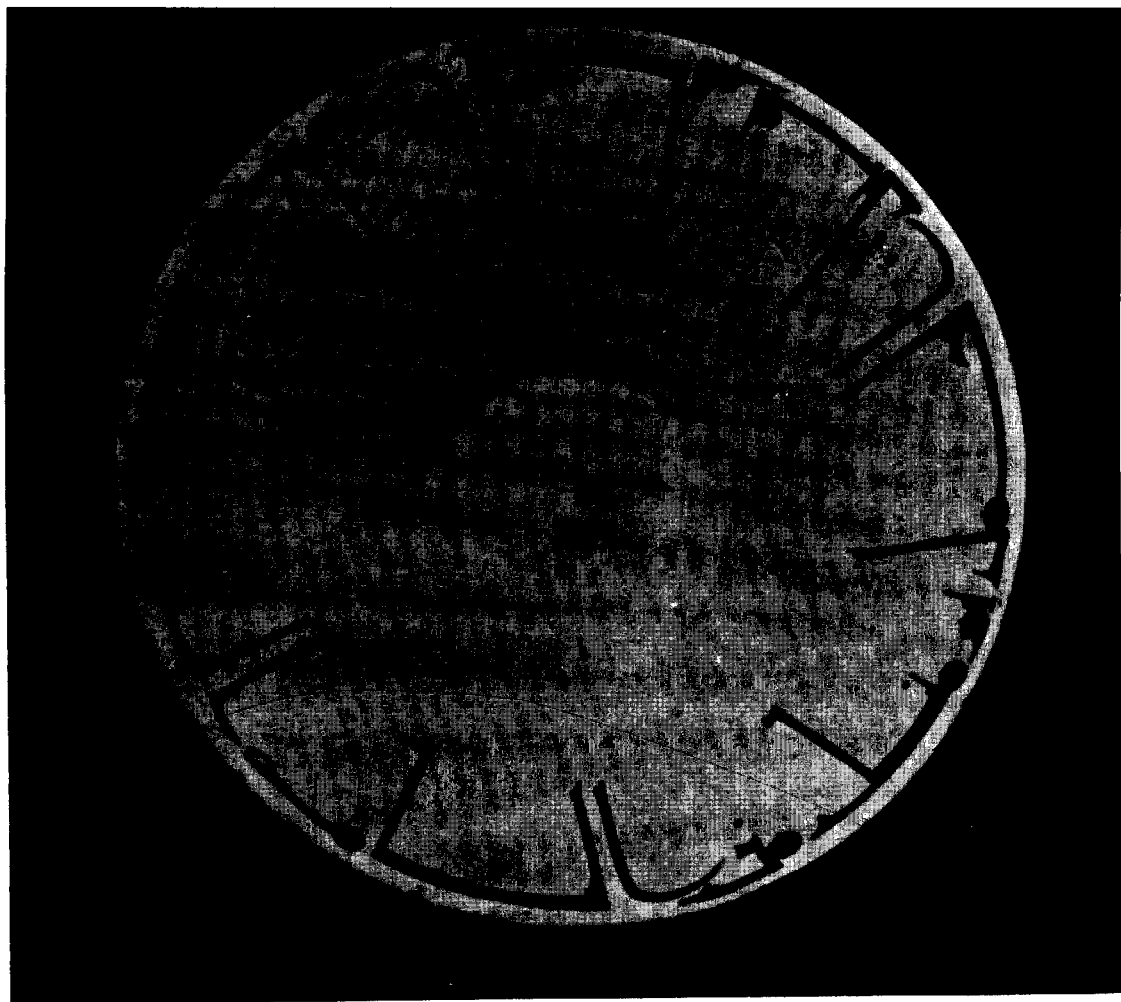
این متن یکی از گفته‌های حضرت علی (ع) است و در کتبی به شرح
زیر:

– «شرح غرر الحکم و درر الکلم»، ج. ۱، ص. ۳۷۲

– «تحف العقول»، ص. ۸۶ و ۹۱

– «الاعجاز و الایجاز»، ص. ۳۴

– «دستور معالم الحکم»، ص. ۲۰
آمده است.

pl.30

تصویر ۳۰

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Metropolitan Museum of Art, New York. no. 56. 44.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The Kufic inscription reads:

الحلم اوله مر مذاقته لكن آخره احلا من العسل،
بركة

*Al - Hilmu Awwaluhu Murrun Madhāqatuhu
Lākinna Akhirahu Ahlā Mina 'l - 'Asali,¹
Barakatun.*

Clemency's taste at first is bitter, but at last is sweeter than honey. Blessing.

1 – See also pls. 59 and 94; This proverb is mentioned in:

Amthal Wa Hikam vol. 1 p. 262.

Tanbih 'l - Ghafilin p. 76.

Kalila Wa Dumna p. 116.

Makarima Akhlaq p. 106.

کاسه، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

مجل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره

۵۶/۴۴

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

الحلم اوله مر مذاقته لكن آخره
احلا من العسل، بركة

آغاز شکیبائی طعم تلخی دارد و انجام آن شیرین‌تر از انگبین است.

۱ – تصاویر (۵۹ و ۹۴) را نگاه کنید.

این ضرب المثل در کتبی به شرح زیر:

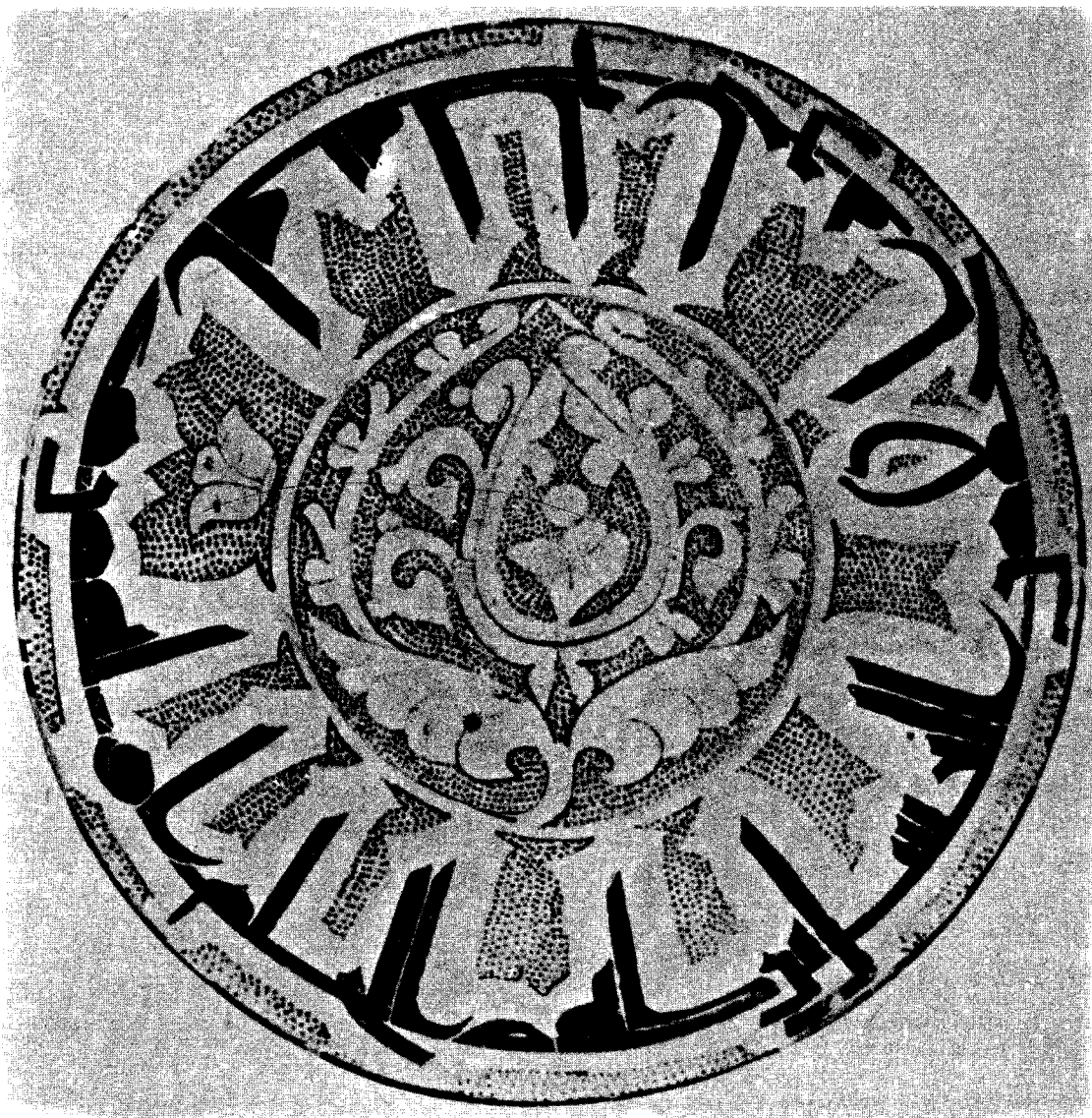
– «امثال و حکم»، ج. ۱، ص. ۲۶۲

– «تنبيه الغافلين»، ص. ۷۶

– «کلیله و دمنه»، ص. ۱۱۶

– «مکارم اخلاق»، ص. ۱۰۶

آمده است.

pl.31

تصویر ۳۱

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 27. 5cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 40.170.

25.

Nishabur, 9 – 10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

من کثر کلامه کثر سقطه

Man Kathura Kalamuhu Kathura Saqtuhu.¹

A person who talks too much has many faults.

1 – See also pl. 115; This proverb is one of the sayings of the prophet MUHAMMAD and appears in:

Nahju' l – Faṣaḥa p. 568.

Al – Jami' Al – Ṣaghir Fi Ahadith Al – Bashir Al – Nadhir vol. 2 p. 180.

Sharḥ Shehab Al – Akhbar P. 151.

It is also one of the sayings of IMAM ALI and appears in:

Sharḥ Ghurar Al – Hikam Wa Durar Al – Kalim vol. 5 p. 195.

Makarem-e Akhlaq p. 97.

It is also one of the sayings of 'UMAR IBN AL-KHATTAB and appears in:

Bahjat Al-Majalis vol. 1. p. 60.

And also appears without naming the source in:

Al – Tawassul 'Ila Al-Tarrasul p. 212.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۷/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره

۴۰/۱۷۰/۲۵

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

من کثر کلامه کثر سقطه^۱

کسی که گفتارش بسیار باشد خطایش افزون گردد.

۱ – تصویر (۱۱۵) را نگاه کنید.

این متن یکی از احادیث پیامبر اکرم (ص) است و در کتبی به شرح زیر:

– «نهج الفصاحه» ص. ۵۶۸

– «الجامع الصغیر فی احادیث البشیر النذیر»، ج. ۲، ص. ۱۸۰

– «شرح شهاب الاخبار»، ص. ۱۵۱

آمده است.

این متن همچنین به نام حضرت علی (ع) در کتبی به شرح زیر:

– «شرح غرر الحکم و درر الکلم»، ج. ۵، ص. ۱۹۵

– «مکارم اخلاق»، ص. ۹۷

ذکر گردیده است.

همچنین به نام عمر بن الخطاب، در کتاب:

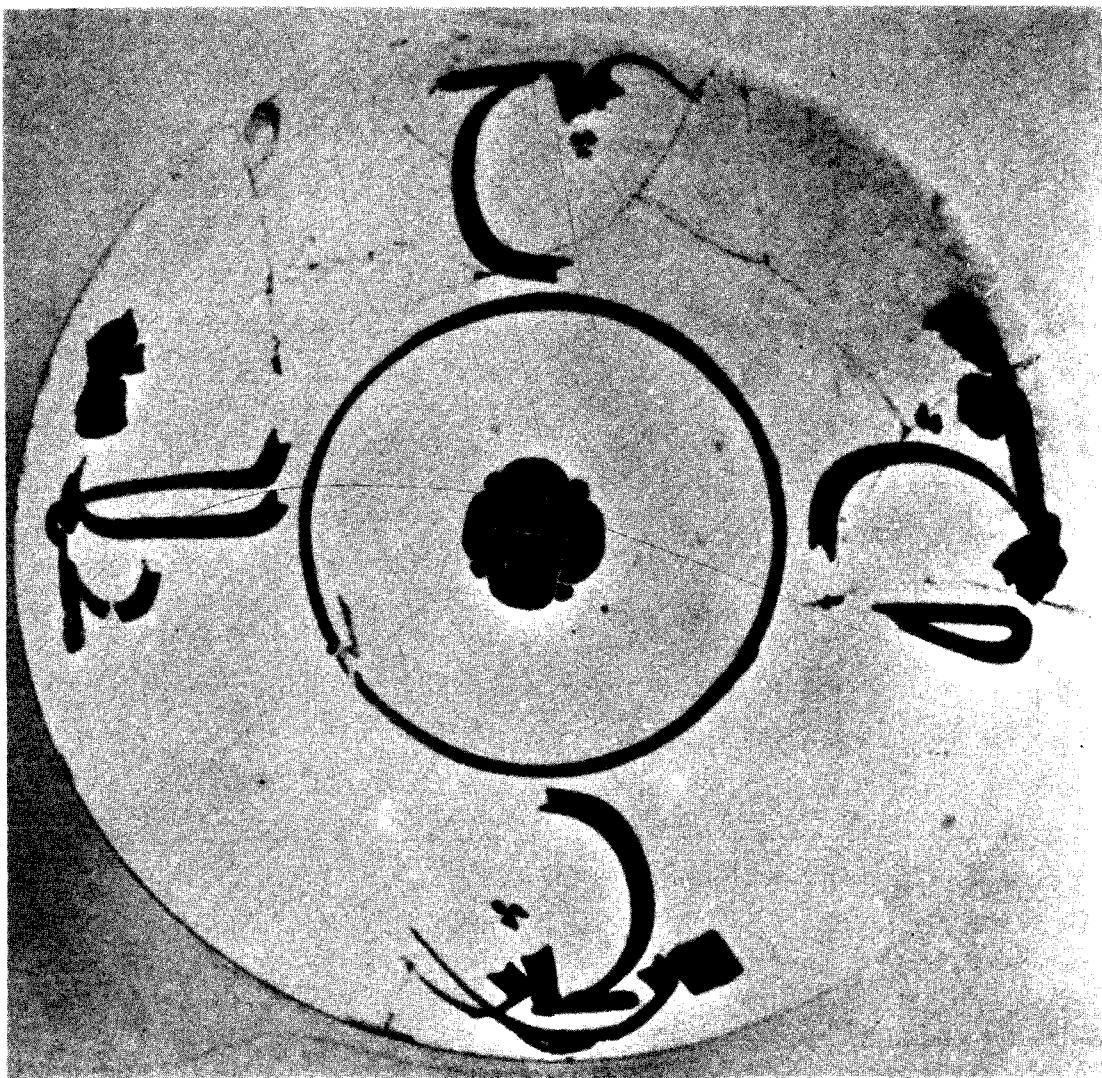
– «بهجة المجالس»، ج. ۱، ص. ۶۰

آمده است.

و از آن بدون ذکر نام گوینده در کتاب:

– «التوسل الی الترسل»، ص. ۲۱۲

یاد شده است.

pl.32

تصویر ۳۲

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 24.6 cm.

Khalili Collection, London.

Nishabur, 9 – 10th centuries A. D.

The Kufic inscription reads:

الرزق مقسوم والحرص...

Al-Rizqu Maqsumūn 'l-Hirṣu...

Livelihood is distributed (by God among people) and greed...

1 – See also pls. 44. and 81; This proverb is one of the sayings of IMAM ALI and appears in:

Sharḥ Ghurar Al-Hikam Wa Durar Al-Kalim Vol. 1 p. 34 and Vol. 2 p. 131.

Diwan Al-Imam Ali p. 81.

Hikmat Islam p. 22.

Tuhaf Al-'Uqul P. 218.

It is also one of the sayings of IMAM HASAN IBN ALI and appears in:

Tuhaf Al-'Uqul p. 236.

And also appears without naming the source in:

Rasa' il Al-Tha'alibi p. 83.

Tarikh Bayhaq p. 146.

کاسه، منقوش به رنگ سبز روشن بر روی زمینه قهوه‌ای تیره در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۴/۶ سانتیمتر

محل نگهداری: گالری خلیلی، لندن

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

الرزق مقسوم^۱ و الحرص...

روزی قسمت شده است و حرص و تنگ نظری....

۱ – تصاویر (۴۴ و ۸۱) را نگاه کنید.

این متن یکی از گفته‌های حضرت علی (ع) است و در کتبی به شرح زیر:

– «شرح غرر الحکم و درر الکلم» ج. ۱، ص. ۳۴ و ج. ۲، ص. ۱۳۱

– «دیوان الامام علی (ع)»، ص. ۸۱

– «تحف العقول»، ص. ۲۱۸

– «حکمت الاسلام»، ص. ۲۲

آمده است.

این متن همچنین به نام امام حسن مجتبی (ع) در کتاب:

– «تحف العقول»، ص. ۲۳۶

ذکر گردیده است.

از متن مذکور بدون ذکر نام گوینده آن در کتبی به شرح زیر نیز:

– «رسائل الثعالبی»، ص. ۸۳

– «تاریخ بیهق»، ص. ۱۴۶

یاد شده است.

pl.33

تصویر ۳۳

DISH; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 32cm.

K. R. Malcolm Collection, England.

Nishabur, 9 – 10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

ولامصيبة اعظم من جهل الابرار ليست لها غاية

Walā Muṣībata A'zamu Min Jahli 'l-ʿarāt Laysat

Lahā Ghāya

No calamity is greater than the ignorance of... which are aimless.

بشقاب، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۲ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه کی. آر. مالکولم، انگلستان
نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

ولامصيبة اعظم من جهل الابرار
ليست لها غاية

هیچ گرفتاری سخت‌تر از نادانی.... نیست زیرا
هدف و پایانی ندارد

pl.34

تصویر ۳۴

35

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 22. 7cm.

Keir Collection, London.

Nishabur, 9 – 10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

الحرّ حرّ وان مسه الضر

Al – Hurru Hurrin Wa 'in Massah 'L – Durr.¹

The free man is still free even if touched by harm.

۳۵

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۲/۷ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه کی‌یر، لندن

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

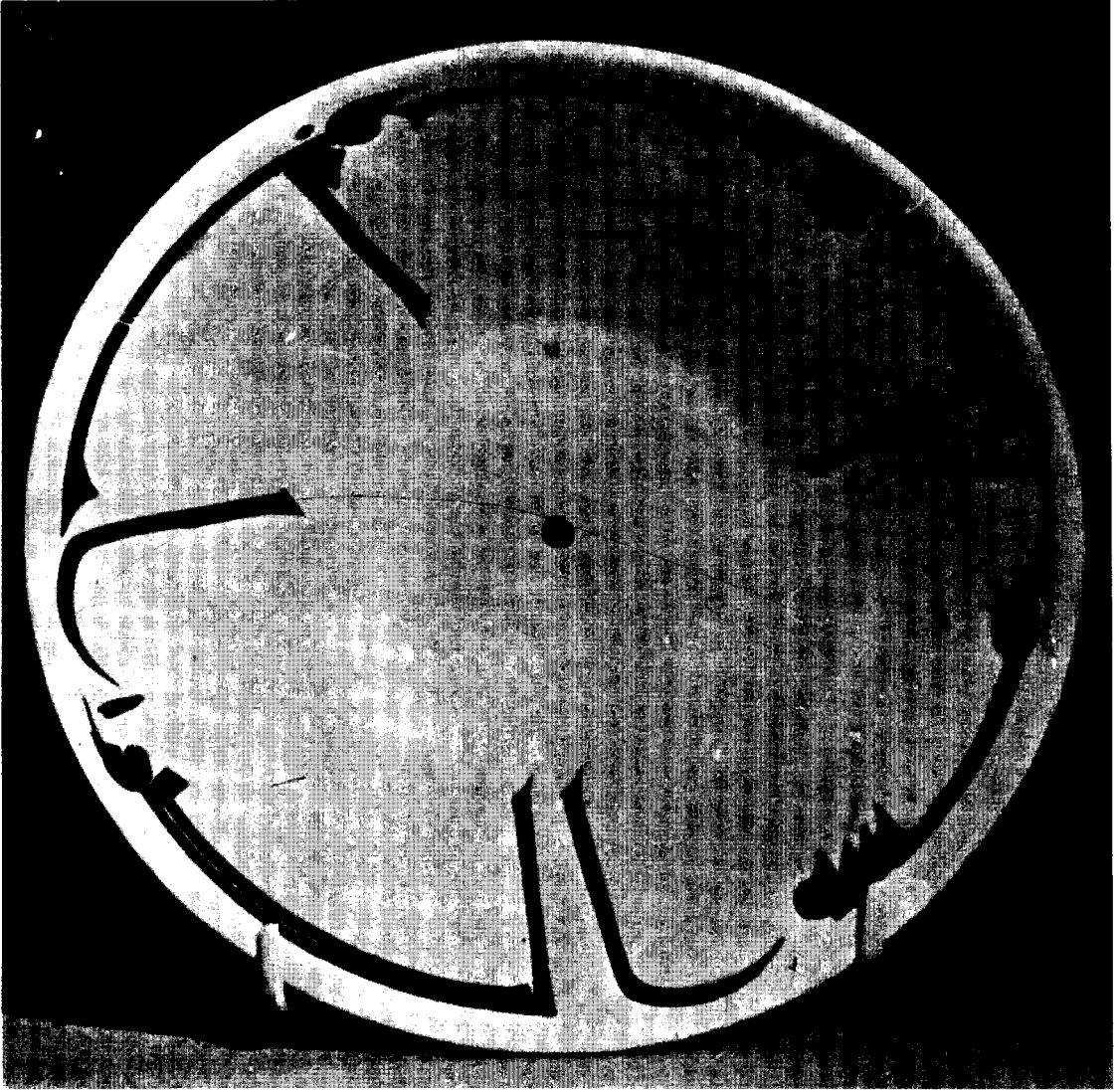
متن کتیبه کوفی:

الحرّ حرّ و ان مسه الضر^۱

آزاد مرد همواره آزاد است هر چند که دچار سختی شود.

1 – See also pls. 1, 21, 50, 63, 91, 109 and 131; For references, see No. 1.

۱ – تصاویر (۱، ۲۱، ۵۰، ۶۳، ۹۱، ۱۰۹ و ۱۳۱) را نگاه کنید. جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱) را مشاهده نمایید.

pl.35

تصویر ۳۵

BOWL; with luster-painted decoration.

Diam: 23. 3cm.

Keir Collection, London.

Nishabur, 10th century A. D.

(Grube suggests Iraq or Egypt; The design and script, however, suggest Nishabur as a more likely origin.)

The **Kufic** inscription reads:

بركة لصاحبه

Barakatun Liṣāhibihi, or "Blessing to the owner" appears six times.

توكل تكفا

Tawwakkal Tukfā,¹ or "Trust (in God) is sufficient" appears three times.

سل تعطأ

Sal Tu'tā,² or "Ask (from God and it) will be given" appears once.

من عز بز

Man 'Azza Bazz,³ or "He who has power will be victorious" appears once.

1 - See also pls. 6 and 110; For references, see No. 6.

2 - See also pls. 6 and 110.

3 - This proverb is one of the sayings of JABIR IBN RA'LANAL - SUNBUSI and is mentioned in these references:

Majma'Al - Amthal vol. 2 p. 307.

Fara'id Al - La'al Fi Majma'Al - Amthal vol. 2 p. 267.

Al - Mustaqsa Fi Amthal Al - Arab vol. 2 p. 357.

Amthal Wa Hikam vol. 4 p. 1745.

Min Amthal Al - Arab p. 262.

Al - Wasit Fi Al - Amthal p. 154.

Al - Fakhir p. 89.

It is also one of the sayings of 'UBAYD IBN AL - ABRAS and appears in:

Diwan 'Ubayd Ibn Al - Abras p. 8.

And also appears without naming the source in:

Asas Al - Balagha p. 418.

Al - Zahra vol. 2, p. 374.

Al - Kamil, Al - Mubarrad vol. 2, p. 74.

کاسه، منقوش با لعاب طلایی (زرین فام).

قطر دهانه: ۲۳/۳ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه کی، لندن،

نیشابور، قرن ۴ ه.ق. (آقای گرو به ساخت این کاسه را به عراق یا مصر نسبت می‌دهد، اما با توجه به نقش و امثال روی آن به احتمال زیاد در نیشابور ساخته شده است).

متن کتیبه کوفی:

بركة لصاحبه (۶ بار تکرار شده است)

برکت برای دارنده آن.

توكل تكفا (۳ بار تکرار شده است)

توكل كن برخدا، بی‌نیاز می‌شوی.

سل تعطأ

بخواه از خداوند تا به تو داده شود.

من عز بز

هر که پیروز شد تاراج می‌کند.

۱ - تصاویر (۶ و ۱۱۰) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع،

زیرنویس شرح تصویر شماره (۶) را نگاه کنید.

۲ - تصاویر (۶ و ۱۱۰) را ملاحظه نمایید.

۳ - این ضرب‌المثل در:

- «دیوان عبید بن الابرص»، ص. ۸

به نام این شاعر آورده شده است.

و در کتبی به شرح زیر:

- «مجمع الامثال» ج. ۲، ص. ۳۰۷

- «فرائد الال فی مجمع الامثال»، ج. ۲، ص. ۲۶۷

- «المستقصی فی امثال العرب»، ج. ۲، ص. ۳۵۷

- «من امثال العرب»، ص. ۲۶۲

- «امثال و حکم»، ج. ۴، ص. ۱۷۴۵

- «الوسیط فی الامثال»، ص. ۱۵۴

- «الفاخر» ص. ۸۹

به نام «جابر بن رلان السنسی» ذکر شده است.

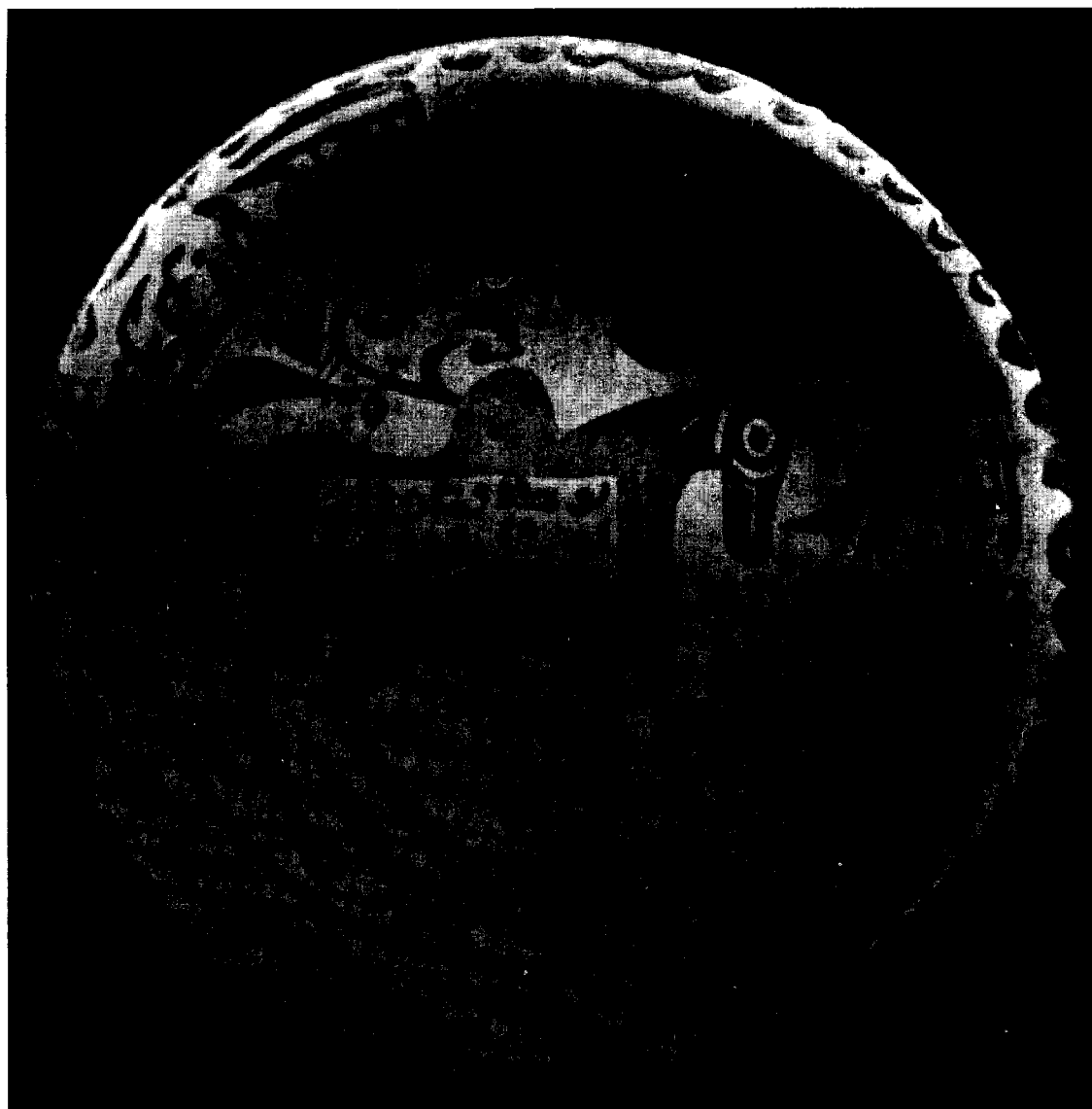
از این گفته در کتبی به شرح زیر:

- «اساس البلاغة»، ص. ۴۱۸

- «الزهره»، ج. ۲، ص. ۳۴۷

- «الكامل»، ج. ۲، ص. ۷۴

بدون ذکر نام گوینده آن یاد شده است.

pl.36

تصویر ۳۶

DISH; decorated with white and dark blue slips under a transparent glaze.

Diam: 52. 5 cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53 – 347.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **kufic** inscription reads:

بركة و يمن لصاحب الطبق، مما عمل عبويه صانع
امير المؤمنين

*Barakatun We Yumnun Liṣāhibi'l-Ṭabaq, Mimma
'Amala 'Abawayh,¹ Ṣāni' Amīr Al – Mu'minīn.*

Blessing and good fortune to the owner of the dish,
made by 'Abawayh, employee of the Commander of
the Faithful.

At the bottom:

كل هنياً مر[ياً]

Kul Haniyyan Mariyyan.²

May everything be wholesome.

بشقاب، منقوش به رنگ لاجوردی بر روی زمینه
سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۵۲/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۳۴۷ – ۵۳
نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.
متن کتیبه کوفی:

بركة و يمن لصاحب الطبق، مما
عمل عبويه^۱ صانع امير المؤمنين

برکت و میمنت برای دارنده بشقاب، به دست عبویه
بنده امیرمؤمنان ساخته شده است.

متن کتیبه کوفی کف بشقاب:

كل هنياً مر [ياً]^۲

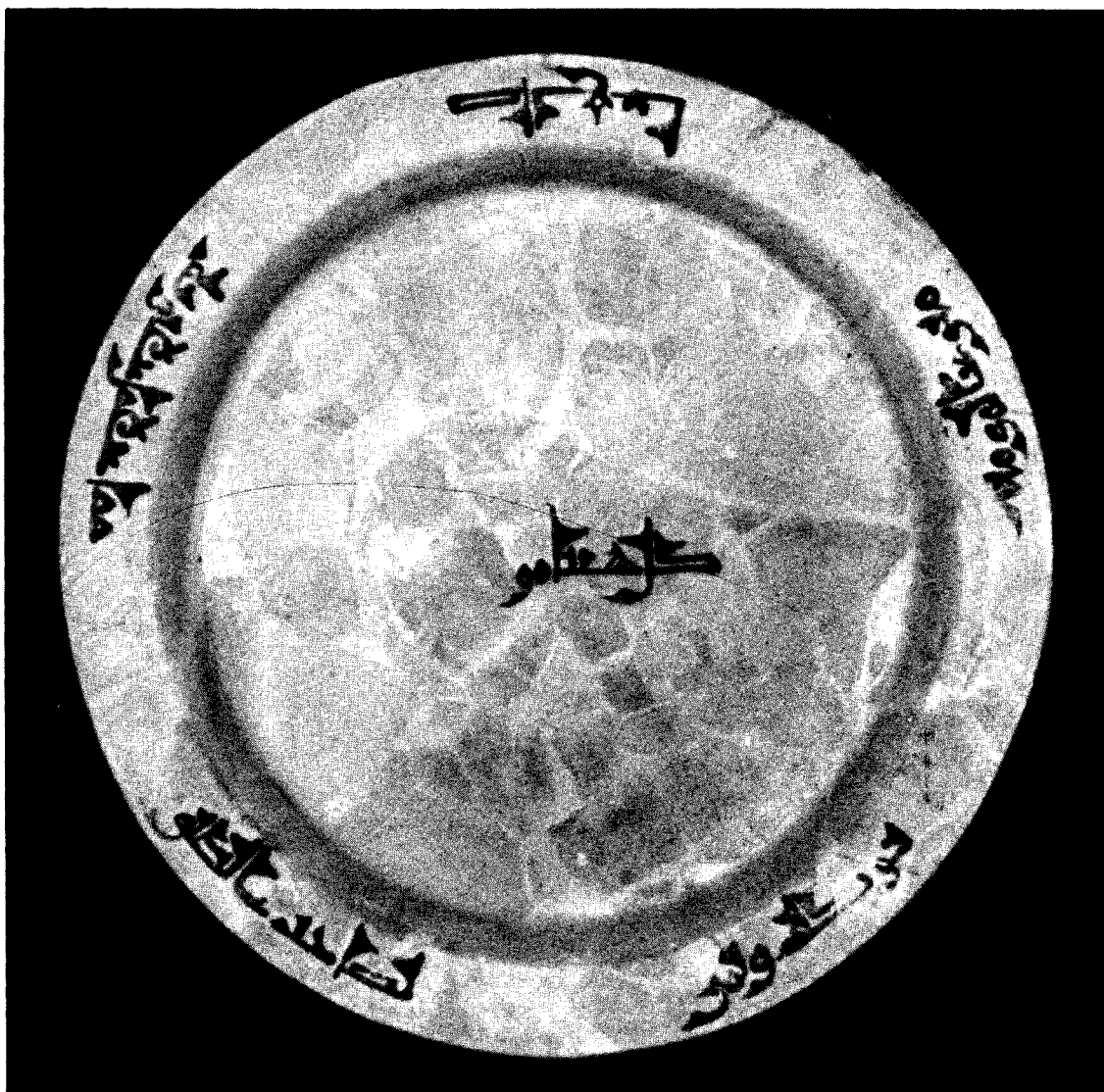
بخور نوش جان

1 – See also pl. 74.

2 – See also pls 4, 43, 66, 78, 110, 113, 125, 129 and 133.

۱ – تصویر (۷۴) را نگاه کنید.

۲ – تصاویر (۴، ۴۳، ۶۶، ۷۸، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۲۵، ۱۲۹ و ۱۳۳) را
ملاحظه نمایید.

pl.37

تصویر ۳۷

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 43cm.

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran, no. S-80.

Nishabur, 9 - 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

اِنَّ التَّفَكُّرَ فِي الْمَقَالِ، الْحِكْمَةَ وَالْقَوْلَ مِنْ بَعْدِ
التَّفَكُّرِ اَجْمَلُ، السَّلَامَةُ

Inna 'l-Tafakkura Fi 'l-Maqali, Al-Hikmatu

Wa'l-Qawlu Min Ba'di'l-Taffakuri Ajmalu, Al-salamatu.

Deliberation in speech; wisdom and the statements made after deliberation are the more beautiful, good health.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۴۳ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران،

شماره س - ۸۰

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

اِنَّ التَّفَكُّرَ فِي الْمَقَالِ، الْحِكْمَةَ وَالْقَوْلَ مِنْ بَعْدِ
التَّفَكُّرِ اَجْمَلُ، السَّلَامَةُ

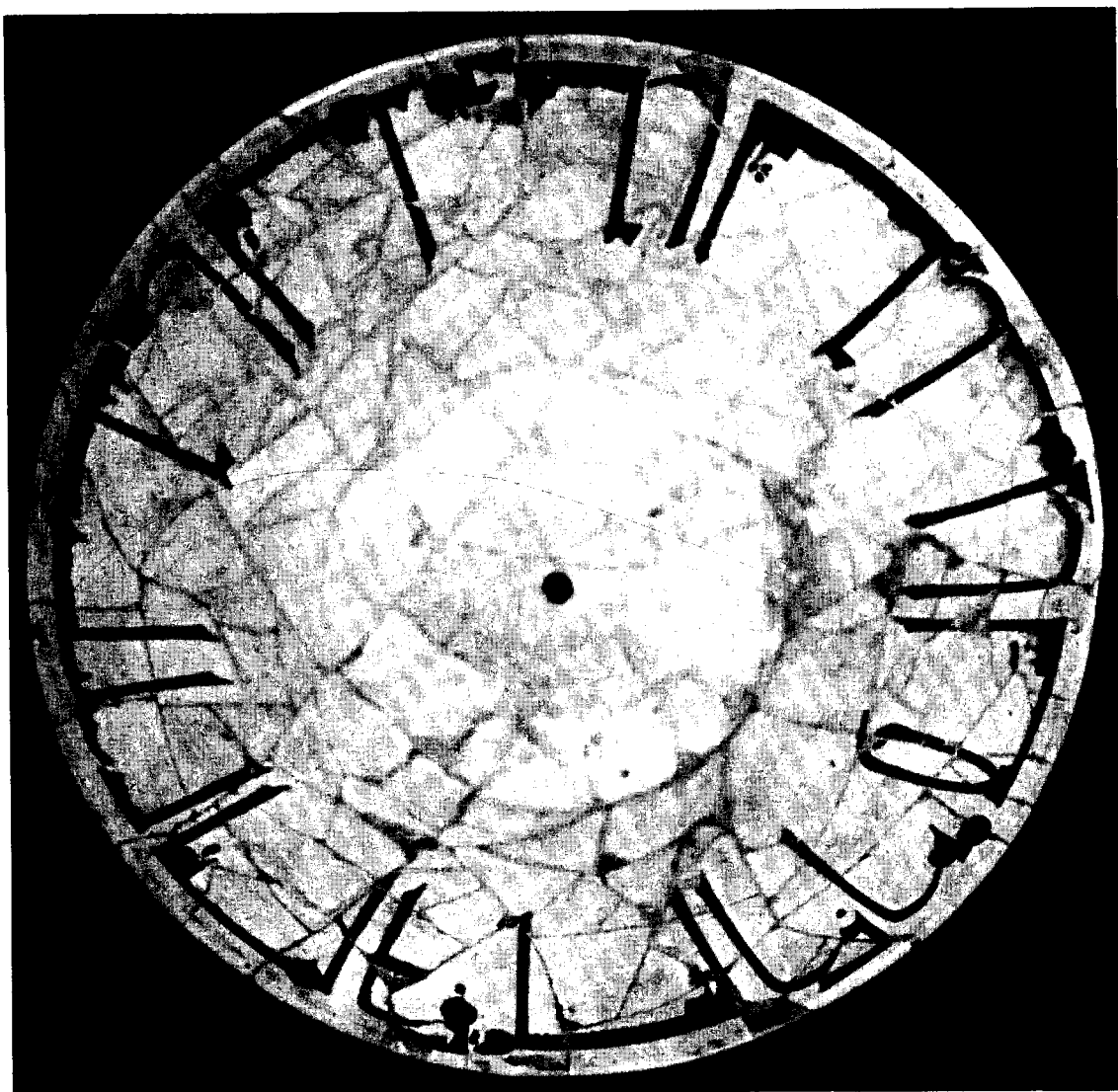
تفکر در سخن از حکمت است، و گفتار بعد از تفکر

زیباتر است، تندرستی

سعدی گوید:

نخست اندیشه کن آنگاه گفتار

که نامحکم بود بی اصل دیوار

pl.38

تصویر ۳۸

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 22cm.

Los Angeles County Museum of Art, The Nasli M. Heeramanek Collection.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

اشرف الغنى ترك [ا] لمنى

Ashrafu 'l – Ghina Tarku 'l – Munā.¹

The noblest of riches is the abandonment of desire.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه لوس‌انجلس، مجموعه هیرامانیک

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

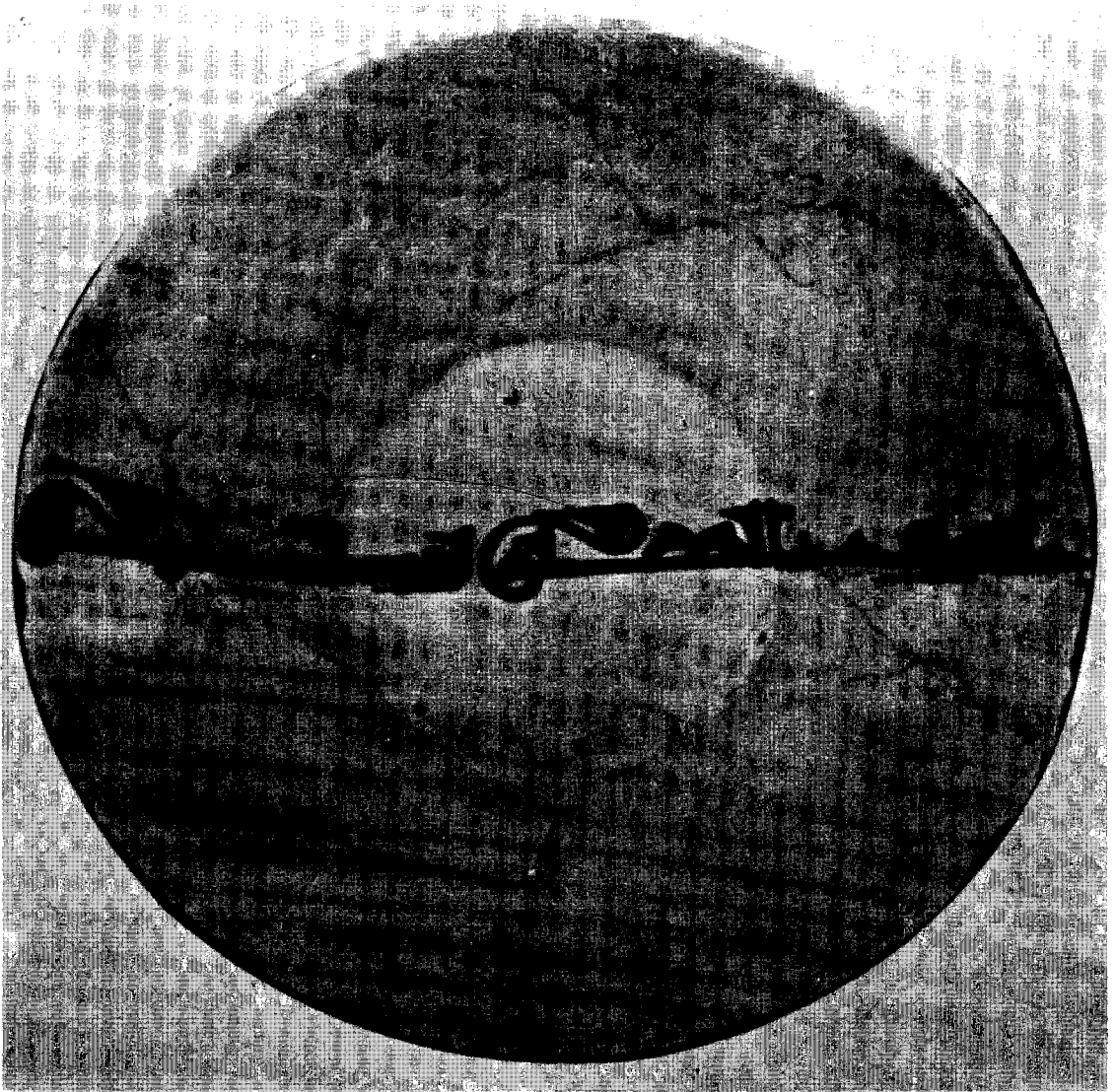
متن کتیبه کوفی:

اشرف الغنى ترك [ا] لمنى^۱

والا ترین توانگری، از آرزوها و آمالهای خوشتن گذشتن است.

1 – See also pls. 20, 46, 76 and 129; For references, see No. 20.

۱ – تصاویر (۲۰، ۴۶، ۷۶ و ۱۲۹) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۲۰) را ملاحظه نمایید.

pl.39

تصویر ۳۹

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 38cm.

Private Collection, Belgium.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

ليس الفتى المعطى على اليسر وحد[ه] ولكن
المعطى على العسر واليسر

*Laysa 'l – Fata Al – Mu'ti 'Alā' l-Yusri Waḥdahu
Walākinnaḥu 'l-Mu'ti 'Alā 'l-'Usri Wa'l-Yusri.*¹

The youth is not he who donates only in prosperity,
but he who donates in adversity and prosperity.

This bowl bears the signature احمد / Ahmad on
the bottom.

¹ – See also pl, 117.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید
در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۸ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه خصوصی، بلژیک

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

ليس الفتى المعطى على اليسر وحد [ه]
ولكنة المعطى على العسر واليسر^۱

جوانمرد آن نیست که فقط در گشاده دستی بخشش
کند، بلکه جوانمرد کسی است که در تنگ دستی
و گشاده دستی ببخشايد

در کف قدح امضای سازنده آن به نام «احمد» نوشته
شده است

۱ – تصویر (۱۱۷) را نگاه کنید.

pl.40

تصویر ۴۰

41

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 13.5cm.

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran, no. S-237.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الجود من اخلاق اهل الجنة

Al – Jūdu Min Akhlaqi Ahli 'l-Janna¹.

Generosity is a quality of the people of paradise.

۴۱

کاسه کوچک، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۳/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران،

شماره س – ۲۳۷

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

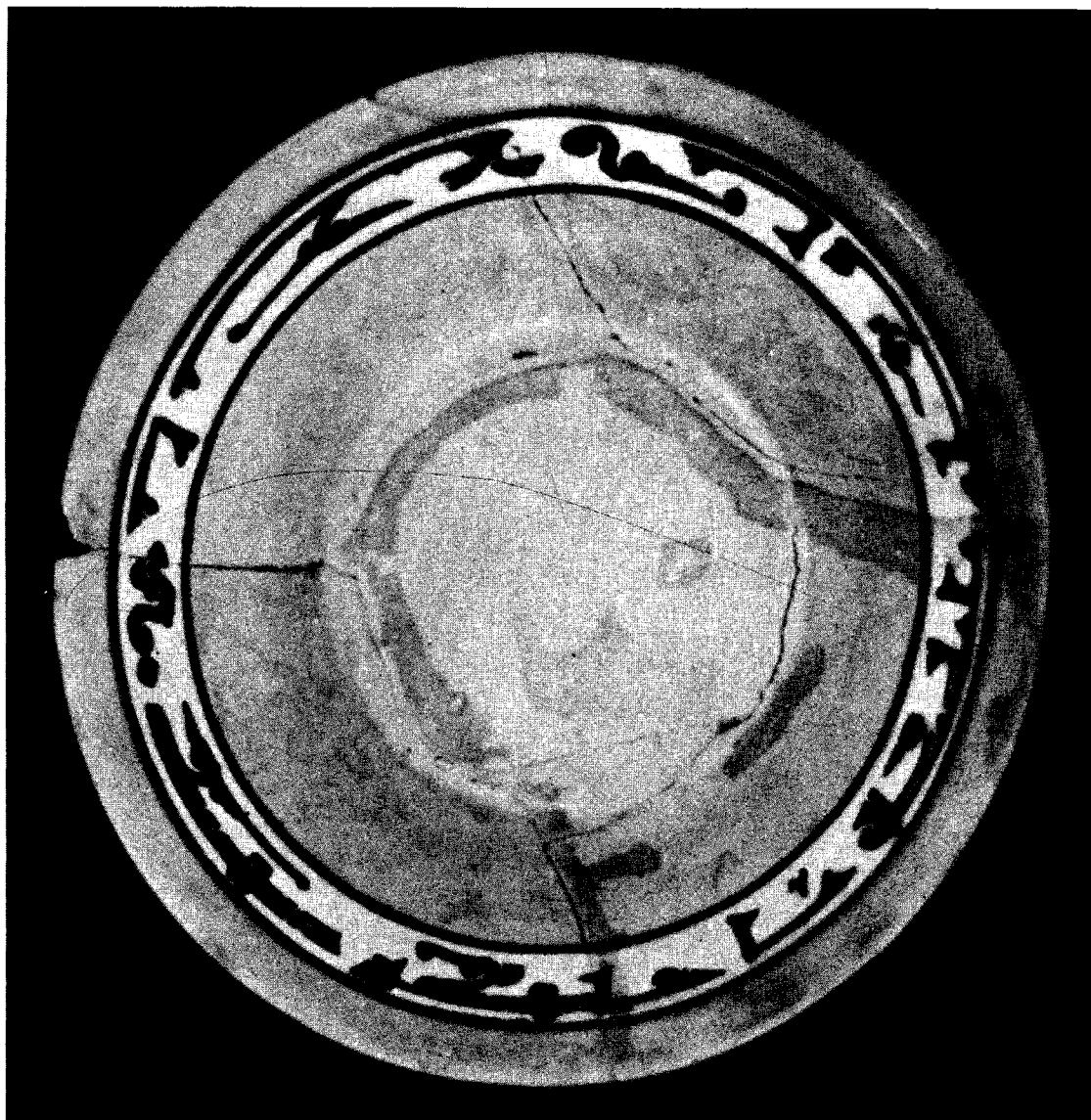
متن کتیبه کوفی:

الجود من اخلاق اهل الجنة^۱

بخشش از اخلاق اهل بهشت است.

1 – See also pls, 3, 27, 55, 68, 101, 126 and 139.

۱ – تصاویر (۳، ۲۷، ۵۵، ۶۸، ۱۰۱، ۱۲۶ و ۱۳۹) را نگاه کنید.

pl.41

تصویر ۴۱

DISH; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 37. 2cm.

St. Louis Art Museum, Missouri, no. 283.51.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

التدبير قبل العمل يؤمنك من الندم، ك

Al – Tadbīru Qabla 'l – 'Amal Yu'aminuka Mina 'l – Nadami,¹ K².

Deliberation before action protects you from regret.
K.

1 – See also pls. 30, 57, 75 and 116; For references, see No. 30.

2 – This letter used simply as a space filler

بشقاب، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۷/۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه سنت لوئیس، میسوری، شماره

۲۸۳/۵۱

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

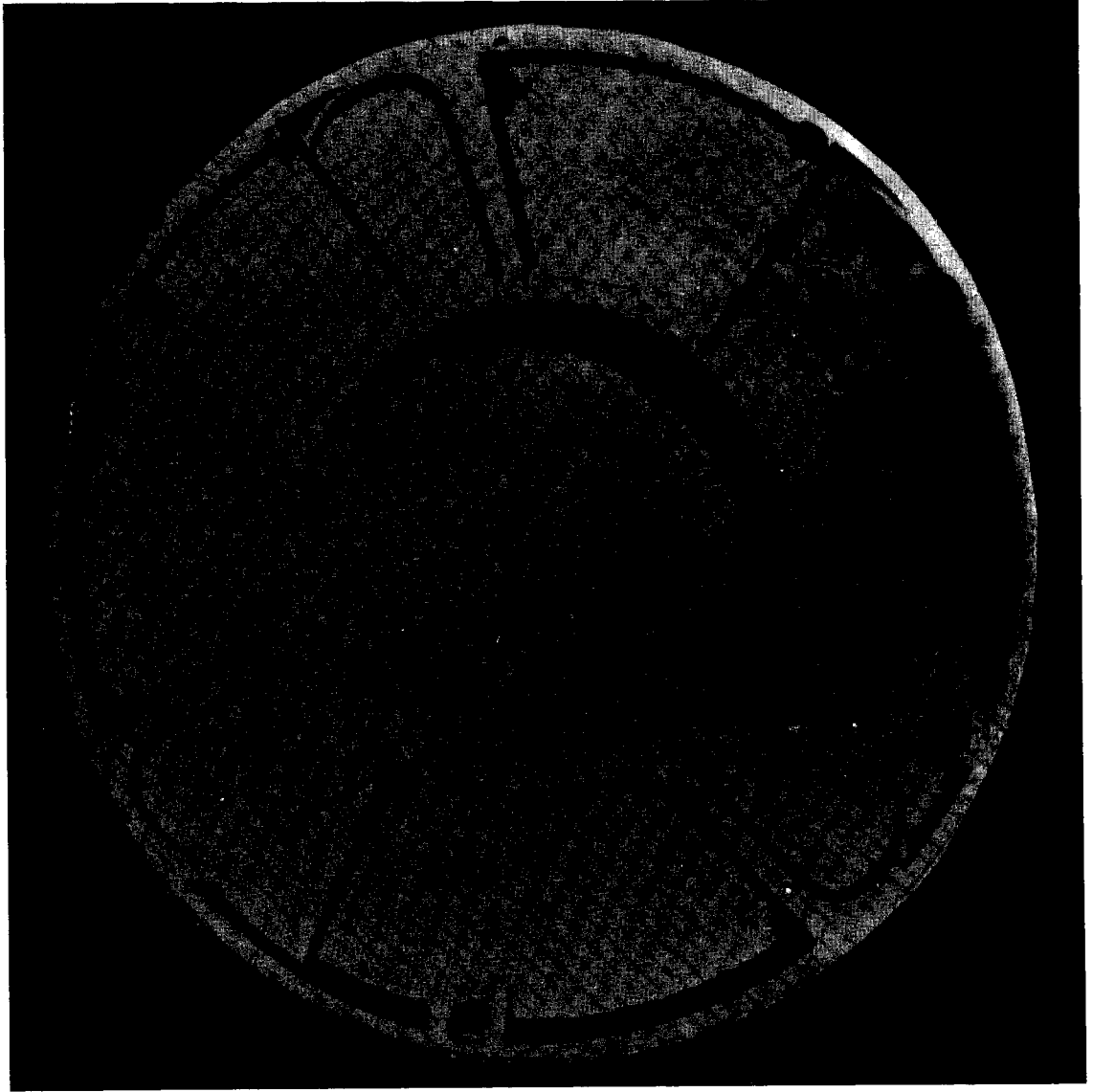
متن کتیبه کوفی:

التدبير قبل العمل يؤمنك

من الندم، ك

تفکر پیش از انجام کارها ترا از پشیمانی باز می‌دارد.

۱ – تصاویر (۳۰، ۵۷، ۷۵ و ۱۱۶) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۳۰) را ملاحظه نمایید.

pl.42

تصویر ۴۲

43

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 11. 2cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 21292.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

کل هنیا مریاً

Kul Hanīyyan Mariyyan.¹

May everything be wholesome.

۴۳

کاسه کوچک، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۱/۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۲۱۲۹۲

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

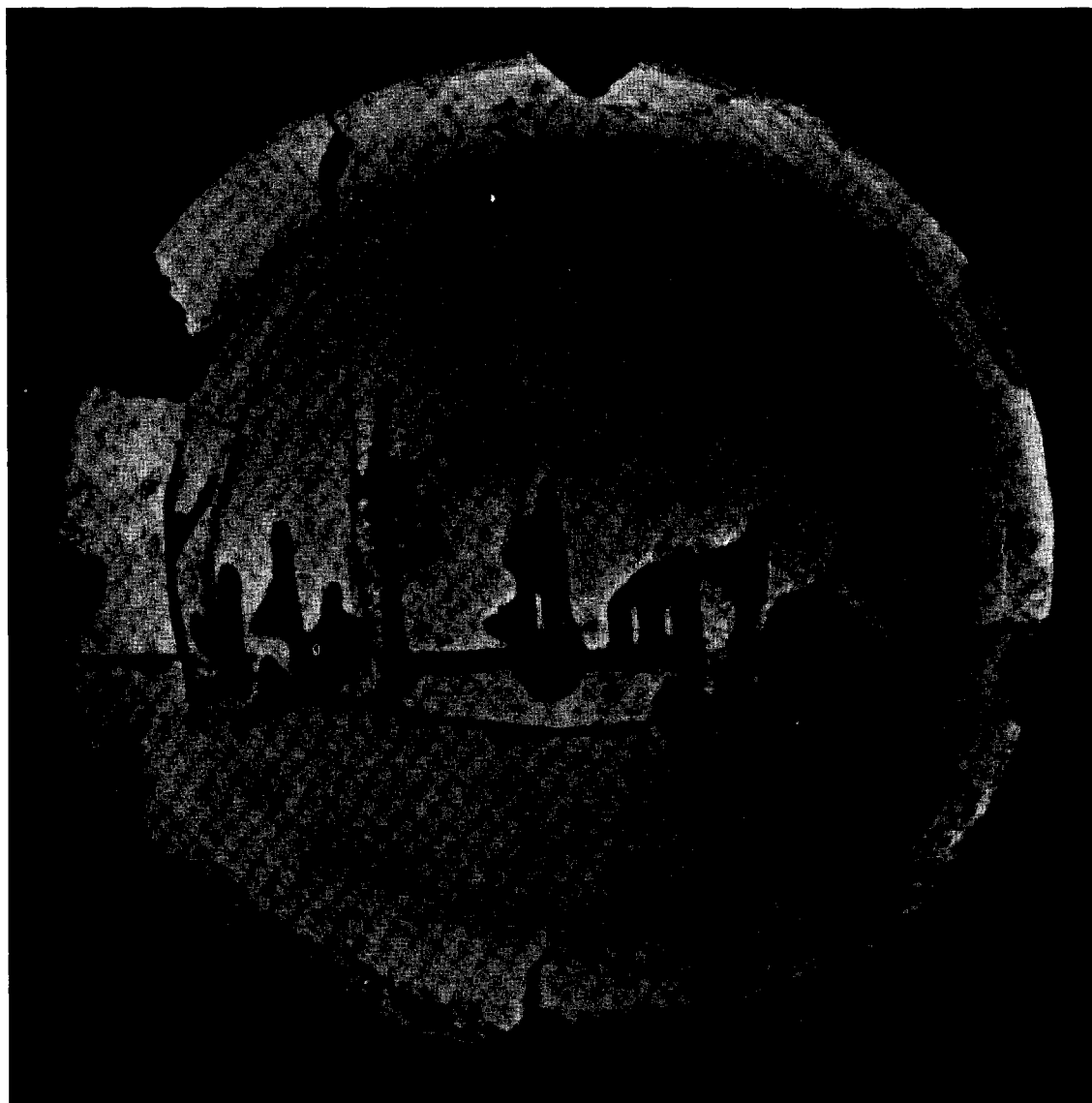
متن کتیبه کوفی:

کل هنیا مریاً

بخور نوش جان.

¹ – See also pls, 4, 37, 66, 78, 110, 113, 125, 129 and 133.

۱ – تصاویر (۴، ۳۷، ۶۶، ۷۸، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۲۵، ۱۲۹ و ۱۳۳) را نگاه کنید.

pl.43

تصویر ۴۳

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 24cm.

Hetjens Museum, Düsseldorf.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الرزق مقسوم والحرص...

Al-Rizqu Maqsūmun¹ Wa'l - Hirsu...

Livelihood is distributed (by God among people) and greed...

This bowl bears the signature احمد / Ahmad on the bottom.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۴ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه هیتجنس، دوسلدورف

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

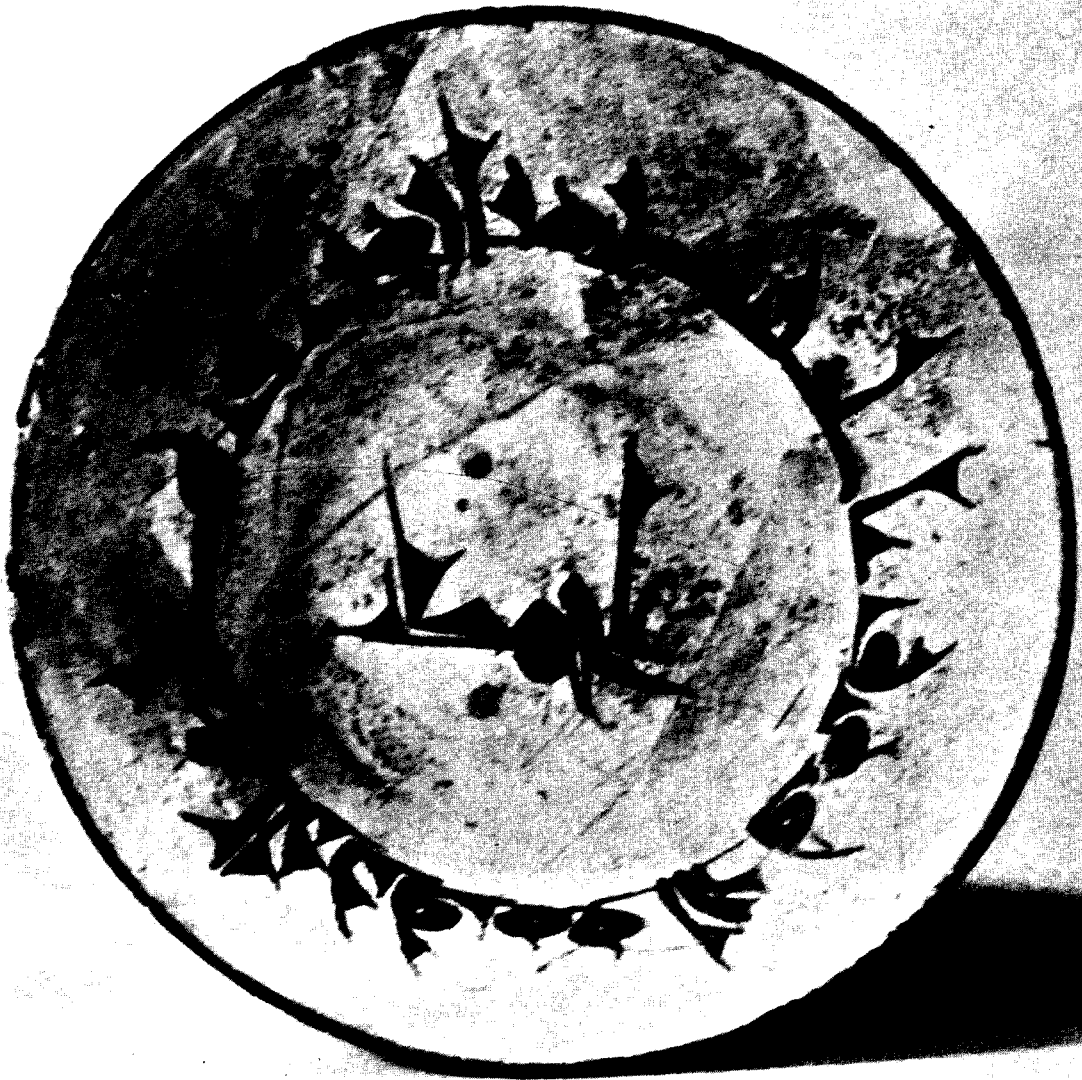
الرزق مقسوم^۱ والحرص.....

روزی قسمت شده است و حرص و تنگ نظری.....

در کف کاسه امضای سازنده به نام «احمد» نوشته شده است.

1 – See also pls. 33 and 81; For references, see No. 33.

۱ – تصاویر (۳۳ و ۸۱) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۳۳) را ملاحظه نمایید.

pl.44

تصویر ۴۴

CUP; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 12.2cm.

Staatliche Museen Preussischer Kulturbesitz, Museum für Islamische Kunst, Berlin – Dahlem, no. 1.73/62.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

اتق توقا

Ittaqi Tūqā.¹

Beware of keeping safe.

1 – This proverb appears in these references:

Majma' Al-Amthal vol. 1 p.374.

Kitab Al-Amthal p.20.

Fara'id Al-La' al Fi Majma' Al-Amthal vol. 1p.318.

Al-Mustaqsa Fi Amthal 'l-Arab vol. 1, p.35.

کاسه کوچک، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۲/۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه برلن – دهلم، شماره ۱/۷۳/۶۲
نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

اتق توقا

پرهیزکار باش تا رستگار شوی.

۱ – این ضرب‌المثل در کتبی به شرح زیر:

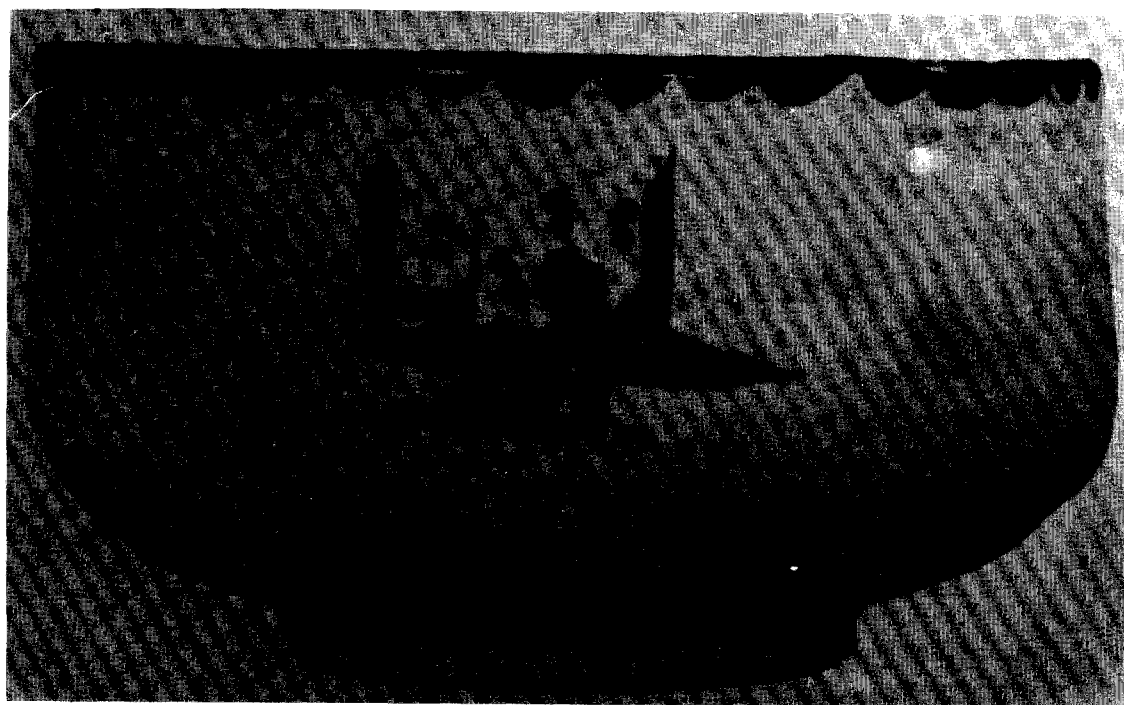
– «المستقصى فی امثال العرب» ج. ۱، ص. ۳۵

– «مجمع الامثال» ج. ۱، ص. ۳۷۴

– «فرائد اللآل فی مجمع الامثال» ج. ۱، ص. ۳۱۸

– «کتاب الامثال» ص. ۲۰

نیز آمده است.

pl.45

تصویر ۴۵

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Heeramanek Gallery, New York.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

اشرف الغنى ترك المنى، بالبركة والسلامة

Ashrafu 'l – Ghinā Tarku 'l-Munā,¹ Bi' l-Barakati Wa'l-Salāmati.

The noblest of riches is the abandonment of desire,

With blessing and good health.

1 – See also pls. 20, 39, 76 and 129; For references, see No. 20.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: گالری هیرامانیک، نیویورک

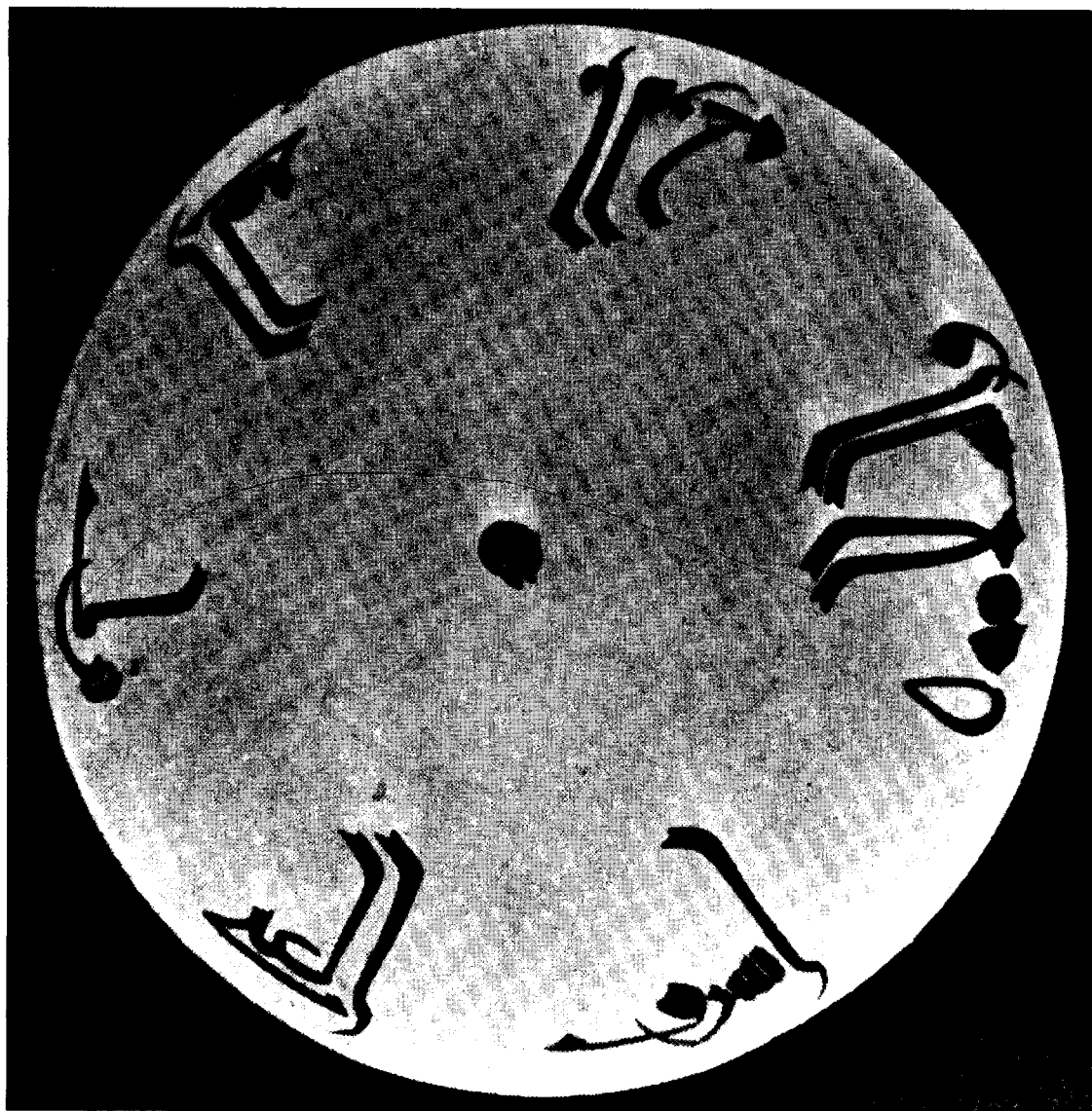
نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

اشرف الغنى ترك المنى، بالبركة والسلامة

والاثرین دارائی و توانگری، از آرزوها و آمالهای خویشتن گذشتن است، با برک و تندرستی.

۱ – تصاویر (۲۰، ۳۹، ۷۶ و ۱۲۹) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۲۰) را ملاحظه نمایید.

pl.46

تصویر ۴۶

47

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26cm.

Owner unknown.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

من ایقن [بغطفه] قنع بأحواله

Man Ayqana Bighṭfihi Qana'a Bi'ahwālihi.¹

He who is satisfied in his comfort, is satisfied with his condition.

۴۷

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۶ سانتیمتر

محل نگهداری: نامعلوم

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

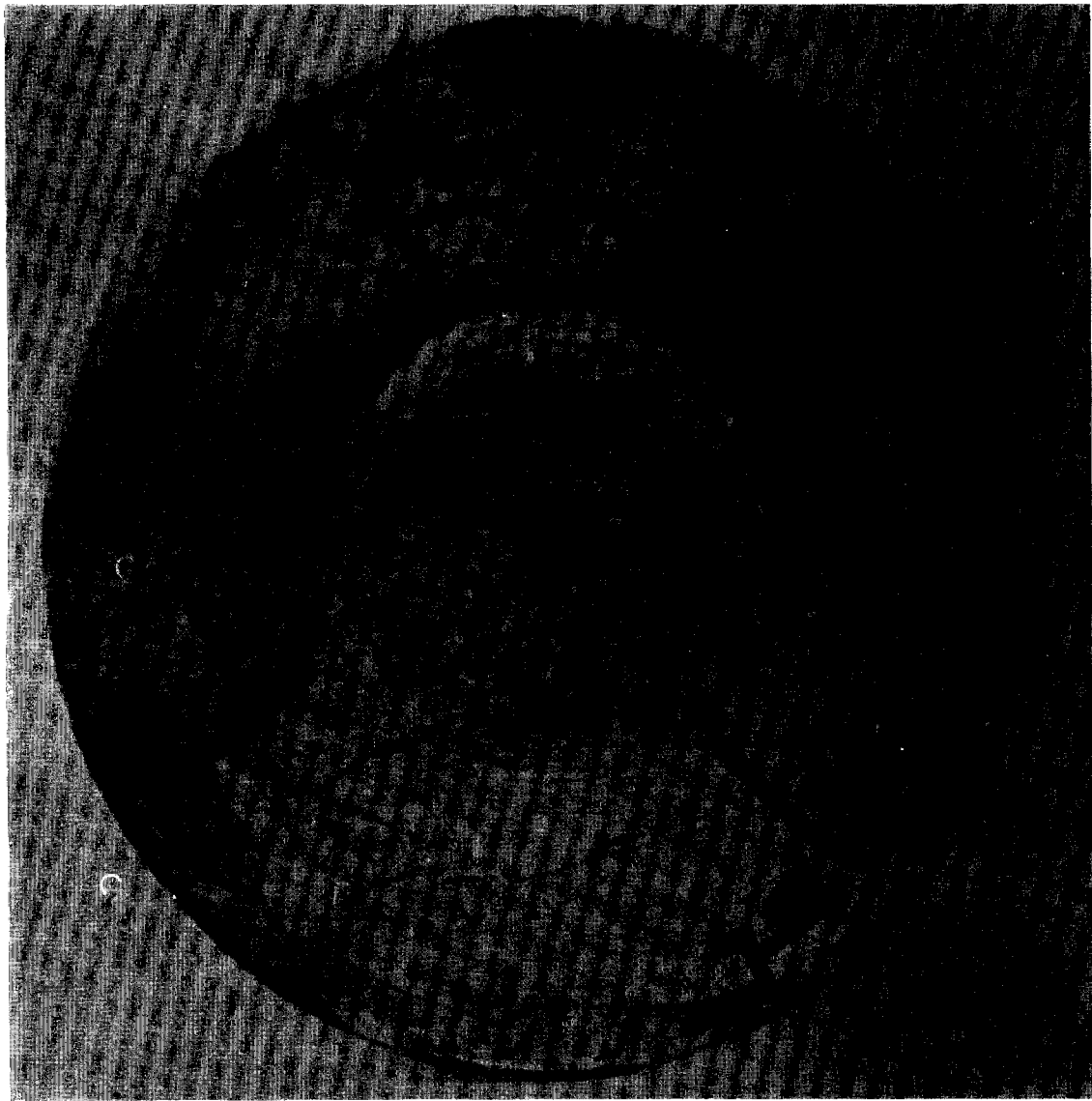
متن کتیبه کوفی:

من ایقن [بغطفه] قنع بأحواله^۱

کسی که از داشتن زندگی خوب مطمئن است، به احوال خود قانع است.

¹ – See also pl. 9.

۱ – تصویر (۹) را نگاه کنید.

pl.47

تصویر ۴۷

48

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 21. 5cm.

Iran Bastan Museum, Foroughi Collection, Tehran.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

عمله الاخول

'*Amalahu Al-Akhwal.*

Made by Al – Akhwal.

1 – See also pls. 64, 88 and 100.

۴۸

کاسه، منقوش به رنگ لاجوردی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، مجموعه فروغی

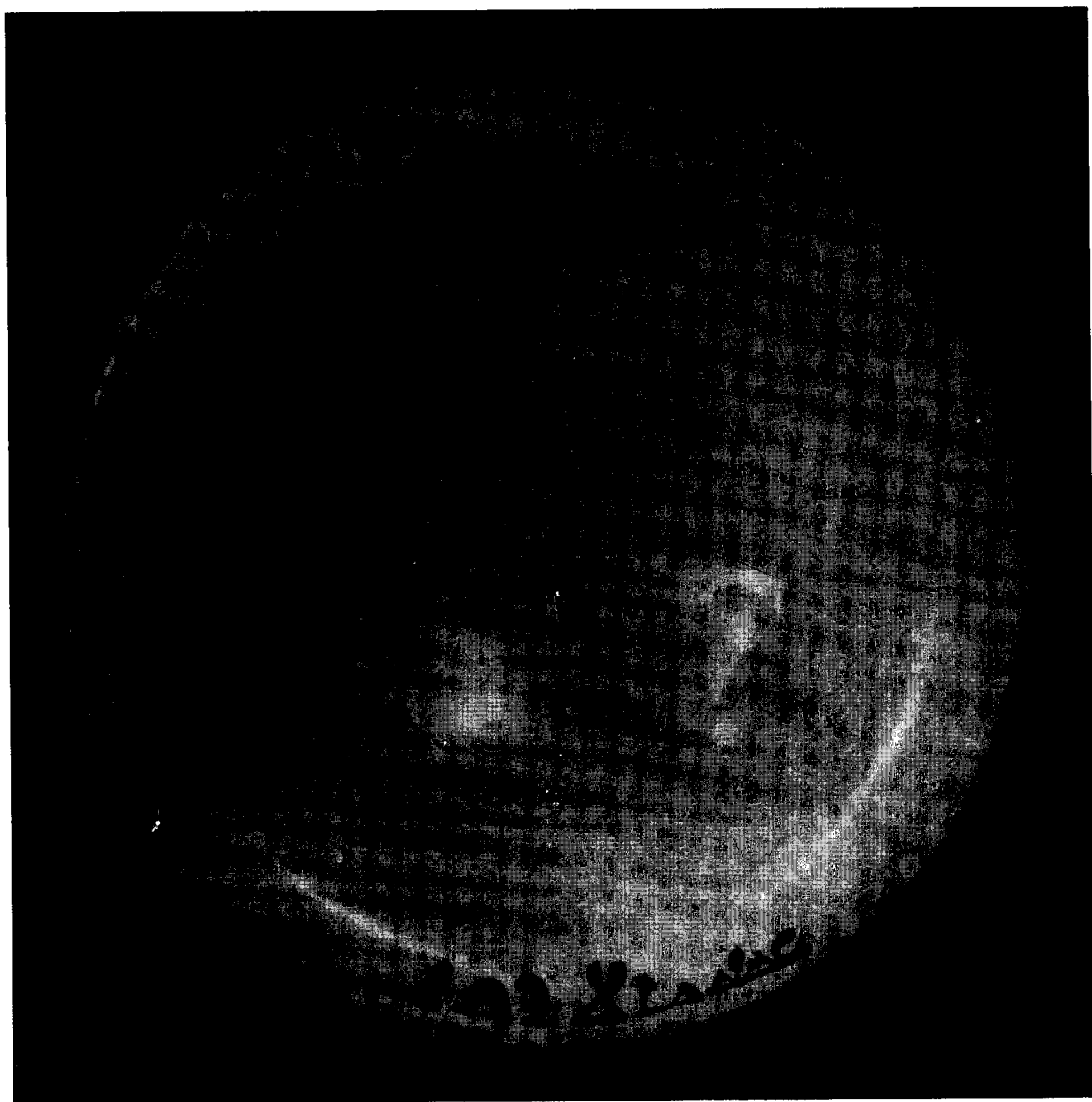
نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

عمله الاخول^۱

بدست «الاخول» ساخته شده است.

۱ – تصاویر (۶۴، ۸۸ و ۱۰۰) را نگاه کنید.

pl.48

تصویر ۴۸

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26. 5 cm.

Foroughi Collection, Tehran.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم اشرف الاحساب والمرؤة اشبك الانساب،
بركة للسخي

*Al - 'Ilmu Ashrafu 'l-Aḥsāb Wa'l- Murūa'nu
Ashbaku 'l-Ansāb,¹ Barakatun Li'l-Sakhī.*

Knowledge is the noblest of (personal) values and
manliness is the more intricate heritage. Blessing to
the generous man.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌ی تیره بر روی زمینه
سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۶/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه فروغی، تهران

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

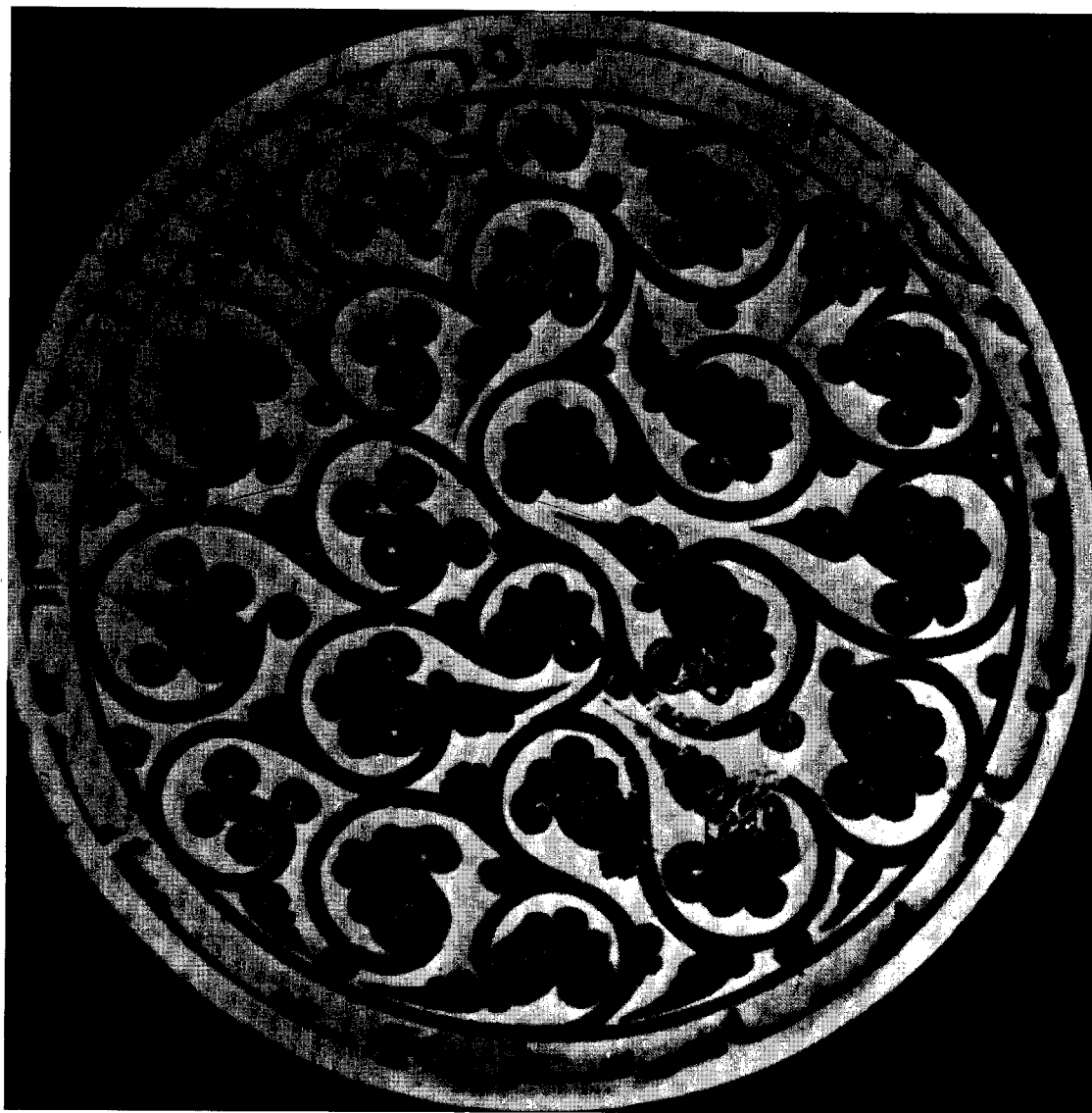
متن کتیبه کوفی:

العلم اشرف الاحساب والمرؤة
اشبك الانساب، بركة للسخي

دانش والاترین گوهرها و مروت جلیل‌ترین
میراث‌هاست، برکت برای سخاوتمند.

¹ - See also pls. 7, 15, 67, 82 and 108.

۱ - تصاویر (۷، ۱۵، ۶۷، ۸۲ و ۱۰۸) را نگاه کنید.

pl.49

تصویر ۴۹

50

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

الْحَرَّ حَرَّ [وَان مَسَه] الضَّر

*Al-Hurru Hurrun Wa'in Massahu 'l- Durr.*¹

The free man is still free even if touched by harm.

¹ – See also pls. 1, 21, 35, 63, 91, 109 and 131; For references, see No.

۵۰

کاسه، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: نامعلوم

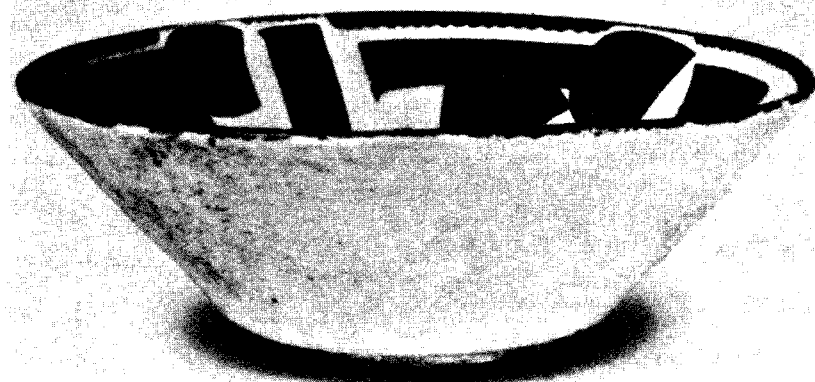
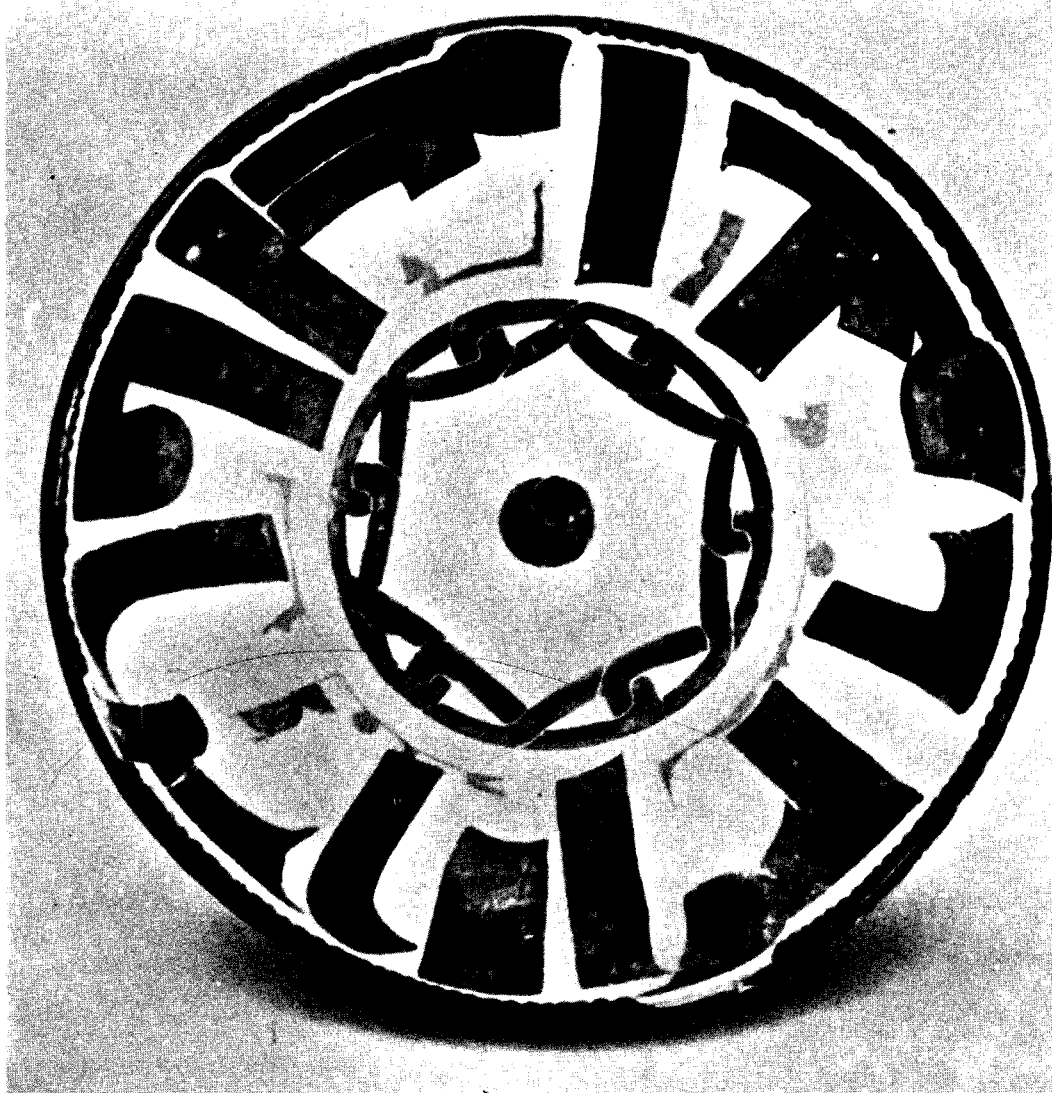
نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

الْحَرَّ حَرَّ [وَان مَسَه] الضَّر

آزاد مرد همواره آزاد است هر چند که دچار سختی شود.

۱ – تصاویر (۱، ۲۱، ۳۵، ۶۳، ۹۱، ۱۰۹ و ۱۳۱) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱) را نگاه کنید.

pl.50

تصویر ۵۰

BOWL, decorated with white, red and dark brown
slips under a transparent glaze.

Diam: 21. 8cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 4350.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

البركة والعز والسعادة...

Al-Barakatu Wa'l-'Izzu Wa'l- Sa'ādatu...

Blessing and glory and happiness

At the bottom:

الحر لا يخليف¹

Al - Hurru Lā Yakhlifu.¹

The free man does not break his promise.

کاسه، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر
روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۸ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۴۳۵۰

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی دور لبه داخل کاسه:

البركة والعز والسعادة....

برکت و عزت و خوشحالی.....

متن کتیبه کف کاسه:

الحر لا يخليف^۱

آزاد مرد پیمان شکن نیست.

1 - See also pl. 84.

۱ - تصویر (۸۴) را نگاه کنید.

pl.51

تصویر ۵۱

DISH; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 42. 7cm.

Freer Gallery of Art, Washington, no. 54. 16.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

حیاؤک فاحفظه علیک فانما یدل علی فعل الکریم

Haya'uka Fahfizhu 'Alayka Fa'innama Yadullu

'Ala Fi'li 'l-Karimi.¹

Your modesty keep to yourself, because it proves the action of the generous man.

The word **برکة** *Baraka*, or "Blessing" appears twice on the rim.

بشقاب، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۴۲/۷ سانتیمتر

محل نگهداری: فریر گالری، واشنگتن، شماره ۵۴/۱۶

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

حیاؤک فاحفظه علیک فانما

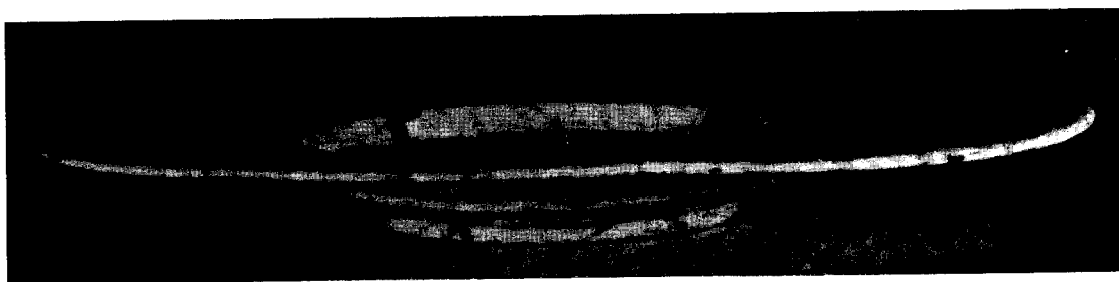
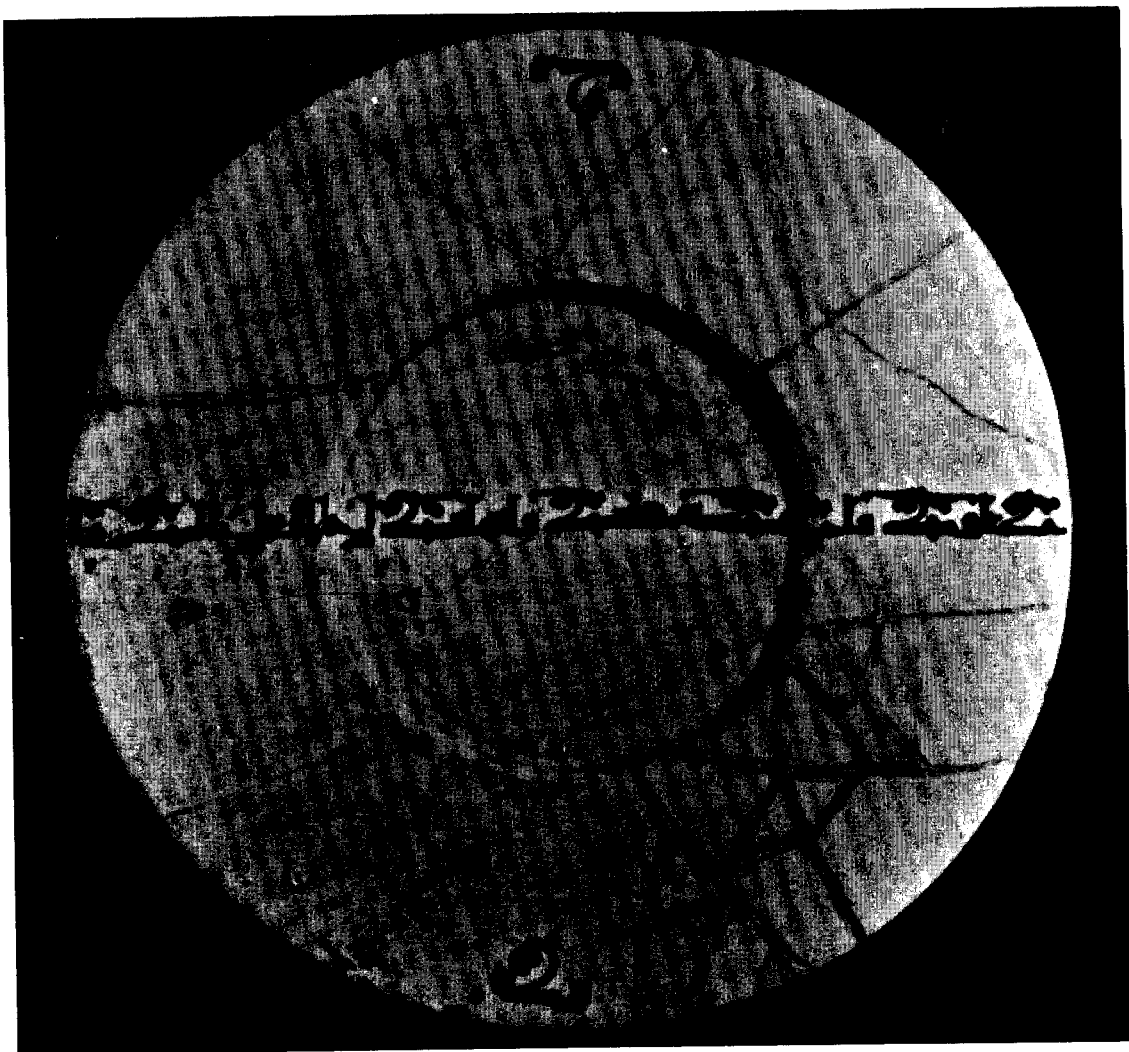
یدل علی فعل الکریم

شرمت را برای خود حفظ کن زیرا نشانه بزرگواری است.

در قسمت بالا و پائین بشقاب، کلمه «برکة» تکرار شده است.

¹ - See also pl. 10.

۱ - تصویر (۱۰) را نگاه کنید.

pl.52

تصویر ۵۲

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 14cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 8313.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة لصاحبه

Barakatun Liṣāhibihi.¹

Blessing to the owner.

کاسه کوچک، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۴ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۸۳۱۳

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

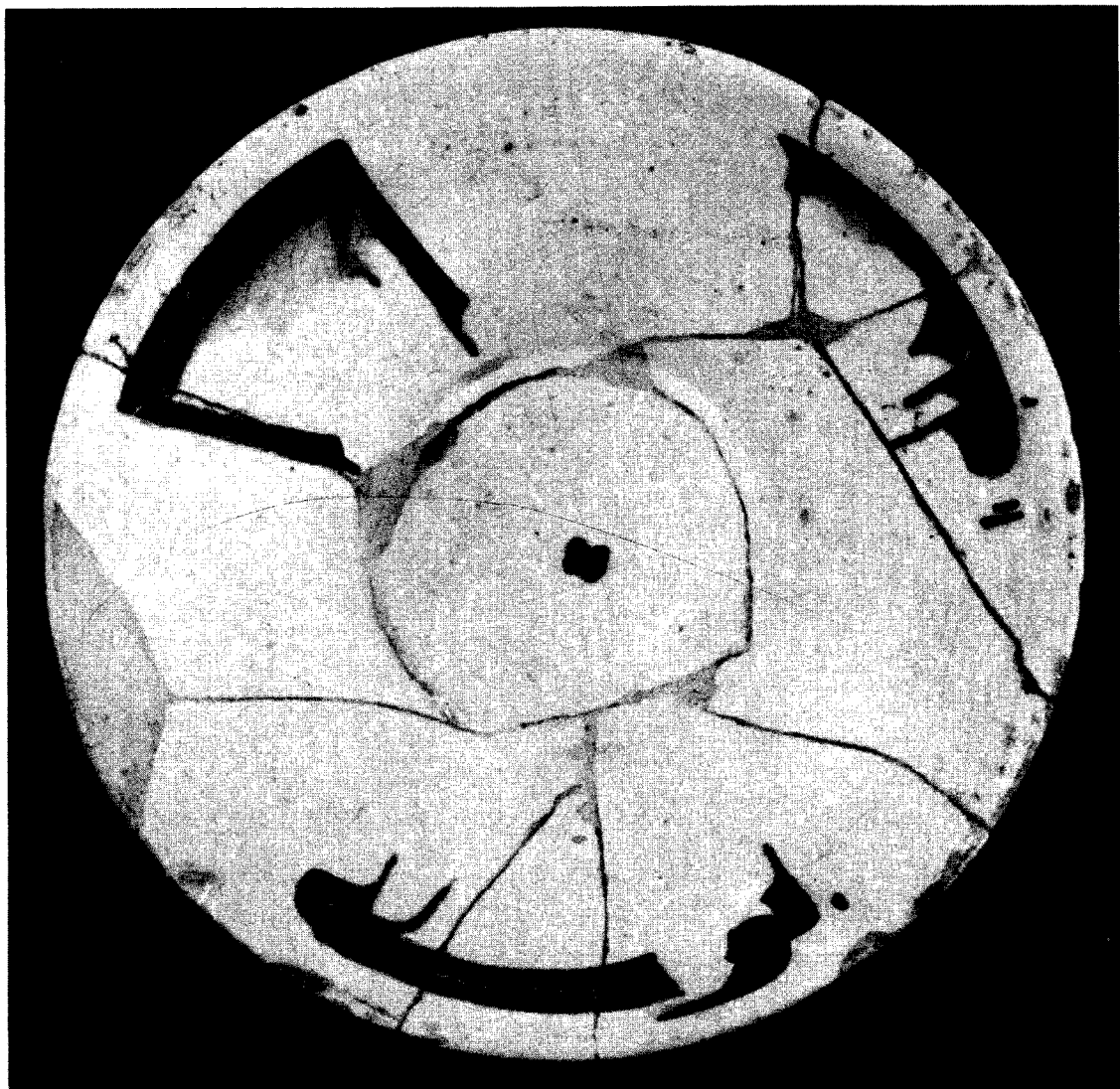
متن کتیبه کوفی:

بركة لصاحبه^۱

برکت برای دارنده آن (کاسه).

1 - See also pls. 12, 77 and 129.

۱ - تصاویر (۱۲، ۷۷ و ۱۲۹) را نگاه کنید.

pl.53

تصویر ۵۳

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 24.5cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53 – 39.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

الوفاء عود و قليل فاعله والوفاء موجد و كثير فاعله

Al-Wafā'u 'Awdun Wa Qalilun Fa'iluhu Wa'l-

Wiqā'u Mūjidun Wa Kathirun Fa'iluhu

Loyalty is a ... which few display, but self – protection is ... which is displayed by many.

'Awdun and Mūjidun are not precisely translateable.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌ی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۴/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۳۹ – ۵۳

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

الوفاء عود و قليل فاعله و

الوفاء موجد و كثير فاعله

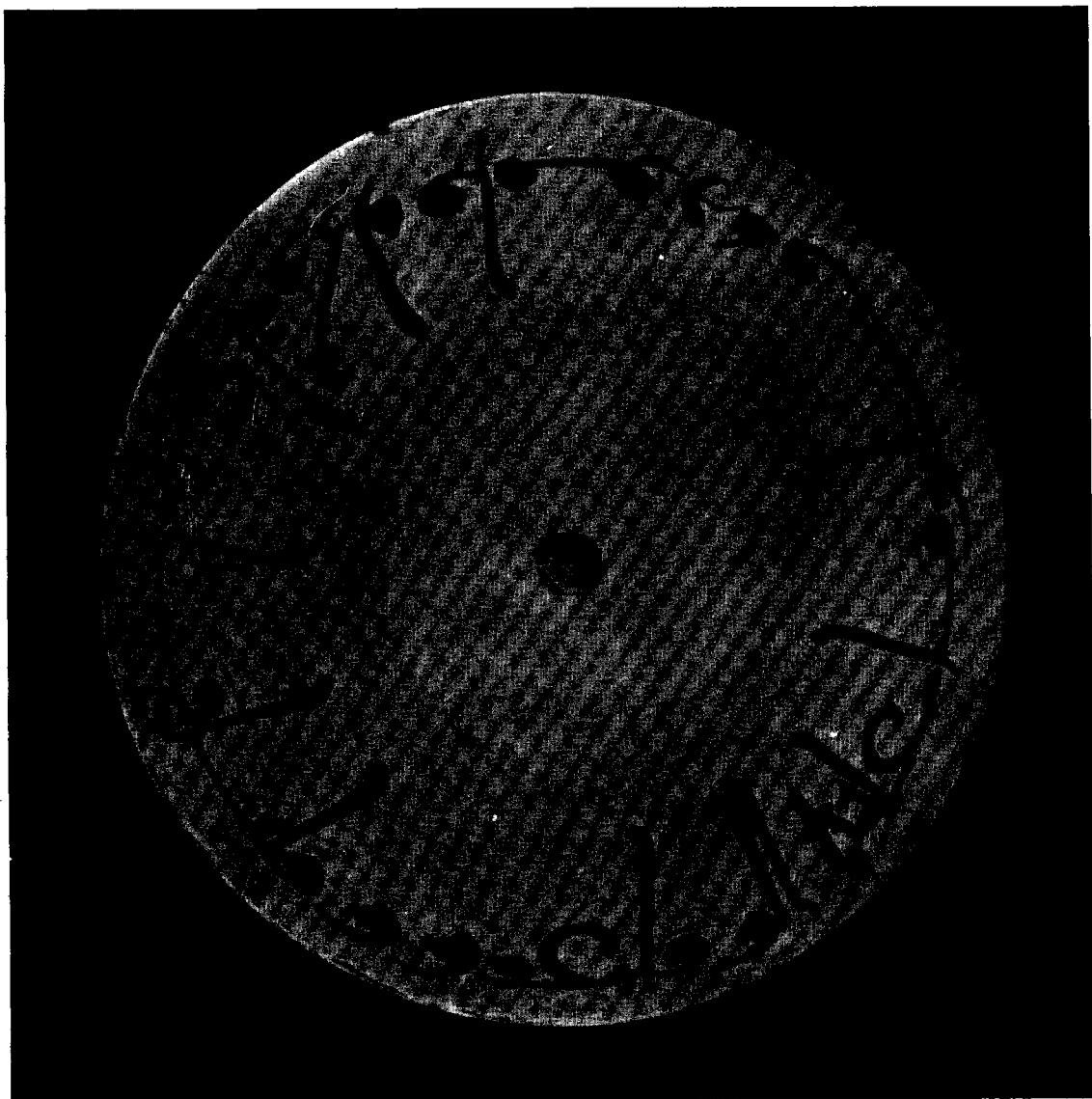
وفا کردن که معدود افرادی به آن عمل می‌کنند،

حال آنکه پیشگیری که

افراد بسیاری به آن عمل می‌کنند.

به جای دو کلمه (عود و موجد) در جمله فوق ترجمه

مناسبی در فارسی پیدا نشد.

pl.54

تصویر ۵۴

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 44cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 21169.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

الجود من اخلاق اهل الجنة..... بركة

Al-Jūdu Min Akhlāqi Ahli 'l- Janna,¹.....

Barakatun.

Generosity is a quality of the people of paradise,..... Blessing.

لفرح الاديب بالاديب كفرح

المريد [بالمريد]، بركة لصاحبه

Lafarāḥu 'l-Adībi Bi'l-Abīdi Kafarāhi 'l-Murīdi

Bi'l-Murīdi, Barakatun Liṣāḥibihi.

The pleasure of the man of letters with another man of letters is like that of the disciple with another disciple, Blessing to the owner.

The word **كل** *Kul* or "eat" appears four times in **Kufic** on the bottom.

قدح، منقوش به رنگهای اخرايي و قهوه‌يي تيره بر روی زمينه سفيد در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۴۴ سانتيمتر

محل نگهداری: موزه ايران باستان، شماره ۲۱۱۶۹

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

بعثت مرمت متن کامل کتیبه به دست نیامده و آنچه از دایره اول خوانده شده است:

الجود من اخلاق اهل الجنة^۱

..... بركة

بخشش از اخلاق اهل بهشت است، برکت.

متن کتیبه دایره دوم:

لفرح الاديب بالاديب كفرح المريد

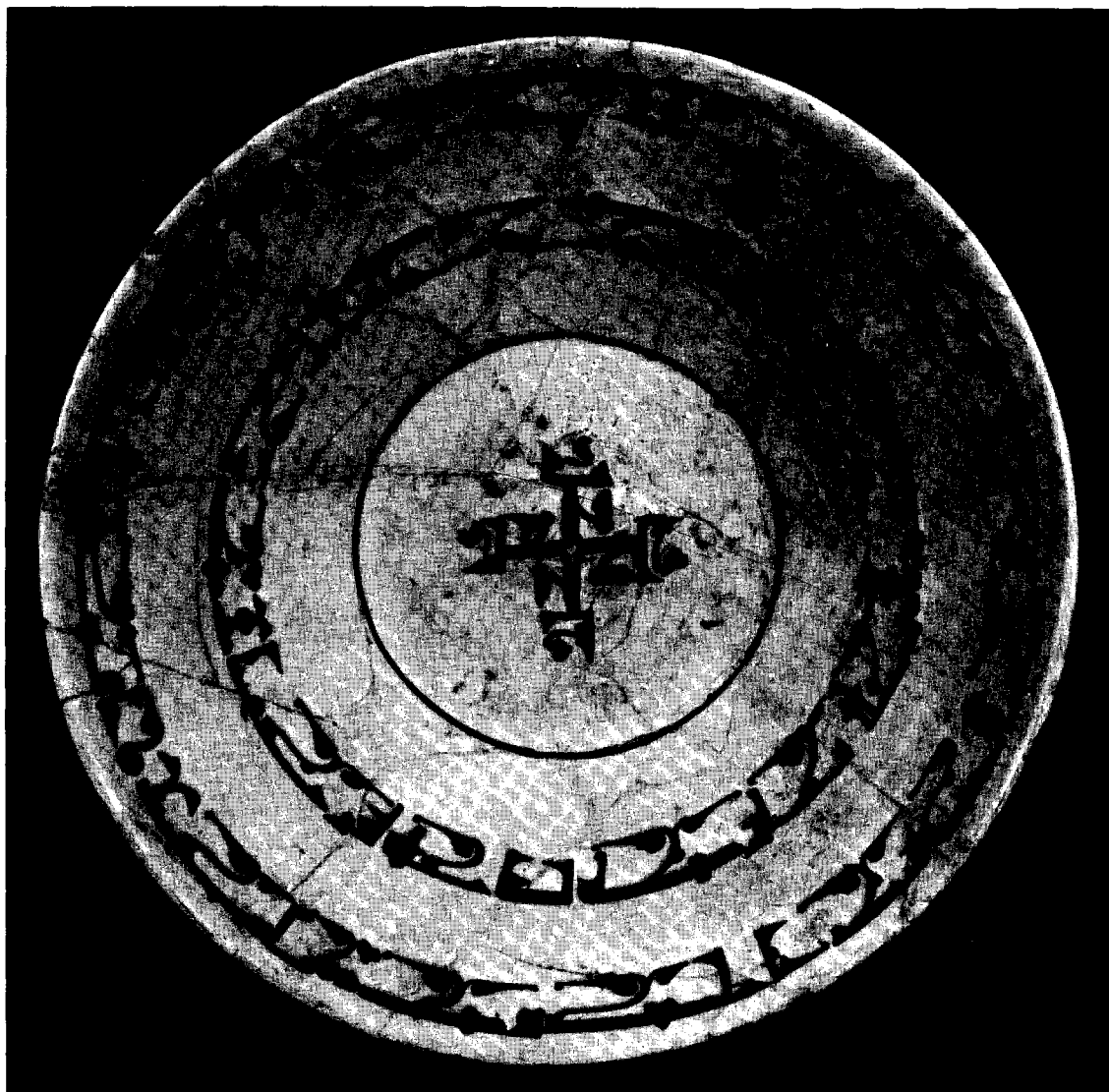
[بالمريد]، بركة لصاحبه

خوشحالی ادیب در دیدن ادیب دیگر مانند خوشحالی مشتاق در ملاقات مشتاق است، برکت برای دارنده آن (قدح).

در کف قدح کلمه «کل» به معنای «بخور» چهار بار به خط کوفی تکرار شده است.

1 - See also pls. 3, 27, 41, 68, 101, 126 and 139.

۱ - تصاویر (۳، ۲۷، ۴۱، ۶۸، ۱۰۱، ۱۲۶ و ۱۳۹) را نگاه کنید.

pl.55

تصویر ۵۵

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 41cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 1898.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

والجود والجنة للابرار... الكفر والبخل بنى النار،
بالسلا[مة]

Wa'l-Jūdu Wa'l-Jannatu Li'l-Abrār... Al-Kufu

Wa'l - Bukhlu Bani 'l-Nār, Bi'l-Salāmati.

Generosity and paradise are for pious men....

impiety and parsimony are hell's children, with good health.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۴۱ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۱۸۹۸

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

والجود والجنة للابرار... الكفر

والبخل بنى النار، بالسلا[مة]

بخشش و بهشت از آن نیکوکاران است... کفرو

خست فرزندان آتش‌اند، با تندرستی.

pl.56

تصویر ۵۶

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze

Brooklyn Museum, Brooklyn, New York, no, L56.9.

Nishabur, 9 – 10 th centuries A. D.

The Kufic inscription reads:

التدبير قبل العمل يؤمنك من الندم، الصبر مفتاح
الفرج

Al – Tadbīru Qabla 'l- 'Amali Yū'aminuka

Mina 'l-Nadami.¹ Al-Ṣabru Miftāhu 'l-Faraj.²

Deliberation before action protects you from regret.

Patience is the key to comfort.

1 – See also pls. 30, 42, 75 and 116; For references, see No. 30.

2 – See also pl. 119; This proverb is one of the sayings of the prophet MUHAMMAD and appears in:

Amthal Wa Hikam vol. 1 p.255

It also one of the sayings of IMAM ALI and appears in:

Ganjine – ye Amthal – e Arab p.160.

And also appears without naming the source in:

Majma' Al-Amthal vol. 1 p. 418.

Al-Munjid Fi Al-Lughati Wa'l-A'lam p. 995.

Ganjine – ye Adab p.48.

Fara'id Al-La'al Fi Majma' Al-Amthal vol. 1 p. 352

Kuliyat Shams Tabrizi p. 232 and 233.

Kuliyat Mathnavi Ma'navi p. 8, 148, 206, 392, 473, 622, 1162, 1250 and 1302.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: موزه بروکلین، بروکلین، نیویورک،

شماره ال ۵۶/۹

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

التدبير قبل العمل يؤمنك من
الندم، الصبر مفتاح الفرّج^۱

تفکر پیش از انجام کارها ترا از پشیمانی بازمی‌دارد،
شکیبایی کلید گشایش مشکلات است.

۱ – تصاویر (۳۰، ۴۲، ۷۵ و ۱۱۶) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۳۰) را ملاحظه نمایید.

۲ – تصویر (۱۱۹) را نیز مشاهده کنید.

درضمن این گفتار در کتاب:

– «امثال و حکم»، ج. ۱، ص. ۲۵۵

به عنوان حدیث آورده شده است.

و در کتاب:

– «گنجینه امثال عرب»، ص. ۱۶۰

به عنوان یکی از کلمات قصار حضرت علی (ع) ذکر شده است.

لیکن در کتب احادیث و در کتب کلمات قصار حضرت علی (ع)

ذکری از این گفتار به میان نیامده است.

از این گفته همچنین در کتبی به شرح زیر:

– «مجمع الامثال»، ج. ۱، ص. ۴۱۸

– «المنجد فی اللغة والاعلام»، ص. ۹۹۵

– «گنجینه ادب»، ص ۴۸

– «فرائد اللال فی مجمع الامثال» ج. ۱، ص. ۳۵۲

– «کلیات شمس تبریزی»، ص. ۲۳۲ و ۲۳۳

– «کلیات مثنوی معنوی»

دفتر اول، ص. ۸ و ۱۴۸

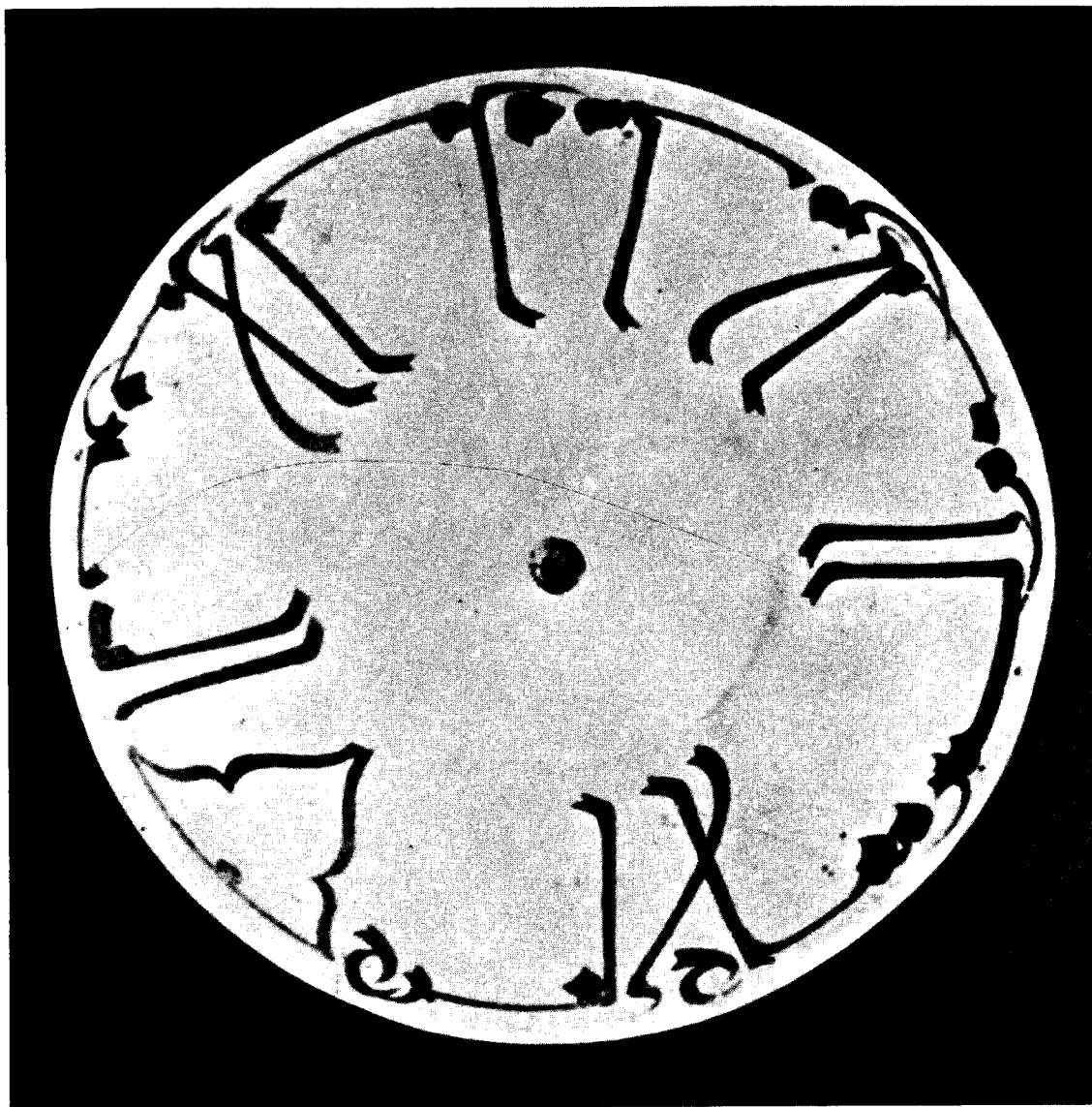
دفتر دوم، ص. ۲۰۶

دفتر سوم، ص. ۳۹۲ و ۴۷۳

دفتر چهارم، ص. ۶۲۲

دفتر ششم، ص. ۱۱۶۲ و ۱۲۵۰ و ص. ۱۳۰۲

بدون ذکر نام گوینده آن ذکر شده است.

pl.57

تصویر ۵۷

58

BOWL; decorated with white, blue and green slips under a transparent glaze.

Diam: 19.5cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 3077.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة بها لصاحبها، عمل احمد....

Barakatun Biḥa Liṣāḥibiḥa 'Amalu Aḥmed...

Blessing to the owner. Made by Ahmad....

۵۸

کاسه، منقوش به رنگ سبز و لاجوردی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۹/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۳۰۷۷

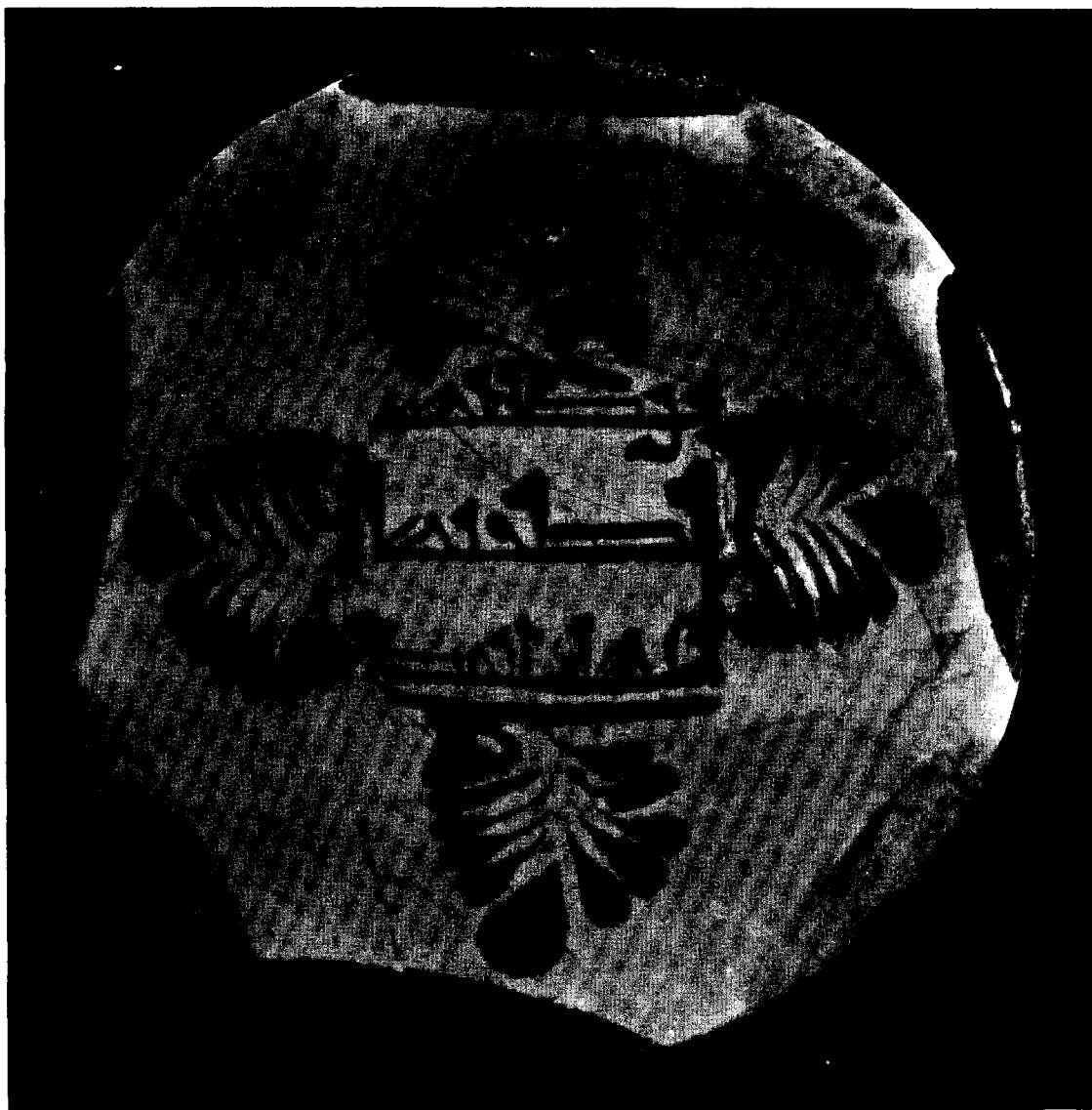
نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

بركة بها لصاحبها عمل احمد....

برکت برای دارنده آن (کاسه)، به دست «احمد»

ساخته شده است....

pl.58

تصویر ۵۸

DISH; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 37cm.

Louvre Museum, Paris.

Nishabur, 9-10th centuries A. D

The **Kufic** inscription reads:

الحلم اوله مر مذاقته لکن آخره
احلا من العسل، السلامة

Al-Ḥilmu Awwaluhu Murrūn Madhāqatuhu

Lākinna Ākhirahu Ahlā Mina 'l-'Asali,¹

Al-Salāmatu.

Clemency's taste at first is bitter, but at last is sweeter than honey. Good health.

بشقاب، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه لوور، پاریس

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

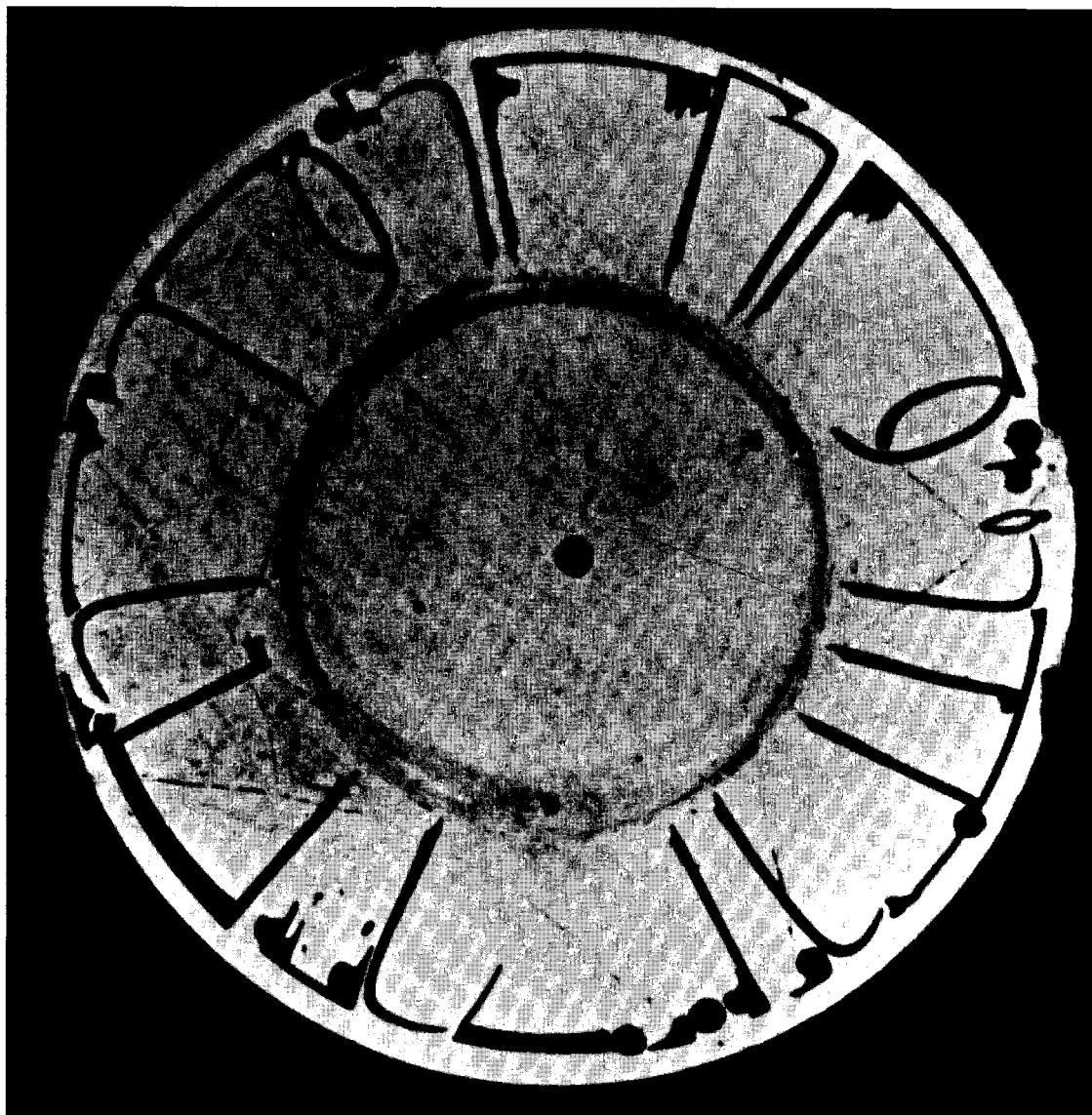
متن کتیبه کوفی:

الحلم اوله مر مذاقته لکن
آخره احلا من العسل، السلامة

آغاز شکیبایی طعم تلخی دارد، و انجام آن شیرین‌تر از انگبین است، تندرستی.

1 - See also pls. 31 and 94: For references, see No. 31.

۱ - تصاویر (۳۱ و ۹۴) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۳۱) را ملاحظه نمایید.

pl.59

تصویر ۵۹

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Brooklyn Museum, Brooklyn, New York, no. L 59.3.2.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

انّ السلامة ما صمت وانما يبدي بطانة ذي
العيوب كلام

*Inna 'l-Salāmata Mā Ṣamita Wa' Innamā Yubdī
Baṭānata Dhī 'l- 'Uyūbi Kalāmun.*¹

Safety lies in silence, and only speech will reveal the inner side of the man with faults.

¹ - See also pl. 72.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: موزه بروکلین، بروکلین، نیویورک،

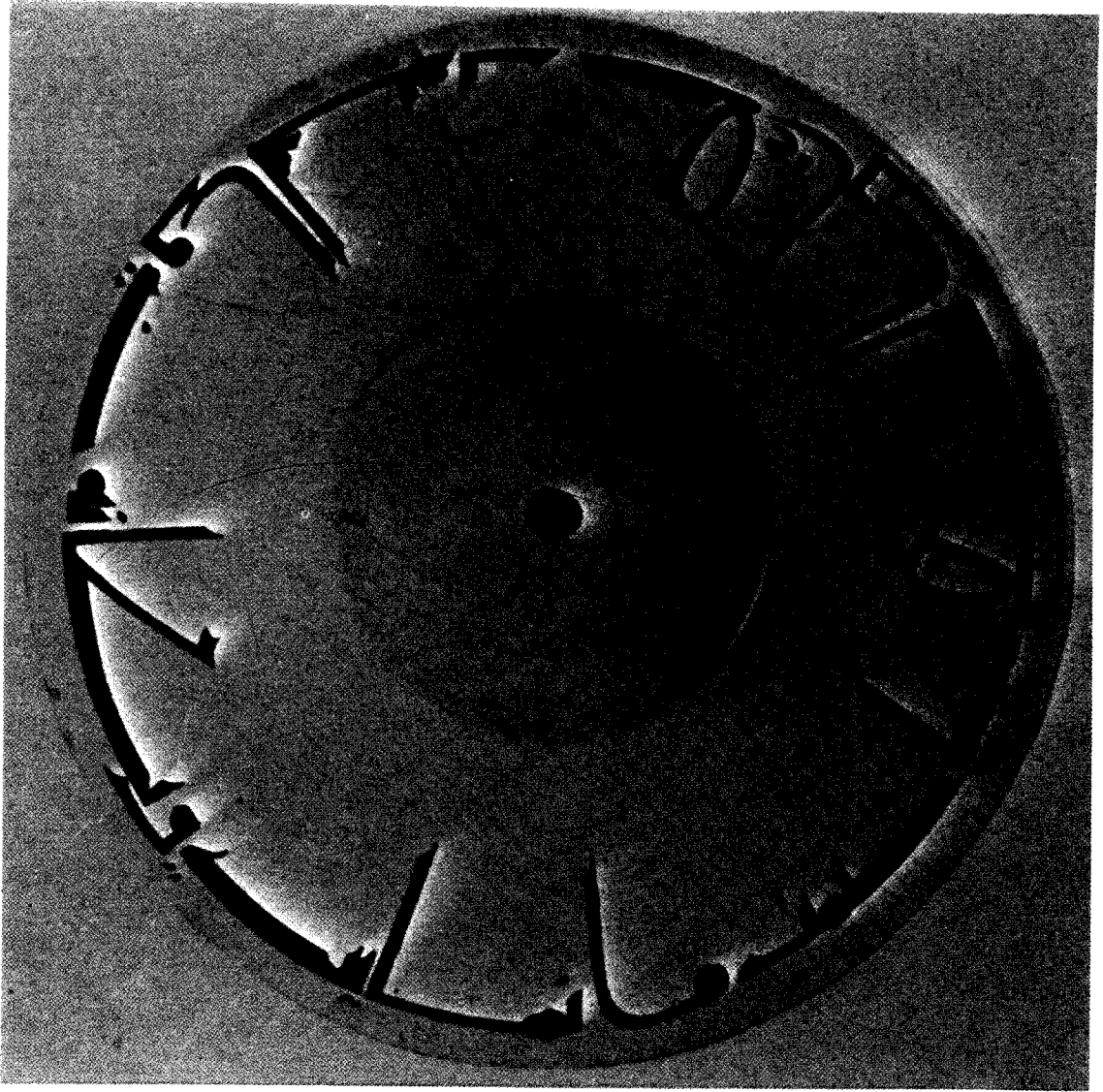
شماره ال ۵۹/۳/۲

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

انّ السلامة ما صمت و انما يبدي
بطانة ذي العيوب كلام

همانا سلامت در سکوت است و آنچه باطن شخص را
نمایان می‌کند، سخنان اوست.

pl.60

تصویر ۶۰

61

BOWL decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 13cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53 - 369.

Nishapur, 9 - 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الْحَرَّ بَرَّ

*Al-Hurru Barrun*¹,

The free man is benevolent. (appears twice).

۶۱

کاسه کوچک، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۳ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۳۶۹ - ۵۳

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

الْحَرَّ بَرَّ

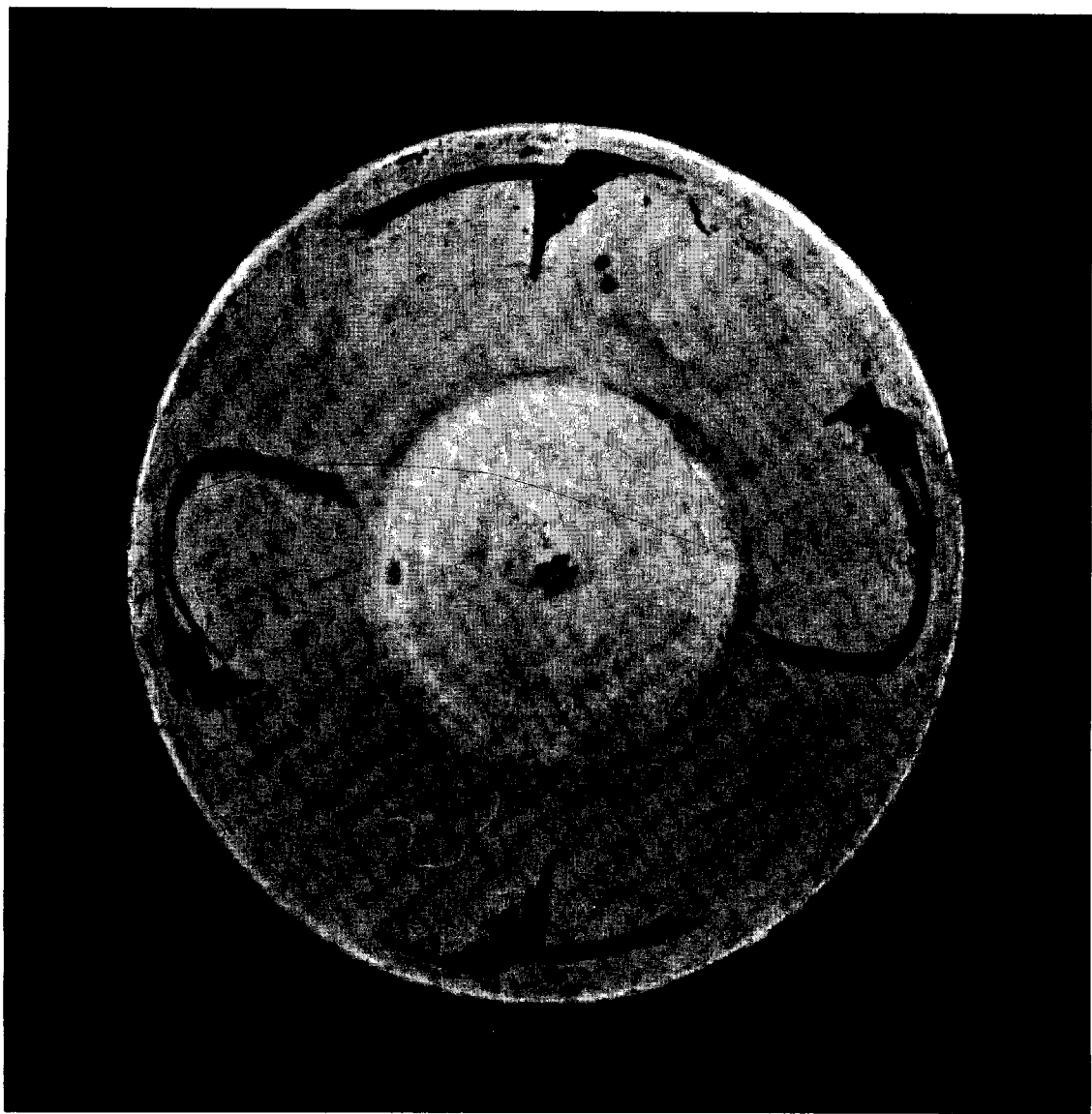
آزادمرد نیکوکار است.

این متن دوبار روی کاسه نوشته شده است.

1 - This proverb is one of the sayings of **ABUL-FARAJ** Al - **MAKHZUMI** and appears in:

Yatimat Al-Dahr vol.1p. 188.

۱ - این متن در کتاب «یتیمه الدهر» ج. ۱، ص. ۱۸۸ به نام ابوالفرج بن نصر المخزومی ذکر شده است.

pl.61

تصویر ۶۱

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 35cm.

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran, no. S-215.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

خالص الكرام وارغب النهم ورع النفس..... البركة

Kāliš 'l-Kirāma Wa'rghab 'l-Niham War'i

'l-Nafsa.....Al – Barakatu.

Be loyal to generous men and control your gluttonous desires and....., Blessing.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران،

شماره س – ۲۱۵

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کنیه کوفی:

خالص الكرام وارغب النهم ورع

النفس..... البركة

با بزرگواران پاک باش و از پرخوری پرهیز کن و

نفس را تربیت کن..... برکت.

pl.62

تصویر ۶۲

63

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 25 cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no.9616.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحُرُّ حَرٌّ وَ[ان] مَسَّهُ [الْبُضْرُ]

Al-Ḥurru Ḥurrun Wa'in Massahu 'l-Durr.¹

The free man is still free even if touched by harm.

¹ – See also pls. 1, 21, 35, 50, 91, 109 and 131; For references, see No. 1.

۶۳

کاسه، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۹۶۱۶

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

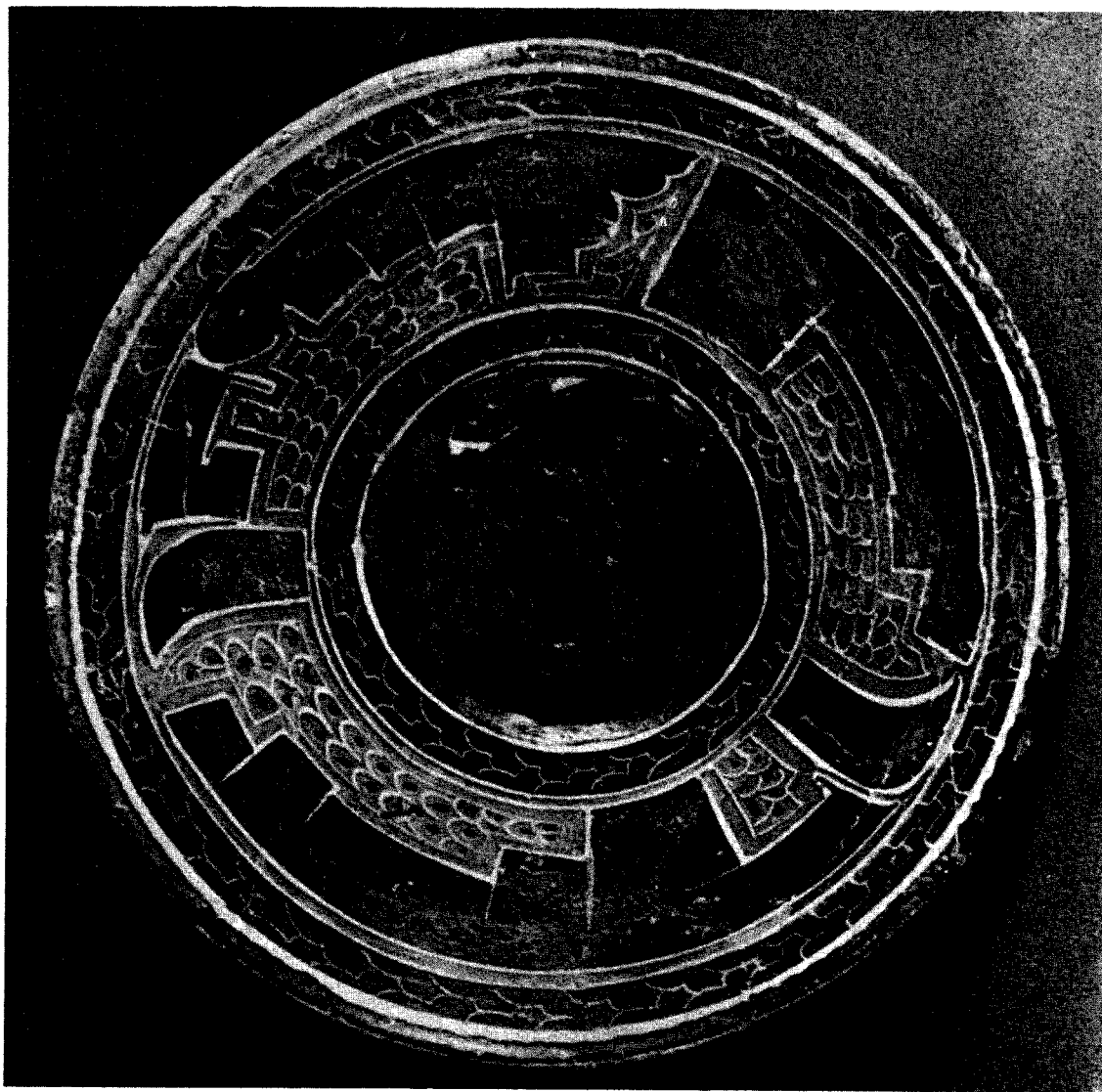
متن کتیبه کوفی:

الحُرُّ حَرٌّ وَ[ان] مَسَّهُ [الْبُضْرُ]

آزاد مرد همواره آزاد است هر چند که دچار سختی

شود.

۱ – تصاویر (۱، ۲۱، ۳۵، ۵۰، ۹۱، ۱۰۹ و ۱۳۱) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱) را مشاهده نمایید.

pl.63

تصویر ۶۳

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 21.5 cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 3122.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

عمل الاخول

'*Amalu Al-Akhwal*.¹

Made by Al-Akhwal.

کاسه، منقوش به رنگ لاجوردی بر روی زمینه شیری در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۳۱۲۲

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

عمل الاخول^۱

به دست «الاخول» ساخته شده است.

¹ – See also pls. 48, 88 and 100.

۱ – تصاویر (۴۸، ۸۸ و ۱۰۰) را نگاه کنید.

pl.64

تصویر ۶۴

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 34 cm.

Owner unknown.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

ليس جود الجواد من فضل مال
انما الجود للمقل المواسي

*Laysa juḍu 'l-Jawādi Min Faḍli Mālīn Innamā
'l-Juḍu Li'l-Muqillī 'l-Muwāsi.*

Generosity is not just a (wealthy) man giving money, but is (a sense of) charity to the poor from a man without wealth.

This bowl bears the signature احمد / Ahmad on the bottom.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۴ سانتیمتر

محل نگهداری: نامعلوم

نیشابور، قرن ۳–۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

ليس جود الجواد من فضل مال
انما الجود للمقل المواسي

بخشش سخاوتمند از افزونی ثروت نیست، بلکه بخشش اصلی از آن شخص است که خود کم دارد ولی به دیگران می‌رسد. در کف قدح امضای سازنده آن به نام «احمد» نوشته شده است.

pl.65

تصویر ۶۵

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Sazo Idemitsu Collection, Tokyo.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

کل فیها هنیا مریاً

Kul Fiḥā Haniyyan Mariyyan.¹

May everything be wholesome.

کاسه، منقوش به رنگهای اخراپی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: مجموعه سازو ایدمیتسو، توکیو

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

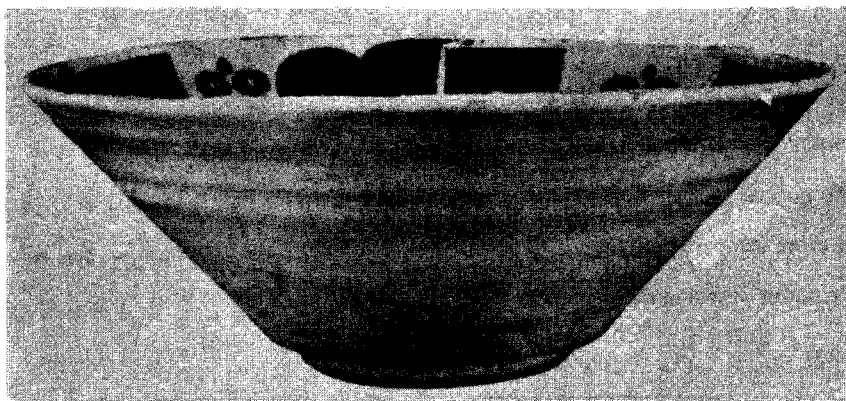
متن کتیبه کوفی:

کل فیها هنیا مریاً

بخور نوش‌جان.

1 – See also pls. 4, 37, 43, 78, 110, 113, 125, 129 and 133.

۱ – تصاویر (۴، ۳۷، ۴۳، ۷۸، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۲۵، ۱۲۹ و ۱۳۳) را نگاه کنید.

pl.66

تصویر ۶۶

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم اشرف الاحساب والمرؤة
اشبک الانصاب

*Al-ʿIlmu Ashrafu ʿl-Aḥṣāb Waʿl-Murūʿatu
Ashbaku ʿl-Anṣāb.*¹

Knowledge is the noblest of (personal) values and
manliness is the more intricate heritage.

Al-Anṣāb: Note potter's error in writing *Ṣ* for *S* in this word.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه
سفید در زیر لعاب شفاف.
محل نگهداری: نامعلوم.
نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.
متن کتیبه کوفی:

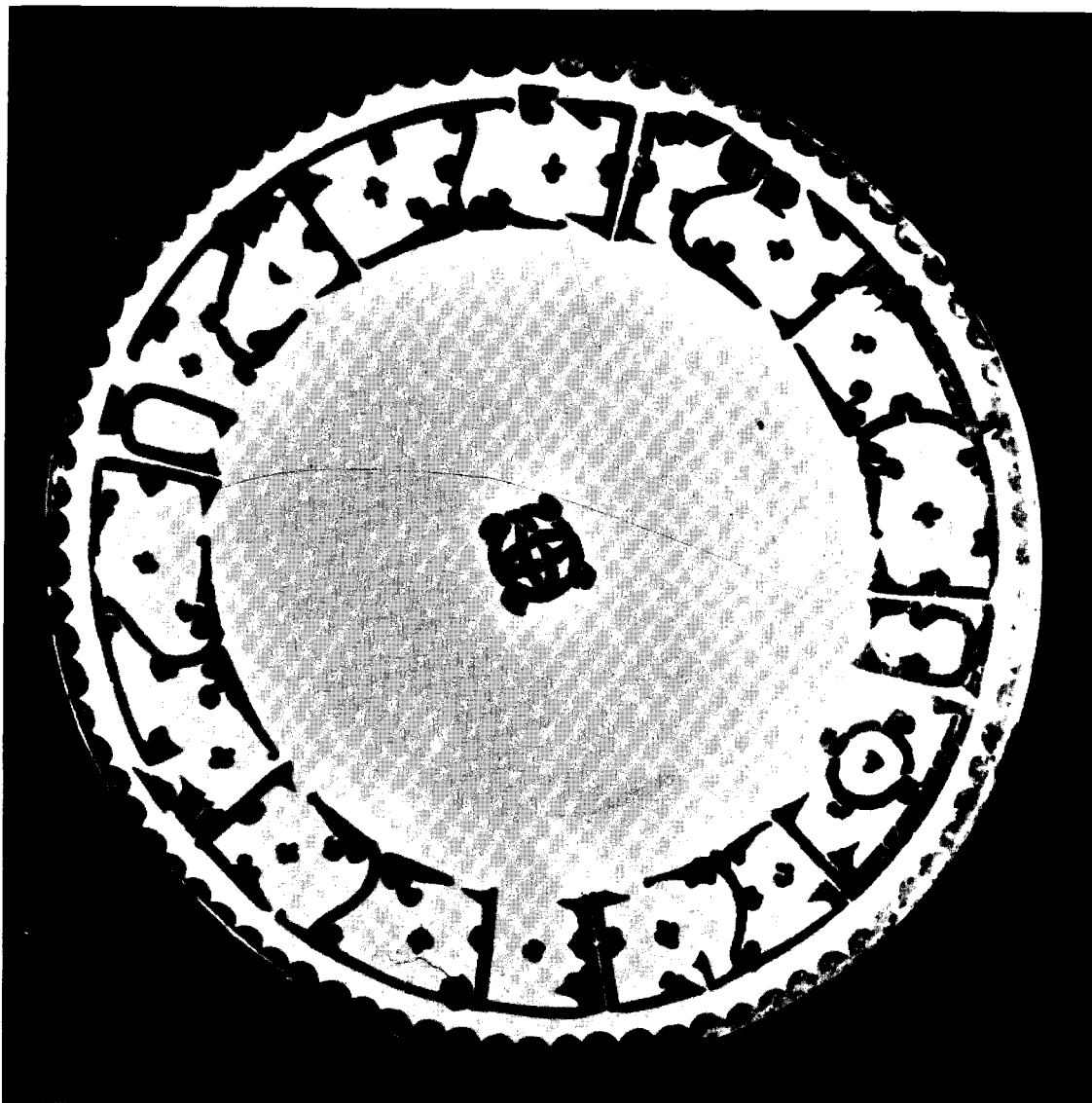
العلم اشرف الاحساب والمرؤة
اشبک الانصاب^۱

دانش والاترین گهرها و مروت جلیل‌ترین
میراث‌هاست.

(الانصاب) منظور (الانساب) است و در این کلمه
سفالگر اشتباهاً به جای حرف (س)، حرف (ص) را
نوشته است.

¹ – See also pls. 7, 15, 49, 82 and 108.

۱ – تصاویر (۷، ۱۵، ۴۹، ۸۲ و ۱۰۸) را نگاه کنید.

pl.67

تصویر ۶۷

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 35cm.

Peter Harris Collection, England.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الجود من اخلاق اهل الجنة والسلامة بركة

Al-Judu Min Akhlaqi Ahli 'l-Janna', Wa'l-

Salāmatu Barakatun.

Generosity is a quality of the people of paradise.

And good health is a blessing.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۵ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه پیترو هاریس، انگلستان

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

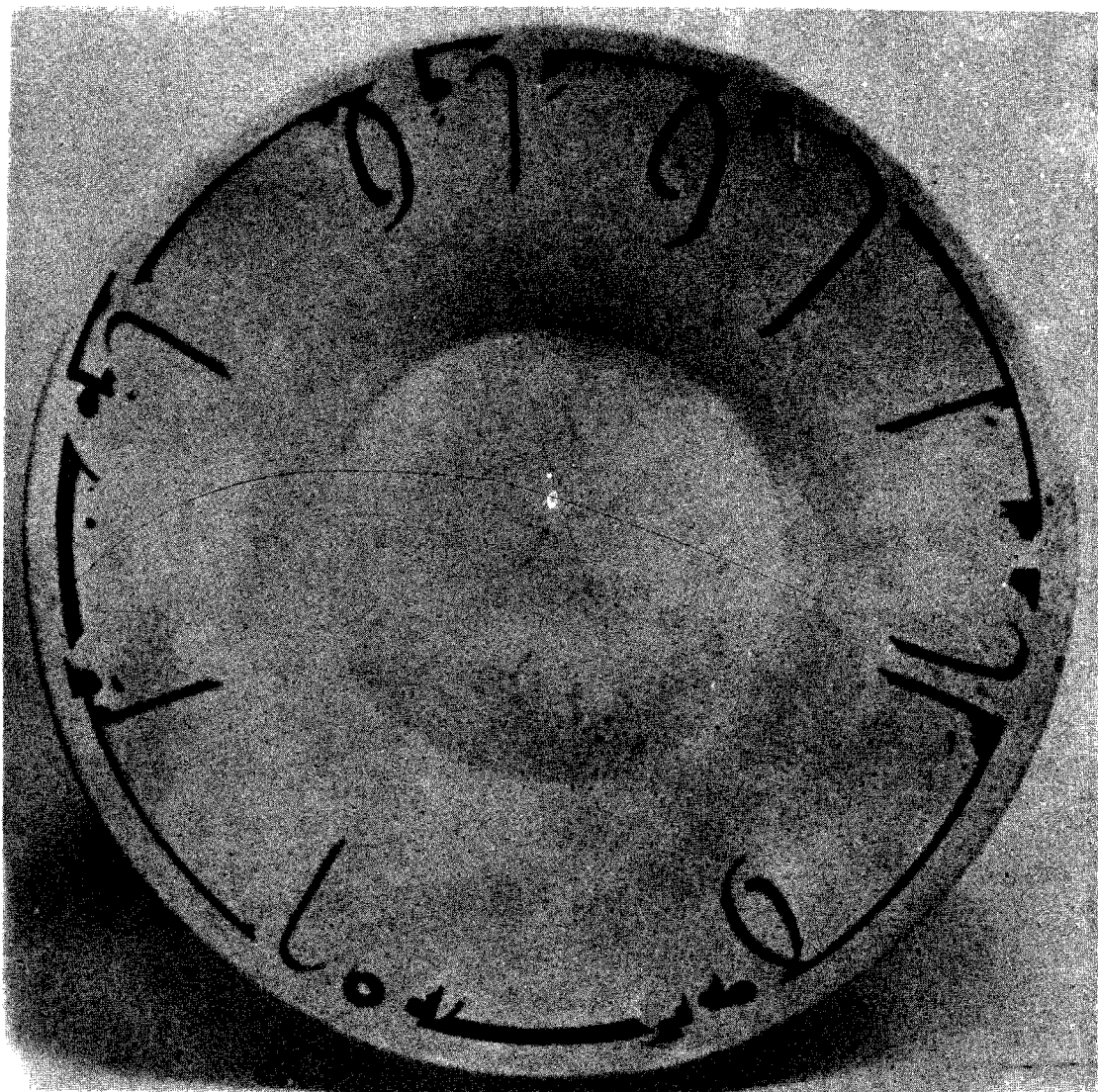
الجود من اخلاق اهل الجنة

والسلامة بركة

بخشش از اخلاق اهل بهشت، و تندرستی برکت است.

1 – See also pls. 3,27,41,55,101,126 and 139.

۱ – تصاویر (۳، ۲۷، ۴۱، ۵۵، ۱۰۱، ۱۲۶ و ۱۳۹) را نگاه کنید.

pl.68

تصویر ۶۸

DISH; decorated with white, light and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 38.5cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 3911.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

عقد السعد... احد، الصبر

حامد، سد الجفن موالا

'Aqdu 'l-Sa'di ... Ahḥad, Al- Ṣabru Ḥāmidun, Saddu 'l-Jifni Muwāla.

Translation not appended since text, and therefore transliteration, unclear,

The inscription on the bottom reads:

المنة الاحزاء

Al-Minnatu Al-Ihdhā'u.

To remind a person reproachfully of favours done to him is like stabbing him.

بشقاب، منقوش به رنگهای قهوه‌یی روشن و تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۸/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۳۹۱۱

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

عقد السعد... احد، الصبر حامد،

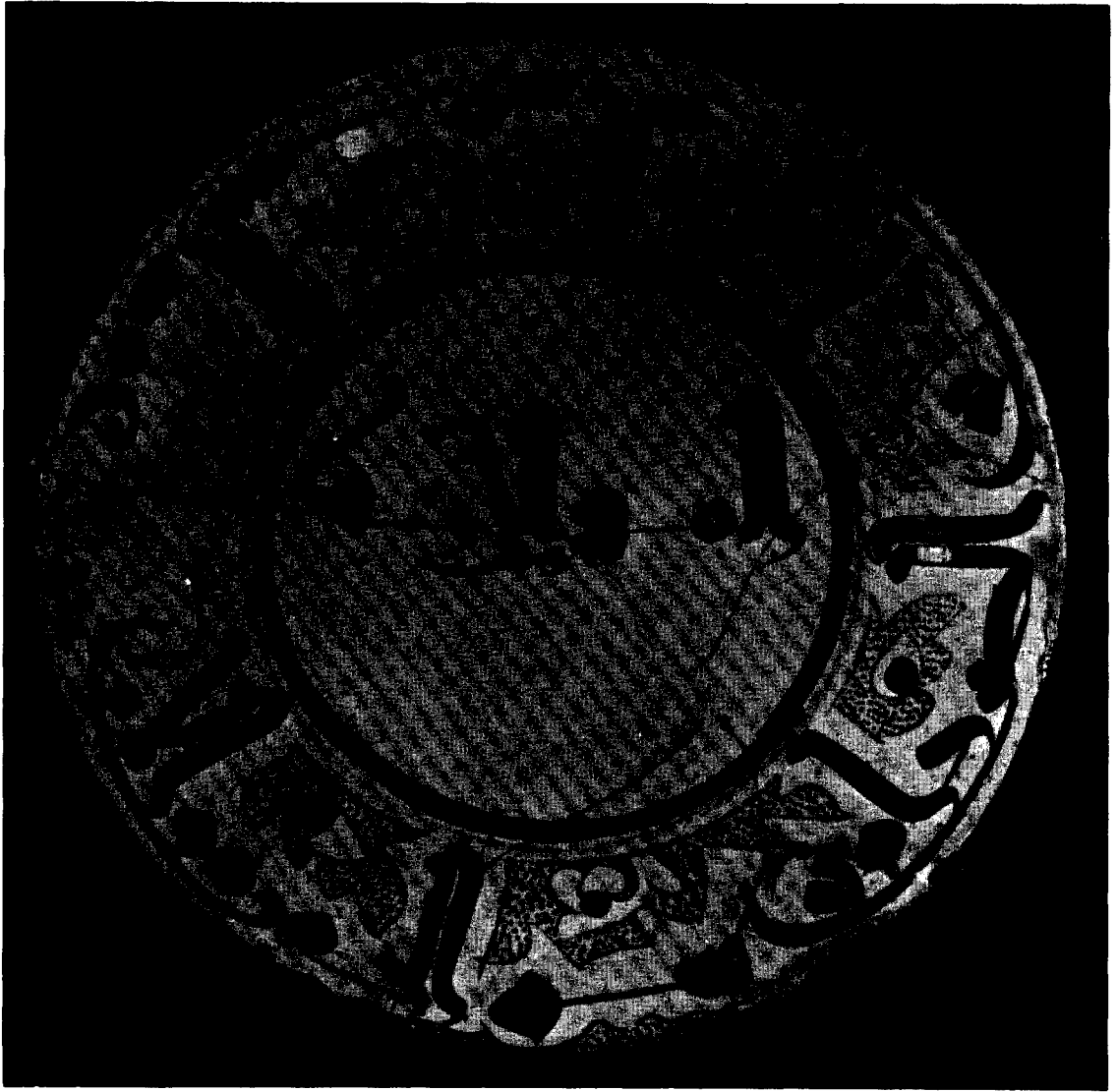
سد الجفن موالا

چون احتمال دارد بعضی از کلمات اشتباه خوانده شده باشد، لذا از ترجمه آن خودداری گردید.

کتیبه کف بشقاب:

المنة الاحزاء

منت گذاشتن همانا طعنه زدن است.

pl.69

تصویر ۶۹

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9-10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

المال ماتنفق لاماتجمعه والزرع ماتحصد
لاماتزرعه، ويقال

Al-Mālu Mā Tunfiq Lā Mā Tajma 'ahu Wa'l-

Zar 'u Mā Taḥṣidu Lā Mā Tazra 'ahu, Wa Yuqāl.

Money is what you spend, not what you collect and crops are what you harvest not what you cultivate, and it is said.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید

در زیر لعاب شفاف

محل نگهداری: نامعلوم

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

المال ماتنفق لاماتجمعه والزرع

ماتحصد لاماتزرعه، ويقال

آنچه که خرج می‌کنی ثروت است، نه آنچه که جمع

می‌کنی، و آنچه که درو می‌کنی محصول است نه آنچه

که می‌کاری. و گفته می‌شود.

pl.70

تصویر ۷۰

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 22.5cm.

Los Angeles County Museum of Art, the Nasli M. Heeramaneck Collection, no. M 73.5.199.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحرص علانية الفقر، ك

Al-Hirṣu 'Alāniyyatu 'l-Faqrī¹, K.²

Greed is a manifestation of poverty, K.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۲/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه لوس‌آنجلس، مجموعه هیرامانیک، لوس‌آنجلس، شماره ام ۷۳/۵/۱۹۹

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الحرص علانية الفقر، ك

حرص و تنگ‌نظری نشانه تهی‌دستی است.

1 – See also pls. 1, 18 and 122; For references, see No. 18.

2 – This letter used simply as a space filler.

۱ – تصاویر (۱۸، ۱ و ۱۲۲) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱۸) را مشاهده نمائید.

pl.71

تصویر ۷۱

DISH; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

[ان] السلامة ماضمر و انما يبدي بطنه ذي
العيوب كلام

*Inna 'l-Salāmata Mā Dumira Wa'innmā Yuddī
Baṭānata Dhi 'l – 'Uyubi Kalāmun.*

Safety lies in silence, and only speech will reveal the inner side of the man with faults.

بشقاب، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: نامعلوم.

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

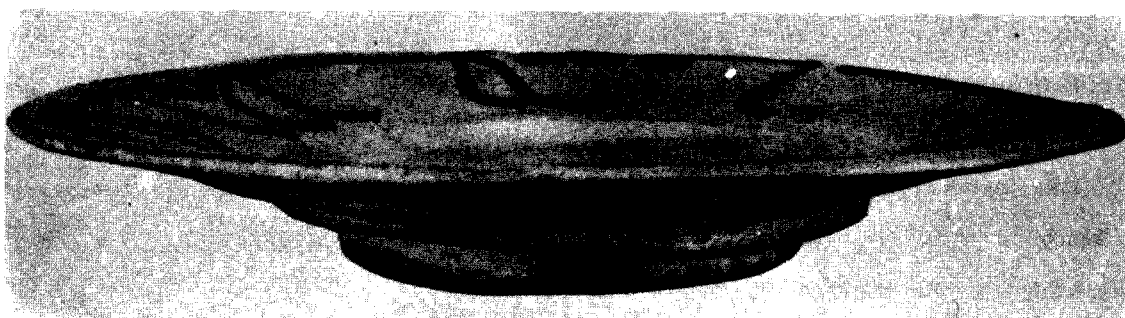
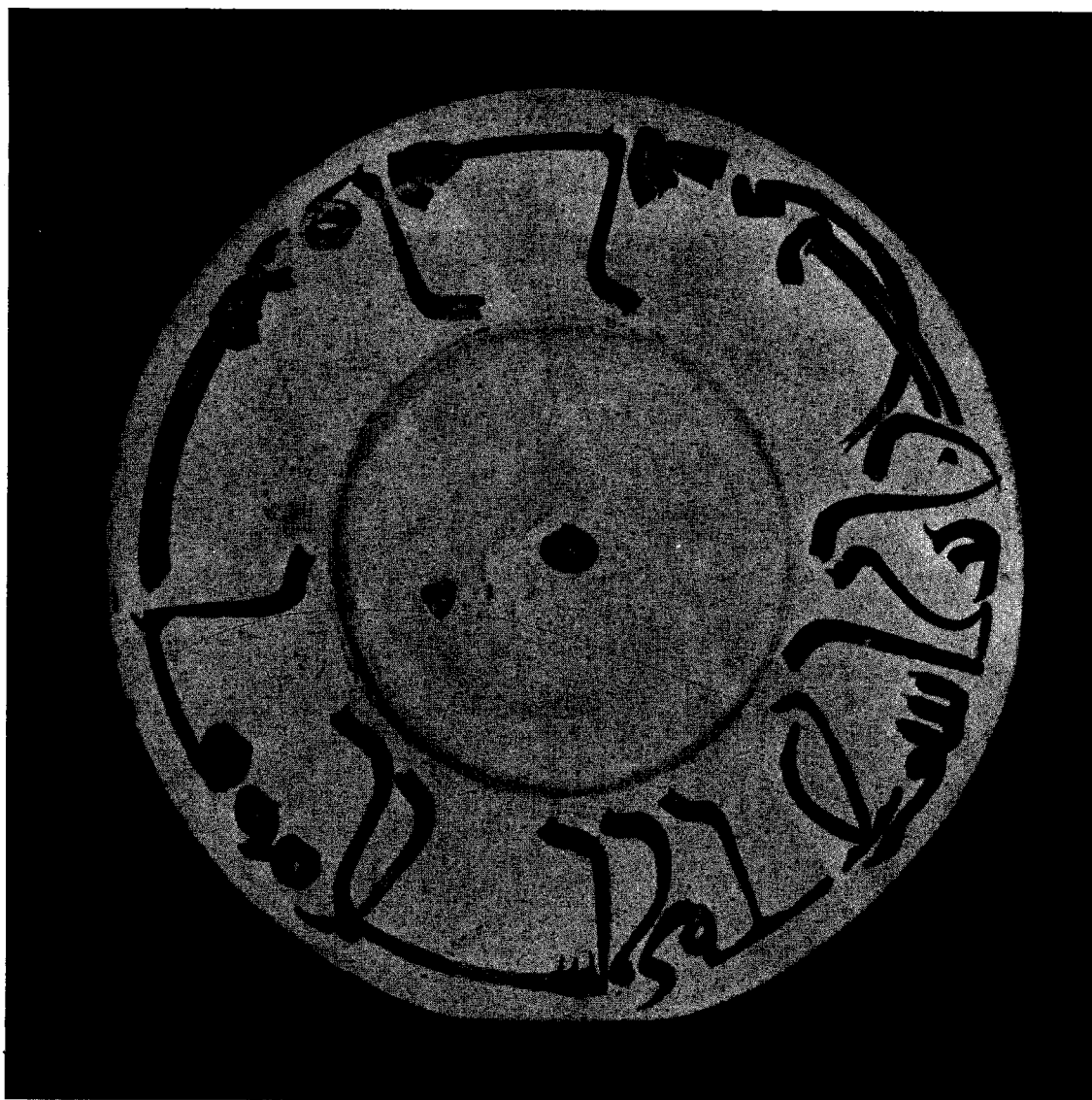
متن کتیبه کوفی:

[ان] السلامة ماضمر و انما يبدي بطنه ذي
العيوب كلام

همانا سلامت در سکوت است و آنچه باطن شخص را نمایان می‌کند سخنان، اوست.

1 – See also pl. 60.

۱ – تصویر (۶۰) را نگاه کنید.

pl.72

تصویر ۷۲

73

JAR; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 12.5cm.

Ht: 15cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no 53 – 361.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم زين للفتى [والعقل تاج] من ذهب

Al-‘Ilmu Zaynun Li’l-Fatā Wa’l-‘Aqlu Tājun Min Dhanab¹.

Knowledge is an ornament for youth and intelligence is a crown of gold.

۷۳

تنگ، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۲/۵ سانتیمتر

ارتفاع: ۱۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۳۶۱ – ۵۳

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

العلم زين للفتى [والعقل تاج] من ذهب^۱

دانش زینت است برای جوانمرد، و خرد تاجی است از طلا

1 – See also pls. 11, 28 and 138.

۱ – تصاویر (۱۱، ۲۸ و ۱۳۸) را نگاه کنید.

pl.73

تصویر ۷۳

74

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 22. 3cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53 – 346.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

مما عمل عبویه

Mimmā 'Amala 'Abawayh.¹

Made by 'Abawayh.

۷۴

گاسه، منقوش به رنگ لاجوردی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۲/۳ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۵۳ – ۳۴۶

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

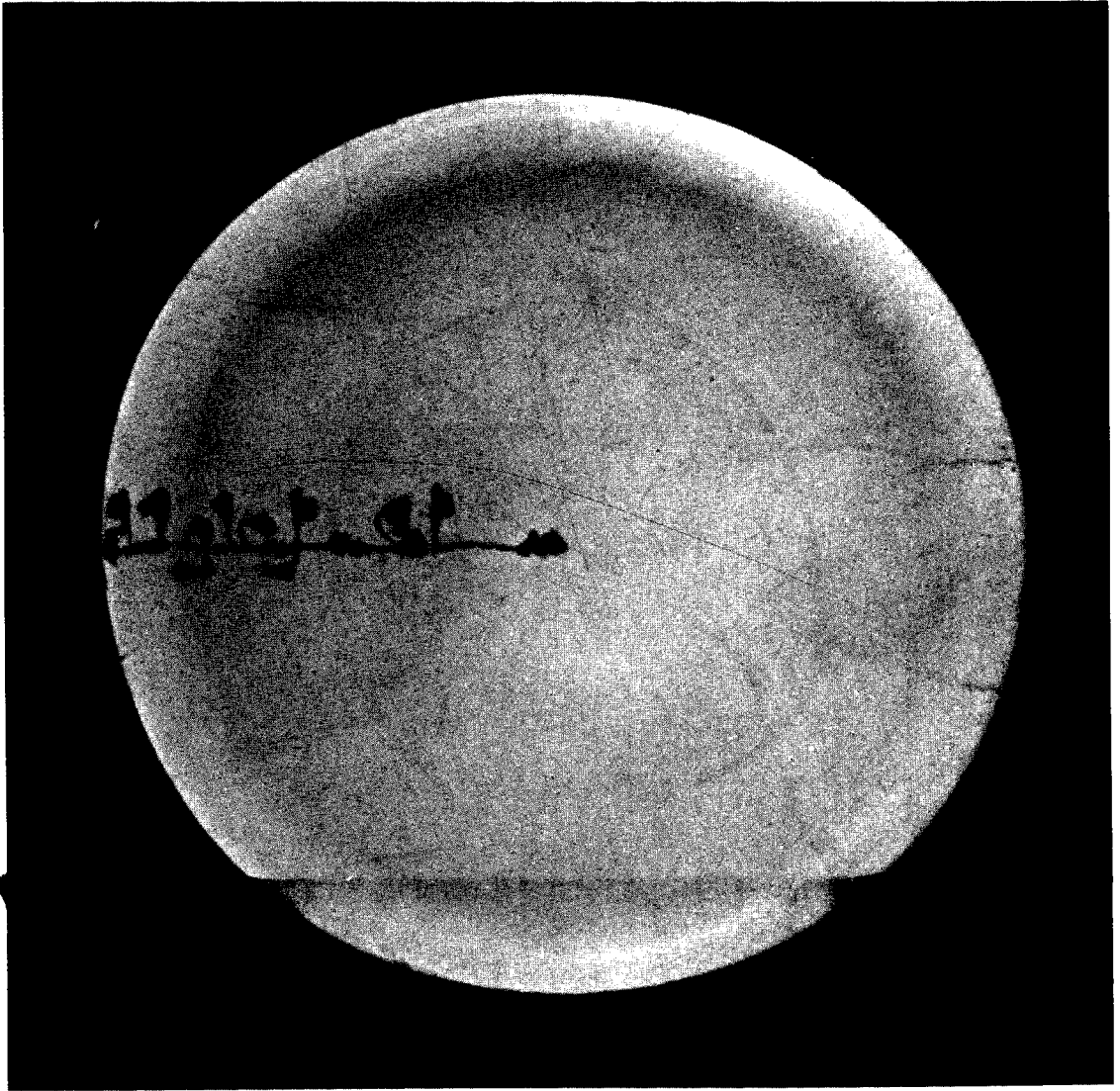
متن کتیبه کوفی:

مما عمل عبویه^۱

به دست «عبویه» ساخته شده است.

1 – See also pl.37.

۱ – تصویر (۳۷) را نگاه کنید.

pl.74

تصویر ۷۴

75

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 21.3cm.

Owner unknown.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

التدبير قبل العمل يؤمنك من الندم، اليمن

Al-Tadbīru Qabla 'l-'Amali Yu'aminuka Mina 'l-

Nadami,¹ Al-Yumnu.

Deliberation before action protects you from regret.

Good fortune.

۷۵

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۳ سانتیمتر

محل نگهداری: نامعلوم.

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

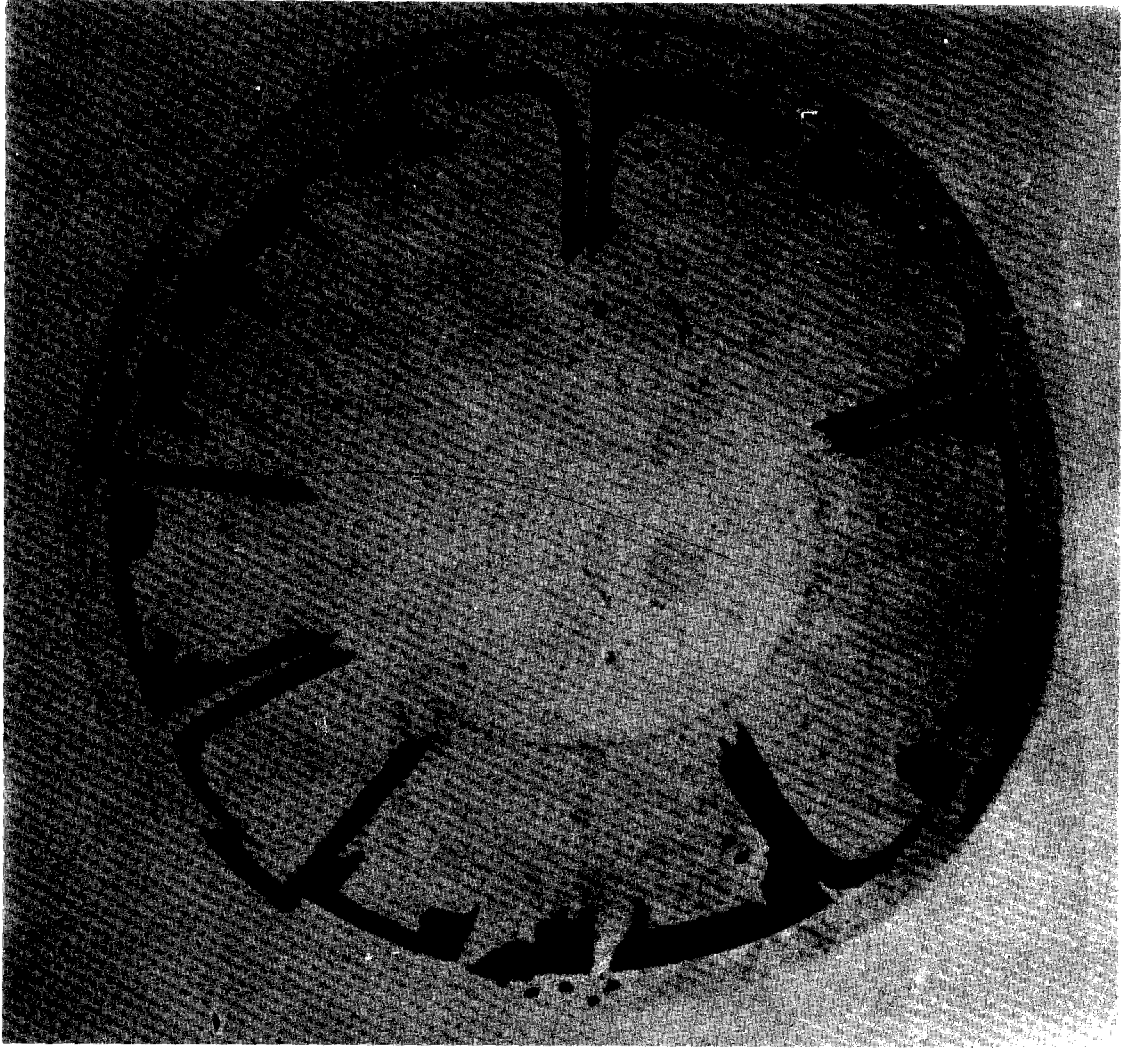
التدبير قبل العمل يؤمنك

من الندم، اليمن

تفکر پیش از انجام کارها ترا از پشیمانی باز می‌دارد، میمنت.

¹ - See also pls. 30, 42, 57 and 116; For references, see No. 30.

۱ - تصاویر (۳۰، ۴۲، ۵۷ و ۱۱۶) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۳۰) را مشاهده نمایید.

pl.75

تصویر ۷۵

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 22cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53-368.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The Kufic inscription reads:

[اشرف] الغنى ترك المنى

Ashrafu 'l-Ghinā Tarku 'l-Munā.¹

The noblest of riches is the abandonment of desire.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۳۶۸-۵۳

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

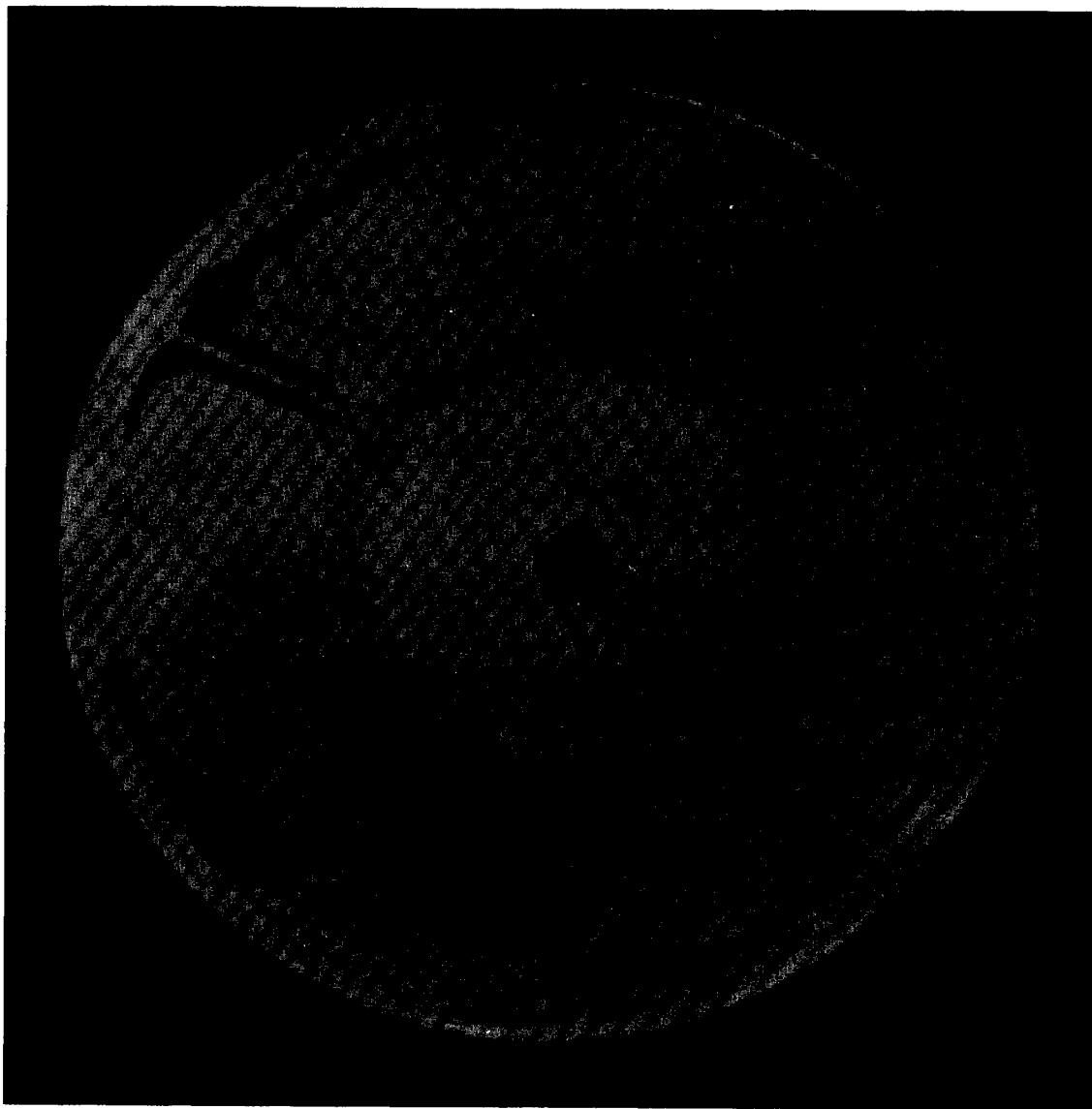
متن کتیبه کوفی:

[اشرف] الغنى ترك المنى^۱

والاثرین توانگری، از آرزوها و آمالهای خویشتن گذشتن است.

¹ - See also pls. 20, 39, 46 and 129; For references, see No. 20.

۱ - تصاویر (۲۰، ۳۹، ۴۶ و ۱۲۹) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۲۰) را مشاهده نمایید.

pl.76

تصویر ۷۶

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 11.1cm.

Victoria & Albert Museum, London, no. C909-1935.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة ونعمة لصاحبه

*Barakatun Wa Ni'matun Liṣāhibihi.*¹

Blessing and prosperity to the owner.

کاسه کوچک، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۱/۱ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ویکتوریا و البرت، لندن، شماره

سی ۱۹۳۵ - ۹۰۹

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

بركة و نعمة لصاحبه^۱

برکت و نعمت برای دارنده آن (کاسه).

1 - See also pls. 12, 53 and 129.

۱ - تصاویر (۱۲، ۵۳ و ۱۲۹) را نگاه کنید.

pl.77

تصویر ۷۷

78

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 16.3cm.

Foroughi Collection, Tehran.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

کل هنیا مریاً

Kul Hanīyyan Marīyyan¹.

May everything be wholesome.

۷۸

کاسه، منقوش به رنگ سفید بر روی زمینه قهوه‌یی تیره در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۶/۳ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه فروغی، تهران

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

کل هنیا مریاً

بخور نوش جان.

1- See also pls. 4, 37, 43, 66, 110, 113, 125, 129 and 133.

۱ - تصاویر (۴، ۳۷، ۴۳، ۶۶، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۲۵، ۱۲۹ و ۱۳۳) را نگاه کنید.

pl.78

تصویر ۷۸

BOWL; with luster-painted decoration.

Diam: 12.2cm.

Keir Collection, London.

Nishabur, 10th century A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الوفاء عزیز

*Al-Wafā'u 'Azīzun.*¹

Loyalty (to a promise) is honourable.

کاسه کوچک، منقوش با لعاب طلایی (زرین فام).

قطر دهانه: ۱۲/۲ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه کی‌یر، لندن

نیشابور، قرن ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الوفاء عزیز

وفا کردن ارجمند است.

1 – See also *pl.* 132.

۱ – تصویر (۱۳۲) را نگاه کنید.

pl.79

تصویر ۷۹

DISH; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 20.5cm.

David Collection, Copenhagen, no.37/1966.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

اِنَّ الْكَرِيمَ وَاِنْ يَتَغَيَّرُ حَالُهُ فَالْقَلْبُ مِنْهُ لَا يَزَالُ شَرِيفًا

Inna 'l-Karīma Wa'in Yataghāiyyar Ḥālūhu Fa'l-Qalbu Minhu Lā Yazālu Sharīfan.

As for the generous man, even if his condition is varied, his heart is still noble.

بشقاب، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۰/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه دیوید، کپنهاگ، شماره

۳۷/۱۹۶۶

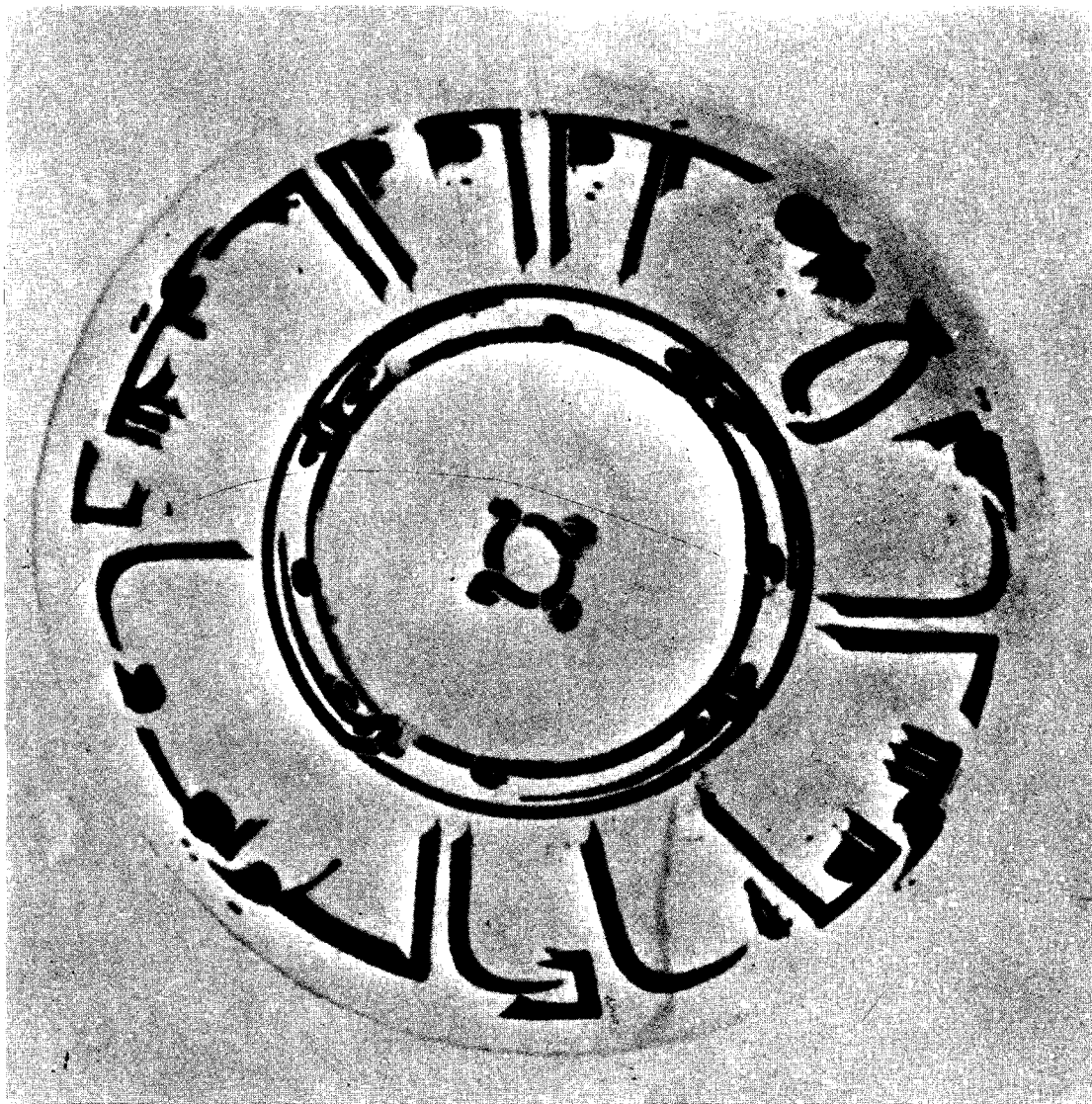
نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

اِنَّ الْكَرِيمَ وَاِنْ يَتَغَيَّرُ حَالُهُ

فَالْقَلْبُ مِنْهُ لَا يَزَالُ شَرِيفًا

شخص کریم اگرچه احوالش دگرگون شود، دلش پیوسته شریف است.

pl.80

تصویر ۸۰

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 25.7cm.

British Museum, London, no. 1948 10-9 1

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

[الرازق مقسوم و] الحرص...

Al-Rizqu Maqsumun,¹ Wa'l-Hirsu.....

Livelihood is distributed (by God among people) and greed.....

This bowl bears the signature احمد / Ahmad on the bottom.

1 - See also pls. 33 and 44; For references, see No. 33.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۵/۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه بریتانیا، شماره ۹۱ - ۱۰ ۱۹۴۸

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

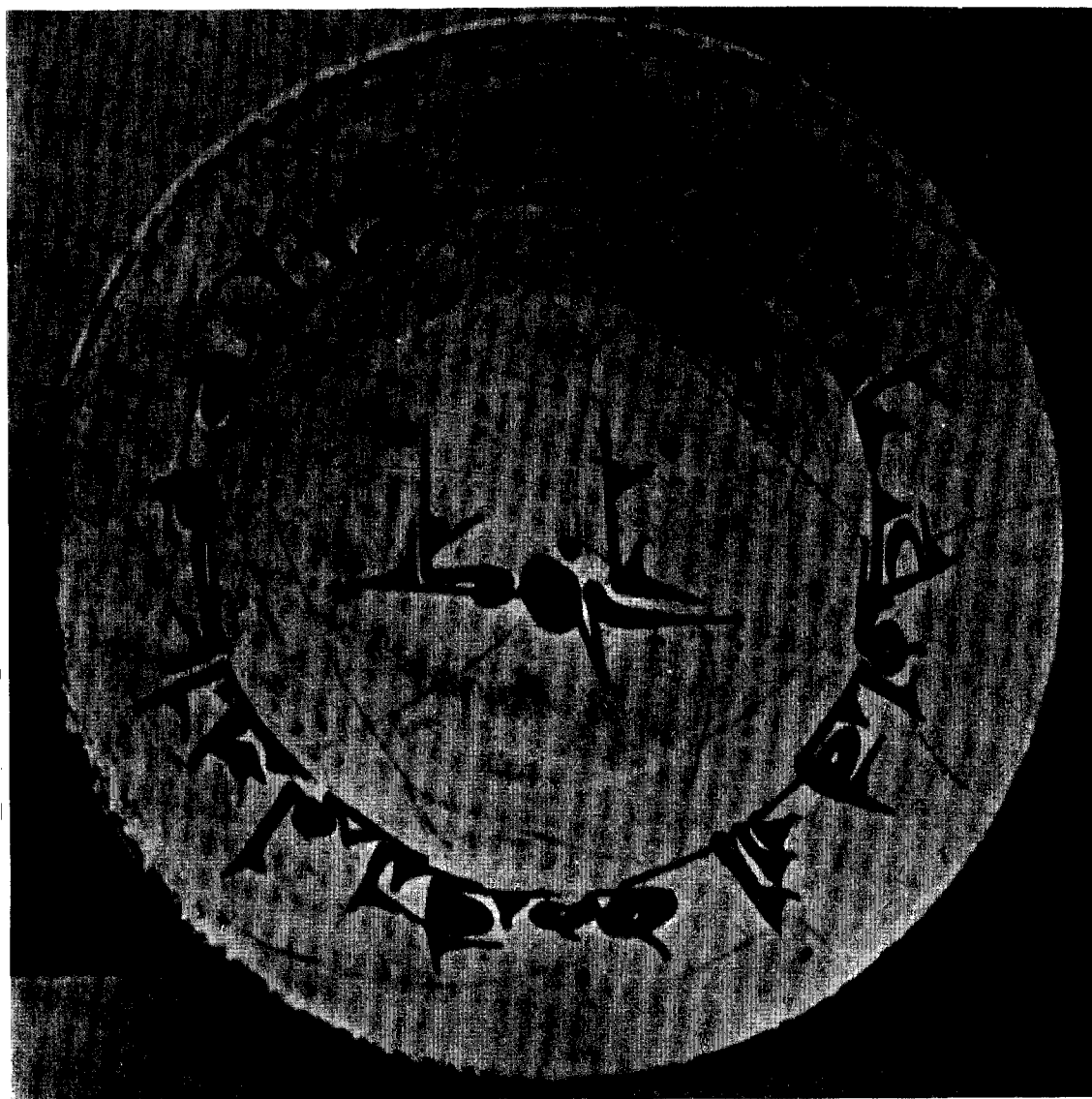
متن کتیبه کوفی:

[الرازق مقسوم^۱ و] الحرص.....

روزی قسمت شده است و حرص و تنگ نظری...

در کف کاسه امضای سازنده به نام «احمد» نوشته شده است.

۱ - تصاویر (۳۳ و ۴۴) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، همچنین زیرنویس شرح تصویر شماره (۳۳) را ملاحظه نمایید.

pl.81

تصویر ۸۱

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 52cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53-41.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم اشرف الاحساب.....

علی ماسلف.....

Al-'Ilmu Ashrafu 'l-Aḥṣab,¹..... 'Alā Mā
Salaf.....

Knowledge is the noblest of (personal) values.....

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۵۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۴۱-۵۳

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

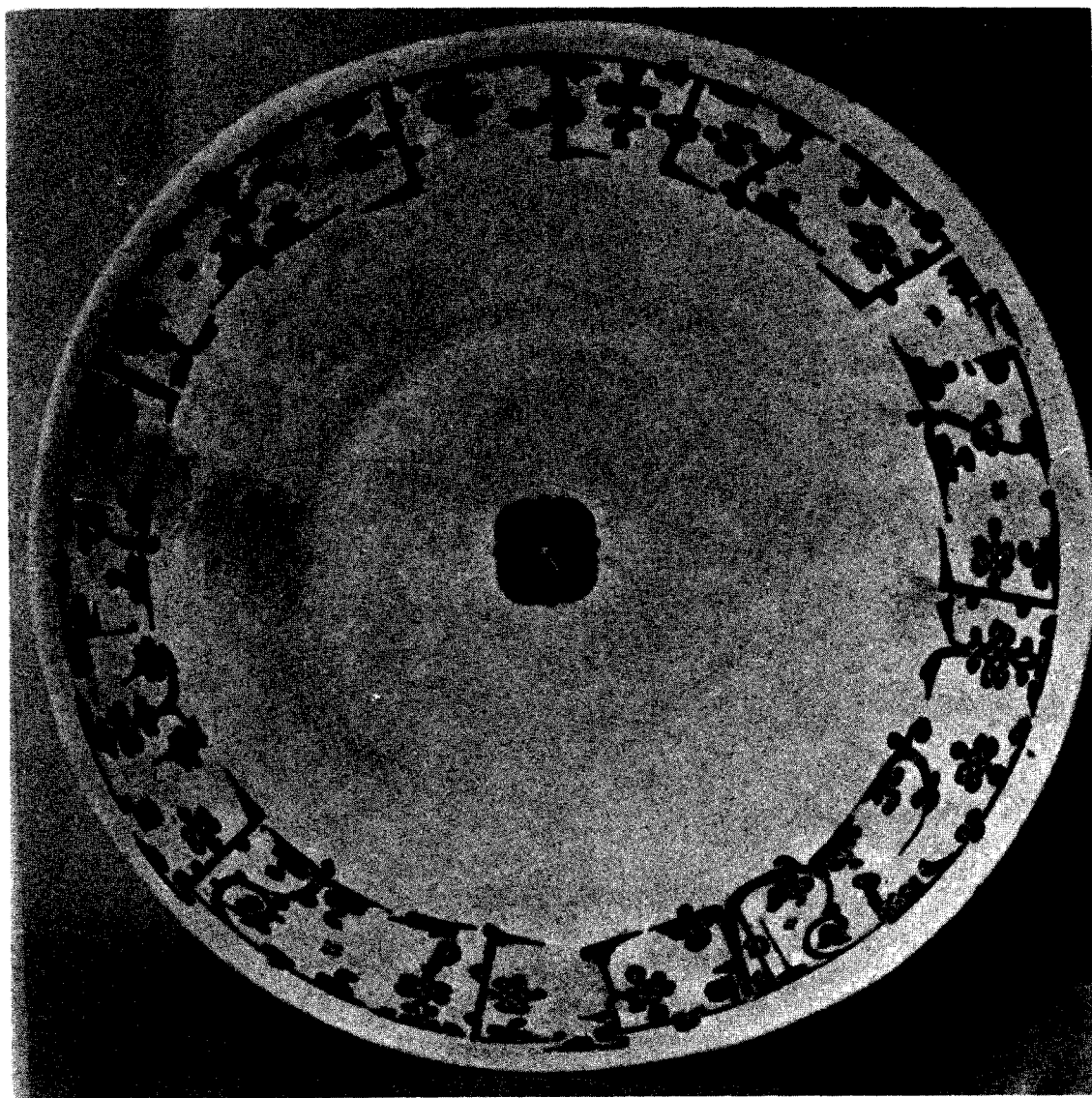
العلم اشرف الاحساب^۱

.. علی ماسلف.....

دانش والاترین گهرهاست.....

1 - see also pls. 7, 15, 49, 67 and 108.

۱ - تصاویر (۷، ۱۵، ۴۹، ۶۷ و ۱۰۸) را نگاه کنید.

pl.82

تصویر ۸۲

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 30.7cm.

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran, no. S-220.

Nishabur, 10th century A.D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة ويمن و سرور

Barakatun Wa Yumnun Wa Surūr.

Blessing and good fortune and joy.

The word **بركه** *Baraka*, or "Blessing" appears four times in **Kufic** on the rim.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۰/۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه آبگینه و سفالینه‌های ایران

شماره س — ۲۲۰

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق

متن کتیبه کوفی:

بركة و يمن و سرور

برکت و میمنت و شادی.

کلمه «بركة» (برکت) چهار بار روی قدح تکرار شده است.

pl.83

تصویر ۸۳

DISH; decorated with white, dark brown and yellow
slips under a transparent glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The inscription around the rim cannot be
satisfactorily read.

Inside the dish in **Kufic**:

الحر لا يخلف

Al-Hurru Lā Yakhliḥu.¹

The free man does not break his promise.

بشقاب، منقوش به رنگهای قهوه‌یی و نخودی بر روی
زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: نامعلوم.

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی دایره بشقاب متأسفانه بطور کامل
خوانده نشد.

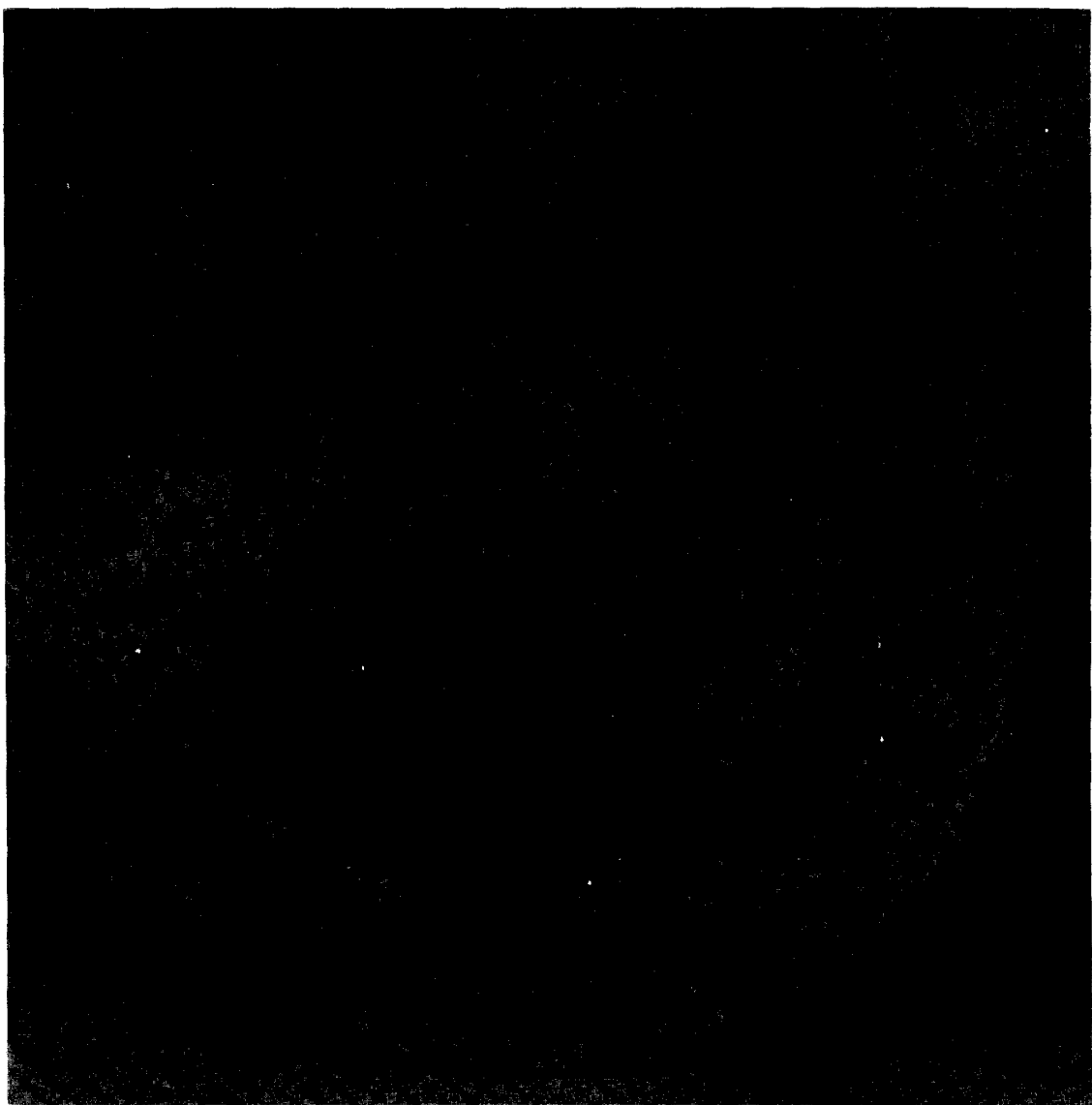
در کف بشقاب:

الحر لا يخلف^۱

آزاد مرد پیمان شکن نیست.

¹ - See also pl. 51.

۱ - تصویر (۵۱) را نگاه کنید.

pl.84

تصویر ۸۴

85

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 35.6cm

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 40.170.15.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

البركة والقبطة والنعمة والسلامة والسعادة الـ

Al-Barakatu Wa'l-Ghibtatu Wa'l-Ni'matu. Wa'l-Salāmatu Wa'l-Sa'adat Al-

Blessing and exultation and prosperity and good health and happiness.

۸۵

قدح، منقوش به رنگهای اخرايي و قهوه‌يى تيره بر روى زمينه سفيد در زير لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۵/۶ سانتيمتر

محل نگهدارى: موزه متروپوليتن، نيويورک، شماره

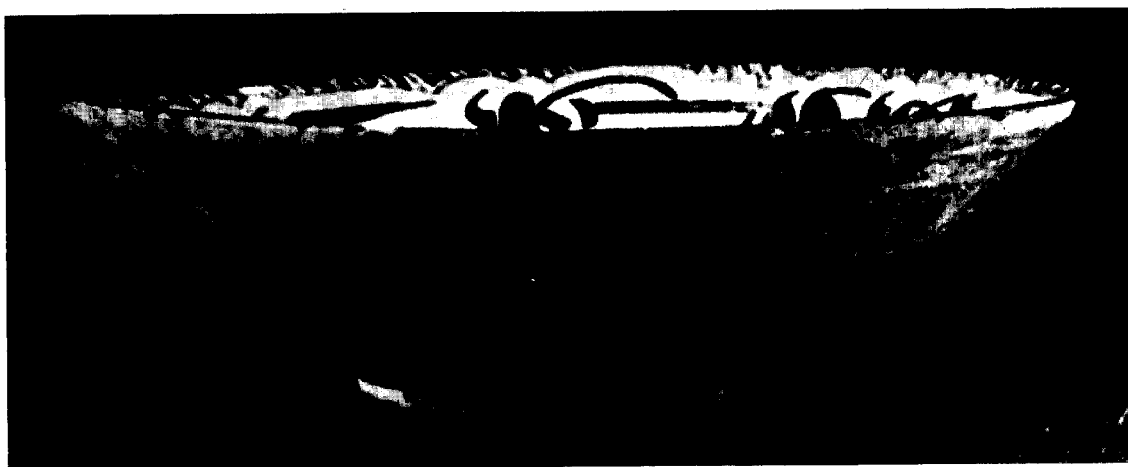
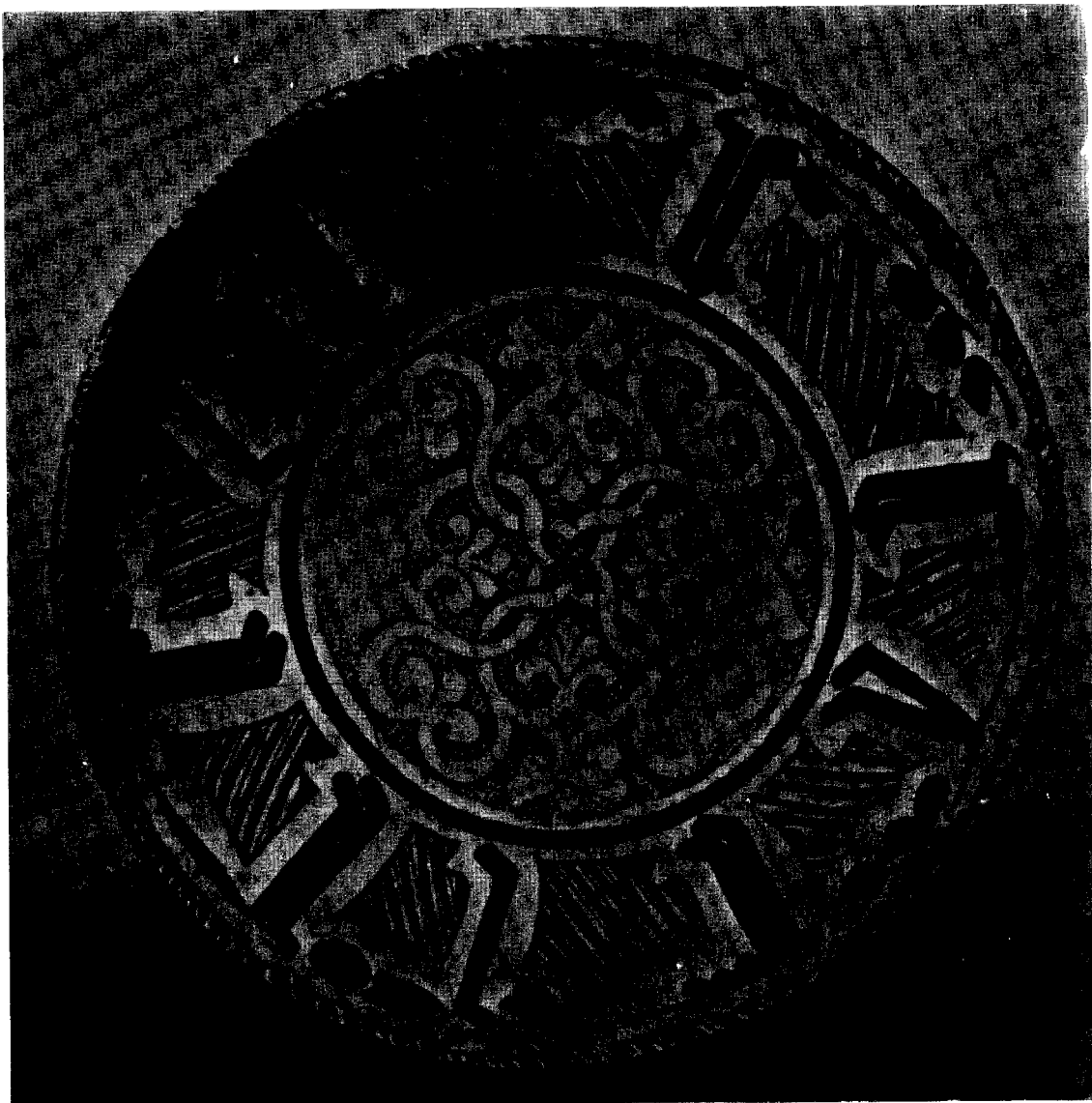
۴۰/۱۷۰/۱۵

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق

متن کتیبه کوفی:

البركة والقبطة والنعمة والسلامة والسعادة الـ

برکت و خوشحالی و نعمت و تندرستی و خوشی.

pl.85

تصویر ۸۵

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 22.3cm

Iran Bastan Museum, (Foroughi Collection), Tehran.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة لصا[حبه]

Barakatun Liṣāḥibihi.

Blessing to the owner.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

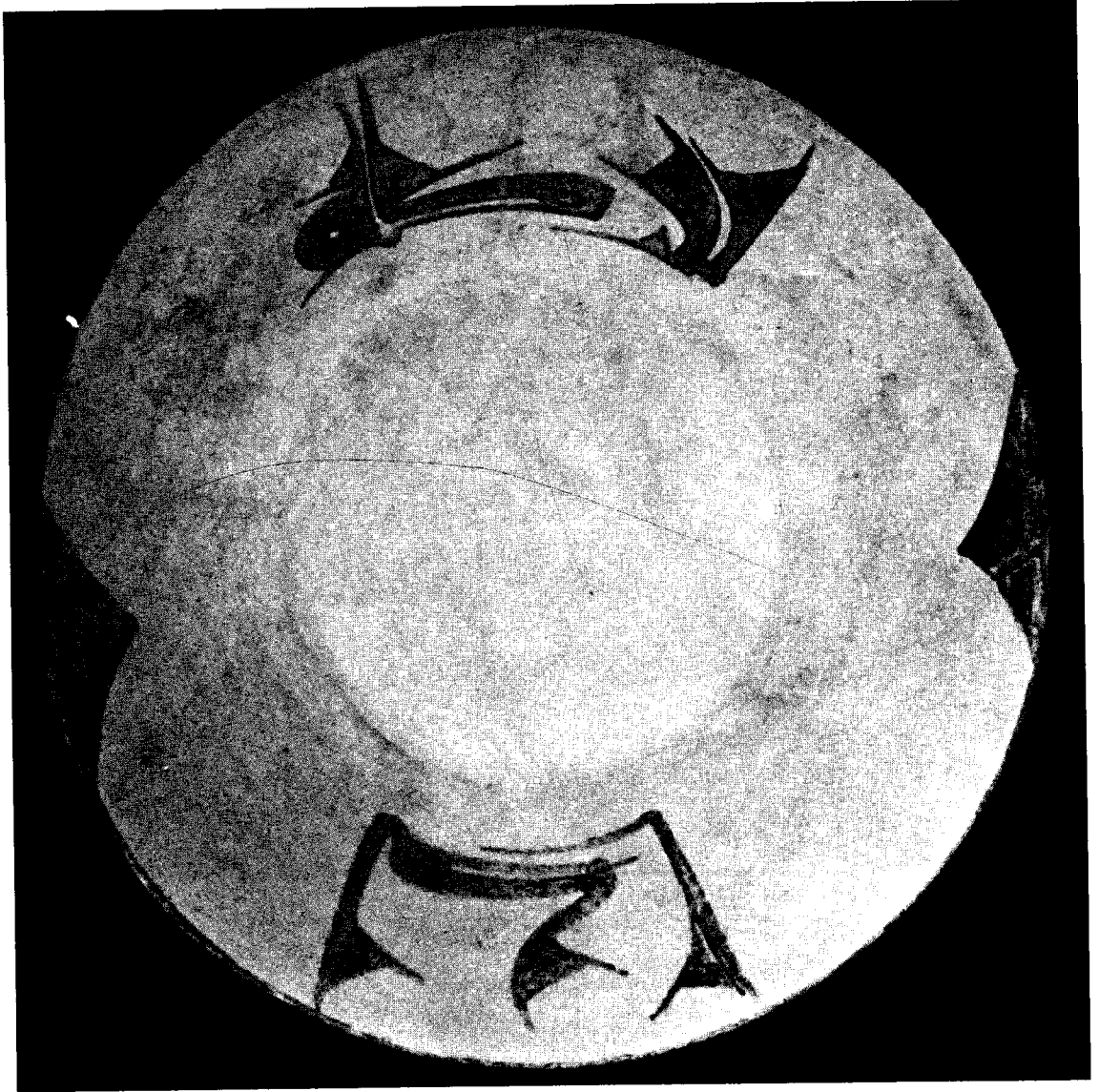
قطر دهانه: ۲۲/۳ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، مجموعه فروغی نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

بركة لصا[حبه]

برکت برای دارنده آن (کاسه).

pl.86

تصویر ۸۶

87

BOWL; decorated with white and dark brown slips
under a transparent glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

مما عمل بدر

Mimmā 'Amala Badr.

Made by *Badr*.

۸۷

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه
سفید در زیر لعاب شفاف.

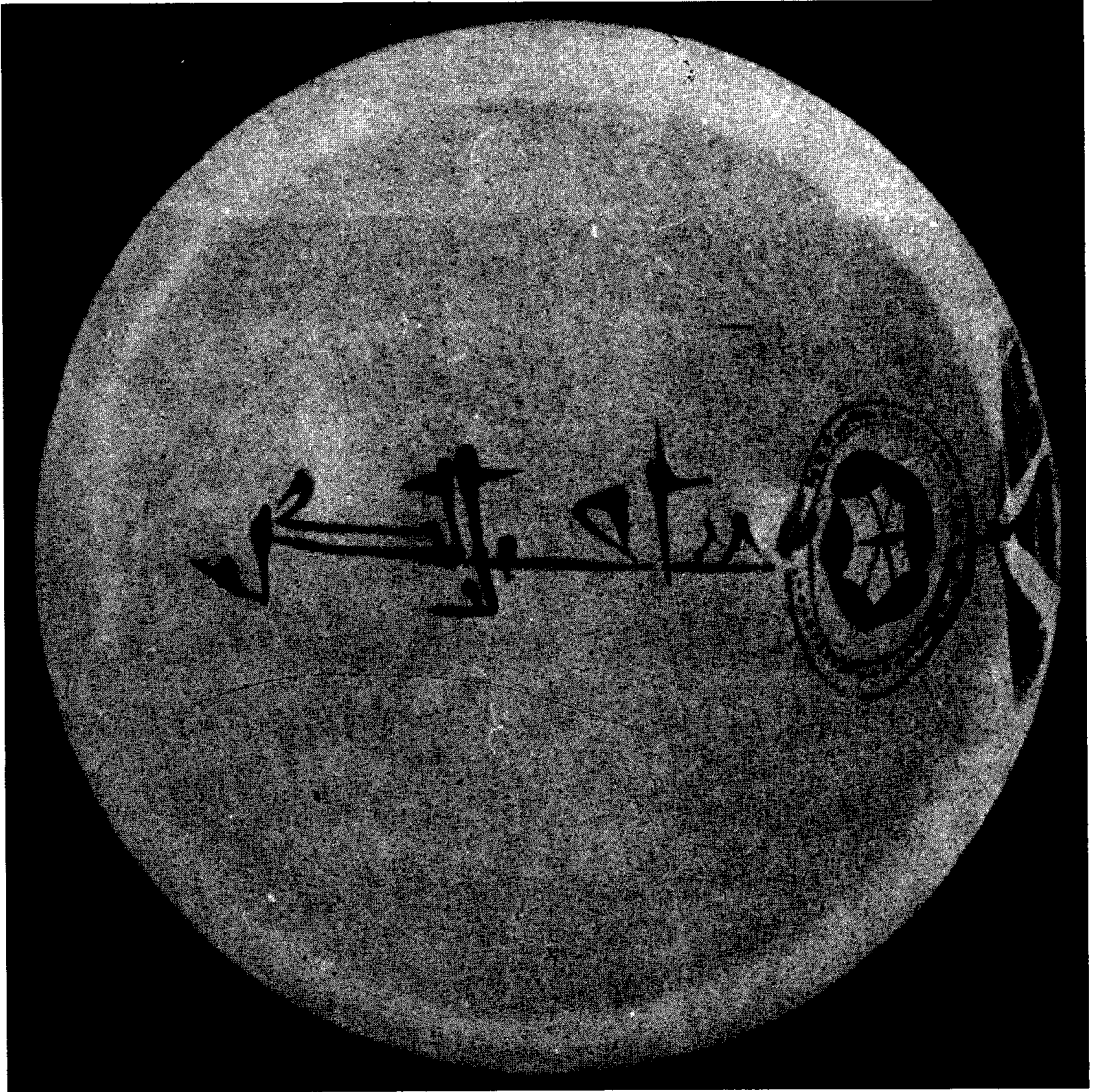
محل نگهداری: نامعلوم.

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

مما عمل بدر

به دست «بدر» ساخته شده است.

pl.87

تصویر ۸۷

88

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 20.2cm.

Iran Bastan Museum, (Foroughi Collection), Tehran.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

عمل الاخول

'*Amalu Al-Akhwal*'.

Made by Al-Akhwal.

۸۸

کاسه، منقوش به رنگ لاجوردی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۰/۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، مجموعه فروغی نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

عمل الاخول^۱

به دست «الاخول» ساخته شده است.

1 - See also pls. 48, 64 and 100.

۱ - تصاویر (۴۸، ۶۴ و ۱۰۰) را نگاه کنید.

pl.88

تصویر ۸۸

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 27 cm.

Ibrahim Beyhum Collection, Beirut.

Nishabur. 9 – 10th centuries A. D.

The **Kufic** inscription reads:

اِنَّ الْكَرِيمَ اِذَا ارْقَصَلْتَهُ [خدعتنه وتیق اللّیم
مجبرب لایخدع

*Inna 'l-Karīme Idhā Arqaṣṭahu Khada'tahu Wa
Tayaqqa 'l-La'īma Mujarrabun Lā Yukhda'u.*

You can deceive the generous man with intrigues,
beware of the miser because he is experienced and
will not be deceived.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه
سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۷ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه ابراهیم بیهم، بیروت

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

اِنَّ الْكَرِيمَ اِذَا ارْقَصَلْتَهُ [خدعتنه
وتیق اللّیم مجرب لایخدع

اگر جوانمرد را به هیجان آوری، می‌توانی او را
بفریبی.

از فرومایه، خود را دوردار چه تجربه دار است و
نیرنگ پذیر نیست.

pl.89

تصویر ۸۹

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 31 cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 3972.

Nishapur, 9 – 10 th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

[بر]کة و یمن و سرور و ... و سعا[دة]

Barakatun Wa Yumnun Wa Surūrun Wa ... Wa Sa'adatun.

Blessing and good fortune and delight and ... and happiness.

This bowl bears the signature احمد / Ahmad on the bottom.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۱ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۳۹۷۲

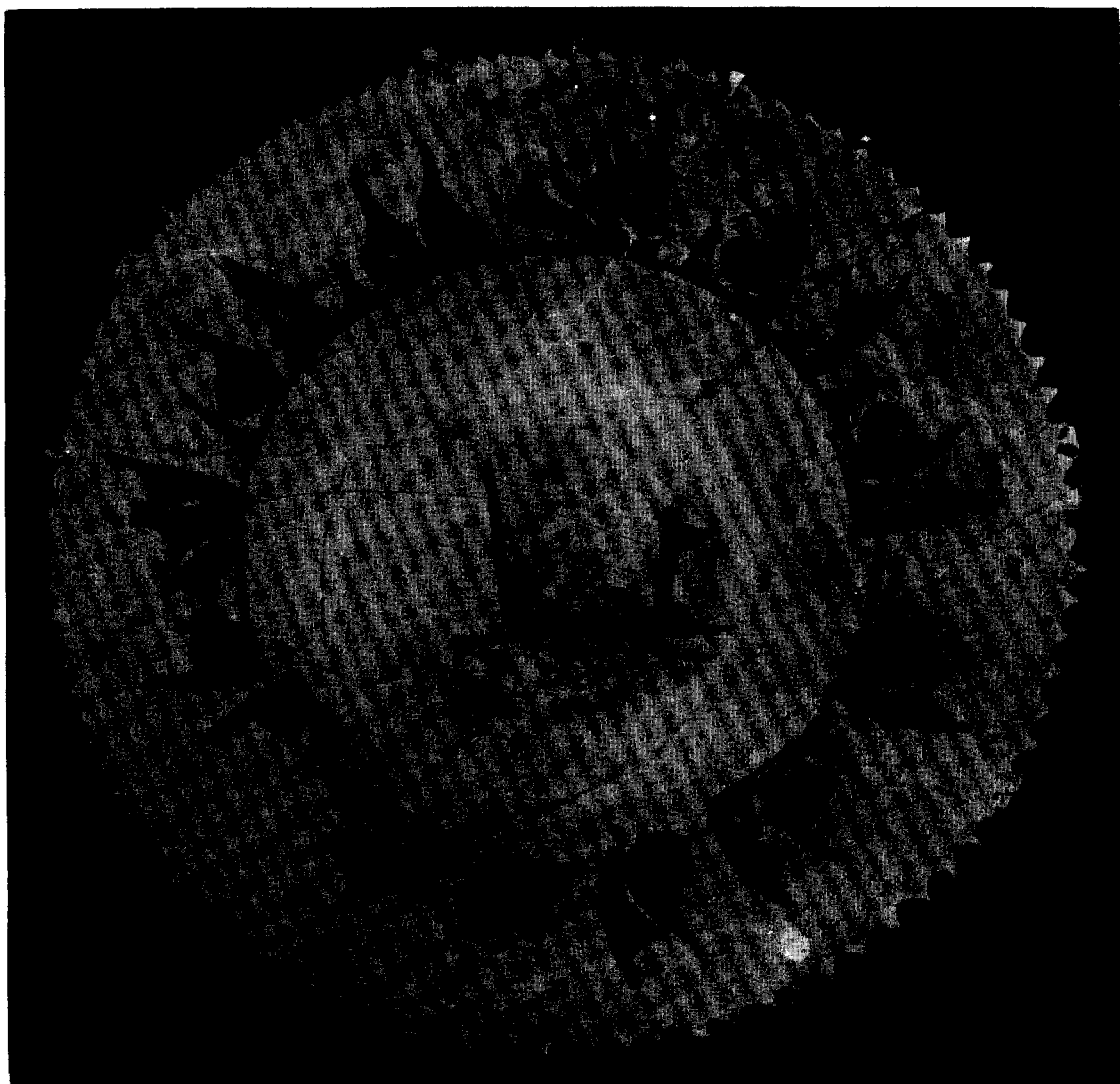
نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

[بر]کة و یمن و سرور و ... و سعا[دة]

برکت و میمنت و شادی و خوشحالی.

در کف قدح امضای سازنده آن به نام «احمد» نوشته شده است.

pl.90

تصویر ۹۰

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 36cm.

Staatliche Museen Preussischer Kulturbesitz, Museum für Islamische Kunst, Berlin-Dahlem, no. 1.26/60.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحرّ حرّ وان مسه الضرّ، الیمن

Al-Hurru Hurrin Wa'in Massahu 'l-Durr', Al-Yumnu.

The free man is still free even if touched by harm.
Good fortune.

1 - See also pls. 1, 21, 35, 50, 63, 109 and 131; For references, see No. 1.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۶ سانتیمتر

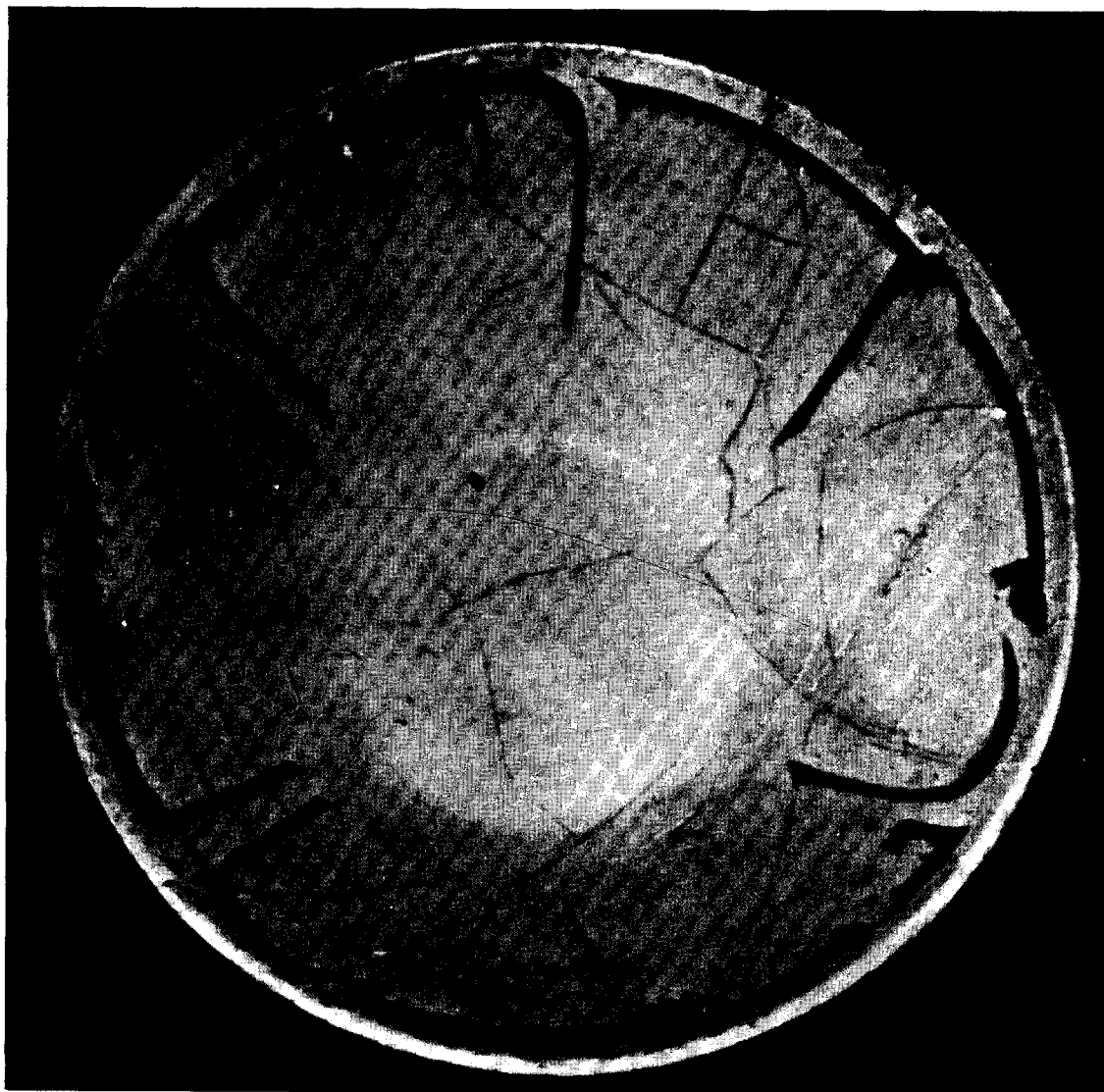
محل نگهداری: موزه برلن - دهلم، شماره ۱/۲۶/۶۰
نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الحرّ حرّ وان مسه الضرّ، الیمن

آزاد مرد همواره آزاد است هر چند که دچار سختی شود، میمنت.

۱ - تصاویر (۱، ۲۱، ۳۵، ۵۰، ۶۳، ۱۰۹ و ۱۳۱) را نگاه کنید.
جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱) را نگاه کنید.

pl.91

تصویر ۹۱

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam : 21.5cm.

Hetjens Museum, Düsseldorf.

Nishabur, 9 – 10th centuries A.D.

The **kufic** inscription reads:

مما عمل یعقوب

Mimmā 'Amala Ya'qūb.

Made by Ya'qub.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۵ سانتیمتر.

محل نگهداری: موزه هیتجنس، دوسلدروف

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

مما عمل یعقوب

به دست «یعقوب» ساخته شده است.

pl.92

تصویر ۹۲

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 12cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 8444

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The word **اليمن** *Al-Yumn*, or "Good fortune" appears four times in **Kufic** on the rim.

کاسه کوچک، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

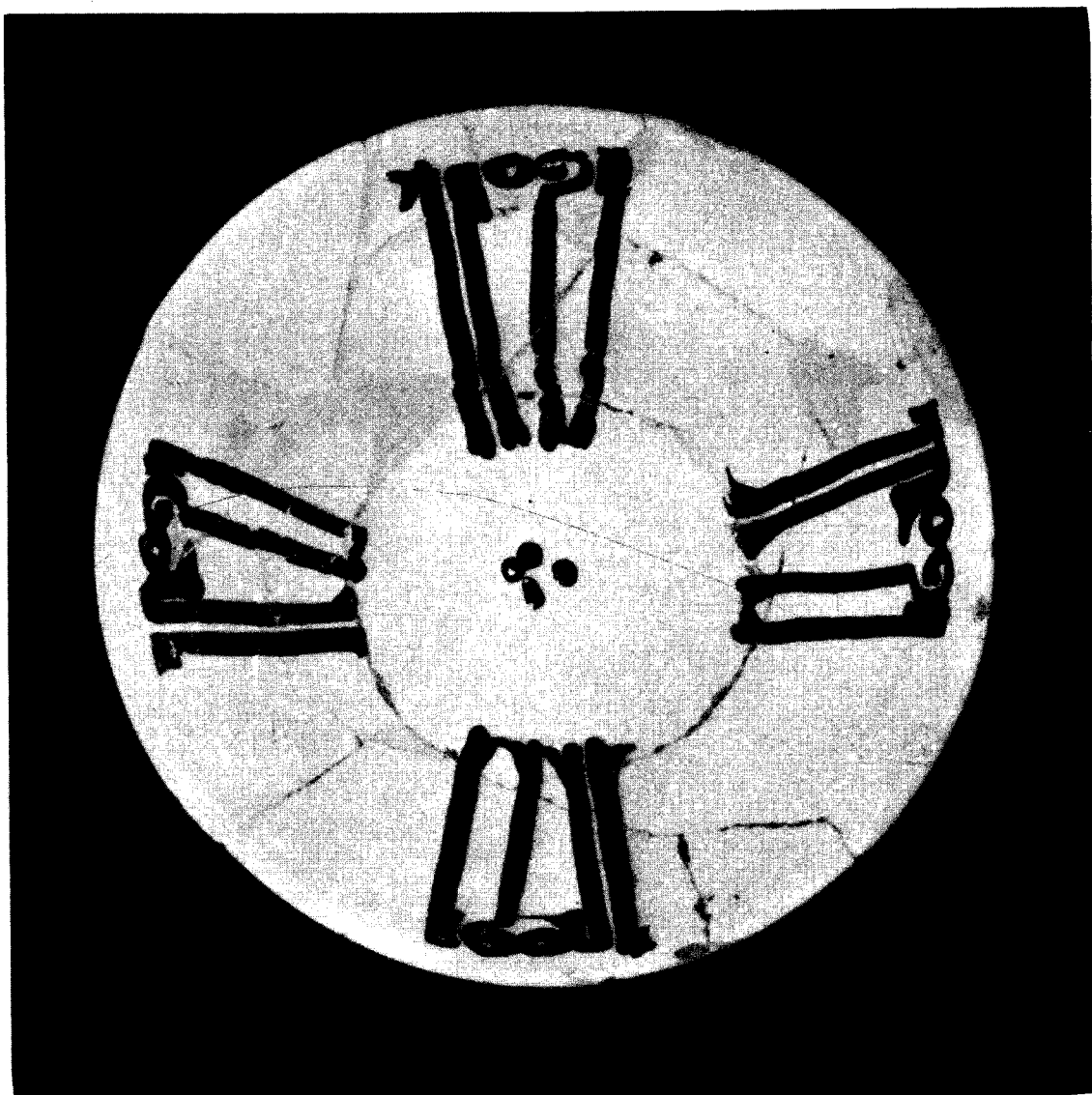
قطر دهانه: ۱۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۸۴۴۴

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

کلمه «الیمن» به معنای «میمنت» که چهاربار تکرار شده است.

pl.93

تصویر ۹۳

BOWL; decorated with turquoise glaze.

Diam: 15.7cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 8223.

Nishabur, 11th century A.D.

The inscription in **Thulth** reads:

الحلم اوله مر مذ [اقته لکن آخره احیلا من العسل،
الجد احمد عمل

*Al-Hilmu Awwaluhu Murrūn Madhāqatuhu
Lākinna Ākhirahu Ahlā Min 'l-'Asali¹, Al-jidu
Ahmadu 'Amalin.*

Clemency's taste at first is bitter, but at last is sweeter
than honey. Diligence is a praiseworthy act.

1 - See also pls. 31 and 59; For references, see No. 31.

کاسه، با نقش قالبی و لعاب فیروزه‌یی رنگ.

قطر دهانه: ۱۵/۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۸۲۲۳

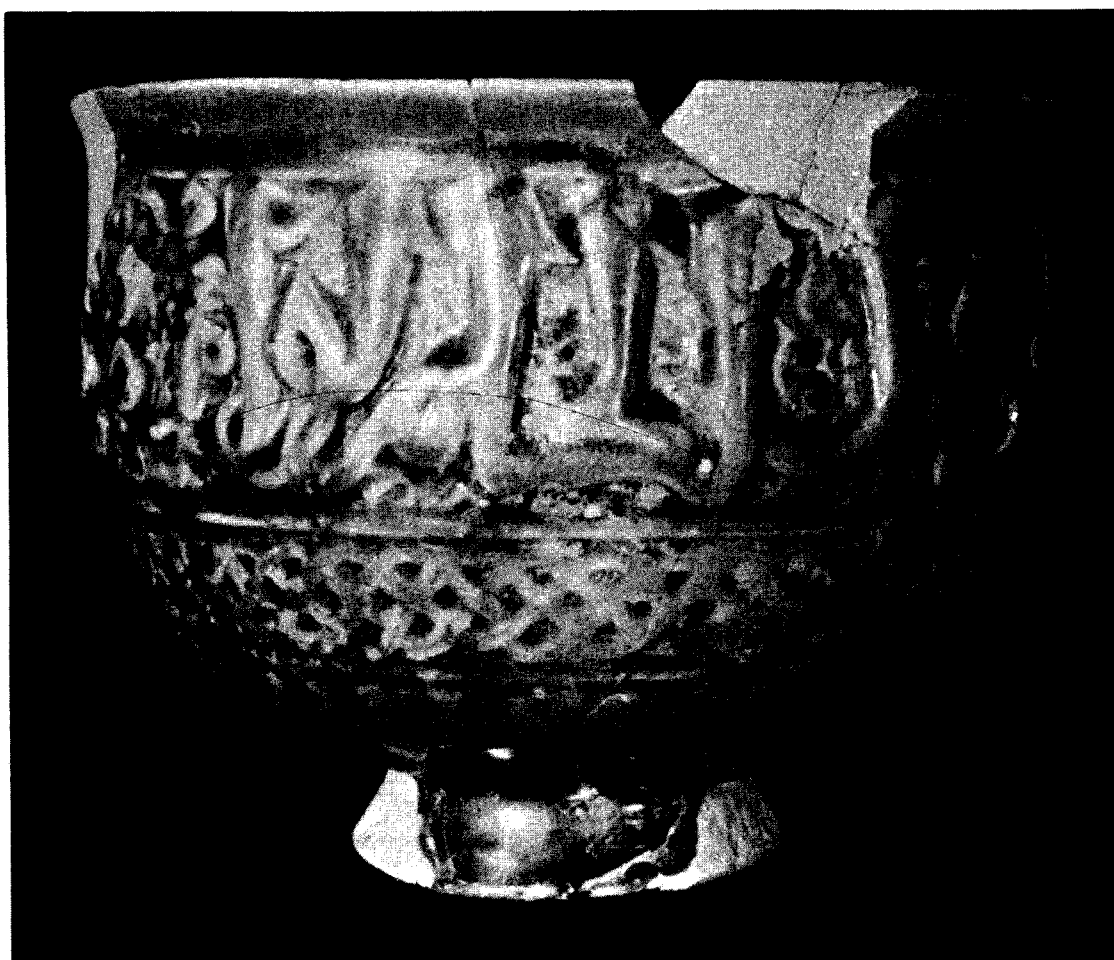
نیشابور، قرن ۵ ه. ق.

متن کتیبه به خط ثلث:

الحلم اوله مر مذ [اقته لکن آخره احیلا من العسل،
الجد احمد عمل.

آغاز شکیبائی طعم تلخی دارد و انجام آن شیرین‌تر از
انگبین است. ستوده‌ترین کار کوشش است.

۱ - تصاویر (۳۱ و ۵۹) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع،
زیرنوس شرح تصویر شماره (۳۱) را مشاهده نمایید.

pl.94

تصویر ۹۴

EWER; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Metropolitan Museum of Art, New York, no.L 56.34.6.

Nishabur, 10th century A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الاخلاص يحصن الاعمال

Al-Ikhlaṣu Yuḥaṣṣinu 'l-A'māl.

Devotion fortifies actions.

آبخوری، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

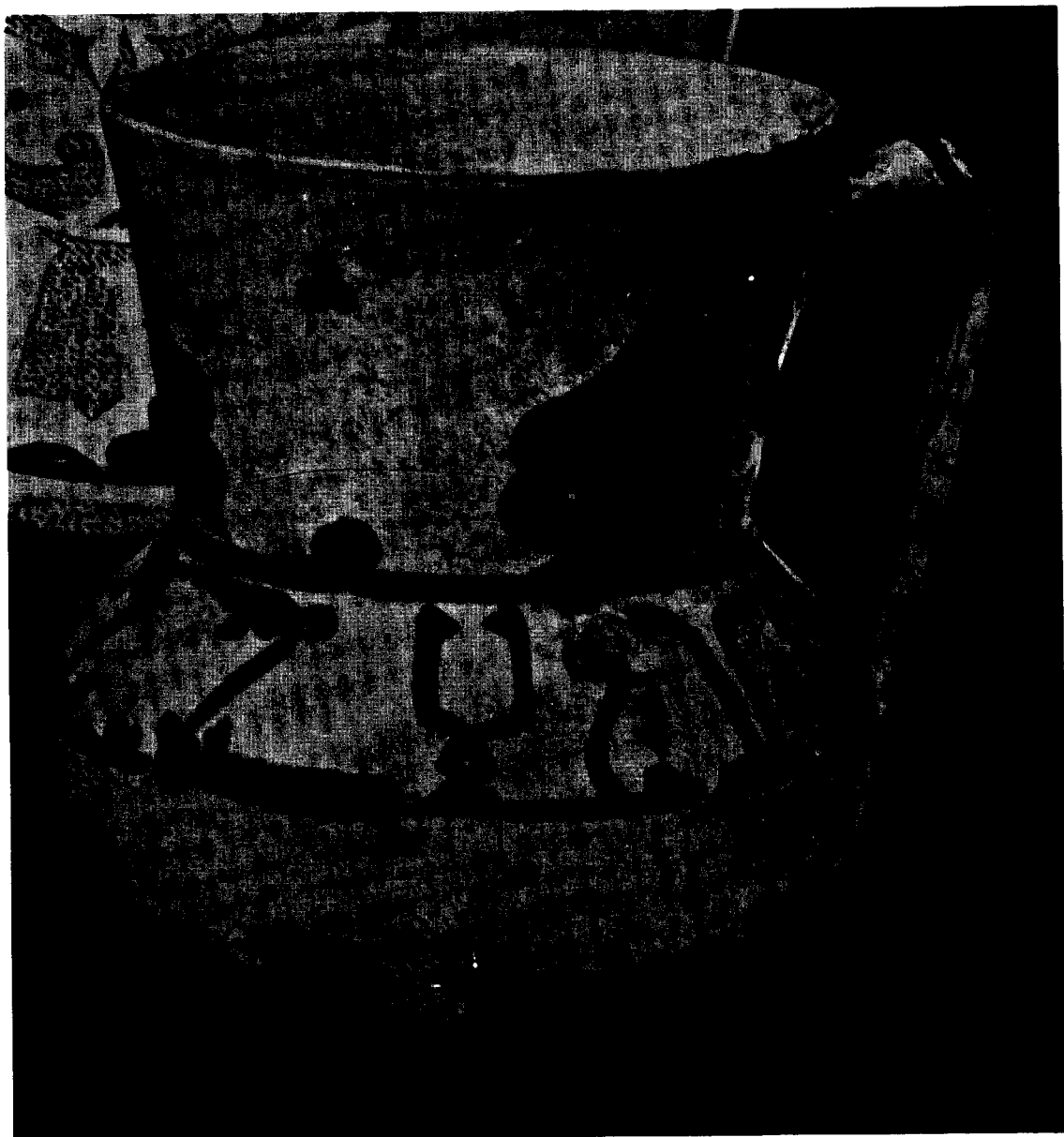
محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره ۵۶/۳۴/۶

نیشابور، قرن ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الاخلاص يحصن الاعمال

اخلاص موجب پایداری کارهاست.

pl.95

تصویر ۹۵

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 13.5cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 8392.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الاناة قبل الرأى

*Al-'Anātu Qabla 'l-Ra'y.*¹

(Have) patience before (stating) opinions.

کاسه کوچک، منقوش به رنگ قهوه‌ای بیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۳/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۸۳۹۲

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الاناة قبل الرأى^۱

پیش از اظهار رأی، درنگ کردن لازم است.

همچنانکه فردوسی گوید:^۲

ز راه خرد هیچگونه مستاب

پشیمانی آرد دلت را شتاب

درنگ آورد راستی‌ها پدید

ز راه خرد سر نباید کشید

و نیز گوید:

دل و مغز را دور داراز شتاب

خرد با شتاب اندر آید به خواب

¹ – See also pls. 137 and 140

۱ – تصاویر (۱۳۷ و ۱۴۰) را نگاه کنید.

۲ – «امثال و حکم» ج ۱، ص ۲۵۹.

pl.96

تصویر ۹۶

DISH; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 42.5cm.

Foroughi Collection, Tehran.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

وعاجز الرأي مضيا لفرسته حتى اذا فات امر
عاتب القدر

Wa'Ājizu 'l-Ra'yi Miḍya 'unLi-furṣatihi Ḥatta Idhā
Fāta Amrun 'Ātaba 'l-Qadara.¹

It is a stupid person who misses his opportunity, and when an affair (matter) is over, he reproaches fate.

1 – This proverb is one of the sayings of YAHYA IBN ZIYAD and appears in;

Mu'jam Al-Shu'ara' p.498.

It also appears, without naming the source in:

Bahjat Al-Majalis vol. 1, p.456 and 489 (Ed. of this book, also notes that it appears in the following books: Mjmu'at Al-Ma'ni p.25, Al-'Aqd Al-Farid vol. 1, p.75, Al-Bayan vol.2, p.391).

Marzban Nama p. 25.

Muḥadārat Al-'Udaba' p.8.

Durrat Al-Akhbar Wa Lam'at Al-Anwar p.88.

Amthal wa Hikam vol.1 P.101.

بشقاب، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۴۲/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه فروغی، تهران

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق

متن کتیبه کوفی:

و عاجز الرأي مضیاع لفرسته حتی اذافات امر
عاتب القدر^۱

و کسی که از فکر کردن عاجز است، فرصتهایش را از دست می‌دهد و زمانی که کار از کار گذشت، سرنوشت را ملامت می‌کند.

۱ – این ضرب‌المثل را یحیی ابن زیاد به زبان شعر گفته که در کتاب: «معجم الشعراء»، ص ۴۹۸، در باورقی کتاب «بهجة المجالس» ذکر شده است.

از این گفته همچنین در کتبی به شرح زیر:

– «بهجة المجالس»، ج ۱، ص ۴۵۶ و ۴۸۹ و به نقل از مصحح کتاب در کتب:

– «العقد الفريد»، ج ۱، ص ۷۵

– «البيان»، ج ۲، ص ۳۹۱

– «مجموعة المعاني»، ص ۲۵

و همچنین در کتبی به شرح زیر:

– «مرزبان نامه»، ص ۲۵

– «محاضرات الادباء»، ص ۸

– «امثال و حکم»، ج ۱، ص ۱۰۱

– «درة الاخبار و لمعة الانوار»، ص ۸۸ که ترجمه متن عربی «تتمة صوان الحکمة» است، بدون ذکر نام گوینده آورده شده است.

pl.97

تصویر ۹۷

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 31.5cm.

Museum für Kunst und Gewerbe, Hamburg, no. 1959/96.

Nishabur, 9–10 th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

إذا كان مال لا محالة ذاهب، فافضله ما اورث الحمد

صاحبه

Idhā Kāna Mālun Lā Maḥālatā Dhāhibun

Fa'afdaluḥu Mā Awratha 'l-Ḥamda Ṣāhibuḥu.¹

Wealth inevitably disappears. So the best (wealth) is that which causes praise for its owner.

This bowl bears the signature احمد / Ahmad on the bottom.

1 – See also pl. 120.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۱/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه هامبورگ، شماره ۱۹۵۹/۹۶

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

إذا كان مال لا محالة ذاهب، فافضله ما اورث الحمد
صاحبه

چون ثروت بدون شک از بین رفتنی است پس بهترین دارایی آن است، که ستایش و تحسین را برای صاحبش به یادگار بگذارد.

در کف قدح امضای سازنده به نام «احمد» نوشته شده است.

pl.98

تصویر ۹۸

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

لا الـجـلـود يـفـنى المـال قـبـل فـنـائـه و لا الـبـخـل
فـى مـال الشـحـيـح يـزـيد¹

Lā 'l-Jūdu Yufui 'l-Māl Qabla Fanā'ihī Wala

'l-Bukhlū Fī Mālī 'l-Shahīhī Yuzīdu.¹

Generosity is inexhaustible for wealth until that wealth is exhausted. Meanness will not increase a miser's wealth.

This bowl bears the signature احمد / Ahmad on the bottom.

1 – See also pls. 121 and 127; This proverb is one of the sayings of HATAM AL-TA'I and appears in: *Al-Maḥasin Wa'l-Masawi* p. 189.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: نامعلوم

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

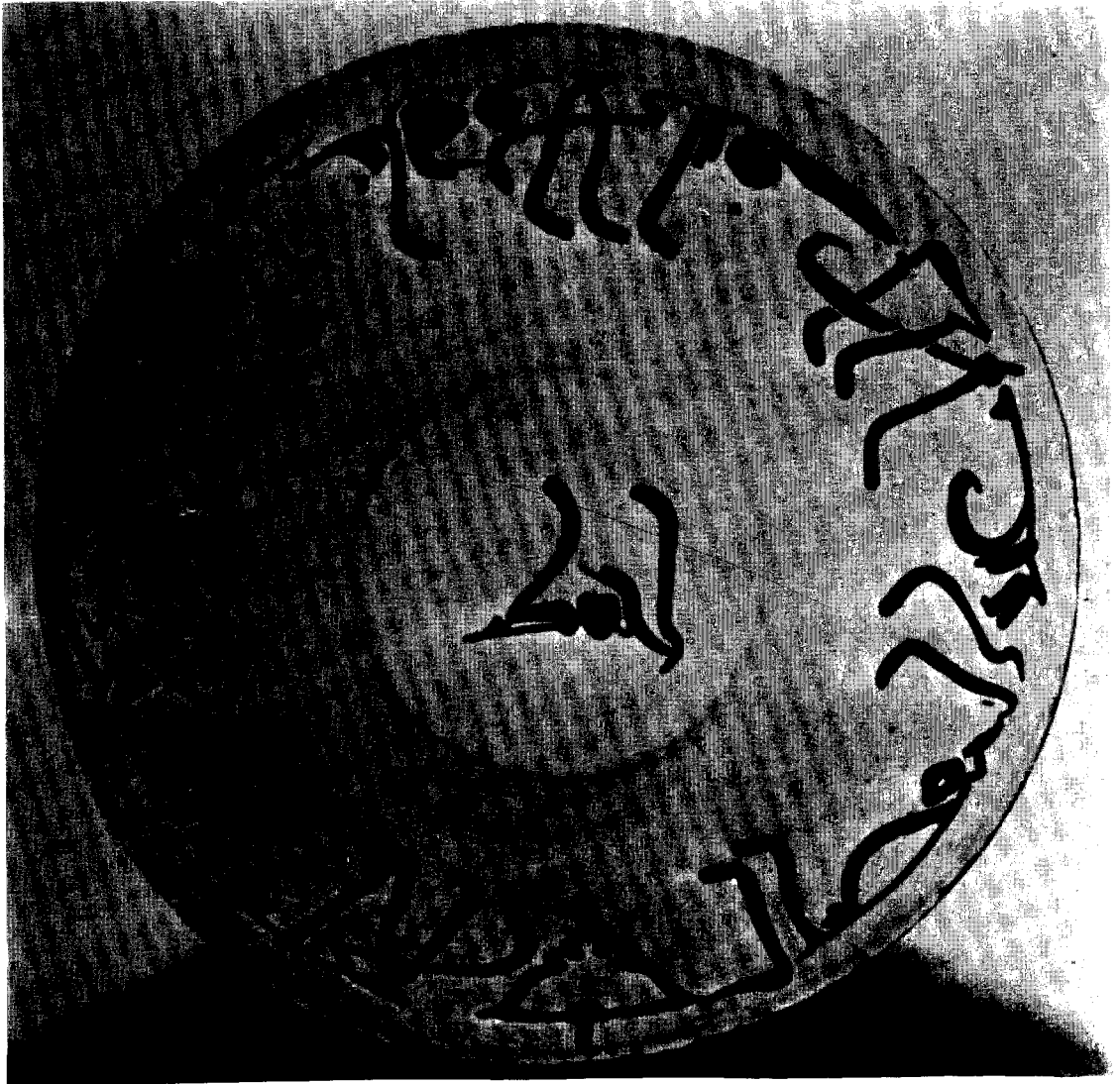
متن کتیبه کوفی:

لا الـجـلـود يـفـنى المـال قـبـل فـنـائـه
و لا الـبـخـل فـى مـال الشـحـيـح يـزـيد^۱

بخشش و سخاوت ثروت را از بین نمی‌برد و خست هم به ثروت خسیس نمی‌افزاید.

در کف قدح امضای سازنده به نام «احمد» نوشته شده است.

۱ – تصاویر (۱۲۱ و ۱۲۷) را نگاه کنید.
درضمن این گفته یکی از اشعار حاتم الطائی است که در کتاب «المحاسن والمساوی»، ص. ۱۸۹ ذکر شده است.

pl.99

تصویر ۹۹

100

BOWL: decorated with white and dark blue slips under a transparent glaze.

Diam: 21.5.cm

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 22070

Nishabur, 9–10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

عمل الاخول

'*Amalu Al-Akhwal*'.¹

Made by Al - Akwal.

۱۰۰

کاسه، منقوش به رنگ لاجوردی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۲۲۰۷۰

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

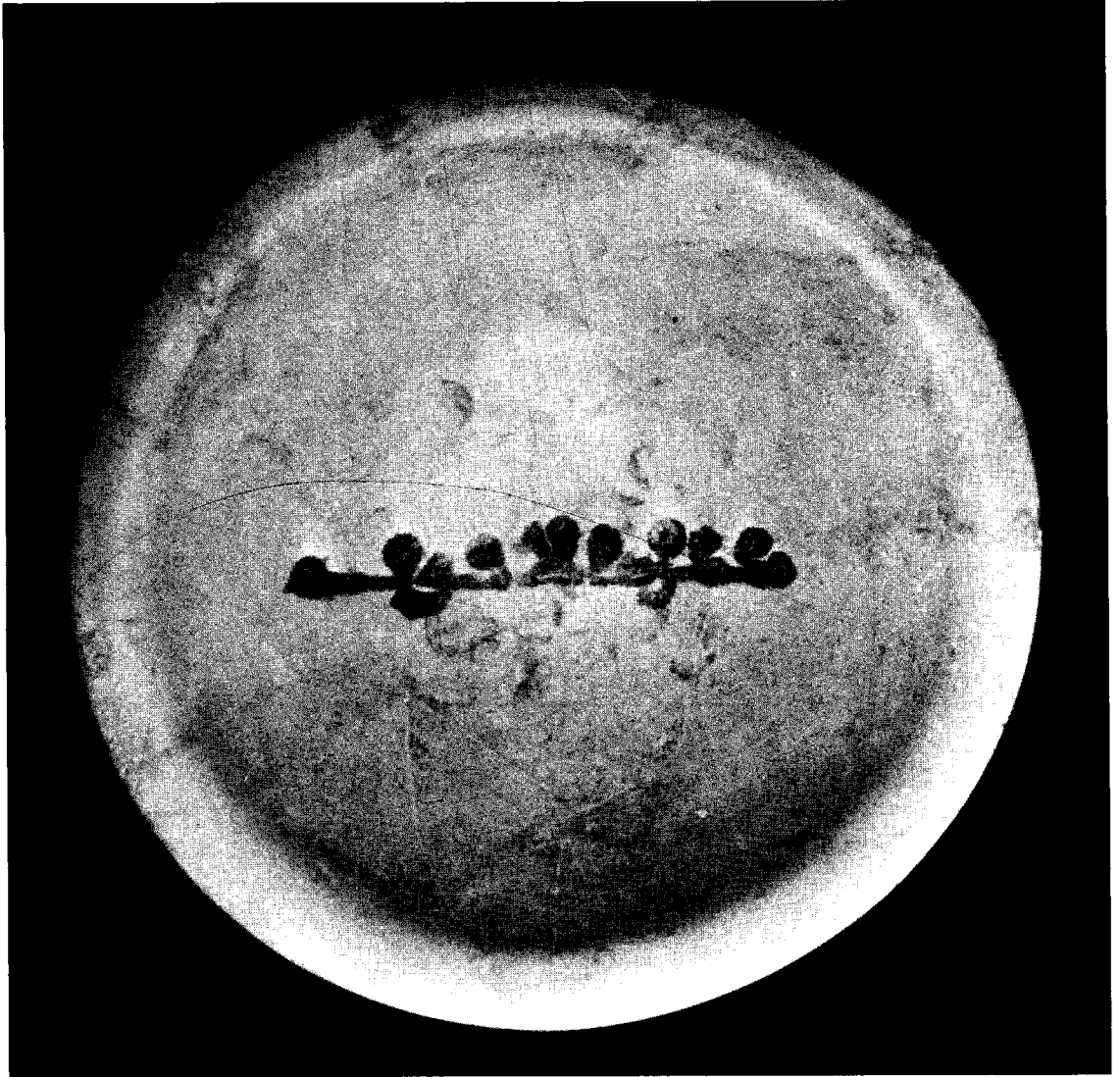
متن کتیبه کوفی:

عمل الاخول^۱

به دست «الاخول» ساخته شده است.

1 – See also pls. 48, 64 and 88

۱ – تصاویر (۴۸، ۶۴ و ۸۸) را نگاه کنید.

pl.100

تصویر ۱۰۰

DISH; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9-10 th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الجود من اخلاق اهل الجنة

Al-Jūdu Min Akhlāqi Ahli 'l-Janna.¹

Generosity is a quality of the people of paradise.

1 – See also pls. 3, 27, 41, 55, 68, 126 and 139.

بشقاب، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخرايي بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: نامعلوم

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الجود من اخلاق اهل الجنة^۱

بخشش از اخلاق اهل بهشت است.

۱ – تصاویر (۳، ۲۷، ۴۱، ۵۵، ۶۸، ۱۲۶ و ۱۳۹) را نگاه کنید.

pl.101

تصویر ۱۰۱

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 19cm.

Khalili Gallery, London.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

من ایقن بالخلف جاد بالعبطية

Man Ayqana Bi'l-Khalafi Jāda Bi'l-'Aḥḥiyati.¹

He who believes in recompense is generous to the offer.

The inscription on the bottom could not be read.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۹ سانتیمتر

محل نگهداری: گالری خلیلی، لندن

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

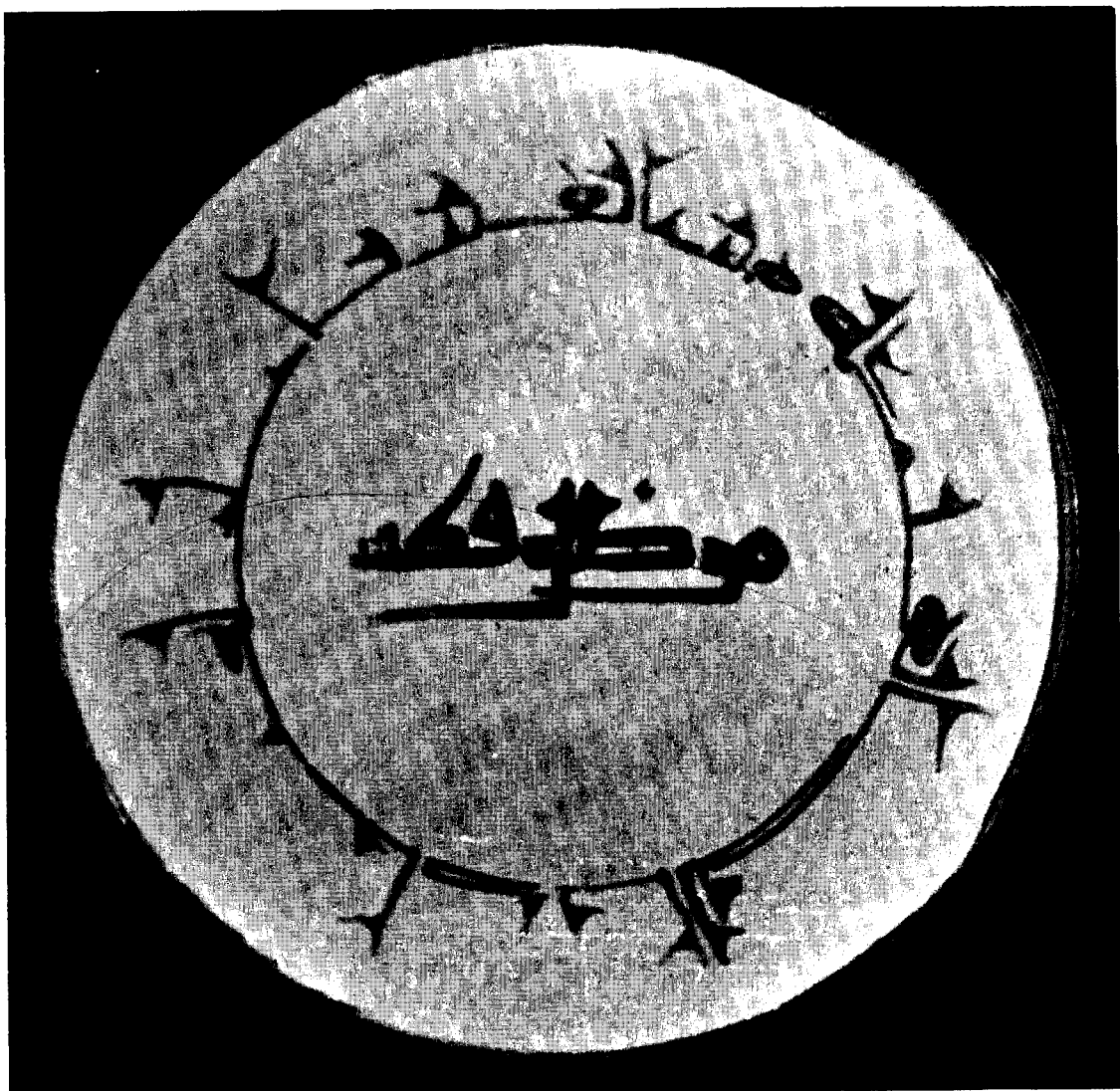
متن کتیبه کوفی:

من ایقن بالخلف جاد بالعبطية

هر که به پاداش خداوند اعتقاد و یقین دارد در بخشش گشاده دست است.

¹ - See also pls. 14 and 25; For references, see No. 14.

۱ - تصاویر (۱۴ و ۲۵) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، شرح تصویر شماره (۱۴) را مشاهده نمائید.

pl.102

تصویر ۱۰۲

103

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 35.5cm.

Gluck Collection, Japan.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الملك لله

Al-Mulku Lillāh.¹

Supreme authority is God's.

۱۰۳

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۵/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه گلوک، ژاپن

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الملك لله^۱

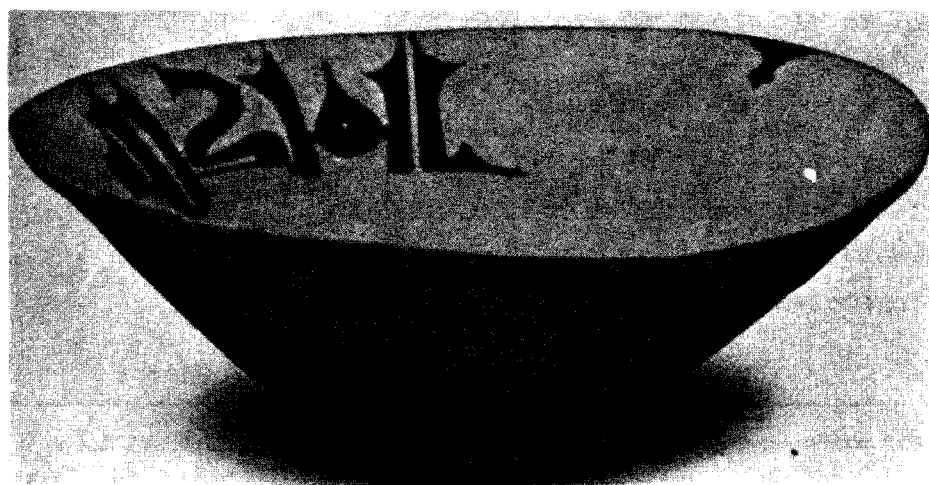
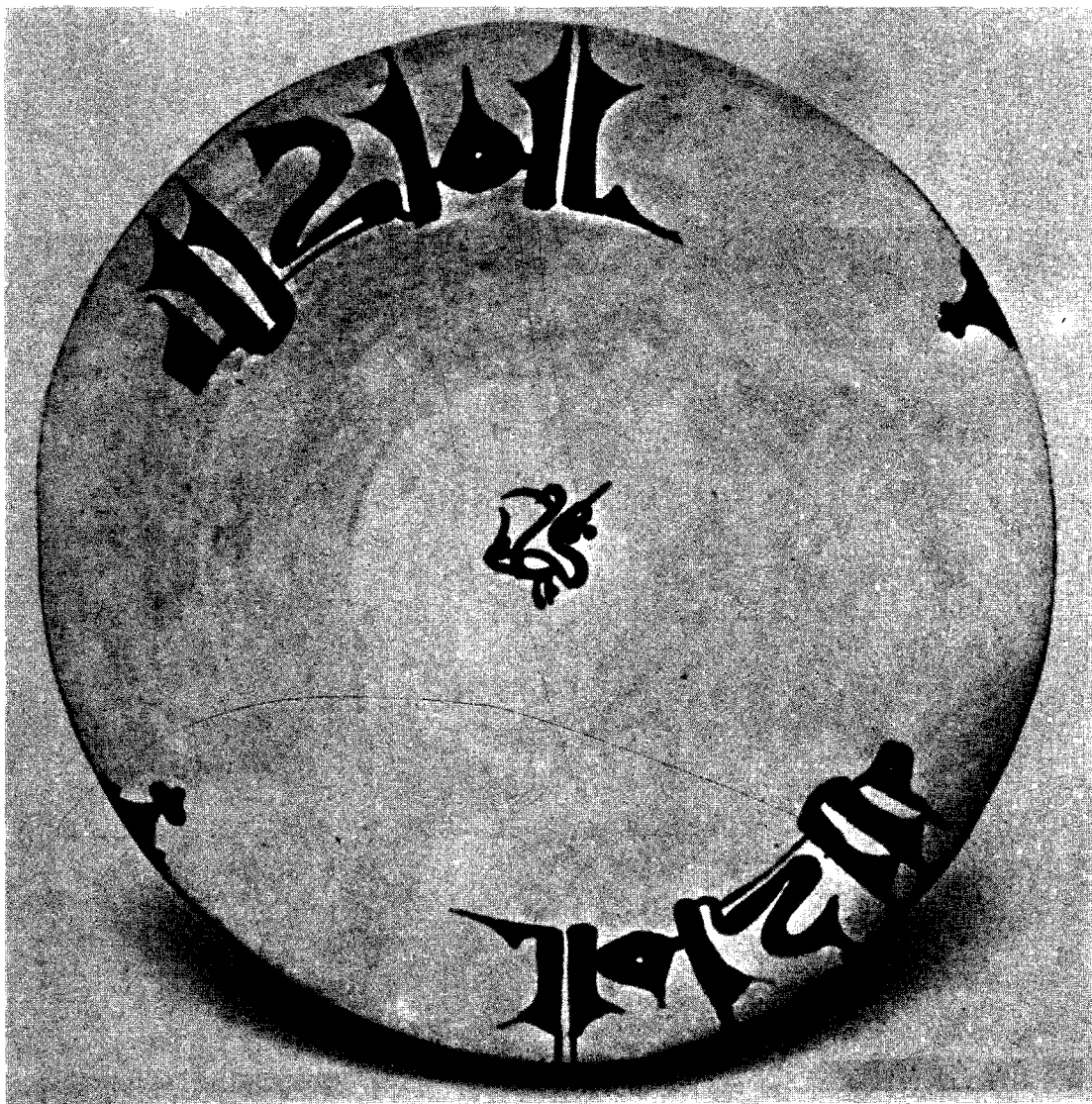
هستی از آن خدا است.

(متن فوق دوبار روی قدح تکرار شده است).

¹ - See also pls. 112, 130 and 134; This proverb appears in:

Amthal Wa Hikam vol. 1 p. 273.

۱ - تصاویر (۱۱۲، ۱۳۰ و ۱۳۴) را نگاه کنید، درضمن این متن در کتاب «امثال وحکم»، ج. ۱، ص. ۲۷۳ آورده شده است.

pl.103

تصویر ۱۰۳

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

یری البخیل جد یلّل المال واحدة، ان الجواد
یری فی ماله سیلا، بالسلامة

Yarā 'l-Bakhīlu Jadīla 'l-Mālī Wahīdatan, Inna 'l-Jawāda Yarā Fī Mālīhi Subulā,¹ Bi'l - Yumun.

The miser sees only one purpose for wealth (i. e., to collect it for himself) but the generous man sees many purposes for his wealth, With good fortune.

This bowl bears the signature احمد / Ahmad on the bowl.

1 - This proverb is one of the sayings of HATAM AL-TA'I and appears in:

Diwan Hatam Al-Ta'i p. 104.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: نامعلوم

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

یری البخیل جد یلّل المال واحدة،

ان الجواد یری فی ما له سیلا، بالسلامة

آدم خسیس تنها یک راه برای ثروت می‌بیند،
(اندوختن ثروت) درحالی‌که سخاوتمند چندین راه
برای ثروت خود دارد.

در کف قدح امضای سازنده آن به نام «احمد» نوشته شده است.

۱ - این متن یکی از اشعار حاتم الطائی است و در «دیوان حاتم الطائی». ص. ۱۰۴ آمده است.

pl.104

تصویر ۱۰۴

105

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 19.5cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 63.16.2.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

مما عمل سهیل

Mimmā 'Amala Suhayl.

Made by Suhayl.

۱۰۵

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۹/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره

۶۳/۱۶/۲

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

مما عمل سهیل

به دست «سهیل» ساخته شده است.

pl.105

تصویر ۱۰۵

106

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 25cm.

Khalili Gallery, London.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة و يمن و سرور و سعادة

Barakatun Wa Yumnun Wa Sururun Wa Sa'adatun.

Blessing and good fortune and delight and happiness.

This bowl bears the signature احمد / *Aḥmad* on the bottom.

۱۰۶

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۵ سانتیمتر

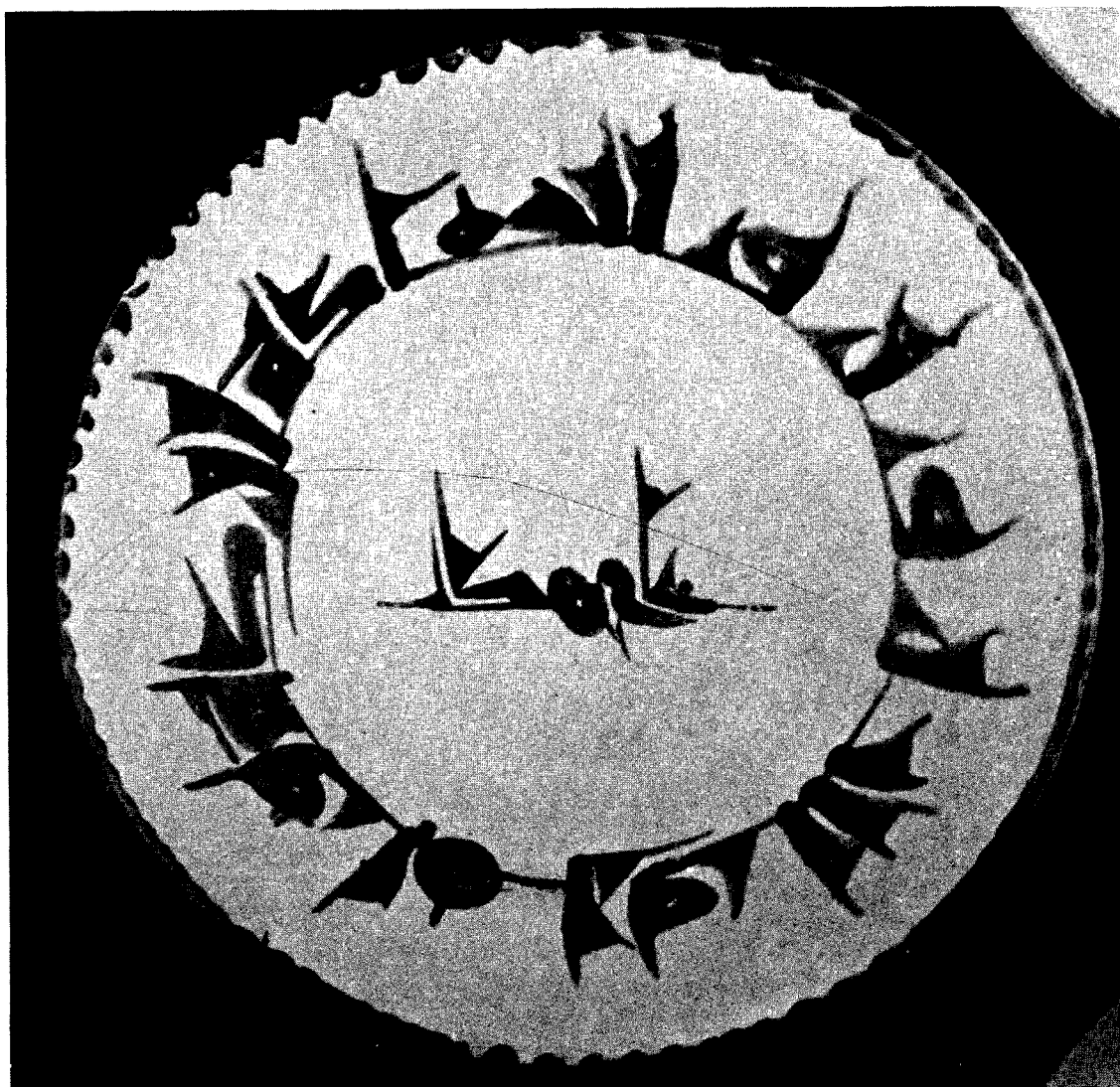
محل نگهداری: گالری خلیلی، لندن

متن کتیبه کوفی:

بركة و يمن و سرور و سعادة

برکت و میمنت و شادی و خوشحالی.

در کف کاسه امضای سازنده آن به نام «احمد» نوشته شده است.

pl.106

تصویر ۱۰۶

107

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 21cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 3888.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

من صبر قدر

Man Ṣabara Qadara.¹

He who has patience, possesses ability.

۱۰۷

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۳۸۸۸

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

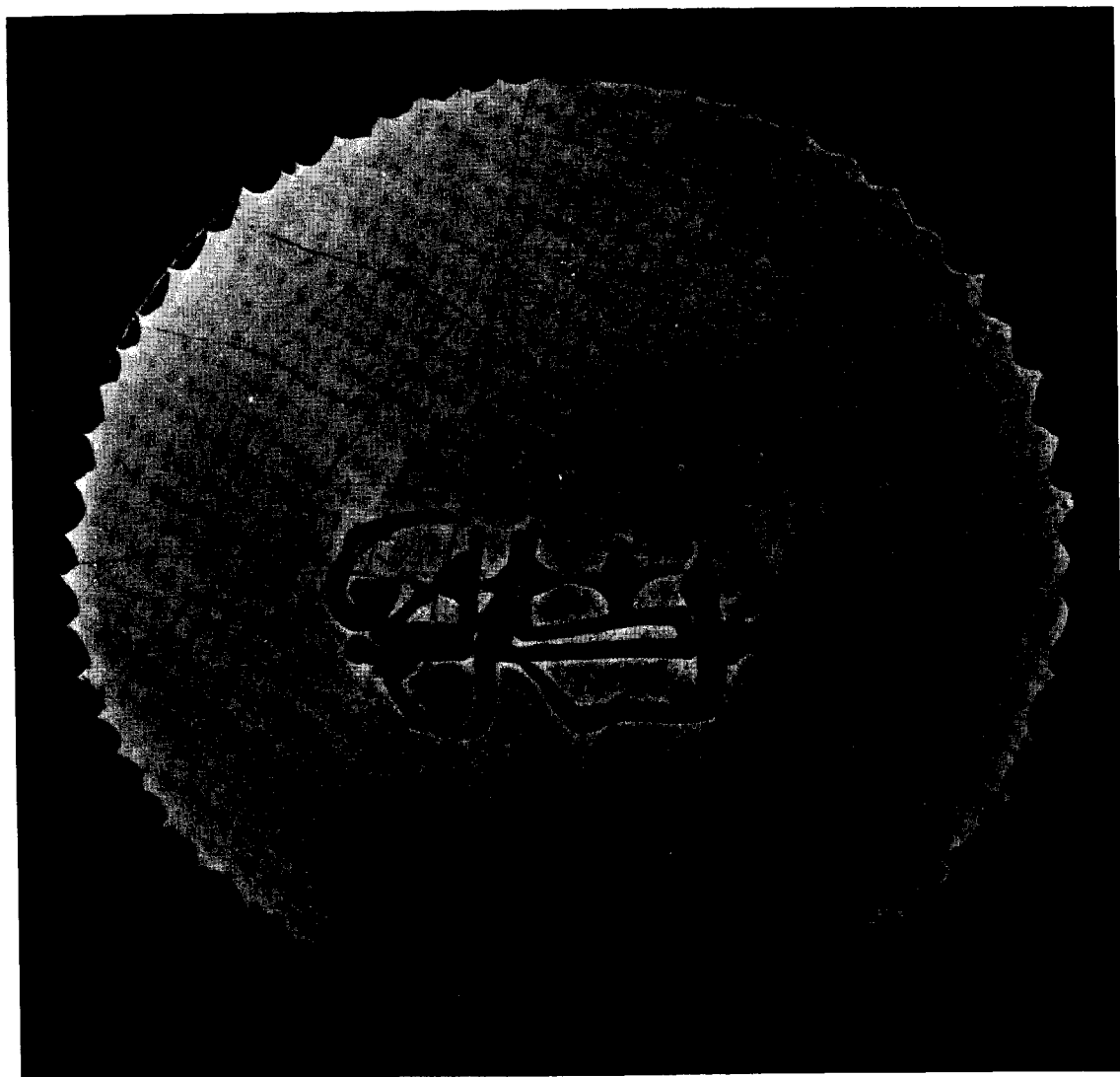
متن کتیبه کوفی:

من صبر قدر^۱

هر که صبر کرد توانایی یافت.

1 - See also pl. 8; For references, see No. 8.

۱ - تصویر (۸) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۸) را مشاهده نمایید.

pl.107

تصویر ۱۰۷

108

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. L 975.168.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم اشرف الاحساب والمرؤة اشبك الانساب،
باليمن

Al-'Ilmu Ashrafu 'l-Aḥsāb Wa'l-Murū'atu Ashbaku 'l-Ansāb,¹ Bi'l-Yumui.

Knowledge is the noblest of (personal) values and manliness is the more intricate heritage. With good fortune.

This bowl bears the signature أحمد / *Aḥmad* on the bottom.

۱۰۸

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره
ال ۹۷۵/۱۶۸

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

العلم اشرف الاحساب والمرؤة
اشبك الانساب،^۱ باليمن

دانش والاترین گهرها، و مروت جلیل‌ترین
میراث‌هاست، با میمنت.

در کف قدح امضای سازنده آن به نام «احمد» نوشته شده است.

1 - See also pls. 7, 15, 49, 67 and 82.

۱ - تصاویر (۷، ۱۵، ۴۹، ۶۷ و ۸۲) را نگاه کنید.

pl.108

تصویر ۱۰۸

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 25.5 cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53-106.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحرّ حرّ وان مسّه [ا] لضرّ

*Al-Hurru Ḥurrun Wa'in Massahu 'l-Durr.*¹

The free man is still free even if touched by harm.

¹ - See also pls. 1, 21, 35, 50, 63, 91 and 131; For references, see No. 1.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۵/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۱۰۶ - ۵۳

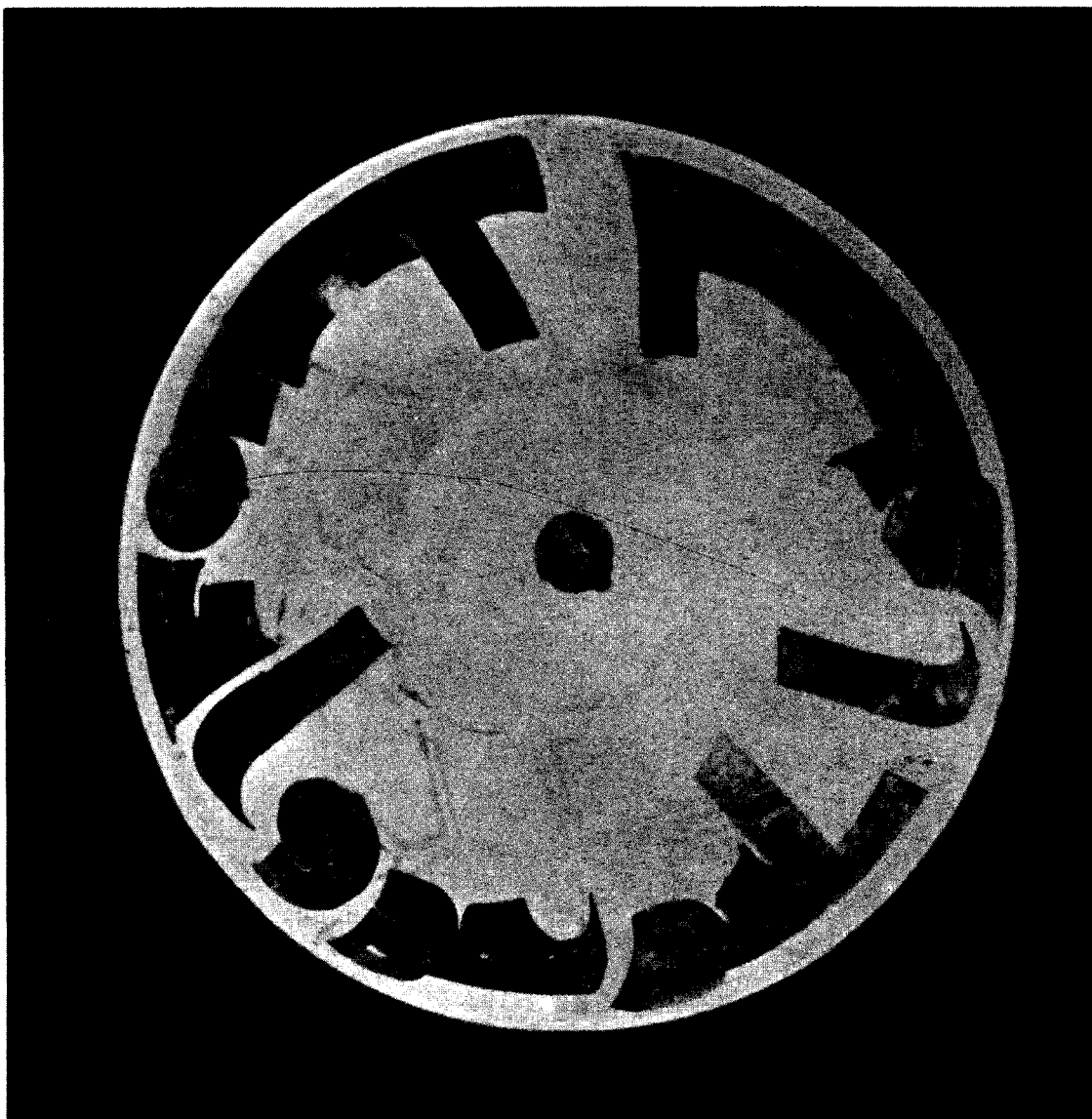
نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الحرّ حرّ و ان مسّه [ا] لضرّ

آزاد مرد همواره آزاد است هر چند که دچار سختی شود.

۱ - تصاویر (۱، ۲۱، ۳۵، ۵۰، ۶۳، ۹۱ و ۱۳۱) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیر نویس شرح تصویر شماره (۱) را مشاهده نمایید.

pl.109

تصویر ۱۰۹

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 24.5cm.

Khalili Gallery, London.

Nishabur, 10th century A.D.

The **Kufic** inscription reads:

توکل تکفا

Tawakkal Tukfa,¹ or "Trust (in God) is sufficient".

سل تعطأ

Sal Tu'ā,² or "Ask (from God and it) will be given".

کل فیها هنیا مریا

Kul Fiha Haniyyan Mariyyan,³ or "May everything be wholesome".

This bowl bears the word **توکل** *Tawakkal*, or "Trust" on the bottom.

1 - See also pls. 6 and 36; For references, see No. 6.

2 - See also pls. 6 and 36.

3 - See also pls. 4, 37, 43, 66, 78, 113, 125, 129 and 133.

کاسه، منقوش به رنگ سفید بر روی زمینه قهوه‌یی تیره در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۴/۵ سانتیمتر

محل نگهداری گالری خلیلی، لندن

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

جمله «توکل تکفا» (توکل کن بر خدا بی‌نیاز می‌شوی).

جمله «سل تعطأ» (بخواه از خداوند تا به تو داده شود).

وجمله «کل فیها هنیا مریا» (بخور نوش‌جان).

در کف کاسه کلمه «توکل» به معنای توکل کن نوشته شده است.

۱ - تصاویر (۶ و ۳۶) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۶) را مشاهده نمایید.

۲ - تصاویر (۶ و ۳۶) را نگاه کنید.

۳ - تصاویر (۴، ۳۷، ۴۳، ۶۶، ۷۸، ۱۱۳، ۱۲۵، ۱۲۹ و ۱۳۳) را ملاحظه نمایید.

pl.110

تصویر ۱۱۰

111

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26cm.

Museo Naz. d'Art Orientale, Roma, nr. inv. 5743.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

This bowl bears the signature **أحمد** / *Aḥmad* in **Kufic** on the bottom.

۱۱۱

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

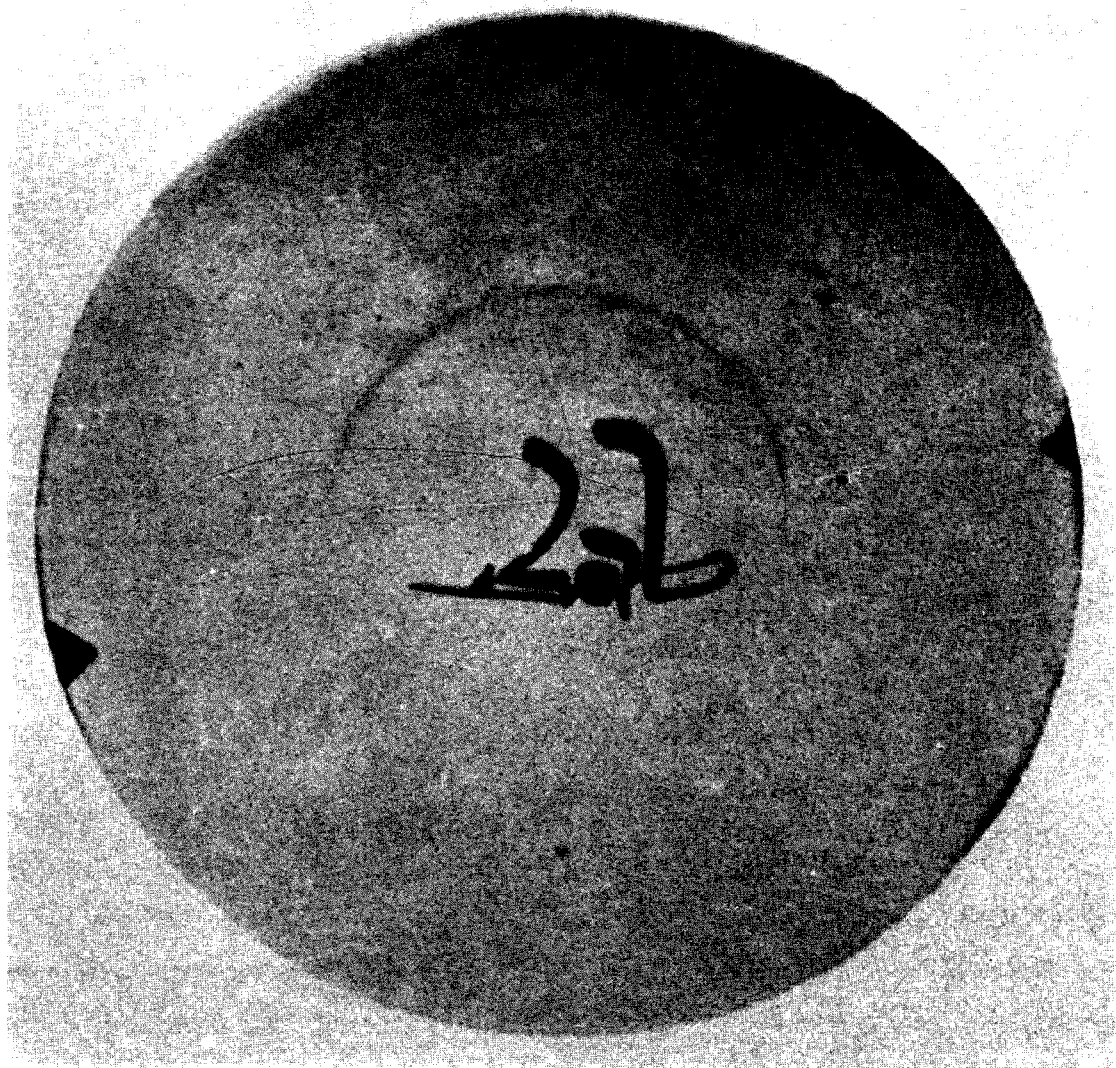
قطر دهانه: ۲۶ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ملی هنرهای شرقی، رم، شماره

۵۷۴۳

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی: «أحمد» نام‌سازنده کاسه

pl.111

تصویر ۱۱۱

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

propr. Motamed Collection, Frankfurt.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الملک لله

*Al-Mulku Lillah.*¹

Supreme authority is God's.

This proverb appears twice on the bowl.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: مجموعه موتمد، فرانکفورت

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

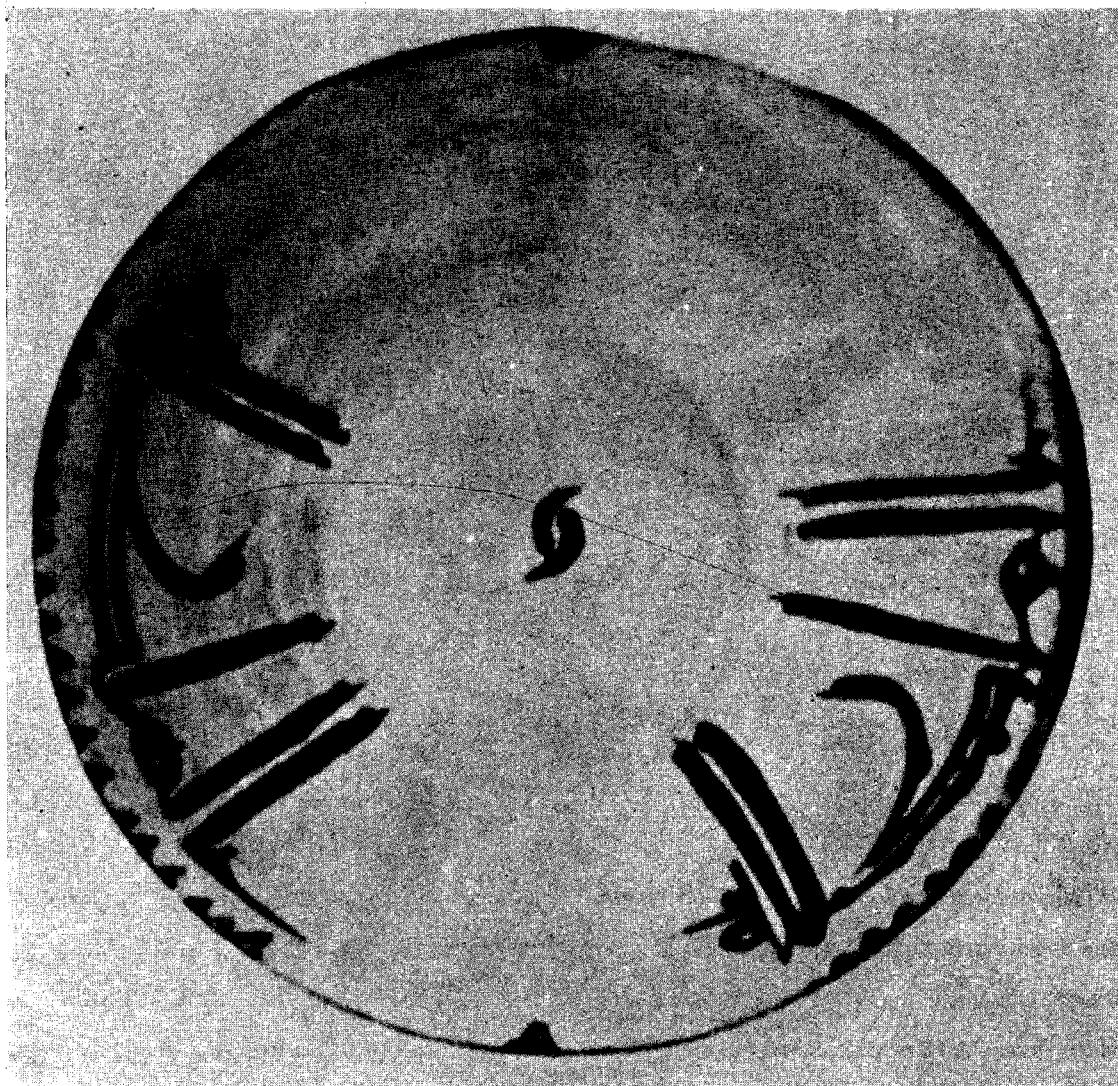
متن کتیبه کوفی:

الملک لله

هستی از آن خدا است.

¹ - See also pls. 103, 130 and 134; For references, see No. 103.

۱ - تصاویر (۱۰۳، ۱۳۰ و ۱۳۴) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱۰۳) را مشاهده نمایید.

pl.112

تصویر ۱۱۲

113

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 27cm.

Museo Naz. d'Art Orientale, Roma, nr. inv. 1974.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

کل فیها ہنیأ مریأ

Kul Fihā Haniyyan Marīyyan.¹

May everything be wholesome.

1 - See also pls. 4, 37, 43, 66, 78, 110, 125, 129 and 133.

۱۱۳

کاسه، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ملی هنرهای شرقی، رم، شماره

۱۹۷۴

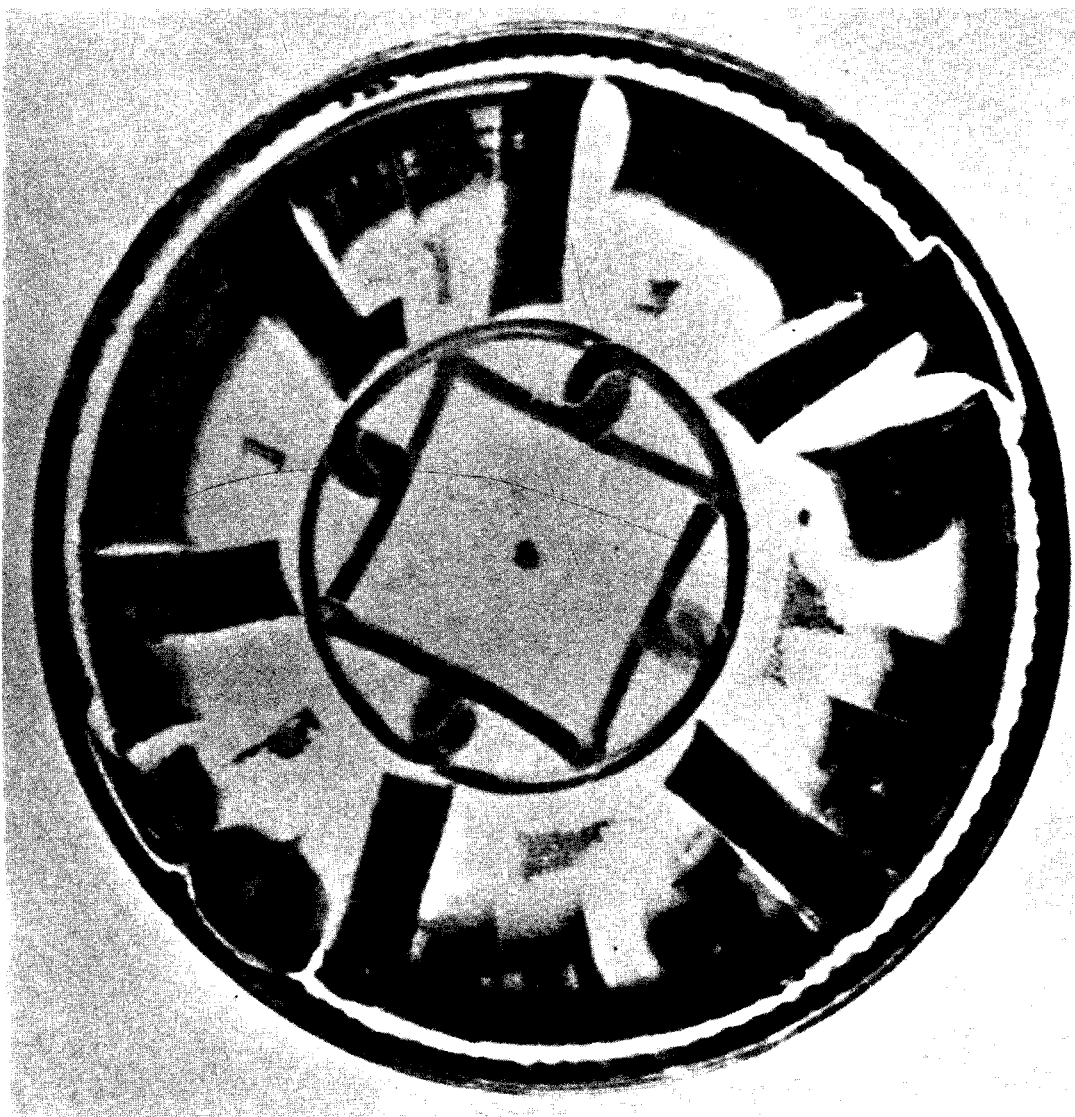
نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

کل فیها ہنیأ مریأ

بخور نوش جان.

۱ - تصاویر (۴، ۳۷، ۴۳، ۶۶، ۷۸، ۱۱۰، ۱۲۵، ۱۲۹ و ۱۳۳) را نگاه کنید.

pl.113

تصویر ۱۱۳

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 1975.168

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحمد يبقا ذخره للفتى والمال لا يبقا لارباب

Al-Ḥamdu Yabqā Dhukhruhu Li'l-Fatā Wa'l-Mālu Lā Yabqā Li-Arbābi.¹

Praise will remain as savings for a generous youth, although wealth does not remain with any owner.

(i.e., Money / Riches are a transient possession, but praise remains with you both during and after your life.)

This bowl bears the signature احمد / *Aḥmad* on the bottom.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: موزه متروپولیتن: نیویورک، شماره

۱۹۷۵/۱۶۸

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الحمد يبقا ذخره للفتى والمال

لا يبقا لارباب^۱

ستایش اندوخته‌ای ماندنی و ثروت از بین‌رفتنی است. سعدی گوید:

نام نیکو گر بماند ز آدمی

به کزو ماند سرای زرنگار

در کف قدح امضای سازنده آن به نام «احمد» نوشته شده است.

¹ – See also pls. 118 and 135.

۱ – تصاویر (۱۱۸ و ۱۳۵) را نگاه کنید.

pl.114

تصویر ۱۱۴

115

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 27cm.

Museo Naz. d'Art Orientale, Roma.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

the **Kufic** inscription reads:

[من] کثر کلامه کثیر [سقطه]

Man Kathura Kalāmuhu Kathura Saqtuhu.¹

A person who talks too much has many faults.

۱۱۵

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ملی هنرهای شرقی، رم

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

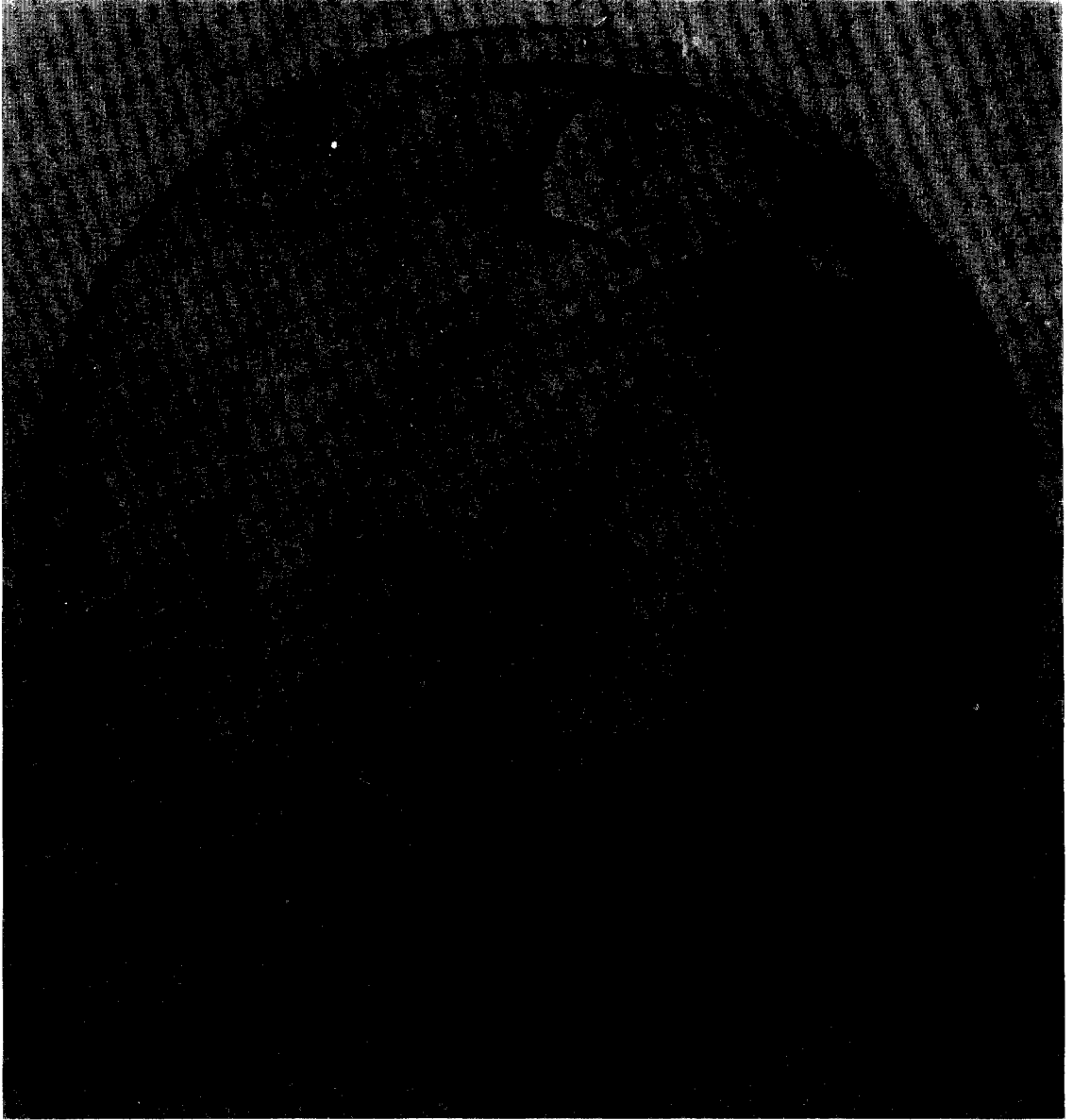
متن کتیبه کوفی:

[من] کثر کلامه کثیر [سقطه]

کسی که گفتارش بسیار باشد، خطایش بیشتر گردد.

¹ - See also pl. 32; For references, see No.32.

۱ - تصویر (۳۲) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر (۳۲) را ملاحظه نمایید.

pl.115

تصویر ۱۱۵

116

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 19.4cm.

Ist. Univ. Orientale, Napoli.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

التدبیر قبل العمل یؤمنک من [الندم]

*Al-Tadbīru Qabla 'l-'Amali Yu'aminuka Mina 'l-Nadami.*¹

Deliberation before action protects you from regret.

¹ – See also pls. 30, 42, 57, and 75; For references, see No. 30.

۱۱۶

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۹/۴ سانتیمتر

محل نگهداری: مؤسسه دانشگاهی شرق‌شناسی ناپل
نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

التدبیر قبل العمل یؤمنک من [الندم]^۱

تفکر پیش از انجام کارها ترا از پشیمانی باز می‌دارد.

۱ – تصاویر (۳۰، ۴۲، ۵۷ و ۷۵) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۳۰) را ملاحظه نمایید.

pl.116

تصویر ۱۱۶

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 36.5 cm.

Museo Naz. d'Art Orientale, Roma, nr. inv. 1006.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

ليس الفتى المعطى على اليسر وحده ولكنه
المعطى على العسر واليسر، باليمن

Laysa 'l-Fatā Al-Mu'tī 'Alā 'l-Yusri Waḥdahu
Walākinnaḥu 'l-Mu'tī 'Alā 'l-'Usri Wa'l-Yusri,¹
Bi'l-Yumni.

The generous man is not he who donates only in prosperity, but he who donates in adversity and prosperity, with good fortune.

This bowl bears the signature **أحمد** / *Aḥmad* on the bottom.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۶/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ملی هنرهای شرقی، رم، شماره

۱۰۰۶

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

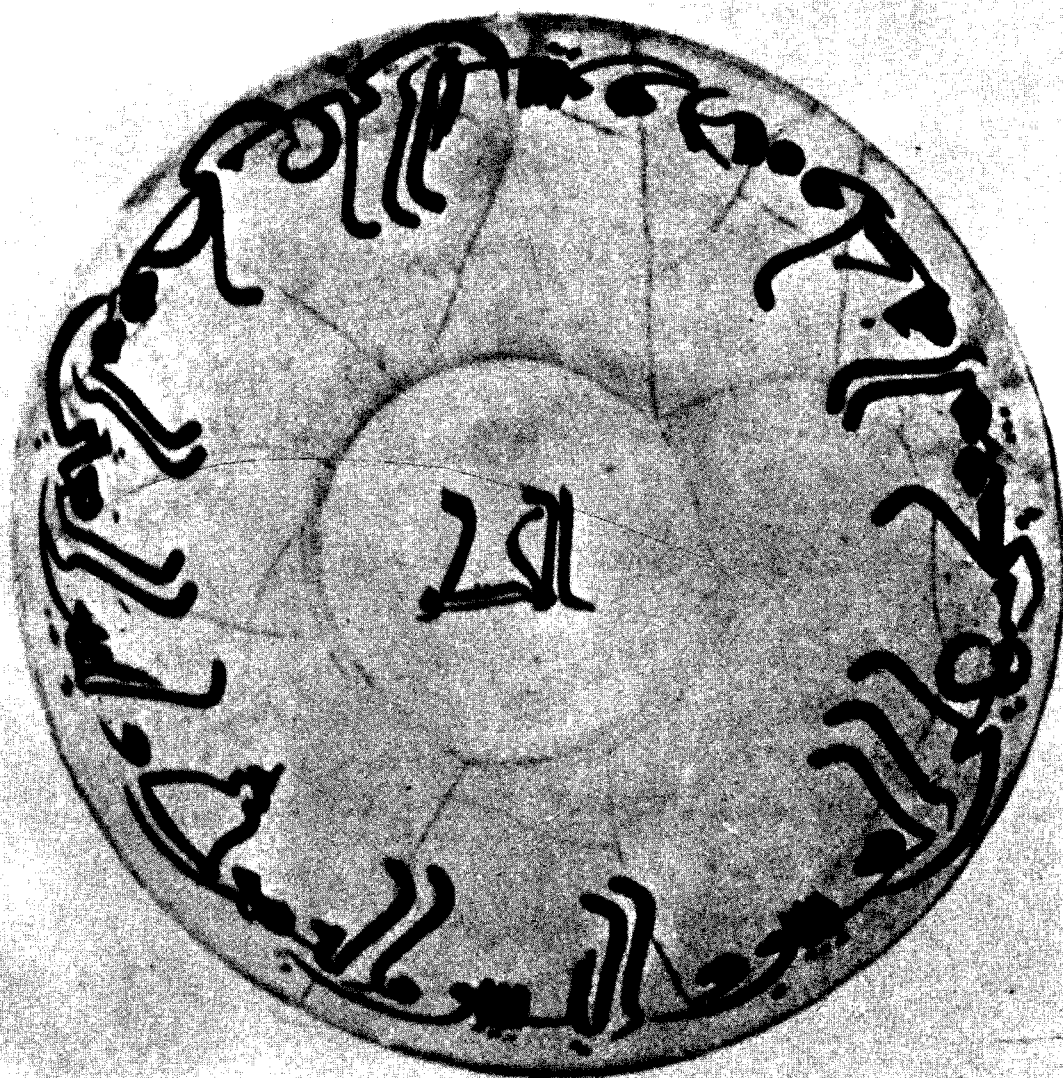
متن کتیبه کوفی:

ليس الفتى المعطى على اليسر وحده ولكنه
المعطى على العسر واليسر، باليمن

جوانمرد آن نیست که فقط در گشاده دستی بخشش کند بلکه جوانمرد کسی است که در تنگ‌دستی و گشاده‌دستی ببخشايد، با میمنت در کف قدح یک کلمه که احتمالاً امضاء سازنده و به نام «احمد» نوشته شده است.

1 - See also pl. 40.

۱ - تصویر شماره (۴۰) را نگاه کنید.

pl.117

تصویر ۱۱۷

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

David Collection, Copenhagen.

Nishabur, 9-10th centuries, A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحمد يبقا ذخره للفتى والمال لا يبقا لارباب،
بالبركة لصاحبه ومال

*Al-Hamdu Yabqā Dhukhruhu Li'l-Fatā Wa'l-Mālu
Lā Yabqā Li-Arbābi,¹ Bi'l-Barakati Liṣāhibihi Wa
Mālin.*

Praise will remain as savings for youth, although wealth does not remain with any owner. Blessing and wealth to the owner.

(i.e., Money / Riches are a transient possession, but praise remains with you both during and after your life.)

1 – See also pls. 114 and 135.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

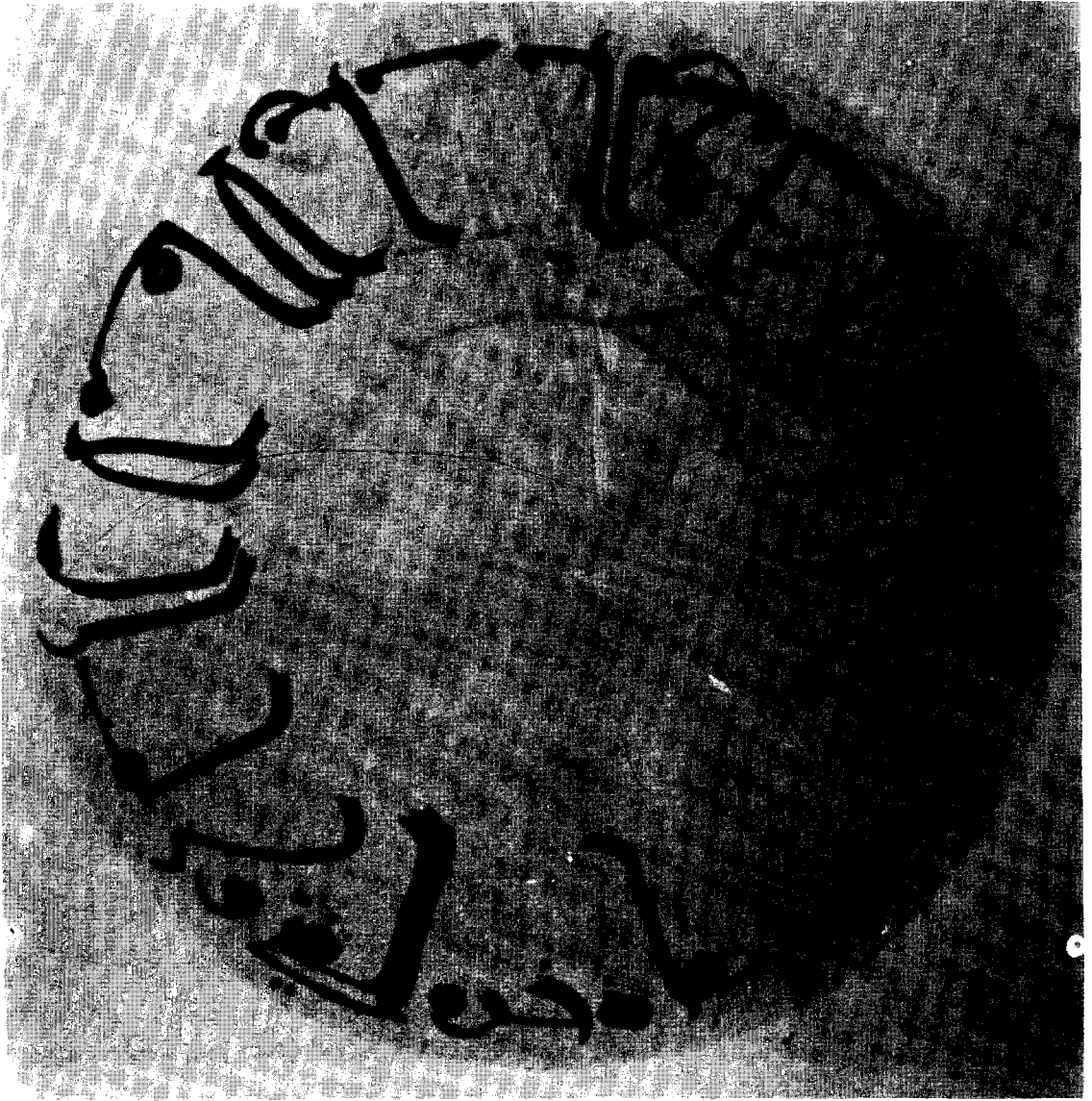
محل نگهداری: مجموعه دیوید، کپنهاگ

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الحمد يبقا ذخره للفتى والمال لا يبقا
لارباب^۱، بالبركة لصاحبه و مال

ستایش اندوخته‌ای ماندنی است و ثروت از بین رفتنی است، با برکت و ثروت برای دارنده آن (قدح).

pl.118

تصویر ۱۱۸

119

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 21.5cm.

Museo Naz. d'Art Orientale, Roma, nr. inv. 5736.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الصبر مفتاح [الفرج]

Al-Ṣabru Miftāḥu 'l-Farajī.¹

Patience is the key to comfort.

¹ – see also pl. 57; For references, see No. 57.

۱۱۹

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ملی هنرهای شرقی، رم، شماره

۵۷۳۶

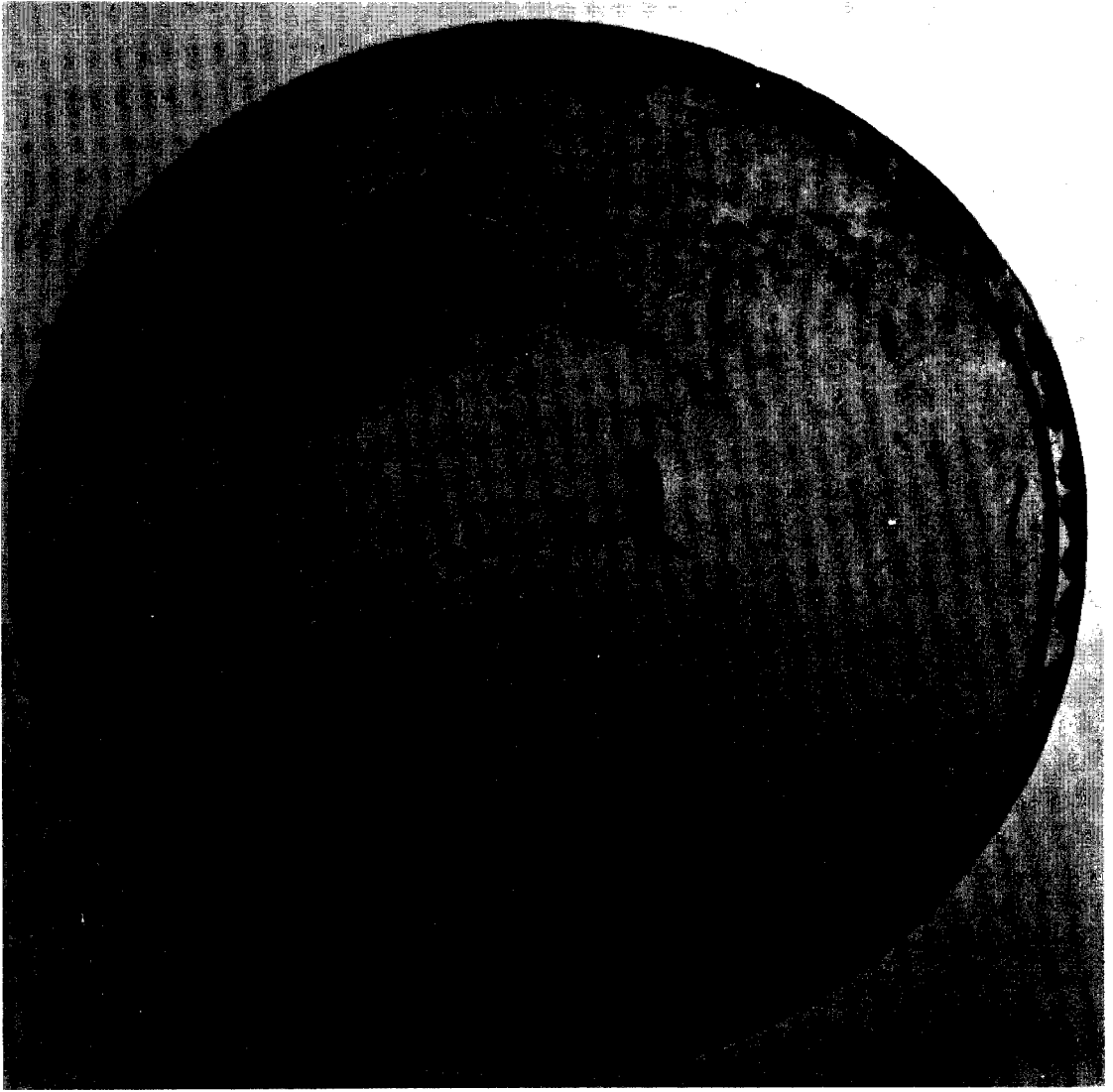
نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الصبر مفتاح [الفرج]^۱

شکیبایی کلید گشایش مشکلات است.

۱ – تصویر (۵۷) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۵۷) را ملاحظه نمایید.

pl.119

تصویر ۱۱۹

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 36.4cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 3076.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

إذا كان [مال لا محالة ذاهب فافضله ما اورث الحمد
صباحية، باليمن

*Idhā Kāna Mālun Lā Maḥālata Dhāhibun
Fa'afdaluḥu Mā Awratha 'l-Hamda Ṣāhibuhu,¹
Bi'l-Yumni.*

Wealth inevitably disappears. So the best (wealth) is that which causes praise for its owner. With good fortune.

This bowl bears the signature **أحمد** / *Aḥmad* on the bottom.

Much of the rim of this bowl, including the inscription, was missing, and was reconstructed by the author in the Iran Bastan Museum. The missing part of the inscription, from "*Mālun..... 'l-Hamdu Ṣ*" was copied from No.98, which, it can be seen, is an almost identical bowl.

1 - See also pl. 98.

قدح، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۶/۴ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۳۰۷۶

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

إذا كان [مال لا محالة ذاهب فافضله

ما اورث الحمد صباحية، باليمن

چون ثروت بدون شک از بین رفتنی است، پس بهترین دارایی آن است که ستایش و تحسین را برای صاحبش به یادگار گذارد، با میمنت.

در کف قدح امضای سازنده آن به نام «احمد» نوشته شده است.

۱ - تصویر (۹۸) را نگاه کنید، در ضمن قسمت اعظم کتیبه این ظرف که در داخل دو گروه قرار گرفته توسط نگارنده بازسازی شده است، که متن بازسازی شده از کتیبه تصویر (۹۸) بازخوانی شده است.

pl.120

تصویر ۱۲۰

121

Piece of a bowl; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 24.8cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 39.41.16.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The Kufic inscription reads:

لا الجود يفنى المال قبل فئانه ولا البخل فى مال [الشحيح يزید

Lā 'l-Jūdū Yufnī 'l-Mālā Qabla Fanā'ihī Wālā 'l-Bukhlū Fī Mālī 'l-Shahīhī Yuzīdu.¹

Generosity is inexhaustible for wealth until that wealth is exhausted. Meanness will not increase a miser's wealth.

This bowl bears the signature أحمد / *Aḥmad* on the bottom.

1 - See also pls. 99 and 127; For references, see No. 99.

۱۲۱

قسمتی از کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۴/۸ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره ۳۹/۴۱/۱۶

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

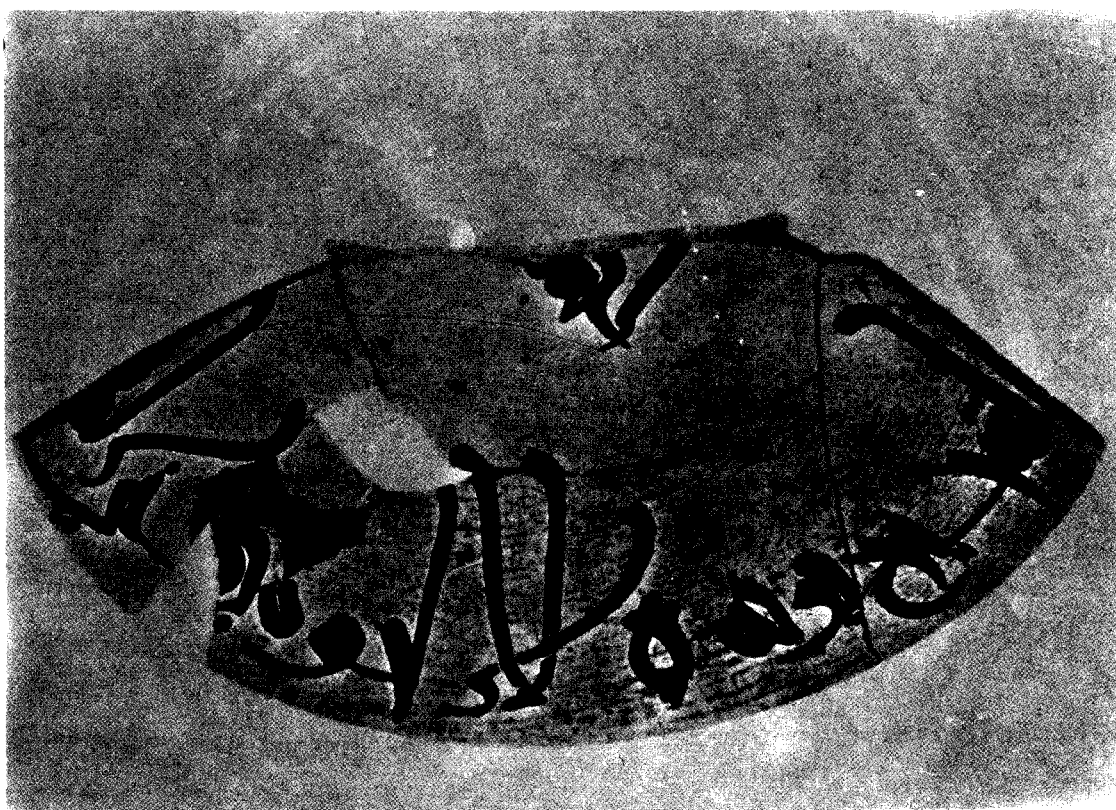
متن کتیبه کوفی:

لا الجود يفنى المال قبل فئانه ولا البخل فى مال [الشحيح يزید

بخشش ثروت را از بین نمی‌برد و خست به ثروت خسیس نمی‌افزاید.

در کف کاسه، امضای سازنده آن به نام «احمد» نوشته شده است.

۱ - تصاویر (۹۹ و ۱۲۷) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۹۹) را مشاهده نمایید.

pl.121

تصویر ۱۲۱

122

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 22.2cm.

Owner unknown.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحرص علامة الفقر

Al-Hirṣu 'Alāmatu 'l-Faqrī.¹

Greed is a sign of poverty.

۱۲۲

کاسه، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۲/۲ سانتیمتر

محل نگهداری: نامعلوم

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الحرص علامة الفقر^۱

حرص و تنگ نظری نشانه تهی‌دستی است.

¹ – See also pls. 1, 18 and 71- For references, see No. 18.

۱ – تصاویر (۱۸، ۱ و ۷۱) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر (۱۸) را مشاهده نمائید.

pl.122

تصویر ۱۲۲

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 32.7cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 40. 170. 105.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحياء شعبة من الايمان والايمان فى الجنة،
بركة

Al-Hayā'u Shu'batun Min 'l-Imāni Wa'l-Imānu Fī 'l-Janna,¹ Baraka.

Shame is a branch of faith and faith is in paradise.
Blessing.

1 – This proverb is one of the sayings of the prophet MUHAMMAD and appears in:

Ṣaḥīḥ Al-Bukhari vol. 1 p. 9.

Al-Jamī' Al-Ṣaḥīḥ Fī Aḥādīth Al-Baṣīr Al-Nadīr vol. 1 p. 153.

Al-I'jaz Wa'l-Ijaz p. 22.

Nahju 'l-Faṣāḥa p. 299.

Sharḥ Sheḥab Al-Akhbar p. 55.

Muḥaḍarat Al-'Udaba' p. 124.

Al-Mustatraf vol. 1, p. 26.

قدح، منقوش به رنگ لاجوردی و قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۳۲/۷ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره

۴۰/۱۷۰/۱۰۵

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

الحياء شعبة من الايمان والايمان فى الجنة،
بركة

شرم و حیا شعبه‌ای از ایمان است و جای ایمان در بهشت است، برکت.

۱ – این متن یکی از احادیث پیامبر اکرم (ص) است و در کتبی به شرح زیر:

– «صحیح البخاری» ج. ۱، ص. ۹

– «الجامع الصغير فى احاديث البشير النذير»، ج. ۱، ص. ۱۵۳

– «الاعجاز و الايجاز» ص. ۲۲

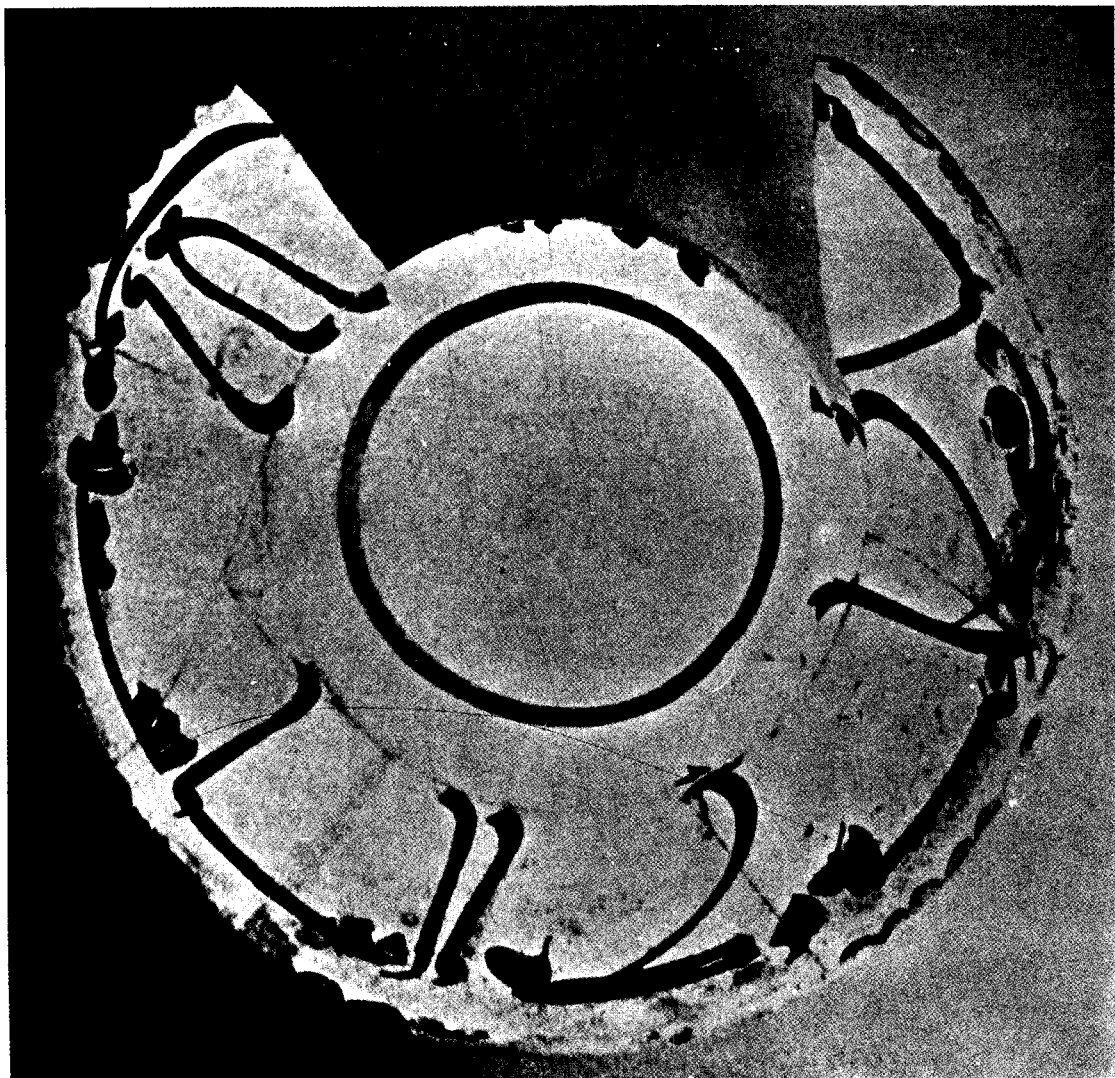
– «نهج الفصاحة»، ص. ۲۹۹

– «شرح شهاب الاخبار» ص. ۵۵

– «محاضرات الادباء» ص. ۱۲۴

– «المستطرف» ج. ۱، ص. ۲۶

نیز از این گفته یاد شده است.

pl.123

تصویر ۱۲۳

BOWL; painted in three tones of luster over an opaque glaze.

Owner unknown.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

بركة لصاحبه، عمل سليمان غلام ابن خلد، ان الحلم
زين

*Barakatun Liṣāḥibihi, 'Amalu Sulaymān' Ghulam
Ibn Khalid, Inna 'l-Ḥilma Zaynun.*

Blessing to the owner. Made by *Sulayman* the employee of *Ibn Khalid*, Clemency is an ornament.

1 - See also pl. 16; *The Oriental Art Magazine*, vol. XXIII/1, 1974, p. 46, where it says the bowl is perhaps Egyptian. However, comparison with No. 16 in this catalogue would indicate a Persian origin, probably from Nishabur.

کاسه، منقوش به رنگهای اخرايي و قهوه‌يي تيره بر
روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: نامعلوم

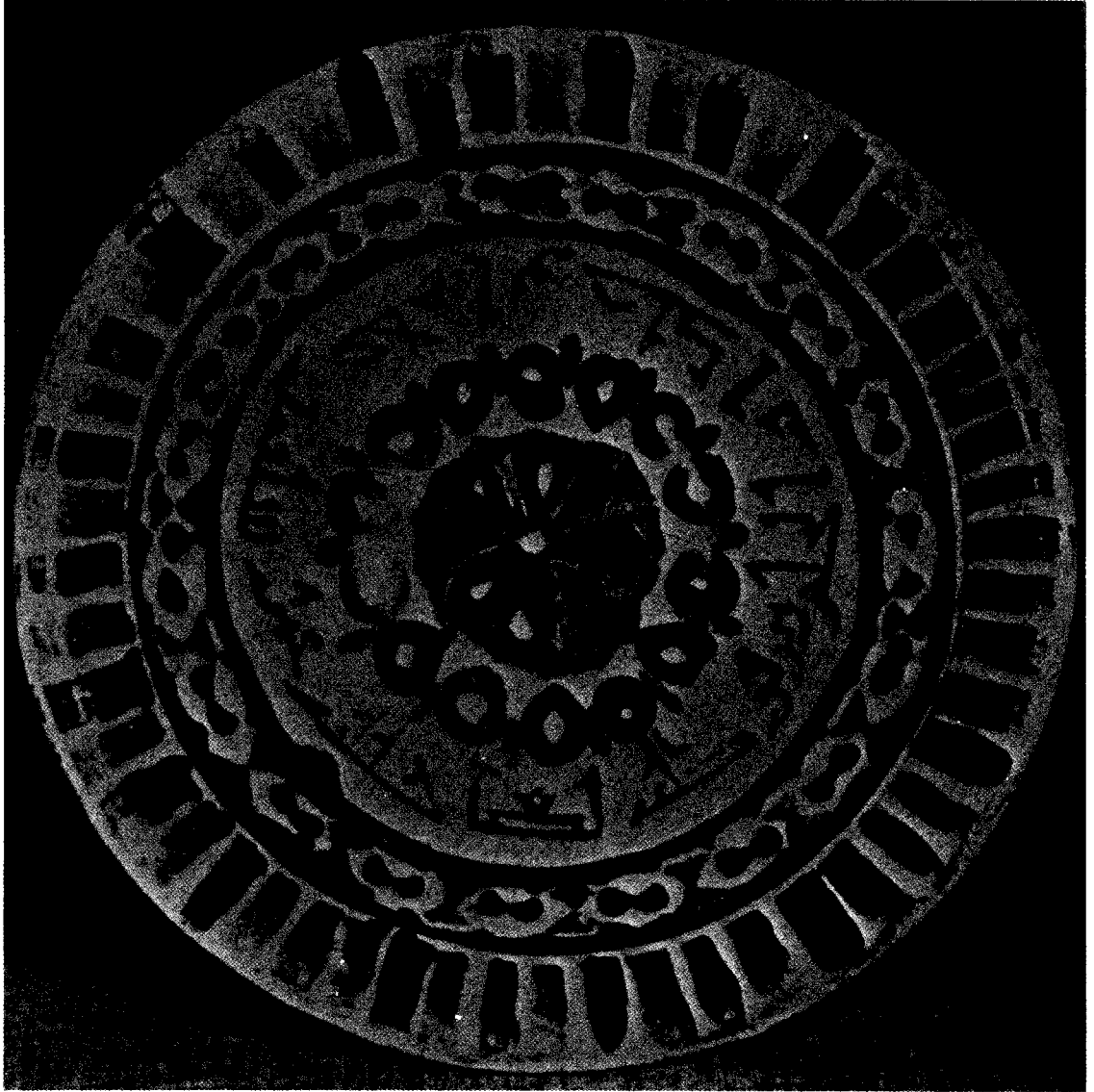
نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

بركة لصاحبه، عمل سليمان^۱ غلام ابن خلد، ان الحلم
زين

برکت برای دارنده آن (کاسه)، به دست سلیمان شاگرد
ابن خلد ساخته شده است، همانا شکیبایی زیستن
است.

۱ - تصویر (۱۶) را نگاه کنید.
در پاره‌ای از منابع ساخت این ظرف را احتمالاً در مصر ذکر کرده‌اند،
حال آنکه با توجه به ظرف شماره (۱۶) و وجود چند ظرف مشابه در
مجموعه موزه ایران باستان احتمالاً این ظرف در نیشابور ساخته شده
است.

pl.124

تصویر ۱۲۴

125

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 26.7cm.

Private Collection, Tehran.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

کل فیها هنیاً مریاً

Kul Fihā Haniyyan Marīyyan.¹

May everything be wholesome.

1- See also pls. 4, 37, 43, 66, 78, 110, 113, 129 and 133.

۱۲۵

کاسه، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۶/۷ سانتیمتر

محل نگهداری: مجموعه خصوصی، تهران

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

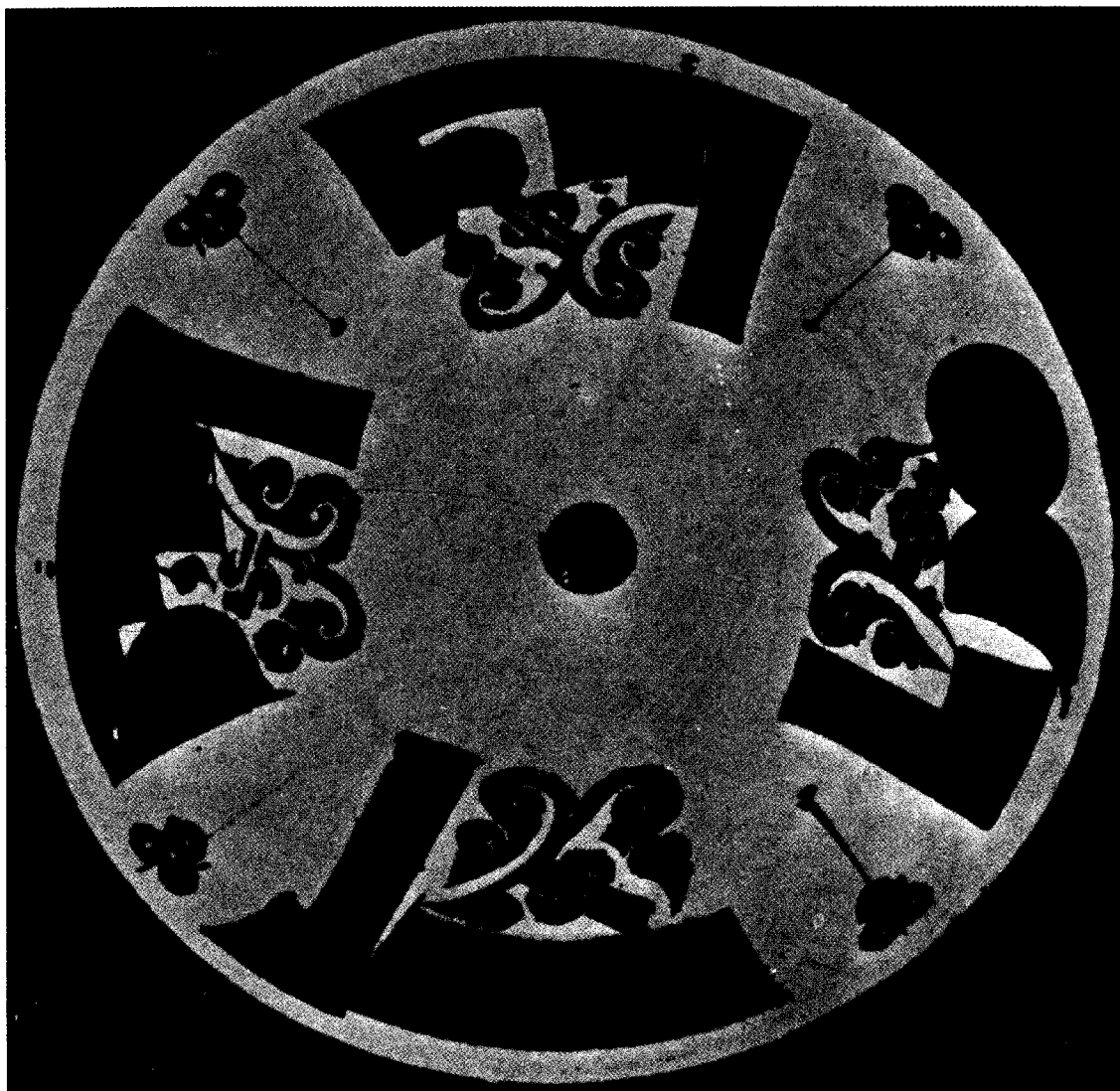
متن کتیبه کوفی:

کل فیها هنیاً مریاً

بخور نوش جان.

۱ - تصاویر (۴، ۳۷، ۴۳، ۶۶، ۷۸، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۲۹ و ۱۳۳) را نگاه

کنید.

pl.125

تصویر ۱۲۵

126

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 13.5 cm.

Reza Abbasi Museum, Tehran, no. 53 – 366.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الجود من اخلاق اهل الجنة

Al – Jūdu Min Akhlāqi Ahli 'l – Janna.¹

Generosity is a quality of the people of paradise.

۱۲۶

کاسه کوچک، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۳/۵ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه رضا عباسی، شماره ۳۶۶ – ۵۳

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه.ق.

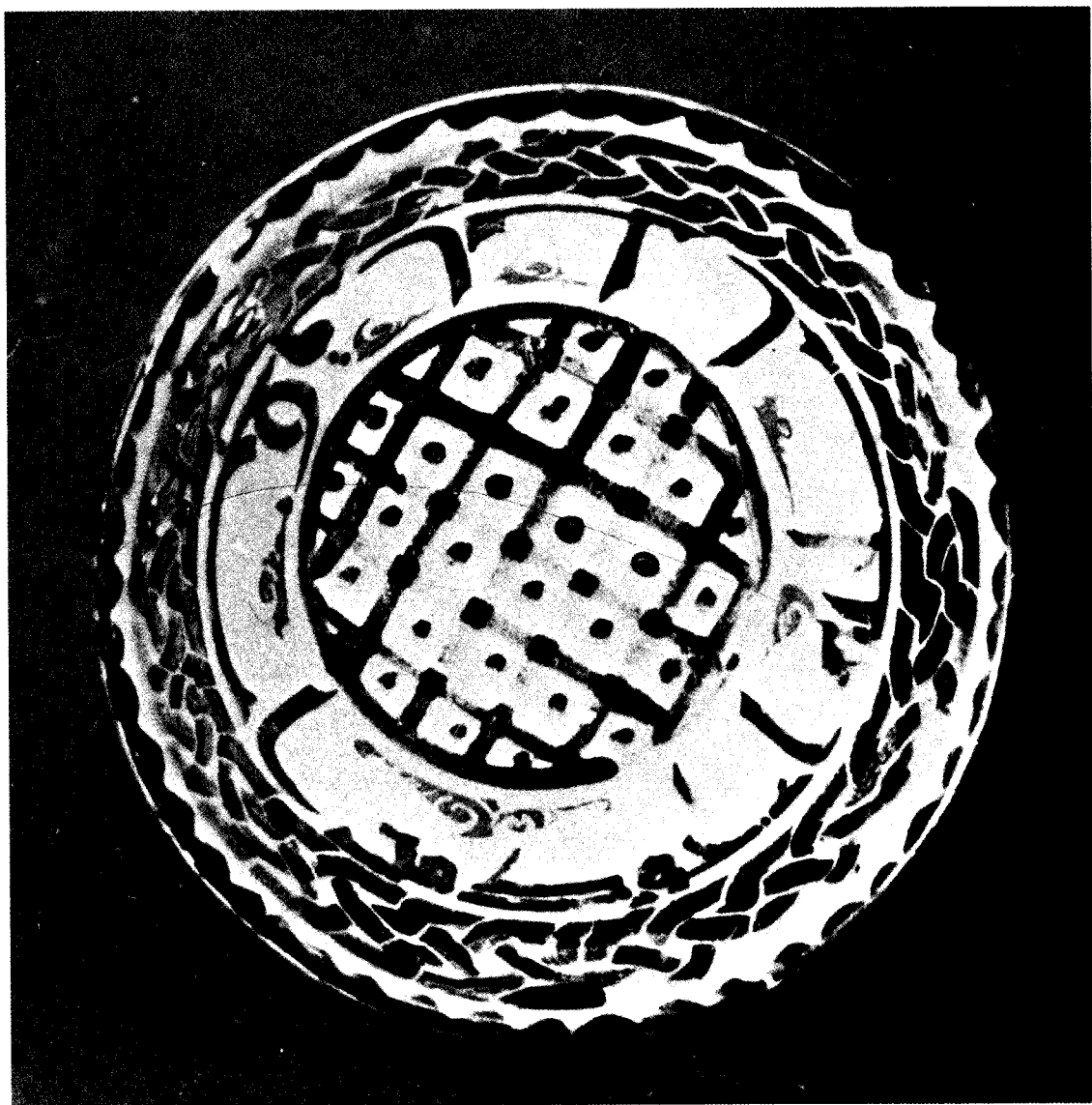
متن کتیبه کوفی:

الجود من اخلاق اهل الجنة

بخشش از اخلاق اهل بهشت است.

1 – See also pls. 3, 27, 41, 55, 68, 101 and 139.

۱ – تصاویر (۳، ۲۷، ۴۱، ۵۵، ۶۸، ۱۰۱ و ۱۳۹) را نگاه کنید.

pl.126

تصویر ۱۲۶

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 25.4 cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 38.40.154.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

لا الجود يفنى المال قبل فئانه [ولا البخل فى مال
الشحيح] يزید

*Lā 'l - Jūdu Yufnī 'l-Mālā Qabla Fanā'ihī Walā
'l-Bukhulu Fī Mālī 'l-Shahīhi Yuzīdu.¹*

Generosity is inexhaustible for wealth until that wealth is exhausted, Meanness will not increase a miser's wealth.

قسمتی از کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۵/۴ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره

۳۸/۴۰/۱۵۴

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

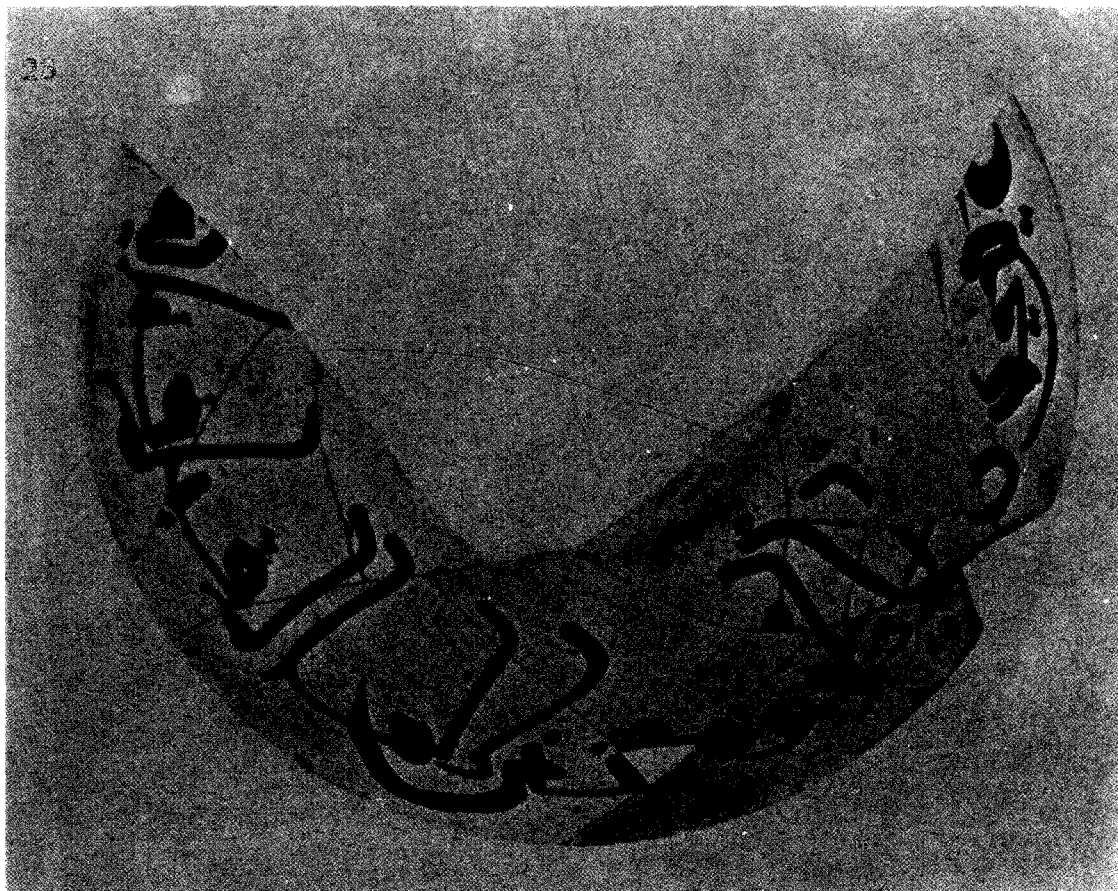
متن کتیبه کوفی:

لا الجود يفنى المال قبل فئانه [ولا
البخل فى مال الشحيح] يزید

بخشش ثروت را از بین نمی‌برد و خست به ثروت
خسیس نمی‌افزاید.

¹ - See also pls. 99 and 121; For references, see No. 99.

۱ - تصاویر (۹۹ و ۱۲۱) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع،
زیرنویس شرح تصویر شماره (۹۹) را نگاه کنید.

pl.127

تصویر ۱۲۷

128

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 21.3 cm.

Ashmolean Museum, Gerald Reitlinger Collection, Oxford, no. 1978. 1758

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

[جیر، من کثر] مزاحه حقّر قد[ره]

Jayri, Man Kathura Muzāḥuhu Haqura Qadrūhu.¹

Yea! A person who jokes too much, his worth is contemptuous.

۱۲۸

کاسه، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۱/۳ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه اشمولین، مجموعه جرالد

ریتلنجر، اکسفورد، شماره ۱۹۷۸/۱۷۵۸

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

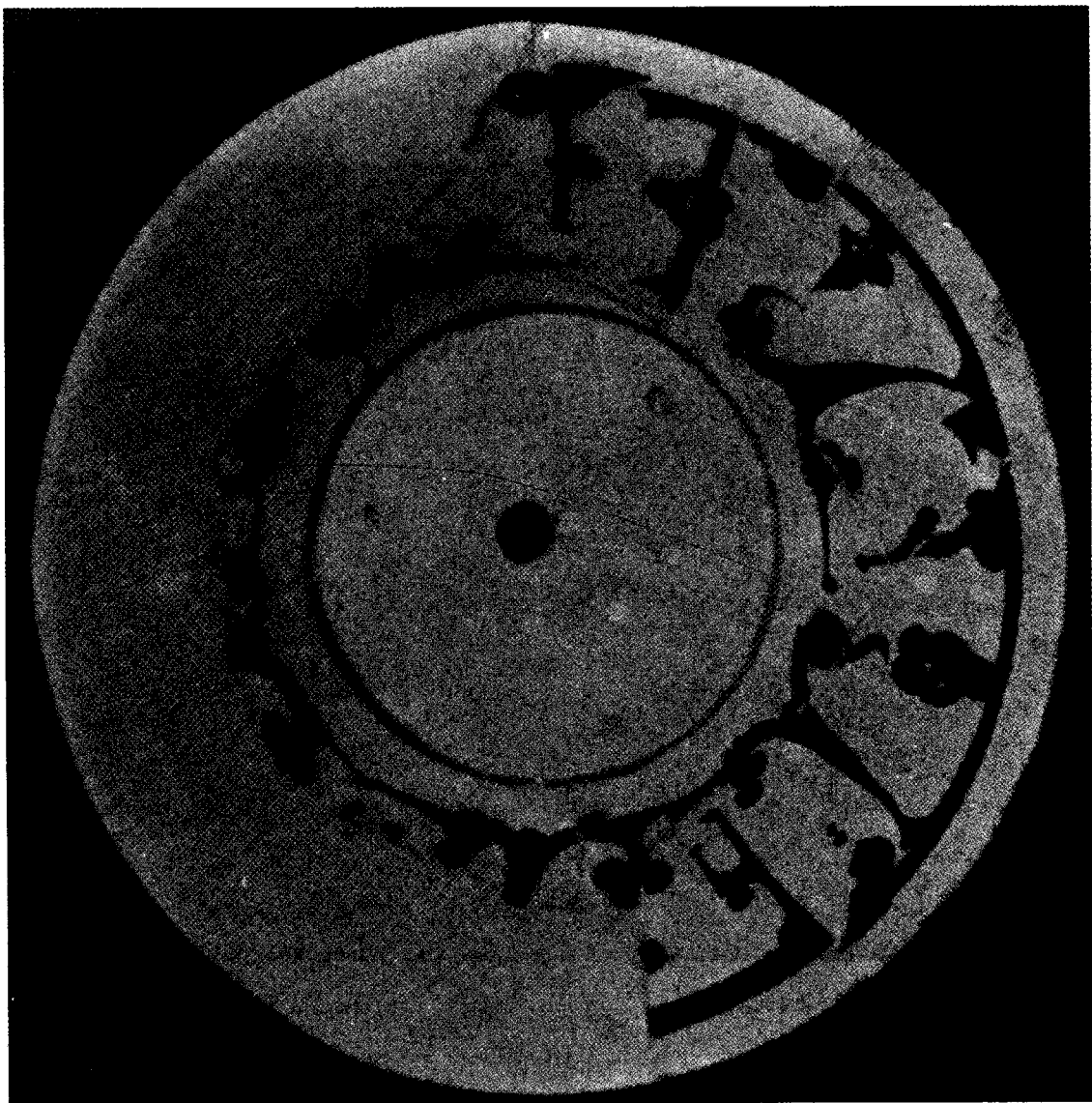
متن کتیبه کوفی:

[جیر، من کثر] مزاحه حقّر قد[ره]^۱

آری، کسی که پر مزاح باشد مقام و ارزشش پست می‌شود.

1- See also pl. 29.

۱ - تصویر (۲۹) را نگاه کنید.

pl.128

تصویر ۱۲۸

BOWL; decorated with white, red and dark brown slips under a transparent glaze.

Iran Bastan Museum, Tehran.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription on the bottom reads:

كل فيها هنيئاً مريئاً

Kul Fiha Haniyyan Mariyyan.¹

May everything be wholesome.

The **Kufic** inscription on the right side reads:

[اشرف] الغنى ترك المني

Ashrafu 'l - Ghina Tarku 'l - Munā.²

The noblest of riches is the abandonment of desire.

The **Kufic** inscription on the left side reads:

بركة ونعمة لصاحبه

Barakatun Wa Ni'matun Liṣaḥibihi.³

Blessing and prosperity to the owner.

قسمتی از قدح، منقوش به رنگهای قهوه‌یی تیره و اخراپی بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: موزه ایران باستان

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی کف قدح:

كل فيها هنيئاً مريئاً^۱

بخور نوش جان.

متن کتیبه سمت راست:

[اشرف] الغنى ترك المني^۲

والا ترین توانگری، از آرزوها و آمالهای خوشتن گذشتن است.

متن کتیبه سمت چپ:

بركة و نعمة لصاحبه^۳

برکت و نعمت برای دارنده آن (قدح).

1- See also pls. 4, 37, 43, 66, 78, 110, 113, 125 and 133.

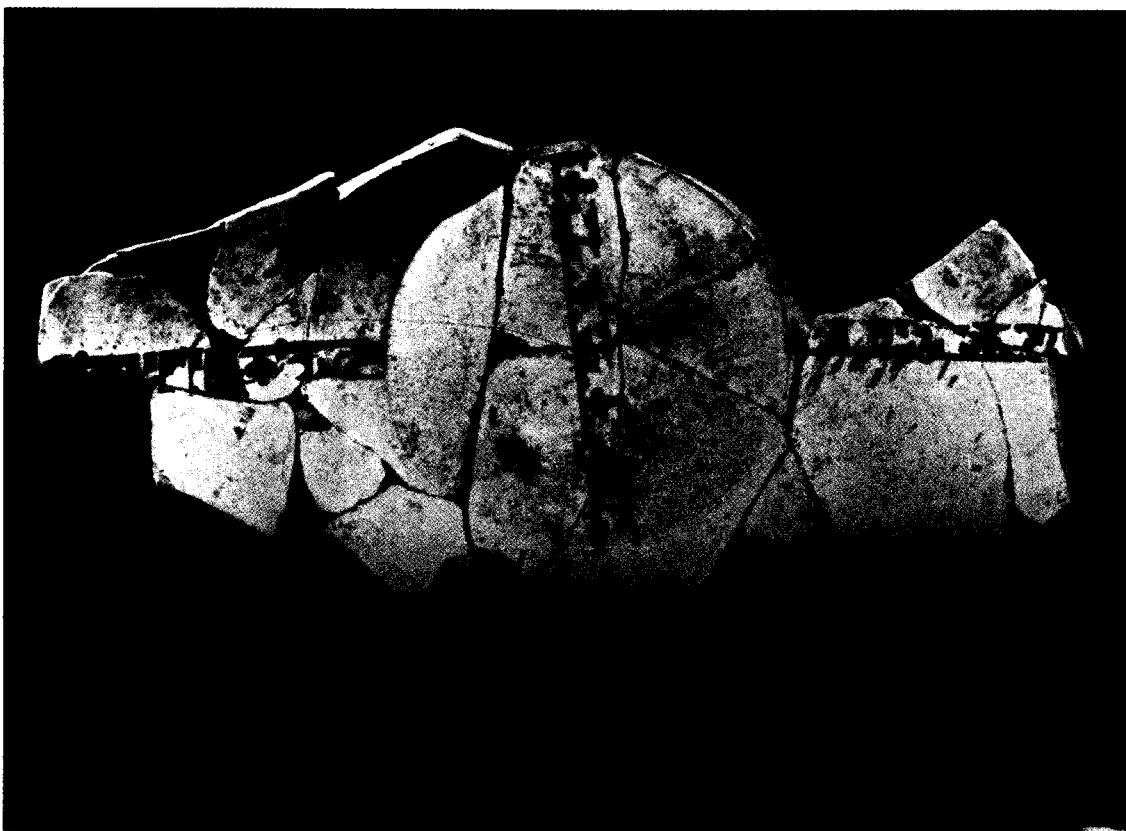
2- See also pls. 20, 39, 46, and 76; For references, see No. 20.

3- See also pls. 12, 53 and 77.

۱ - تصاویر (۴، ۳۷، ۴۳، ۶۶، ۷۸، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۲۵ و ۱۳۳) را نگاه کنید.

۲ - تصاویر (۲۰، ۳۹، ۴۶ و ۷۶) را مشاهده نمایید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۲۰) را ملاحظه کنید.

۳ - تصاویر (۱۲، ۵۳ و ۷۷) را مشاهده نمایید

pl.129

تصویر ۱۲۹

130

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 18 cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 40.170.93.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الملك لله

*Al-Mulku Lillāh.*¹

Supreme authority is God's.

۱۳۰

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۸ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره

۴۰/۱۷۰/۹۳

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

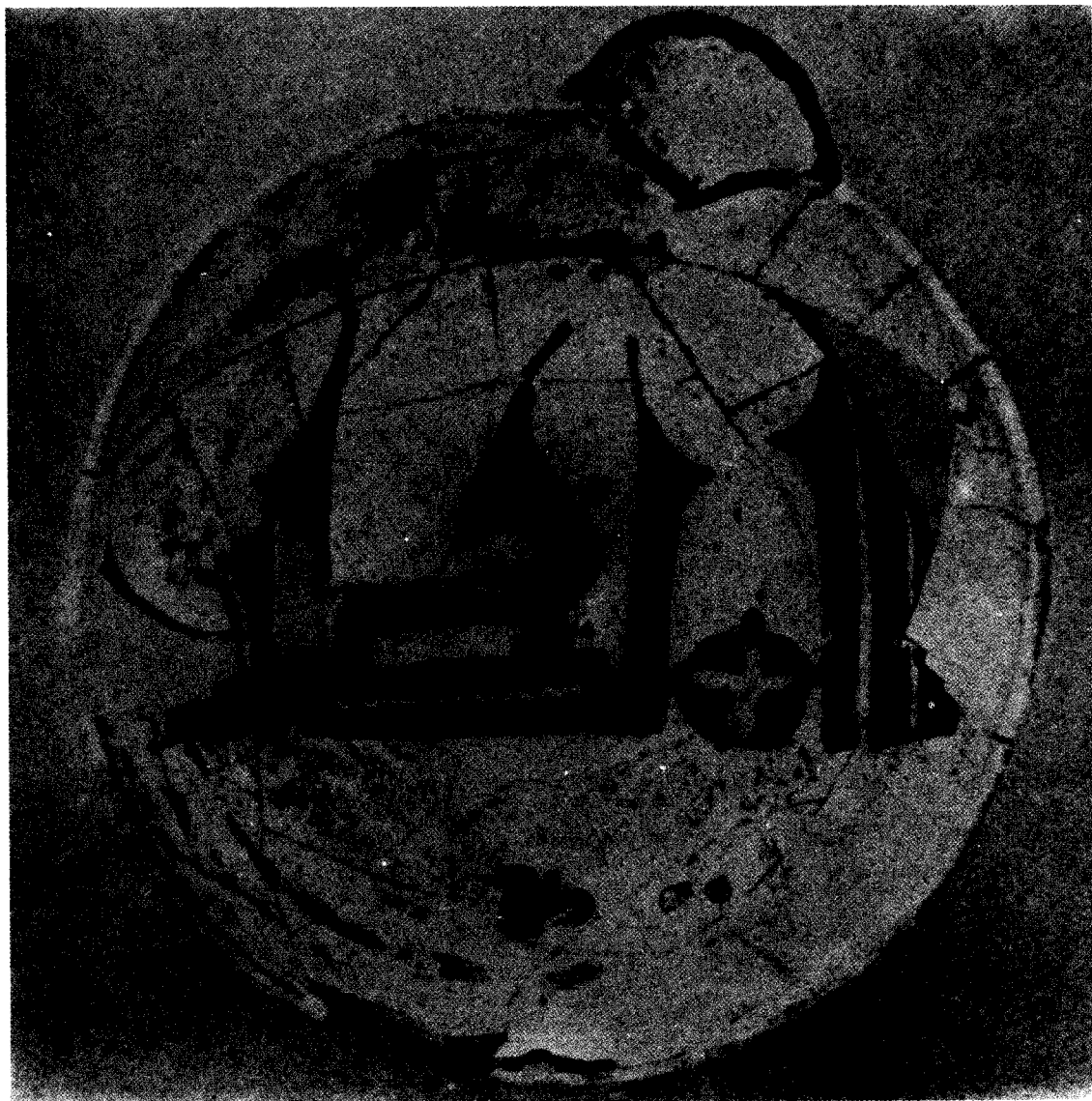
متن کتیبه کوفی:

الملك لله^۱

هستی از آن خدا است.

¹- See also pls. 103, 112 and 134; For references, see No. 103.

۱- تصاویر (۱۰۳، ۱۱۲ و ۱۳۴) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱۰۳) را مشاهده نمایید.

pl.130

تصویر ۱۳۰

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 16.4 cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 39.170.123.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The Kufic inscription reads:

الحرّ [حرّ و ان ماسله البضر

*Al - Hurru Hurrin Wa'in Massahu 'l-Durr.*¹

The free man is still free even if touched by harm.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۶/۴ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره

۳۹/۱۷۰/۱۲۳

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

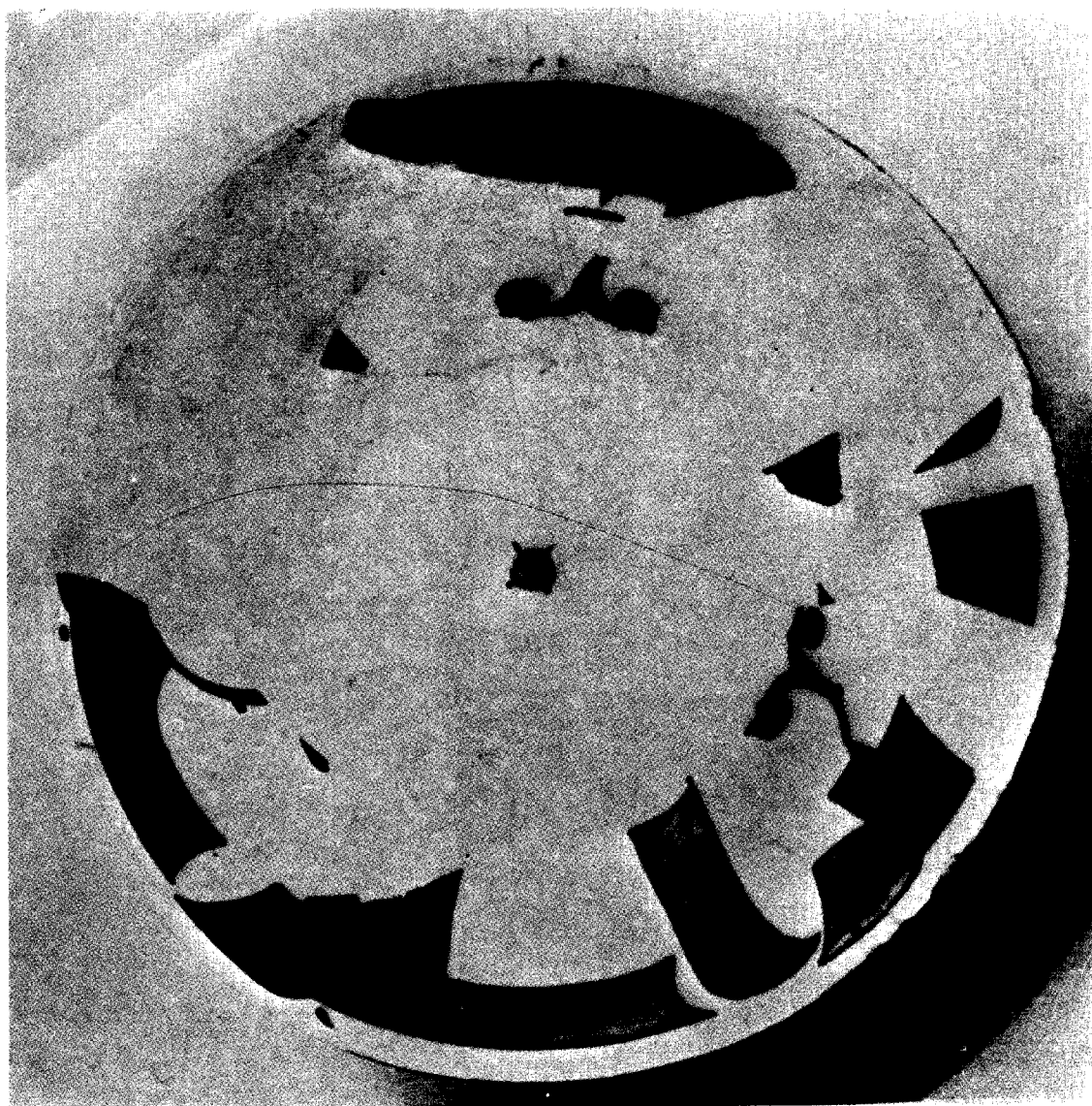
متن کتیبه کوفی:

الحرّ [حرّ و ان ماسله البضر

آزاد مرد همواره آزاد است هرچند که دچار سختی شود.

1 - See also pls. 1, 21, 35, 50, 63, 91 and 109; For references, see No.1.

۱ - تصاویر (۱، ۲۱، ۳۵، ۵۰، ۶۳، ۹۱ و ۱۰۹) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱) را مشاهده نمایید.

pl.131

تصویر ۱۳۱

132

BOWL; with luster-painted decoration.

Samarqand Museum, Samarqand.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الوفاء عزیز

*Al-Wafā'u 'Azizun.*¹

Loyalty (to a promise) is honourable.

۱۳۲

کاسه کوچک، منقوش با لعاب طلایی (زرین فام).

محل نگهداری: موزه سمرقند.

نیشابور، قرن ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

الوفاء عزیز

وفا کردن ارجمند است.

1- See also pl. 79.

۱ - تصویر (۷۹) را نگاه کنید.

pl.132

تصویر ۱۳۲

۱۳۳

Bottom of a bowl; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Iran Bastan Museum, Tehran.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

کل هنیا مریاً

Kul Haniyyan Mariyyan.¹

May everything be wholesome.

133

کف کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی

زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: موزه ایران باستان

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

متن کتیبه کوفی:

کل هنیا مریاً

بخور نوش جان.

1- See also pls. 4, 37, 43, 66, 78, 110, 113, 125 and 129.

۱ - تصاویر (۴، ۳۷، ۴۳، ۶۶، ۷۸، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۲۵ و ۱۲۹) را نگاه.

کنید.

pl.133

تصویر ۱۳۳

134

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 20.1 cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 38.40.118.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الملك لله

Al-Mulku Lillāh.¹

Supreme authority is God's.

۱۳۴

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۰/۱ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره

۳۸/۴۰/۱۱۸

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

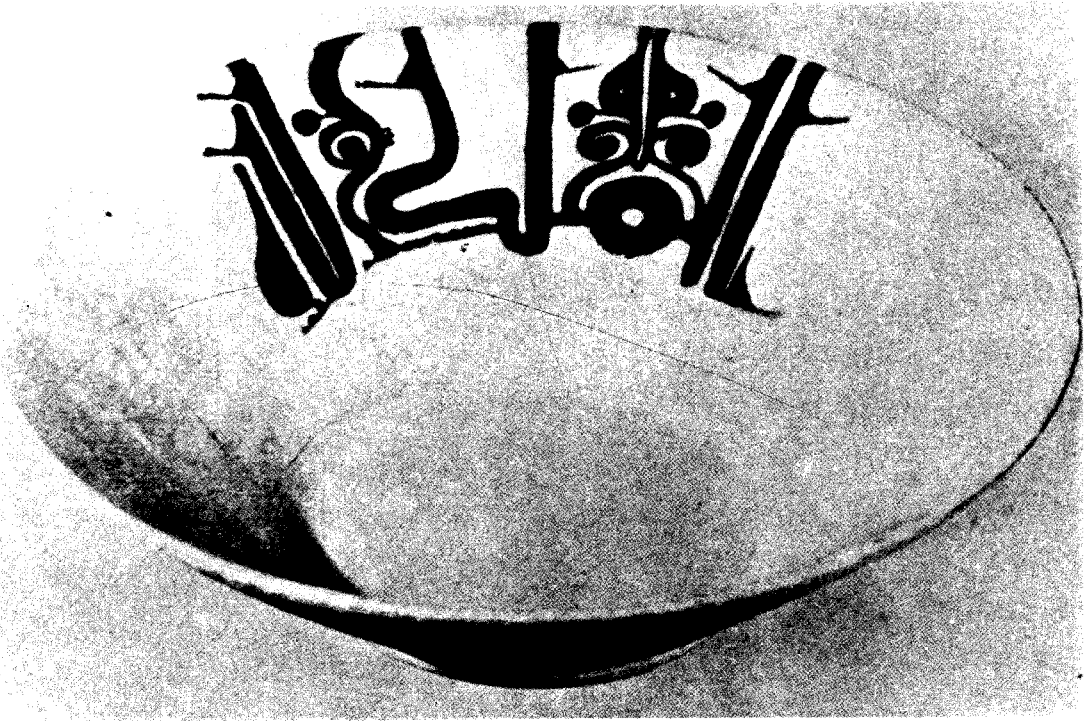
متن کتیبه کوفی:

الملك لله^۱

هستی از آن خدا است.

1- See also pls. 103, 112 and 130; For references, see No. 103.

۱ - تصاویر (۱۰۳، ۱۱۲ و ۱۳۰) را نگاه کنید، جهت اطلاع از مراجع، زیرنویس شرح تصویر شماره (۱۰۳) را مشاهده نمایید.

pl.134

تصویر ۱۳۴

135

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 42 cm.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 40.170.29.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الحمد يبقا ذخره للفتى والعمال لا يبقا لارباب،
بالسلامة و مال

*Al-Hamdu Yabqā Dhukhruhu Li'l-Fatā Wa'l-Mālu
Lā Yabqā Li-Arbābi,¹ Bi'l-Salāmti Wa Mālin.*

Praise will remain as savings for a generous youth,
although wealth does not remain with any owner,
With good health and wealth.

(i.e., Money/Riches are a transient possession, but
praise remains with you both during and after your
life.)

1- See also pls. 114 and 118.

۱۳۵

بشقاب، منقوش به رنگ قهوه‌ای تیره بر روی زمینه
سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۴۲ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره

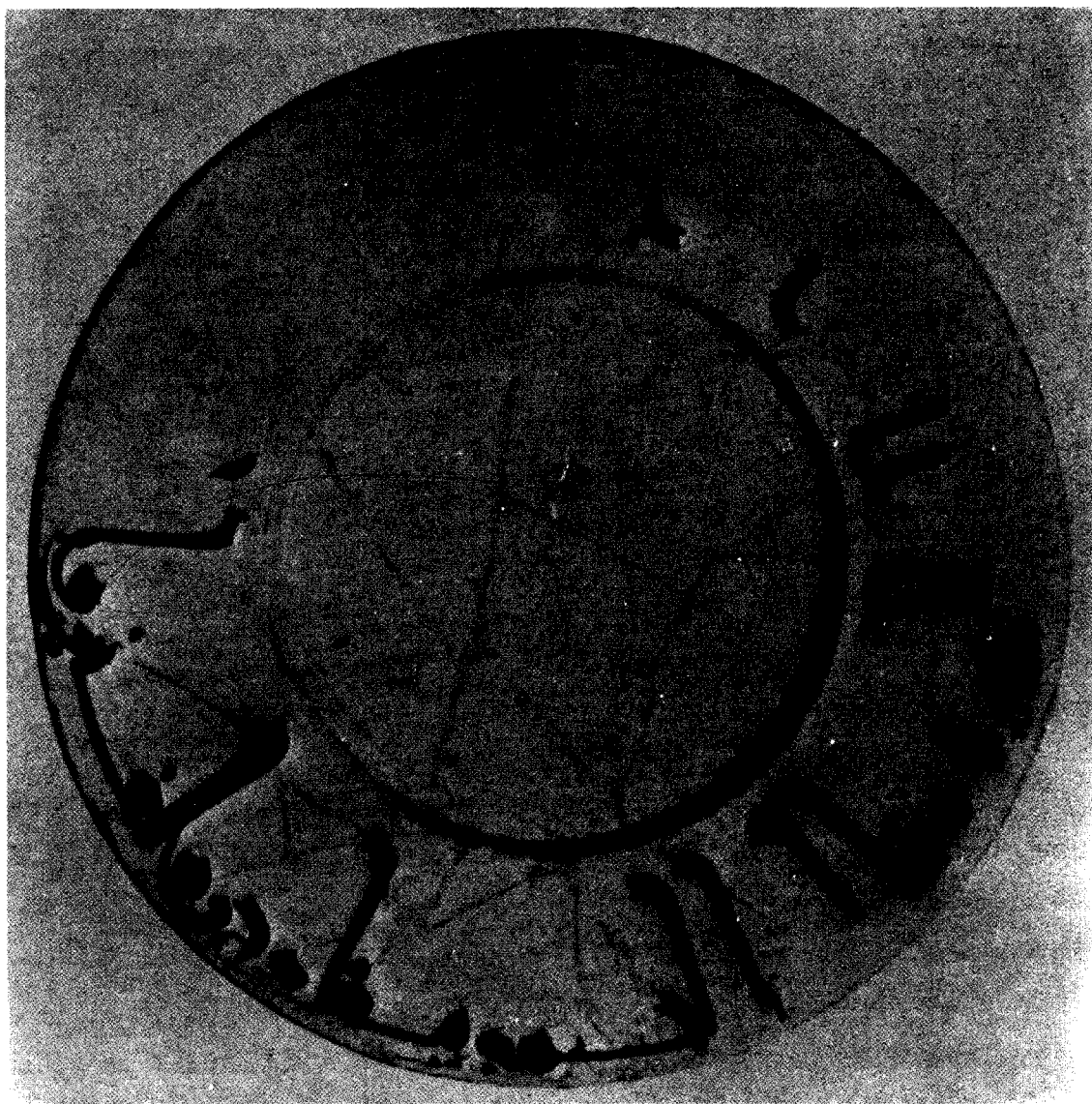
۴۰/۱۷۰/۲۹

نیشابور، قرن ۳-۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الحمد يبقا ذخره للفتى والعمال لا يبقا لارباب،
بالسلامة و مال

ستایش اندوخته‌ای ماندنی و ثروت از بین رفتنی
است، با تندرستی و ثروت.

pl.135

تصویر ۱۳۵

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

British Museum, London, no. 1985 12-13 1

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

من کان منطق، ناطق من فضة فالصمت درّ انه
الیاقوت، بالسلامة والنعمة

*Man Kāna Munṭiqun, Nāṭiqun Min Fiḍḍa Fa'l-
Ṣamtu Durrūn 'Innahū Al-Yāqūt, Bi'l-Salāmati
Wa'l-Ni'mati.*

He who speaks, his speech is silver, but silence is a ruby (gem), with good health and prosperity.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: موزه بریتانیا، لندن، شماره

۱۳۱ - ۱۲ ۱۹۵۸

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

من کان منطق، ناطق من فضة فالصمت درّ انه
الیاقوت، بالسلامة و النعمة

کسی که سخن می‌گوید، سخنش نقره است در حالیکه خاموشی یاقوت است، با تندرستی و نعمت.

pl.136

تصویر ۱۳۶

137

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 24 cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 22068.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الاناة قبل ال[أى]

*Al - 'Anāiu Qabla 'l-Ra'y.*¹

(Have) Patience before (stating) opinions.

۱۳۷

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۲۴ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۲۲۰۶۸

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه.ق.

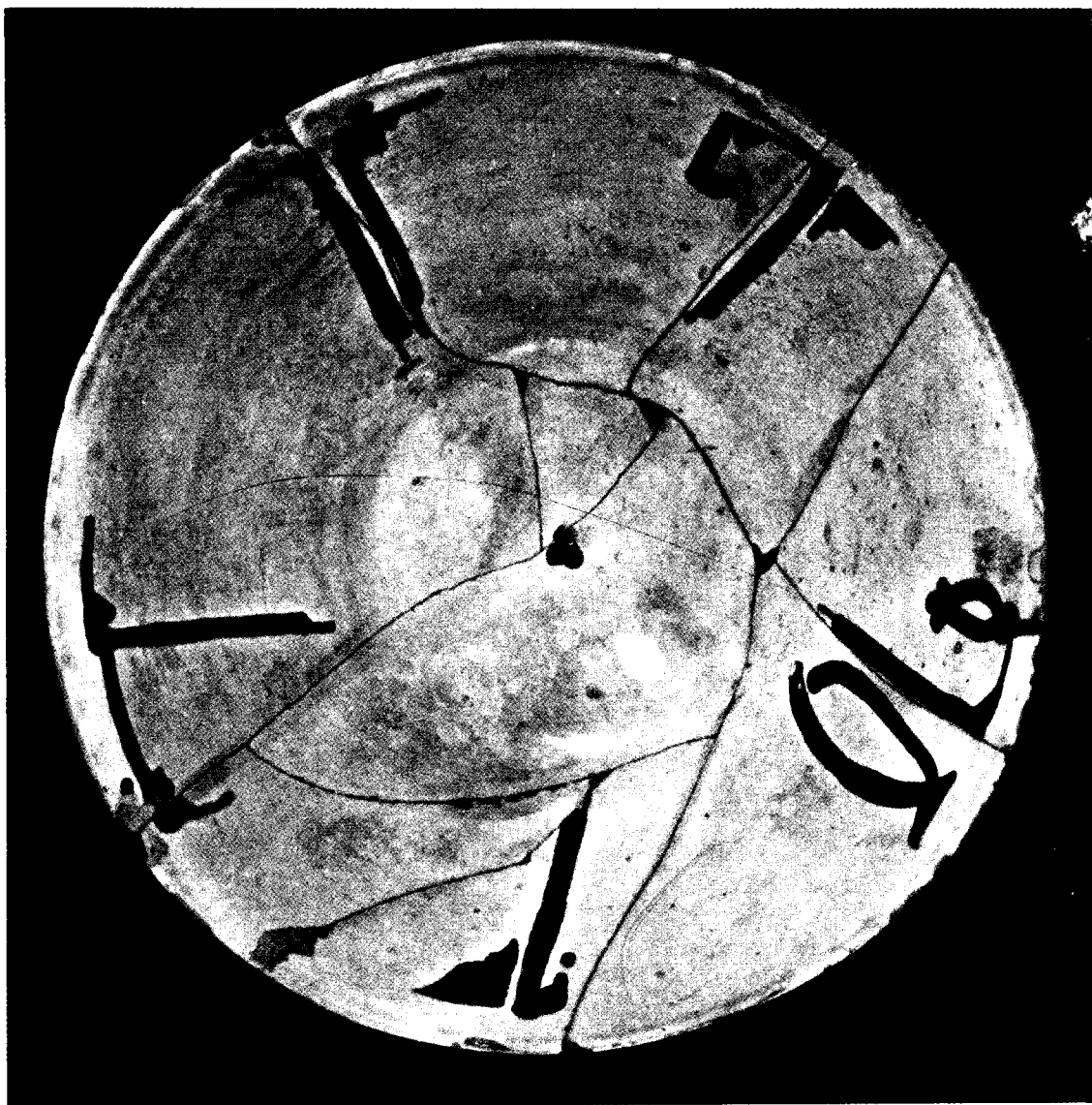
متن کتیبه کوفی:

الاناة قبل ال[أى]

پیش از اظهار رای، درنگ کردن لازم است.

¹ - See also pls. 96, and 140.

۱ - تصاویر (۹۶ و ۱۴۰) را نگاه کنید.

pl.137

تصویر ۱۳۷

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Metropolitan Museum of Art, New York, no. 67.172.2

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

العلم زين للفتى والعقل تاج من الذهب بالجنة،
البركة

*Al-'Ilmu Zaynun Li'l-Fatā Wa'l-'Aqlu Tājūn Min
'l-Dhahabi Bi'l-Jannati'.¹ Al-Barakatu.²*

Knowledge is an ornament for youth and
intelligence is a crown of gold in paradise. Blessing.

1- See also pls. 11, 28 and 73.

2- Several mistakes can be seen on this plate.

First, the word "Al-Dhahab" on all other plates (11, 28 and 73), the "Al-" is absent.

Second, "Bi'l-Jannati" appears only on this plate.

Third, in the word "Al-Barakatu" an extra letter appears – either J, H, or Kh, – between the Al and B, where no letter should in fact be present.

بشقاب، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: موزه متروپولیتن، نیویورک، شماره ۶۷/۱۷۲/۲

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

العلم زين للفتى والعقل تاج من الذهب بالجنة،
البركة^۲

دانش زینت و خرد تاجی است از طلا برای جوانمرد در بهشت، برکت.

۱ – تصاویر (۱۱، ۲۸ و ۷۲) را نگاه کنید.

۲ – در کتیبه ظرف مورد اشاره چند مورد قابل تذکر است:

الف – کلمه «ذهب»، «الذهب» نوشته شده، آنکه روی دیگر ظروفی بدون دو حرف «ا، ل» نقش گردیده است.

ب – کلمه «بالجنة» روی دیگر ظروفی که همین کتیبه را آورده‌اند نوشته نشده است.

ج – در کلمه «البركة» بین دو حرف «ل» و «ب» یک حرف دیگر که می‌تواند یکی از حروف «ج»، «ح»، و یا «خ» باشد قرار گرفته که احتمالاً نیز حرفی اضافه است.

pl.138

تصویر ۱۳۸

BOWL; decorated with white and dark brown slips under a transparent glaze.

Museum für Kunst und Gewerbe, Hamburg.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الجود من [اخلاق اهل] الجنة

Al-Jūdu Min Akhlāqi Ahli 'l-Janna.¹

Generosity is a quality of the people of paradise.

کاسه، منقوش به رنگ قهوه‌یی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

محل نگهداری: موزه هامبورگ، هامبورگ

نیشابور، قرن ۳ – ۴ ه. ق.

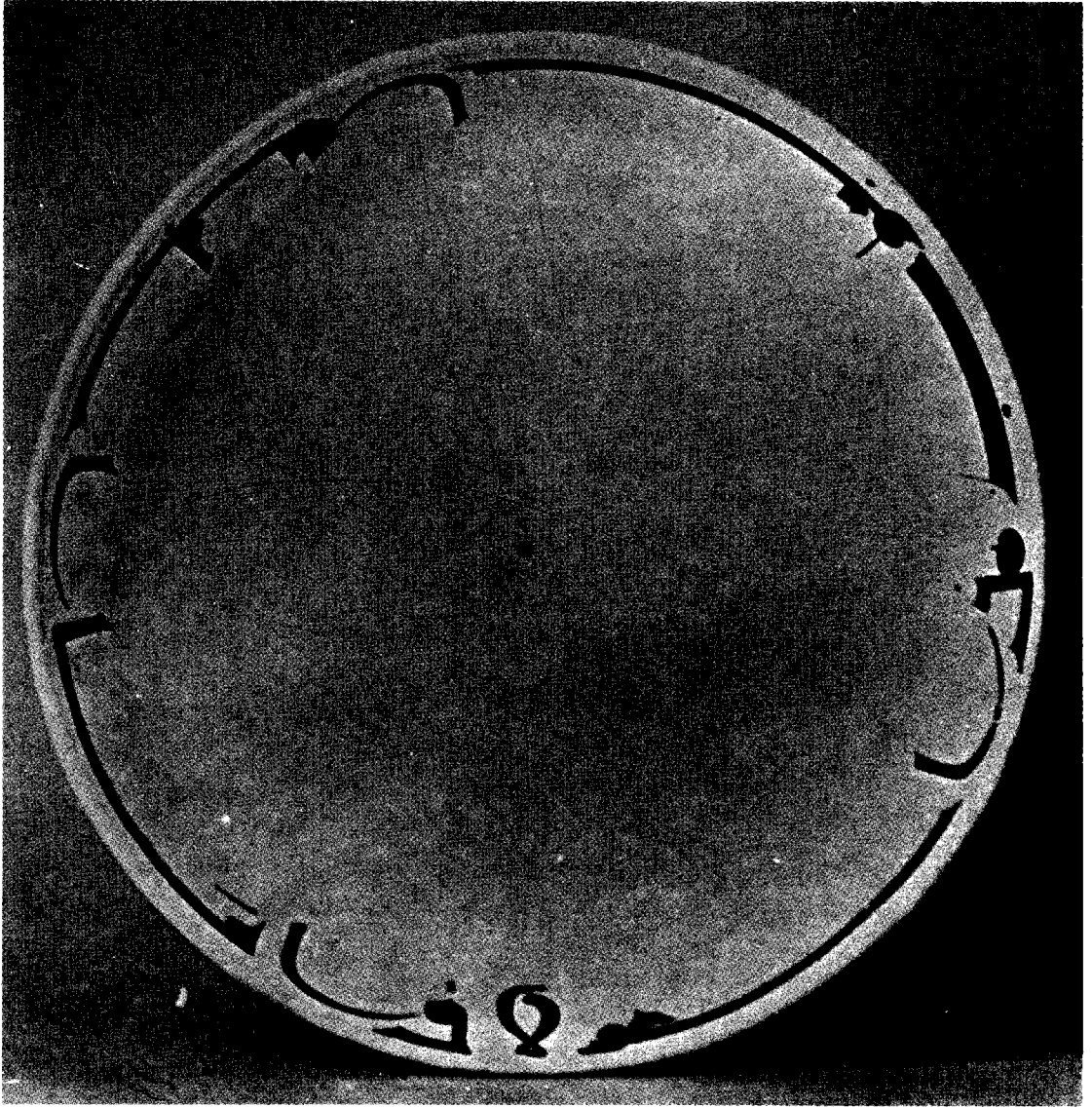
متن کتیبه کوفی:

الجود من [اخلاق اهل] الجنة

بخشش از اخلاق اهل بهشت است.

1- See also pls. 3, 27, 41, 55, 68, 101 and 126.

۱ - تصاویر (۳، ۲۷، ۴۱، ۵۵، ۶۸، ۱۰۱ و ۱۲۶) را نگاه کنید.

pl.139

تصویر ۱۳۹

BOWL; decorated with iron-red, white and dark brown slips under a transparent glaze.

Diam: 16.3 cm.

Iran Bastan Museum, Tehran, no. 8301.

Nishabur, 9-10th centuries A.D.

The **Kufic** inscription reads:

الاناة قبل الرأى

*Al - 'Anātu Qabla 'l - Ra'y.*¹

(Have) Patience before (stating) opinions.

(Appears four times).

کاسه، منقوش به رنگهای اخراى و قهوه‌ی تیره بر روی زمینه سفید در زیر لعاب شفاف.

قطر دهانه: ۱۶/۳ سانتیمتر

محل نگهداری: موزه ایران باستان، شماره ۸۳۰۱

نیشابور، قرن ۳ - ۴ ه. ق.

متن کتیبه کوفی:

الاناة قبل الرأى^۱

پیش از اظهار رای، درنگ کردن لازم است.

(این جمله چهار بار تکرار شده است)

¹- See also pls. 96 and 137.

۱ - تصاویر (۹۶ و ۱۳۷) را نگاه کنید.

pl.140

تصویر ۱۴۰

Papadopoulo, A.

L'Islam et L'Art Musulman, Paris, 1976.

(125)

Pope A.U.

A Survey of Persian Art, (An Asia Institute Book).

(59 and 132)

Savory, R.M.

Introduction to Islamic Civilization, Cambridge, 1976.

(77)

Schimmel, A.

Islamic Calligraphy, Leiden, 1970.

(98)

Smithsonian

7000 Years of Iranian Art, Washington, 1964-1965.

(78)

Sothebys

Antiquities and Islamic Art, Sothebys Parke Bernet Inc. New York, May 1978.

(122)

Sothebys

Catalogue of Islamic Ceramics, Metalwork, and C... Sothebys, London, 1976.

(47 and 75)

Sursock, Nicolas

Art Islamique dans les Collections Privées Libanaises: Exposition Organisée par Le Musée Nicolas Sursock, 1974.

(89)

The Oriental Art Magazine

N.S. Volume XXIII, No. 1, 1977.

(124)

The Oriental Art Magazine

N.S. Volume XXX, No.4, Winter 1984/1985.

(70)

Victoria & Albert Museum

Islamic Pottery 800-1400 A.D. : An Exhibition arranged by the Islamic Art Circle and held at the V & A Museum, 1969.

(68)

Volov, Lisa

Plated Kufic on Samanid Epigraphic Pottery: Ars Orientalis, 6, 1966.

(57 and 60)

Welch, Anthony

Calligraphy in the Arts of the Muslim World, New York, 1979.

(14)

Wilkinson, Ch. K.

Iranian Ceramics, New York, 1963.

(65)

Wilkinson, Ch. K.

Nishapur: Pottery of the Early Islamic Period, New York, 1973.

(32, 121, 123, 127, 130, 131, 134 and 135)

- University of New York, 1975.
(3)
- Freer Gallery of Art
Oriental Ceramics: The World's Great Collections, Volume 10: The Freer Gallery of Art, 1975.
(27)
- Grube, Ernst J.
Islamic Pottery of the Eighth to the Fifteenth Century in the Keir Collection, London, 1976.
(35, 36 and 79)
- Hayward Gallery
The Arts of Islam; Exhibition, 1976, The Hayward Gallery London.
(34, 42, 45, 71 and 80)
- Heeramanek
Catalogue of the Nasli M. Heeramanek Collection: Los Angeles County Museum of Art, 1973.
(39)
- Hetjens Museum
Islamische Keramik, Hetjens Museum, Düsseldorf, 1973.
(44 and 92)
- Gnoli, Gherardo (Editor)
Gururājamānjarikā, Studi in Onore di Giuseppe Tucci, Volume 1, 1974.
(111, 112, 113, 115, 116, 117, 118 and 119)
- Kiani, M.Y.
Iranian Pottery, Tehran 1978.
(63 and 107)
- Kühnel, Ernst
Islamic Pottery, 1963.
(91)
- Lane, Arthur
Early Islamic Pottery, London 1947.
(81)
- Metropolitan Museum of Art
Oriental Ceramics: The World's Great Collections, Volume 12: The Metropolitan Museum of Art, 1977.
(30 and 85)
- Metropolitan Museum of Art
Bulletin, November, 1961.
(65 and 108)
- Metropolitan Museum of Art
Bulletin, February, 1965.
(105)
- Milano
7000 Anni d'Art Iranica, Milano-Palazzo Reale, 1963.
(49)
- Ohio Museum
An Exhibition of Islamic Art at the Ohio Museum, 1956.
(46)
- Otto-Dorn, K.
L'Art de L'Islam, Paris, 1978.
(25)

SOURCES OF ILLUSTRATIONS

Ashmolean Museum

Eastern Ceramics and the other works of Art from the Collection of Gerald Reitlinger, Oxford 1981.
(128)

Atil, Esin

Ceramics from the World of Islam; The Freer Gallery of Art, 50th anniversary exhibition, 1973.
(23 and 52)

Bamborough, ph.

Treasures of Islam.
(67)

Bruxelles

L'Art Iranien dans les Collections Belges: Musées Royaux d'Art et d'Histoires, 1971.
(40)

British Museum

Oriental Ceramics: The World's Great Collections, Volume 5: The British Museum, 1974.
(20)

Egami, Namio

Catalogue-Exhibition of Iranian Art at the Shizokya Department, 1961.
(104)

Ettinghausen, R.

Islamic Art in the Metropolitan Museum of Art, 1975.
(31)

Ettinghausen R. & Yarshater E. (Editors)

Highlights of Persian Art, Boulder, Colorado, 1979.
(114, 138 and 139)

Fehervari, G. & Safadi, Y.H.

1400 Years of Islamic Art, London, 1981.
(33, 102, 106 and 110)

Ferber, S. (Editor)

Islam and the Medieval West, A Loan Exhibition at the University Art Gallery, April 6-May 4, State

- Jamharat Rasā'il Al-Arab*
4 Volumes, Aḥmad Zakī Ṣafwat, Egypt.
- Kalīla wa Dumna*
Ed. Abdul-'Azīm Qarīb, Tehran.
- Kalimat Qisār Muḥammad wa Sukhanun Naghz Ali, Tehran.*
- Kitāb Al-Amthāl*
Abī Hilāl Al-'Askarī, Ḥaydar Ābād Al-Dakan, 1351 A.H.
- Kulliyāt Mathnavī Ma'navī*
Mawlānā Jalāl Al-Dīn Al-Rūmī, Tehran.
- Kulliyāt Shams Tabrizī*
Mawlānā Jalāl Al-Dīn Al-Rūmī, Ed. Badi' Al-Zamān Furūzānfar, Tehran.
- Laṭa'if Al-Ṭawa'if*
Fakhr Al-Dīn Ali Ṣafī, Ed. Aḥmad Gulchīn Ma'ānī, Tehran.
- Majma' Al-Amthāl*
Abī Al-Faḍl Aḥmad Ibn Muḥammad Ibn Ibrāhīm Al-Nisāburī
Al-Maydānī, Ed. Muḥammad Muḥyī Al-Dīn Abdul-Ḥamīd.
- Majmū'e-ye Amthāl, (Manuscript 575 A.H.)*
- Makārem-e Akhlāq*
Raḍīyya Al-Dīn Nishāburī, Ed. Muḥammad Taqī Dānesh Pazhūh, Tehran.
- Marzbān Nāma*
Ed. Muḥammad Ibn Abdul-Wāḥab Qazvīnī & Ḥaj Saīyyid Naṣrullāh Taqavī, Tehran.
- Min Amthāl Al-Arab*
Muḥammad Abdul-Ghanī & Abdul-Salām Al-'Ushrī, Egypt.
- Muḥāḍarāt Al-'Uḍabā' wa Muḥāwarāt Al-Shu'arā' wa Al-Bulaghā'*
Al-Rāghib Al-Isfahānī, Ed. Ibrāhīm Zaydān, Beirut.
- Muntahā Al-'Arab Fī Lughat Al-'Arab*
4 Volumes, Abdul-Raḥīm Ibn Abdul-Karīm Ṣafar Pūr, Tehran.
- Nahju'l-Balāgha*
6 Volumes, Ed. Saīyyid Ali Naqī Fayz Al-Islām, Tehran.
- Nahju'l-Faṣāḥa*
Ed. Abū Al-Qāsim Pāyanda, Tehran.
- Rasā'il Al-Tha'alībī - Al-Kināyatu Wa'l-Ta'rid, Beirut.*
- Ṣaḥīḥ Al-Bukharī, 9 Volumes.*
- Sharḥ Ghurar Al-Ḥikam wa Durar Al-Kalim*
7 Volumes, Abdul-Wāḥid Amudī, Ed. Dr. Jalāl Al-Dīn Ormavī Muḥaddes, Tehran.
- Sharḥ Sheḥāb Al-Akhhbār*
Qāḍī Quḍa'ī, Ed. Dr. Jala Al-Dīn Ormavī Muḥaddes, Tehran.
- Tārīkh Al-Adab Al-Arabī*
4 Volumes, Dr. Shawqī Ḍayf, Egypt.
- Tārīkh Bayhaq*
Abū Al-Ḥasan Ali Ibn Zayd Al-Bayhaqī (Ibn Fandūq), Ed. Aḥmad Bahmenyār, Tehran.
- Tanbih Al-Ghafilīn*
Naṣr Ibn Muḥammad Ibn Ibrāhīm Al-Samarqandī, Beirut.
- Tuḥaf Al-'Uqūl 'An Āl Al-Rasul*
Abī Muḥammad Al-Ḥasan Ibn Ali Ibn Al-Ḥusayn Ibn Shu'ba Al-Ḥarrānī, Tehran.
- Yatīmat Al-Dahr Fī Maḥāsīn Ahl Al-'Aṣr*
4 Volumes, Abī Manṣūr Abdul-Malik Ibn Muḥammad Ibn Ismā'il Al-Tha'alībī Al-Nisāburī, Ed. Muḥammad Muḥyī Al-Dīn Abdul-Ḥamīd, Beirut.

- Al-Munjid Fī Al-Lughati Wa'l-A'lām, Beirut.
- Al-Mustatraf Fī Kuli Fannin Mustzraf
2 Volumes, Shihab Al-Din Ahmad Al-Abshahi, Egypt 1314 A.H.
- Al-Mustaqṣa Fī Amthāl Al-Arab
2 Volumes, Abī Al-Qāsim Jārullāh Maḥmūd Ibn Al-Zamakhsharī, Beirut.
- Al-Tawassul 'Ilā Al-Tarassul
Bahā'u Al-Dīn Muḥammad Ibn Mu'ayyad Baghdādī, Ed. Ahmand Bahmanyār, Tehran.
- Al-Wasīf Fī Al-Amthāl
Abī Al-Ḥasan Alī Ibn Muḥammad Al-Wāḥidī, Ed. Dr. 'Afīf Muḥammad Abdul-Raḥmān, Kuwait.
- Al-Zahra
2 Volumes, Abī Bakr Muḥammad Ibn Dāwūd Al-Isbahānī, Ed. Dr. Ibrāhīm Al-Sāmarra'i & Dr. Nūrī Hammūdī Al-Qaysī, Baghdad.
- Amthāl Al-Arab
Al-Mufaddal Al-Dabbī, Qasṭanīniya, 1300 A.H.
- Amthāl wa Hikam
4 Volumes, Alī Akbar Dehkhudā, Tehran,
- Asas Al-Balagha
Abī Al-Qāsim Jārullāh Maḥmūd Ibn Al-Zamakhsharī, Beirut.
- Bahjat Al-Majālis Wa'Uns Al-Mujalis we shaḥṭh Al-Dhāhin wa'l-Hājis
2 Volumes, 'Umar Al-Nimrī Al-Qurtubī. Ed. Muḥammad Marsī Al-Khulī, Egypt 1967.
- Dastūr Ma'alim Al-Hikam wa Ma'āthir Makārim Al-Shīyam
Abī Abdullāh Muḥammad Ibn Salama, Qum, Iran.
- Diwān Al-Imām Alī
Ed. Abdul-'Azīz Karam, Beirut.
- Diwān Al-Ma'anī
2 Volumes, Abī Hilāl Al-'Askarī, Egypt, 1352 A.H.
- Diwān Ḥatam Al-Ta'i
Ed. Fawzi 'Aṭawī, Beirut.
- Diwān 'Ubayd Ibn Al-Abras, Beirut.
- Durrat Al-Akhhār wa Lam'at Al-Anwār
Abī Al-Ḥasan Alī Ibn Zayd Al-Bayhaqī, Ed. Naṣir Al-Dīn Yazdī, Tehran.
- Fī Al-Amthāl Al-Arabīyya
Ibrāhīm Al-Sāmarra'i, Kuwait.
- Farā'id Al-La'al Fī Majma' Al-Amthāl
2 Volumes, Ibrāhīm Ibn Al-Saiyyid Al-Aḥḍab Al-Tarabulsi Al-Hanafī, Tehran.
- Faṣl Al-Maqāl Fī Sharḥ Kitāb Al-Amthāl
Abī 'Ubayda Al-Bakrī, Ed. Dr. Iḥsan 'Abbās & Dr. Abdul-Majid 'Ābidīn, Beirut.
- Ganjine-ye Adab Ya Amthāl va Ḥekam-e Rayij Dar Zabān-e Arabī
Saiyyid Ismā'il Ḥā'iri, Tehran.
- Ganjine-ye Amthāl-e Arab va Amthāl-e Qur'an
Saiyyid Mustafa Tabatabā'i, Tehran.
- Hekmet-e Islām
Muḥammad Ṣalīh Ibn Muḥammad Bāqir Qazvīnī, Ed. Dr. Jalāl Al-Dīn Ornavī Muḥaddes, Tehran.
- Jamharat Al-Amthāl
Abī Hilāl Al-'Askarī, Bombay, 1306 A.H.
- Jamharat Khutab Al-Arab
3 Volumes, Aḥmad Zakī Ṣafwat, Egypt.

INDEX OF THE SOURCES

Aḥādīth Mathnavī

Ed. Badi' Al-Zamān Furūzānfar, Tehran.

Al-I'jāz Wa'l-Ijāz

Abi Manṣūr Al-Tha'alibī, Baghdad-Beirut.

Al-Ḥikmatu Al-Khalida (Jāvidan Khirad)

Abū Ali Aḥmad Ibn Muḥammad Masqawayh, Ed. Abdul-Raḥmān Badawī, Tehran.

Al-Fakhir

Abi Talib Al-Mufaḍḍal Ibn Sulayma Ibn 'Aṣim, Ed. Abdul-'Alim Al-Taḥḥawī & Muḥammad Ali Al-Najjar, Egypt.

Al-Jāmi' Al-Ṣaghir Fī Aḥādīth Al-Bashīr Al-Nadhīr

2 Volumes, Jalāl Al-Dīn Abdul-Raḥmān Ibn Abī Baker Al-Suyutī, Beirut.

Al-Kāmil Al-Mubarrad

3 Volumes, Abī Al-'Abbās Muḥammad Ibn Yazīd Al-Mubarrad Al-Naḥawī, Ed. Shaykh Ibrāhīm Al-Diljamūnī, Egypt.

Al-Maḥāsin Wa'l-Masāwī'

Ibrāhīm Ibn Muḥammad Al-Bayhaqī, Beirut.

Al-Mu'amirun Wa'l-Wasaya

Abi Hatam Al-Sajistani, Ed. Abdul-Mun'im 'Amir.

LOCATION OF OBJECTS

Abgineh va Soffalineh Museum, Tehran; 4, 9, 13, 17, 28, 38, 41, 62 and 83.
Ashmolean Museum, Oxford; 128.
Atkins Museum of Fine Arts, Kansas City, Missouri; 11.
British Museum, London; 20, 81 and 136.
Brooklyn Museum, Brooklyn, New York; 57 and 60
David Collection, Copenhagen; 14, 80 and 118.
Foroughi Collection, Tehran; 49, 78 and 97.
Freer Gallery of Art, Washington; 23, 25, 27 and 52.
Gluck Collection, Japan; 103.
Habib Anavian Collection, 3.
Heerameck Gallery, New York; 46.
Hetjens Museum, Düsseldorf; 44 and 92.
Ibrahim Beyhum Collection, Beirut; 89.
Iran Bastan Museum, Tehran: 1, 5, 15, 18, 19, 24, 43, 48, 51, 53, 55, 58, 63, 64, 69, 86, 88, 90, 93, 94, 96, 100, 107, 120, 129, 133, 137 and 140.
Ist. Univ. Orientale, Napoli; 116.
Keir Collection, London; 35, 36 and 79.
Khalili Gallery, London; 33, 102, 106 and 110.
K. R. Malcolm Collection, England; 34.
Los Angeles County Museum of Art, Los Angeles; 39 and 71.
Louvre Museum, Paris; 59.
Metropolitan Museum of Art, New York; 30, 31, 32, 85, 95, 105, 108, 114, 121, 123, 127, 130, 131, 134, 135 and 138.
Museo Naz. d'Arte Orientale, Roma; 111, 113, 115, 117 and 119.
Museum für Kunst und Gewerbe, Hamburg; 98 and 139
Owner unknown; 6, 47, 50, 65, 67, 70, 72, 75, 84, 87, 99, 101, 104, 122 and 124.
Peter Harris Collection, London; 68.
Private Collection, Belgium; 40.
Private Collection, Tehran; 125.
Propr. Motamed Collection, Frankfurt; 112.
Reza Abbasi Museum, Tehran; 2, 7, 8, 10, 12, 16, 21, 22, 26, 29, 37, 54, 56, 61, 73, 74, 76, 82, 109 and 126.
Samarqand Museum, Samarqand; 132.
Sazo Idemitsu Collection, Tokyo; 66.
Staatliche Museen Preussischer Kulturbesitz, Museum für Islamische Kunst, Berlin – Dahlem; 45 and 91.
St. Louis Art Museum, Missouri; 42.
Victoria & Albert Museum, London; 77.

PROVERBS

- Al-'Anātu Qabla 'l-Ra'y; 96, 137 and 140
- Al-Hamdu Yabqā Dhukhruhu Li'l-Fatā Wa'l-Mālu Lā Yabqā Li-Arbābi; 114, 118 and 135.
- Al-Ḥilmu Awwaluhu Murrūn Madhāqatuhu Lākinna Ākhirahu Ahlā Mina 'l-'Asali; 31, 59 and 94.
- Al-Ḥurru Barrun; 61.
- Al-Ḥurru Lā Yakhliḥu; 51 and 84.
- Al-Ikhlaṣu Yuhassinu 'l-A'māl; 95.
- Al-'Ilmu Ashrafu 'l-Aḥsāb Wa'l-Murū'atu Ashbaku 'l-Ansāb; 7, 15, 49, 67, 82 and 108.
- Al-'Ilmu Zaynun Li'l-Fatā Wa'l-'Aqlu Tajun Min Dhahab; 11, 28, 73 and 138
- Al-Jiddu Ahmādu 'Amalin; 94.
- Al-Judu Min Akhlāqi Ahli 'l-Janna; 3, 27, 41, 55, 68, 101, 126 and 139
- Al-Mālu Mā Tunfiḡu Lā Mā Tajma'ahu Wa'l-Zar'u Mā Tahṣidu Lā Mā Tazra'ahu; 70.
- Al-Minnatu Al-Iḥdhā'u; 69.
- Al-Wafā'u 'Awdun Wa Qalilun Fā'iluhu Wa'l-Wiqā'u Mūjidun Wa Kathīrun Fā'iluhu; 54.
- Al-Wafā'u 'Azīzun; 79 and 132.
- Ḥāya'uka Fahfazhu 'Alayka Fa'innmā Yadullu 'Alā Fi'li 'l-Karīmi; 10 and 52.
- Idhā Kāna Mālun Lā Mahālata Dhāhibun Fa'afḍaluhu Mā Awratha 'l-Ḥamda Ṣāhibuhu; 98 and 120.
- Itzami 'l-'Aḡaf Taku.....; 22.
- Inna 'l-Karīma Idhā Arqaṣṭahu Khada'tahu Wa Tayaqqa 'l-La'ima Mujarrabun Lā Yukhda'u; 89.
- Inna 'l-Karīma Wa'in Yataghāyyar Hālulu Fa'l-Qalbu Minhu Lā Yazālu Sharīfan; 80.
- Inna 'l-Salamāta Mā Ṣamita (Ma Dumira) Wa'innamā Yabdi Batānata Dhi 'l-'Uyūbi Kalāmūn; 60 and 72.
- Inna 'l-Tafakkura Fi 'l-Maqāli, Al-Ḥikmatu Wa'l-Qawlu Min Ba'di 'l-Tafakkuri Ajmalu; 38.
- Ittaqi Tuḡā; 45
- Jayri, Man Kathura Muzāḡahu Haqura Qadruhu; 29 and 128.
- Khalīṣ 'l-Kirāma Wa'rghab 'l-Nihama War'i 'l-Nafsa.....; 62.
- Kul Fiha Haniyyan Mariyyan; 4, 37, 43, 66, 78, 110, 113, 125, 129 and 133.
- Lā 'l-Judu Yufni 'l-Māla Qabla Fanā'ihī Walā 'l-Bukhlu Fi Mālī 'l-Shaḡihī Yazidu; 99, 121 and 127.
- Lafraḡu 'l-Adibi Bi'l-Adibi Kafaraḡi 'l-Muridi Bi'l-Muridi; 55.
- Laysa Jūdu 'l-Jawādi Min Fadli Mālīn Innamā 'l-Jūdu Li'l-Muḡilli 'l-Muwasi; 65.
- Laysa 'l-Fatā Al-Mu'ti 'Alā 'l-Yusri Waḡdahu Walākinnahu 'l-Mu'ti 'Alā 'l-'Usri Wa'l-Yusri; 40 and 117.
- Man Ayqana Bighatfihi Qana'a Bi'aḡwālihi; 9 and 47.
- Man Ayqana Bi'l-Khalafi Jād wakayfamā 'Uwidat Al-Nafsu Ta'tād; 25.
- Man 'Azza Bazza; 36.
- Man Kāna Munṡiqun, Naṡiqun Min Fiḡḡa Fa'l-Ṣamtu Durrūn 'Innhu Al-Yāḡūt; 136.
- Man Qadana Qadara; 8.
- Sal Tu'ṡā; 6, 36 and 110.
- Tawakkal Tukfā; 6, 36 and 110.
- Wa 'Ājizu 'l-Ra'yi Miḡyā'un Lifuṣṡatihi Ḥattā Idhā Fāta Amrun 'Ātaba 'l-Qadarā; 97.
- Wa'l-Jūdu Wa'l-Jannatu Li'l-Abrār... Al-Kufru Wa'l-Bukhlu Banī 'l-Nār; 56.
- Wala Muṡibata A'ḡamu Min Jahli'l-..ārāt Laysat Lahā Ghāya; 34.
- Yarā 'l-Bakhīlu jadīla 'l-Mālī Waḡidatan Inna 'l-Jawāda Yarā Fi Mālīhi Subulā; 104.

INDEX OF PROVERBS AND SAYINGS USED ON THE VESSELS

ḤADITH

Al – Hayā'u Shu'batun Mina 'l-Imāni Wa'l-Imānu Fī 'l-Janna; 123.
Al – Ṭā'imu 'l-Shākīru Bimanzilati 'l-Ṣā'imi 'l-Ṣābiri; 19.
Man Kathura Kalāmuhu Kathura Saqtuhu; 32 and 115.

SAYINGS OF IMAM ALI IBN ABI ṬALIB

Al-Ḥirṣu 'Alāmatu ('Alāniyyatu) 'l-Faqri; 1, 18, 71 and 122.
Al-Ḥurru Ḥurrun Wa'in Massahu 'l-Ḍurr; 1, 21, 35, 50, 63, 91, 109 and 131.
Al-Rizqu Maqsūmun; 33, 44 and 81.
Al-Ṣabru Miftāḥu 'l-Farajī; 57 and 119.
Al-Tadbīru Qabla 'l-'Amali Yu'aminuka Mina 'l-Nadami; 30, 42, 57, 75 and 116.
Ashrafu 'l-Ghinā Tarku 'l-Munā; 20, 39, 46, 76 and 129.
Man Ayqana Bi'l-Khalafi Jāda Bi'l-'Atiyyati; 14, 25 and 102.
Man Kasāhu 'l-Ḥayā'u Thawbahu Khafīya 'Ani 'l-'Uyūni 'Aybuhu; 2.
Man Ṣabara Qadara; 8 and 107.
Ya Ṭālība 'l-Dunyā Wa'l-Mawtu Yatlubuhu; 26.
Yuqālu Qad Khātara Mani Istaghna Bira'yihī; 23.

INDEX OF POTTERS

Aḥmad: 40, 44, 58, 81, 90, 98, 99, 104, 106, 108, 111, 114, 117, 120 and 121

Al-Akhwāl: 48, 64, 88 and 100

Badr: 87

Suhayl: 105

Sulaymān: 16 and 124

ʿAbawayh: 37 and 74

Yaʿqūb: 92

SOURCES OF COLOURED ILLUSTRATIONS

The author would like to extend his thanks to the Museums and individuals who provided him with slides of objects in their possessions.

Abgineh va Soffalineh Museum: 4, 9, 13, 17 and 28.

Reza Abbasi Museum: 2, 7, 8, 21, 22, and 26.

Mr. Ihsaʿi: 10, 12 and 16.

Mr. Rahbar: 6.

Slide No. 11 is reproduced from a postcard of the Atkins Museum.

Other slides (Nos. 3, 14, 20, 23, 25 and 27) are reproduced from various publications, cf. Bibliography.

The author: 1, 5, 15, 18, 19, and 24.

Vessels in Iran published courtesy of the I.B., A. va S. and R.A. Museums.

Other sources of illustrations are credited elsewhere.

Nishabur brings to mind the beautiful slip-painted pottery of dark-brown on white and the polychrome wares of the Early Islamic period.

During this period, eastern cities in Iran such as Merv/Marw, Samarkand, Bukhara and Nishabur became centres of Islamic arts, and their importance continued down to the Mongol invasions. The excavations of the city of Nishabur, by the New York Metropolitan Museum of Art in the past, and more recently by the Iranian Centre for Archaeological Research, have resulted in the discovery of different types of Islamic pottery kilns. Among the different types of Early Islamic pottery from Nishabur, the so-called "dark-brown on white" decorated wares are particularly interesting. These types of slip-painted ware, which usually belong to the 9-10th centuries A.D., can be regarded as masterpieces of Early Islamic pottery, and probably originated at Nishabur. The decoration of this type of pottery consists both of Kufic inscription, and sometimes simply of decorative Kufic.

The inscriptions on Nishabur pottery have always posed problems to art historians and specialists of Islamic pottery, and, with few exceptions, little research has been carried out on them. The author of the present book, Mr. Abdullah Ghouchani, a member of the Islamic Department of the Iran Bastan Museum, following five years of research has succeeded in deciphering many of these inscriptions. He has tried to find out to whom these inscriptions belong, and is of the opinion that these inscriptions were written by using a kind of mould made of some flexible material e.g., leather, besides occasionally being written by hand. His task was made more difficult because of the similarity of many letters to each other (w و) for (f ف, q ق and m م). (d د) for (dh ذ and k ك). The calligraphers, or the potters, thus produced many similar forms for different letters. This style also was common in the calligraphy of the Holy Quran during the Early Islamic Period (for example, pls. "1, 3, 9, 11, 14, 29, 30 & c." which are written on pottery; and pls. A and B (in the Persian Introduction), showing comparable script used for the Holy Quran).

The present publication presents 140 objects from Nishabur, assembled from different Collections: the Iran Bastan Museum, the Abgineh va Soffalineh Museum, the Reza Abbasi Museum, a few museums abroad, and private collections. The inscriptions mainly consist of aphorisms of the prophet MUHAMMAD and IMAM ALI, in addition to proverbs of early Arabic philosophers and learned persons. These are:

- 3 Hadith of the prophet MUHAMMAD.
- 11 Sayings of IMAM ALI IBN ABI TALIB.
- 2 proverbs of HATAM AL-TA'I.
- 1 proverb of AKTHAM IBN SAYFI.
- 1 proverb of YAHYA IBN ZIYAD.
- 1 proverb of UBAYD IBN AL-ABRAS,
ABU'L-FARAJ AL-MAKHZUMI
JABIR IBN RA'LAN AL-SUNBUSI.
- 40 proverbs, author unknown

Mr. Ghouchani's book on the calligraphy of the Nishabur wares is the first publication on this subject, and has, therefore, great value for scholars of Islamic art. The value relates to the decoration of the pottery, religion, calligraphy, ways of thinking, and the social relationships among different people in the Early Islamic Period.

While congratulating Mr. Ghouchani on the publication of his book, we hope that he will continue in the future his valuable researches into the art and architectural calligraphy of Islamic Iran.

Muhammad Yousef Kiani
Tehran, April 1985

اسم الله الرحمن الرحيم

INTRODUCTION

With the advent of Islam, the art of pottery manufacture become one of the most important and popular crafts in almost all parts of Iran, and Islamic potters, with special initiative, following the old traditions and inspirations of local custom, established many pottery centres and produced many types of pottery. The development of Islamic pottery in famous cities such as Kashan, Rayy, Jurjan, Sultanieh and Nishabur over the centuries, has shown that the Iranian potter was always ahead of the rest of the Islamic World, with new types, ideas, and designs. Among the centres in Iran, the name of

TRANSLITERATION

As far as possible, the system of transliteration used in Iran, Journal of the British Institute of Persian Studies, has been used in this publication for proverbs and references, with a few changes.

(a) Arabic

ء	,	ز	z	ق	q
ب	b	س	s	ک	k
ت	t	ش	sh	ل	i
ث	th	ص	ṣ	ما	m
ج	j	ض	d	ن	n
ح	h	ط	ṭ	ه	h
خ	kh	ظ	z	و	w
د	d	ع	‘	ی	y
ذ	dh	غ	gh	ة	- a (in construct state: - at)
ر	r	ف	f		

(b) Persian additional and variant forms for Iranian names and for Arabic words used in Persian.

پ	p	ذ	z	گ	g
ث	s	ژ	zh	و	v
چ	ch	ض	z		

(c) The Persian «silent h» is transliterated *a*, e. g. *Nama*.

Vowels

Arabic and Persian.

Short: ا a	Long: or ی ā	Doubled یی iyy
ُ u	و ū	(final form: i)
ِ i	ی ī	Diphthongs و au
		ی ai

ACKNOWLEDGMENTS

The author is most grateful to numerous friends and colleagues who helped in the preparation of this publication.

All colleagues in the Iran Bastan Museum.

All colleagues in the Abgineh va Soffalineh Museum for preparation of objects.

All colleagues in the Reza Abbasi Museum for preparation of objects.

The British Museum for B & W no. 136.

My brother Mr. N. Ghouchani, for assistance with the transliteration and translation of some of the proverbs.

Mrs. H. Kordmahini, Miss. F. Karimi, Miss. V. Jalli, Mr. Ali Muhaddes and Mr. Muhammad Reza Bigdeli for their assistance in the completion of this publication.

Mr. Martin Charlesworth for correcting the English text and for assistance in the translation of some of the proverbs.

While gratefully acknowledging the assistance of the above named people in the preparation of this book, the author wishes to make it clear that any mistakes in this publication are, of course, his own.

A. Ghouchani

Ministry of Islamic Guidance

General Office of Museums

Published by Reza Abbasi Museum

Tehran- 1986

Printed by Offset Comp.

Inscriptions on **NISHABUR POTTERY**

by
A. Ghouchani

Introduction by
M. Y. Kiani

Reza Abbasi Museum